

మొదటి పుస్తకము

శ్రీ గణేశాయ నమః

29

శ్రీరస్తు.

శ్రీ గణాధిపాయనము.

అనేక పుణ్య కథాంతరూఢితంబును

శ్రీ స్కాంద పురాణాంతరూఢితంబును

నగు

సేతు రామేశ్వర మాహాత్మ్యము.

ఇంగు తీర్థముల మాహాత్మ్యము,
పుణ్యకాల వివరము, మహా సంకల్పము, మాఖస్నాన,
సముద్రస్నాన, కైరవపీఠ, దశదానవిధులు చేర్చి
యాత్రాపరులకు సులభోపాయంబుగా
దెలియు నటుల సచనరూపంబుగ

వ్రాయబడి,

పంపితులచే బరిష్కరింపబడి,

రామేశ్వరం బుక్కుశాపు
మ. నాగలింగంపిళ్ల గారిచే,

చెన్నపురి

శివరహస్యముద్రాలయండు

ముద్రించి ప్రచురింపబడియె.

1916-వ సం॥

రిజిస్టర్డ్ కాపీరైట్.

జరిగిన సమయములు, విషయములు

ద్రోహిత్యాది మాహాపాతములైన పాపములగుదురు, మునులారా యీ సేతు
మాహాత్మ్యము స్కంద పురాణములో విస్తారముగా జెప్పబడి
యున్నది మీరు సకలయాత్రాచరిత్రలు విన నిశ్చయించినవారు గనుక
సకలకథా విస్తారములు సూక్ష్మములుగా ముఖ్యముగ వినుచింతును
అధాచ స్కందపురాణే.

శ్లో॥ సేతుస్నానేన ధర్మస్సన్య తేనైతుస్నానాదఘటియః ।

సేతుస్నానంద్విజ్రాతేష్టా స్సర్వకామ ఫలప్రదం ।

సేతుస్నానేనసర్వేషాం నశ్యంతేపాపనాశయః ।

వర్ధతేధర్మరాశిశ్చ శుక్లపక్షేయాధాశశీతి ॥

సూక్ష్మముగా సూచించితి సేతుస్నాన మాహాత్మ్యము బుద్ధులెంబు
బుద్ధిమంతులు సేతు స్నానంబుజేసి తరింతురని తెలియదననిన సూతా
సేతు బంధనం బెదుకయ్యె తత్ప్రకారంబు వినగోరెనమని యడిగిన
సూతు డిట్లనియె.

—* సేతుబాధనచరిత్రము. *—

కృతయుగంబున దశరథమహారాజు బహుకాలము రాజ్యంబుజేసి
త్రసాతానంబు తేమిజేసి పుత్రకామేష్టిచేసి యాగ పాయసంబును
ర్యాత్రయంబగు కౌశల్యానుమిత కైకల కొసాగిన రామ లక్ష్మణ
భరిత శత్రుఘ్నులను నలుగురు పుత్రులుదయించిరి. వారు బాల్యానస్థ
యగు లీలావిలాసులుగానుండుచప్పుడు విశ్వామిత్ర మహర్షి జేయు
సత్రయాగంబును రాక్షసులుబాధించి జెరుచుచుండ యాగ దృష్టివలన
నామహర్షి శ్రీమహావిష్ణు మూడుదశరథునకు శ్రీరాములనుపేర నవతరించి
రాక్షసులను నశింప జేయుచున్న వరమొసగియుండె. ఇస్సడాచార యవత
రించి దశరథునింటచుండ నేనిప్పుడదశరథునికోరి శ్రీరాములను తీసు
కొని రావలయునని వచ్చి దశరథుని జూడ సమ్మతించి శ్రీరా
ములను విశ్వామిత్రునితో నంపిన వచ్చి విశ్వామిత్రుని యాగమును
నాంగోపాంగమునకును రాక్షసబాధలేకుండ కాపాడిరి. అప్పుడు విశ్వా
మిత్రుడు సంతసించి శ్రీరాములకు అనేకములయిన దివ్యాస్త్ర ప్రయో
గంబు లుపదేశించె.

అంతజనకి మహారాజుతనపుత్రయగు సీతాదేవిక్రింద వాహికప్రయ
త్నంబావరించి స్వయావరంబు చాటించిన నా స్వయావరంబునకు శ్రీరా
ములు సోయి జనకమహారాజునకు శివకొసాగిన విల్లురు వచ్చిన రాజులు
నెక్కువెట్టినేయుండ రాఘవప్రండవలీలగా నాపిల్లునెక్కువెట్టి మత్స్య
యంత్రంబును దెగవేళి సీతను బెండ్లియాడి అదౌధ్యను సుఖార్థి నుండు
నప్పుడు దశరథుడు తనకు వృద్ధాప్యంబు వచ్చిన దని కుమారునకు
బట్టంబు గట్టునటుల మంత్రి సామంతులతో ఆలోచించి ముహూర్త
నిశ్చయబొనర్చి బట్టణాలంకారంబు జేయ నియమించె.

అట్టిప్రయత్నముల పడంపడి కైకదాసియగు మందర విని కైక
దగ్గిరిపోయి యోయమ్మా, దశరథుండు నీపై విశేషప్రేతి గలవాడనియు

రెండువరంబులు నీకునొసంగెననియు జెప్పచుంటేనే యిప్పుడు రాములకు పట్టాభిషేకం బొనరింప బ్రయత్నంబగుచున్నది. ఇక నీ కుమారుండును నీవును నాయన యాజ్ఞాబంధులయిన వారుగ నుండవలె యట్టి బ్రతుక బ్రతుకే.

ఈసమయంబునదశరథుని నిర్భంధించి నీకొంగిన రెండువరంబులకు నొకటికి రాముని నరణ్యంబునకు బంపుటయు రెండవదానికి నీకుమారుండుగు భరతునకి పట్టాభిషేకము నేయుటయు నేర్పాటు జేసుకొనుమని ప్రోత్సాహపరుప నామె భర్తను నాప్రకారము కోరగా దశరథుండు విషలమనోరథుండై జీనస్మృతుండునోలె యుండె.

అంత పట్టాభిషేకంబున కాయత్తాబగును. దశరథుండు రామిం జూచి ఋష్యాదులు రాఘవుం బోయి నీడకునిం దోడ్కొనిరమ్మని యంప రాముండు తండ్రిసమీపంబునకు వచ్చి నడచిన సంగతి విని పితృవాక్య పరిపాలనకై తానరణ్యగమనోద్యోగుండైన సీతాలక్ష్మణులు వెంటనంటిరి. అంత గొంతకాలంబునకు దశరథుండు పరలోక గతుండైన భరతుండు రాము షాదుకలు నందిగ్రామంబున బూజించుచు రాజ్యం బేలుచుండె.

అట్లు శ్రీరాముండు సోదరభార్య సమేతుండై పంచవటీ తీరంబున షర శాలయంప నశించునపుడు రావణుండా సీతను వోడుకొనిపోయెను. అసంతరముభార్య స్వేషణకు బయలు వెడలి బంపారంబుజేరివచ్చుటకు సుగ్రీవుని బంటగు నాంజనేయుండువచ్చిన రాముండు సంతోషితి స్వాంతృండై నీవెవ్వండు నేమిటికొచ్చితినినియడిగిన యాంజనేయుండు సుగ్రీవుని వృత్తాంతంబంతయుంజెప్పి యేనతనిభృత్యుండ భవత్సంఖ్యంబుగోరి నన్నంపిన వచ్చినాడ ననియె.

రాఘవుండు లక్ష్మణసహితుండై యావానర శ్రేష్ఠుని వెంటబో యిప్రమాణికంబుగావాలివధ ప్రతిజ్ఞుండయ్యె. సుగ్రీవుండు సీతాస్వేషణ

పరుడయ్యె. అంత సుగ్రీవుడు వాల్మీకి : రామసమయాబున భేదా
భేదాబులం దేయజాలక రాముండురకుంకిన సుగ్రీవుండు పలాయకుండై
రాములనిందించిన మరుసటిదివగుటచు పూవులమాల ధరించుకొని యుద్ధ
క్షేయ నియమించి రాఘవులు యేకశరంబున వారిగూల్చి సుగ్రీవు
నకు బట్టాబుగట్టె, తదుపరి సీతాన్వేషణంబునకై వానర శ్రేష్టుల నలు
మూలలకు బంప నగు నాంజనేయుడు డాదాది సమేతుండై లంకా
పురాశోకననాబున నై దేహింగాంచి లంకయాతయునహించి శ్రీరాము
లానవాలుగా నిచ్చిన యంగుళీయకము భూమిజ కిచ్చి యామె చూడఁ
మనగా దెచ్చి శ్రీరాముల కొనంగె. సంత లక్ష్మణ సుగ్రీవా గద హను
మదాది వానర సమేతుండై మహేంద్రహాతి సమీపితి చక్రవర్తిహోపా
తంబున నినశి చునపుడు రావణానుజుండగు విభీషణుండు మంత్రచతుష్ట
యాబుగా రాముల శరణొందిన సుగ్రీవాదులు శంకించుచుండినను యభ
యంబొసంగి రాక్షస రాజ్యంబున కభిషిక్తుజేసి యిట్లునియె.

ఓవానరశ్రేష్టులారా సీసముద్రము మహా భయాకరము నొంగి
చుచున్నది. మనలకుశ్రోవనియచ్చున్నది యని సాశయించుచుండ విభీ
షణుడు జేతెంచి.

ఓరఘువీరా ! ఈరత్నాకరుండు యుష్మద్వోశ సముద్భవ సగదత
నయ సమూహ నివృత్తుం డగుటంజేసి నాగరుండుచు బ్రసిద్ధి నొండె. కాన శర
ణాబువేడ నస్మత్కార్యాచుకూలుండగు ససిన నంగీకరించి ఓకపిచరులారా
నతిభీషణంబగు సీసముద్రంబు ప్లపామలు దరింప నశక్యంబు విభీషణోక్త
ప్రకారంబున మార్గాసిద్ధిగోరి నరుణాలయంబు నుపాశించెద. ఏనుపాసి
చేసం దుర్మదుండగునేసి దహించెనని సౌమిత్రిసహితుండై యాచుచునం
బుచేసి దర్భశయనంబున స్వహస్తంబు దలగడగ నిడికొని దర్భశయనం
బున శయనింకె.

ఇవివీధాబున త్రిరాత్రులు సకల స్మృతేదియు నియమ సమన్విత
తుండునగు రామచంద్రుండు యధార్థంబుగా సనేకవిధంబుల వేడిం

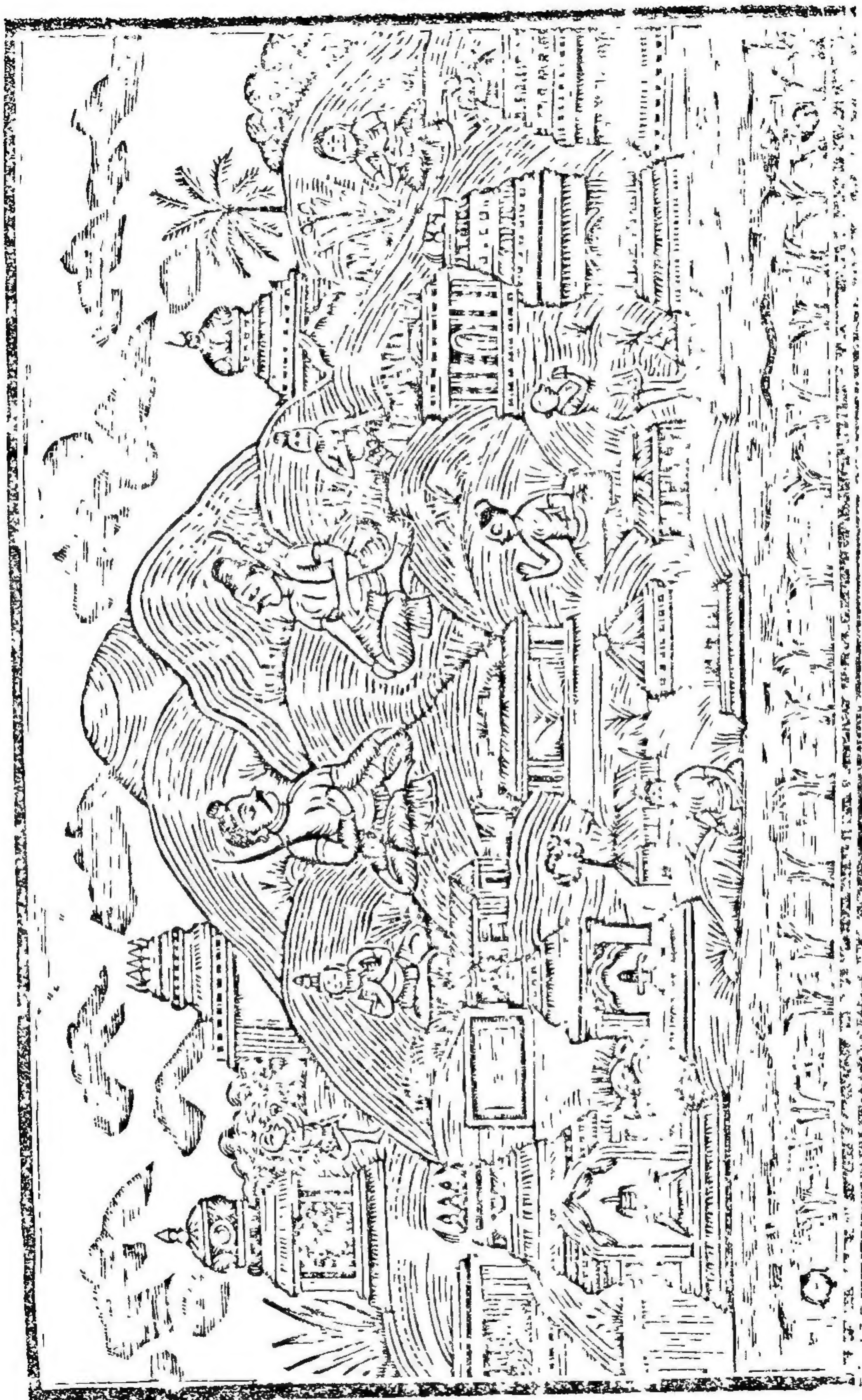
దుర్మదుండగు సాగరుండు దగ్ధుల జొసగకపోయె. నంత నృపొత్తముగను లక్ష్మణు గాంచి, సౌమిత్రి ఈసముద్రుండు క్షమా యుక్తుడగు నన్న సమరుండాదలించె నాశీవిజృంభమంబులగు బాణంబులనొసగుచు నితని నమోఘాస్త్రంబులచే శోషింపజేసి నిర్జలుండగుచు గావించెడి వానరసమూహంబులు పాదంబులచే గృతగమను లగుమరని ధనుర్ధామై త్రోధపర్యా కులేక్షుణుడగుచుఁ ద్రిపురాంతకుం బోలె ధనురాక్షరణము గావించి సనుస్తజగాబులు కంపంబునొంద చుగ్రంబులగు బాణంబులం బ్రయోగించె. నంత రామప్రేరితంబులయిన బాణంబులు తోయంబులు బ్రవేశింప సాగరుండు పాతాళోద్ధతుండును నతిభీతుండును కంపమాన దేహుండు ననన్యశరణుండును కృతాంజలయగుచు కైవల్య పదకారణుడగు రాఘవు శరణంబునొంది యిట్లు నిస్తులించె.

ఓరఘనాయకా నీవుతాటకాంతకుండవు కౌశికయాగక్షకుండవు మహాదేవశరాసనని దానివి భక్తాభీష్టఫలప్రదాయకుండవు దేవకార్యాన్నివి రఘువంశసముద్భవుండవు, మహానుభావుండవు, నిన్ను గొనియాడ నంత రంబగునే నీకనేక వాదనంబులొనరించెద శరణార్థియగు నన్ను గావును, కోపంబునసంహరింపుము, క్షమి పుము భూమ్యాదులు శరమేష్టికల్పితంబులగు న్వగుణంబుల నెట్లువిమవ దట్లయేను సగాధంబగు మత్స్యభావంబుమాననేర మన్నింపుము. యుష్మత్సేనావతిరణంబునకుం దగిన సాహాయ్యంబు చేసెదనని విన్నవించిన సంతసించి రామచంద్రుండు ఓరత్నాకరా మత్తైస్య సమూహంబులకుంబోవలయుగాన శోషణంబు నొందుమనిన సముద్రుం డిట్లనియె. ఓనృపొత్తమా నీవు సైన్య సమేతంబుగా లంకకుంబోవ నుపాయంబువచించెద నాకర్ణింపుము. యుష్మదాజ్ఞాగౌరవంబున శోషణంబునొంది నన్నుంగాంచి జనంబులు ధనుర్బలంబునకు భీతి నొందినవాడనై తినని వచింపుమరుగాన మరియొక్క యుపాయంబు జెప్పద నాకర్ణింపుము.

విశ్వకర్మపుత్రుండగు నలుందు కాష్టంబైన తృణంబైన శిలయైన నాయందుంచిన నవియన్నియును ధరించెద. అదిసేతుబదనంబునాసేతువుచే రావణ పాలితంబగు లంకాపురంబునకుం బొమ్మనివచించి సముద్రం డంతర్వా తుండయ్యె నదివిని రామచంద్రుండు నలునిచే సేతుబంధనంబు గానించి వానరసమూహంబుతో దాటె నదియెవర్భశయనం బనంబు. తదుక్తం సేతుమాహాశ్లేష్మో॥ నలశ్చక్రేమహాసేతుం మధ్యేనదవదీపిణేః దశయోజనవిస్తీర్ణం శతయోజనమాయతం ॥ సర్వపాతక క్షిణోమర్యా । ముచ్యంతే సర్వకీర్తిష్యే॥ వ్రతదాన తపోహిమోర్నైర్నతథాతుష్యతేశవం॥ సేతుమజ్జన మాశ్రేణయథాప్రీణాతిశంకరం॥ ఇతి॥ వింశిరామునులారాసేతు మాహాత్మ్యం బసర్థ్యంబు సేతున్నానంబున మహాపాపంబులు నశించును హరిహర స తోషకారణం బాసేతువు నావరించుకొని యనేకకోట్ల తీర్థం బులుగలవుగాని యందులో మహా ముఖ్యతీర్థంబులుజెప్పెద.

—* సేతుస్థానం నుండు ముఖ్యతీర్థంబులు. *—

వినుండుధర్మపుష్కణీమరుచక్రతీర్థంబు, భేత్తానరదంబు, పాపవినాశిస్తీ,స్తీతానరస్సు, మంగళిస్తీర్థంబు, అమృతవాపియు, బ్రాహ్మకుండంబు, హనూమత్కుండంబు అగస్త్యతీర్థంబు, రామతీర్థంబు, అక్షుణతీర్థంబు, జటాతీర్థంబు, లక్ష్మీతీర్థంబు, అగ్నితీర్థంబు, చక్రతీర్థంబు, శివతీర్థంబు, శంఖతీర్థంబు, యాముగతీర్థంబు, గంగాతీర్థంబు, గయతీర్థంబును, కోటితీర్థంబును, నాథ్యనామామృతంబును, మానసతీర్థంబును, ధనుష్కోటిపీఠంబునననినిరు వదినాలుగు తీర్థంబును మహాత్మమంబులు ముని ద్రుంబా యా అధ్యాయంబు పఠించినవానికి డగ్ధరాహిత్యంబని చెప్పియుండగా నీతీర్థంబు లలో యథాశాస్త్రంబుగా నవగాహనాది క్రియలుజరిగించు వానికి నుత్తమలోకంబులు దొరుకుటకేమి యాశ్చర్యంబని చెప్పినవిని సూతా మురు వదినాలుగుదీర్థంబులలో నుత్తమతీర్థంబు లెవ్వయో వినపించమని యడిగినమునులారా సమస్తతీర్థంబు లుత్తమంబులే నందులో ప్రధానతీర్థం

బనేకుల పవిత్రంబు జేసెననియు హరి హరులందరును పాత్రంబైనది గొప్ప విరివిగలది నేతఃపుకన్న మొదటిది ధర్మపుష్కరిణీయను చక్రతీర్థంబు దానిప్రభావం బమ్మతంబు వినిపించెన ముందువినగాను.

—* ధర్మపుష్కరిణీయను చక్రతీర్థ మాహాత్మ్యము. *—

అనిసూతుండు పుష్పిణ మహానదు కోషభరితులై ముసాద్రులు సూతా అట్టిమహాత్మీకంబునకు నానుద్వయంబు గట్టటకు కారణం బేమియని యడిగిన సూతుగాను ముసాద్రులారా పేరువ్రకు మగాలకారిణియు దద్భశయంబు నాథల బుక మహాచితకనారంబున చక్రతీర్థంబునలకు.

పూర్వకాలంబున విష్ణు వరాయణులును నేనవేదాంత విదుండును మహాబ్రహ్మచర్యవ్రతనిష్ఠులైయున్నప్పుడు మహాతపస్వియగు గాలవుండను మహాముని దక్షిణానముద్రితంబున హిమావద్వర్షంబు మినానాక్షిసోమ సుందరి తేత్రంబును మధురాపుష్పి నమోప బుక పూర్ణగ్రామంబునకు కొంచపుదూరంబుగో స్థిరచారణంబునకు దావున ధర్మపుష్కరిణీ తీర్థంబున మహావృక్షంబును నేమహాత్మీక పుష్కరిణిని కొన్ని దినంబులు జలాహారంబై తిరుపతి వాయుధక్షణంబు చేయుచు తిరిగితింబు నిరాహారంబై ప్రణవమంత్రంబు జపించుచు పరినేల సంతప్తింబులు ఘోషంబగు తపంబొనరించి తిరుపతి అష్టాక్షరీ సంత్రంబు నారాయణ నుద్భవించి చేసిన భగవాతుండగు సారాయణమున ప్రత్యక్షుడై సంతృప్తివొంది పరంబిచ్చెద గోరుమని పరమేశ్వరుడ డాంతిచ్చిన గాలవుండు సంతోషించి.

వేదాంతపేష్యా నాథా నైరుగనానా వాసుదేవా త్రివిక్రమా దీనా ద్విహరణా నారాయణా సేవాదంబులకి నేక సమస్కారంబు లొనరింతునని స్తోత్రంబు నుచేసిన జనార్దనుండు సంతోషించి చతుర్భుజంబుల గాలవుని గొణిచి వంబు ను గోరుమని మూడయిదంగిన గాలనముని మహాప్రేమంబై నారాయణ పీతాంబుభర జగన్నాథగోవింద మిమ్ముల బ్రహ్మరులు గానజాలడు వేదంబులు గనుగొనజాల నట్టి పరమాత్ముని

పాదపద్మంబుల దర్శనంబు నాకు లభించె యోగీశ్వరుల కంఠరాని నుండ
రానంద కండభితుండవైతి నాకు దురితంబు లెందుకు దేవరవారి చర
ణారవిందంబులపై వదలని భక్తికృపసేయుమని కోరిన పరమేశ్వరుండు
సంతసించి॥

శ్రీ భగవాన్॥ శ్లో॥ మముభక్తిదృఢా తేస్తు నిష్కామి న్దాలవాధు
నా॥ ఏతత్ప్రార్థదేహంతే మత్స్వరూప మవాప్స్యసి॥ ౪॥ అనుచునిష్క్రి
యించు భగవంతుం డాజ్ఞయిచ్చి గాలవా యీ యాశ్రమంబున నే నీవు
నివాసంబుజేయుముయిది ధర్మపుష్కరిశి మహాపుణ్యశ్రీర్థంబుపూర్వకాలం
బున ధర్మంబుచేయు మహాదేవు నుద్దేశించి బహుకాలంబు తపస్సుచేసి
స్నానార్థంబుచేయు నొకతీర్థ నిర్మాణంబు చేసినందున ధర్మ మహామునిచే
నిర్మించబడుటవలన ధర్మపుష్కరిని యనునామంబు సార్థకంబయ్యె॥

తదనంతరంబున మహాదేవుండు ప్రత్యక్షుంజైన॥ తదుక్తంస్కాంచె॥
శ్లో॥ ప్రాదురా సిత్స్వయాదీ ప్రాదిశోర్థ విభాసయన్॥ తదాశ్రమ
మనుప్రాప్తం మహాదేవంఘృణాసిధిం॥ పరమసంతుష్టస్తుష్టావ పరమేశ్వరం
ధర్మ ప్రమాణామి జగత్కర్తా,

మితీనాంప్రణవాత్మకంసమస్తదేవతాకూప మాదిమభ్యాంశోపజ్జితం
ఊర్ధ్వరేతం విరూపాక్షం విశ్వరూపంనమామ్యహం॥ సమస్తజగదాధారి
మనంతమజమన్యయం॥ యమామనంతయోగీంద్రా సంపదపుష్టివర్ధనం॥
నమోలోకాధినాథాయవంచతేపరివంచతే॥ నమోస్తునీలకంఠాయపశూ
నాంపతియేనమః॥ నమోరుద్రాయదేవాయజగద్రద్రాయప్రచేతనే॥

౪॥ ఇవిధంబున ధర్మంబుస్తోత్రంబుచేసిన మహేశ్వరు డతిప్రీ
తుండై వరంబుజేసుమనిన ధర్మంబు సంతసించి మహాదేవా దేవరికునేను
వాహనంబుగాగలకోరిక గలిగినది గావున నేను వృషభ స్వరూపుడనై
నిను వహించెడిశక్తిగలిగి విలసిల్ల వరంబుకృపసేయుమని కోరిన మహేశ్వ

రుండా స్తోత్రంబుచే ప్రీతుండై ధర్మా యీర్థ్యంబు సీచే కృతజగుట
దీనికి ధర్మపుష్కరి శి యనునామంబు జగద్విశ్రాంతియగు సీర్థ్యంబులో
నెవరైన స్నానంబు దానంబు సాధ్యయు జపంబు మొదలగు సత్కర్మములు
జరిపినవానికి పుణ్యం బనాతంబగుచును మ వలంబొసాగి నృపభస్మరూపం
బునొంది ధర్మనిపై నెక్కి కైలాసంబున కేగె.

గాత్రన గాలవా మాయజ్ఞచే శక్తిరాత వ్యంతం బీర్థపుష్క-
రిణి తీరంబులో తపాంబుగావించుచుండుము మునిశాస్త్రాలా తమపరిమా-
లో నై క్యంబుగాగలవు నీకిక్కడ నేనిధంబులైన యాయాసంబులు సం-
భవించినగాని మాచక్రంబునచ్చి మట్టవిగ్రహంబు గావించి నిన్ను గణేం-
చగలదని శ్రీవిష్ణు దేవుడాజ్ఞ యొసంగి యంతర్హితండ్యె.

విష్ణు ముచులారా యివిధంబున విష్ణుదేవుండానతిచ్చిన ధర్మ
పుష్కరి ధర్మని భగవంతునియాజ్ఞానకారంబచ్చటనే పుంబొనరించుచు
నిశ్చలభక్తుండై యుండ నొకకాలంబున మా భిక్షునయేకాదశీ దినంబున
నుపవాసంబుచేసి రాత్రికాలంబున జాగరణంబుజేసి మగునామ దాన
శీదినంబు నరుణోదయంబున స్నాన సంధ్యా ద్యుచష్టానంబులుజేసి తుల
సీపుష్పామలచే కృష్ణునిం బూజించి నిశ్చలభావంబుతో విష్ణుస్తోత్రంబు
చేసెను.

తదుక్తంస్కాండే॥ గాలవః॥ శ్లో॥ స.హస్రశీరసంవిష్ణుం మత్స్యరూపధరిం
హరిం॥ నమస్యామిహృషీకేశం కూర్మవారాహరూపిణం॥ నాసింహవం
వామనాఖ్యం జామదగ్న్యచరాశువం॥ బలభద్రంచ శ్రీకృష్ణం కల్కిం
విష్ణు ననూమ్యహం॥ వాసుదేవమనాధారం ప్రణవాద్వివాశకం॥ ఆధా
ర స్వస్తిహతానాం ప్రణమామిజనార్దనమితి॥ ఇన్ద్రియధంబున ననే విధంబుల
శ్రీవిష్ణుస్తోత్రంబునేయుచు ధర్మపుష్కరిణి తీరంబులోనున్న సమయంబున
మహాఘోరాకారుండు క్రూరుండు రాక్షసుడొకండుయుక్త పీడితుండై

యనేక విధంబుల విష్ణునామ స్మరణంబుజేయుచు మొరలు బ్రాహ్మణకర్తవేల్పు
కామొరజెవి సోకినంతమాత్రంబులో విర్రవీగి చద్రన చక్రంబు బాపినది
వచ్చుటజూచి రాక్షసుండు భీతుండై పలాయనంబుకొందిన చక్రంబు నెంబ
డించి తన గంబ హనికేగంబు ఖండించిన రాక్షసుండు వృక్షుండైన గా
లవుండు సంకోషించి విస్తారంబుగా సుదర్శనస్తోత్రంబుజేసె.

గాలవః॥ శ్లో॥ విష్ణుచక్రనమస్తేస్తు భక్తిరహణదీక్షిత । నారాయ
ణకరాంభోజ భూషణాయనమోస్తుతే । రక్షమాంభయ సంవిగ్నం సర్వ
స్మాదపికల్పిషాత్ ॥ ౪ ॥ ఇన్ద్రియాబున గాలవుండు సుదర్శన స్తోత్రంబు
గావించిన సంకోషించి గాలవావేనకు యీధ్మపుష్కరిణి దేవీపుట్టణ
పర్యంతంబు మునుపుధక్మనిచే నిర్మింపబడియుండే నేనతిపర్యంతం బీతీ
ర్థంబును రక్షించుచుండుచు నాతవరకీర్తనంబునకు చక్రతీర్థంబనిపేరు.

ప్రథితంబగునీర్థ రాజంబులో స్నానదానతర్పణాదులు జరిగించిన
వారు వారినాశమొందు జన్మించినవారు పుత్రప్రాత్రాదిగణ బులో విఘ్నా
తపాపులై శ్రీధరునిపరమపదంబు జేకుమరనిజెప్పి గాలవుండును మరియు
మునిగణంబులుముడిమంది జూచుచుండ విష్ణుచక్రంబు ధ్మపుష్కరిణిలో
ప్రవేశించియుండే గావున దానికి చక్రతీర్థంబని పేరుగలిగి ప్రకాశించెను.
శ్లో॥ చక్రతీర్థసమాతీర్థనభూతంనభవేష్యతే॥ వింటిగదా యిన్ని విధంబుల
మహోత్కృష్టంబైనది గనుకనే చక్రతీర్థంబునకు సాక్షాత్తీర్థని కీర్తివిస్త
రించినదని సూతుండుజెప్పె.

సూతాగాలవరుషుని మ్రొంగవచ్చిన రక్కసుండై యిండు సుదర్శనం
బుచే వాడుముక్తుండగుటకు కారణంబేమియని యడిగిన సుసేంద్రులారా
పూర్వ కాలంబున హోలాస్యంబున సోహసందరన్వామి వారిదింబులో నసి
ష్టాత్రి ప్రముఖులగు మహాగర్జులు యిరువదినాలుగువేలమంది శినపూజా
తత్పరులు భూతిరుద్రాక్షధారులు పంచాక్షరీమంత్ర జప ప్రవీణు లుండి

యొకనాడు మహ్యాన్న కాలంబందు సశిష్టాదులు స్నానార్థంబరిగినవిశ్వా
నసుకునూరుడు ద్వారముందును గంధర్వుడు లలనాశతంబులతో వివ
స్త్రులై జలక్రీడచేయుచు మహా నైధవంబుతో నుండి నోలలాడు చుండి
గర్వించి మునులజూచి స్త్రీలవస్త్రంబులుధరించిరి వామలక్ష్మ్యులు లేక
నగ్నులై క్రీడించుచున్న వసిష్ఠుడుజూచి మహా క్రోధాదుల చిత్తుండై
సీపు గర్వాంధుడవై సంచరించుచు రాత్రి ముడపుగమ్మని శిపించెను.

అంతవాడు కుశాక్షాంతుడై స్త్రీలతోనూక మహామృతాన
బులపై బడ్డ శిష్టుడు భామలాగామీయూ నోమిగులచేసినాక పిగా
స్వర్గంబునకేగి యు వీడు గర్వగ్రస్తుడు గావునవీని శిపించితనని పలికిన
మహాత్మా మహా శాంతస్వభావులు మానగటి మూఢుల రక్షించును
దిక్కెవ్వరికి శోకించిన కృపాన్వితుండై భామలాకామూశాపంబ్రతిహ
తంబుగాపున వ్యర్థంబుగాను మీరు స్వర్గంబునకు బోవలయు వీరు
యూరుసంనత్తులంబులు రాత్రిసంధ్యై క్రూరుండై సాక్షాదించుచు చక్రతీర్థ
సన్నాహంబున గాలనమునీని భక్షించబోయి గాలనస్త్రోత్రప్రేమిగుడుగు
రమానాథుచే ప్రేరేపించిన చక్రంబుచే భిన్నశిరస్సు గడై నిజస్వరూపంబు
ధరించి దీని బుర్రకీతెంచి మిమ్ముగొంది సాక్షాదనుష్ఠించి నది దీని రా
శులై సతీన గొగిరిమిగొ. కోదన బురుజేయుచు స్త్రీలంబునకుపోయి.

అంతట నాగంధర్వుడు విశ్వశాకాక్షుడు మహావృష్టింబుకరా
శవదనుండు మహానిర్దయుండై సంచరించుచు చక్రతీర్థసహిషంబున తపం
జొనరించు గాలపుని భక్షించబోయి చక్ర బునే ఖండతమ స్త్రవండ్లై దిన్య
దేహధార్మిమైవిమానంబుంధుండై న జలిబద్ధుండై చక్ర బును స్తోత్రంబు
సేయుచు నాకాశమాంబున దుర్బుగుండు స్వర్గ బుర్రకే నని చెప్పిన
యాశ్చర్యంబునొంది చక్రతీర్థప్రభావంబు చెప్పశక్తియుగాదు మహా
తమంబు సూతా దేవీపట్టణపర్యంతంబు విస్తీర్ణంబైన చక్రతీర్థంబే

విధంబున విభక్తబంధు జెప్పమని యడిగిన మునీంద్రులారా పూర్వకా
లంబున పర్వతాంబులు రెక్కలుగలనై యెగిరిప్రజాత్తోభంబు గావించిన
దేవేంద్రుండలిగి పక్షక్షేదచంబులు సేయుటచే నదిని పర్వతాంబులు సము
ద్రప్రవేశంబులగుటచే చక్రతీర్థంబు నిండి విభక్తబంధు.

ఇదిగాక నీచక్రతీర్థంబులో విఘ్నముండచుచును బ్రహ్మచే శపుం
డై మరుష్యయోనియందుజనించి భార్యయుతాను స్నానంబుచేసి పవిత్ర
లైరని చెప్పినను సూతా మూవృత్తాంతంబు మాకు వినుపించుమనియడి
గించుచులారా పూర్వకాలంబున నొకనాప బ్రహ్మదేవుడు సత్యలోకం
బులో సావిత్రియనస్వతీ సహితుండైన సనకసనందన సనత్కుమార నార
దాది మునిజనాంబులు సేవింప సిద్ధవిద్యాధర గంధర్వాదిగణంబులు నష్టవసు
వులకొలుచు చూర్గశీషముఖసర్వవేశ్యలునాట్యమాక నిండు కొలువులో
గూడ నలయుసామరు పుష్కరస్త్రీ బహువిలాసంబుతో నాట్యంబుసేయు
గూడ నాయుగశోభు వస్త్రాంబులొలిగి మా కమూంబుబయలై
గావనచ్చిన సర్వజను . మకుత సేతులై యుండిరి.

అప్పుడొ యమంబు విఘ్నముండచును పూర్వ పులకాం
కి శరీరుండై కామూతుండై జూచినబ్రహ్మగనుగొని స్త్రీలోలుండవు
గాన ముంపజ్యమామెందు దనియందుము ఈయంబున మరుష్య
స్త్రీయై పూర్వకాలంబును, మీంద్రు బహుకాలంబు సుఖించి ప్రభు
త్వంబుతో లోకవిశ్రుతు డగు కొమరును గని పుత్రునికి రాజ్యాభిషే
కంబుచేసి మీరిరువురు చక్రతీర్థంబులో స్నానంబాచించి ముక్తులగుదు
రని బ్రహ్మశాపాంతంబును కృపచేసి.

ఆవిధంబున వారుమరుష్యులైకొశాంబీ గరంబులో ప్రభుత్వంబు
జేసి చక్రతీర్థస్నానంబున పవిత్రులైరని చెప్పిన నంకోషించి సూతా
చక్రతీర్థంబు దేవీపట్టణ పర్వతంబుగలదని జెప్పితి నాపట్టణంబునకా

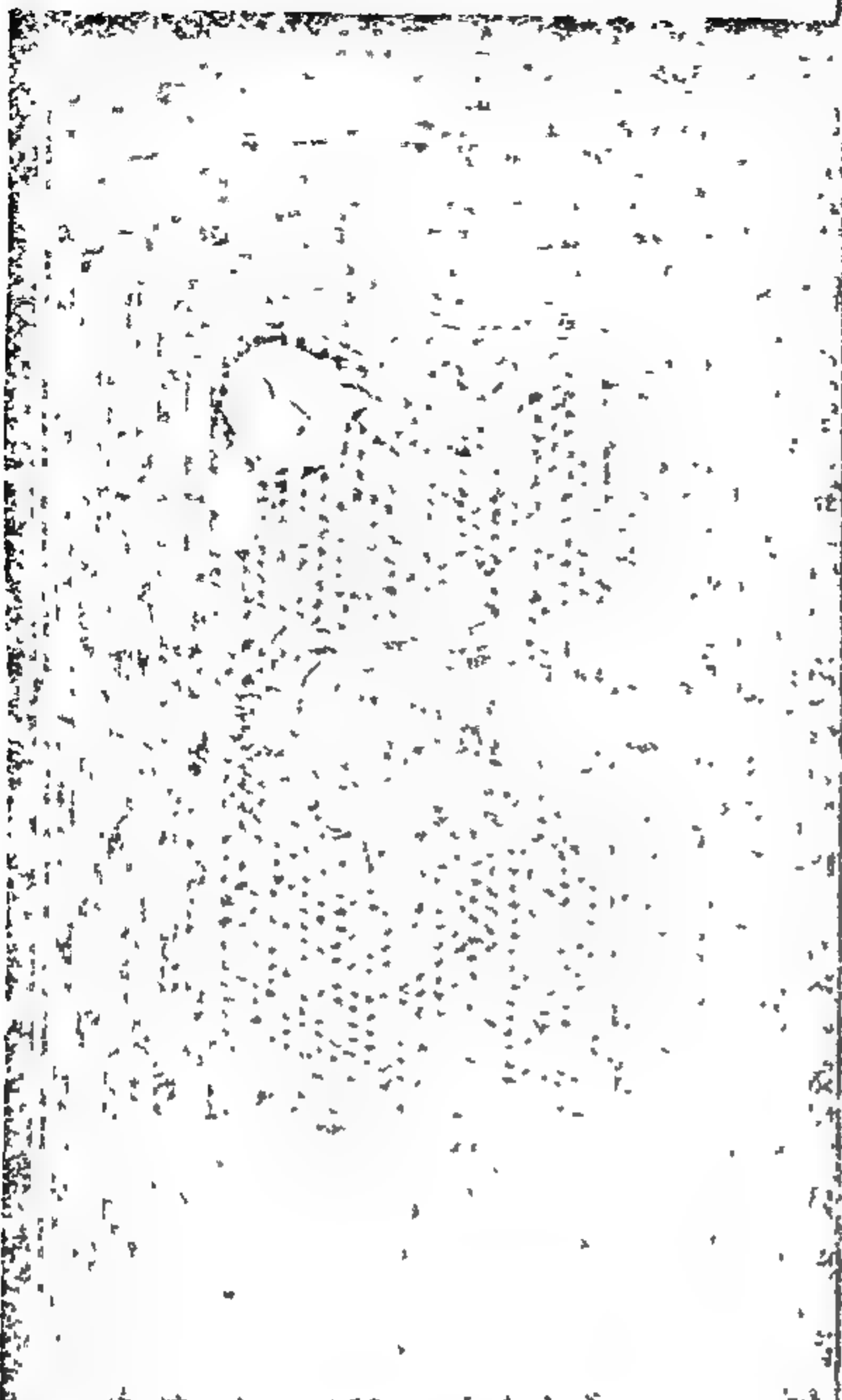
నామాబ్జెల్లు సాప్రాప్తబయ్యే సాకథావిస్తారంబు వినుపింపుమని యడిగిన
మునులారా శ్రీరామచంద్రుండు సేతుప్రాగభికాలంబున నవగ్రహస్వ
రూపంబులగు ననపాపాణాంబుల నెచ్చట ప్రతిష్ఠజేసెనో నక్కడనే చక్ర
తీర్థంబులకు చివర.

అక్కడ తీర్థంబులో స్నానంబు చేసి ననపాపాణ నర్కనాంబుల
జేసినవానికి సకలకార్య దిగ్విజయంబులు పుణ్యలోకంబులు గలుగుటకు
సాదేహంబు లేదు.

అష్టాణాంబులకు దేవీవట్టాబిని నామం జంతుకు వచ్చినదనిన.

పూర్వకాలంబులతిపుత్రుల దేవతలయూహాచరచే విష్ణుదేవుండు
జూపిన దని నూహించి తనబిడ్డల జెప్పించి విష్ణు దేవతల దాష్టాగంబు
చే విష్ణునివ్యవసంబు జరిగించెను. ప్రభుత్వంబు దేవతల పాలాయను నీవు
తపంబుగావించి ప్రబుంధుల కొమారునిబడి పానిచే దేవధ్వంసంబు
గావించుమని యనేకవిధంబుల వేడిన నితిపుత్రిక మహిషరూపంబుదాల్చి
ఘోరంబును తపంబుగావించిన సుపాద్యంబులముని సాతోషించి నీకో
రికప్రకారంబున సకలదేవతానాశకుండును మహాబలవంతుడగు పుత్రుం
డుజన్మించును.

వానికి ముఖంబు మహిషముఖంబును శరీరంబుతయు ముచుష్టా
కారంబునై యుండును వానికి మహిషాసురనామంబునార్ధకంబు పొమ్మని
చెప్పిన తమపరివరప్రసాదంబున మహిషాసురుండువృత్తి విప్రసిద్ధ కుమార
ుండగు విమ్యన్మాలి మొదలగు రాక్షసులీకథవిచి మహిషాసుర నీవు
వరప్రసాద సరాక్రమ ప్రవీణుడవుగాన దేవతలు సుఖంబుగా స్వర్గరా
జ్యంబునుభవించుచున్నారది మనమాక్రమించకనుండిన నీబల తేజస్వత్వం
బులకు వినియోగంబేమని కోపం బెక్కించిరి.

అంతటనామరాక్షససమూహంబుతోగలిగి స్వగ్రంథుపై దండెత్తి
నదేవదైత్యులకు చూచువత్సరంబులు మోగయున్నదెచ దేవతాజిస్వ
గ్రంథునిడిచి దీచులై బ్రహ్మకక్షకుజలి తమకష్టాబు జెప్పమన్న బ్రహ్మకు
ధనంబుతోచకను మా మాపతులన్న యపనికే? దేవతలబాధలు బో
ధజేసినహరిహరులిద్దరు చుక్కోధతామ్రాక్షులై యాకాశముపై జూచిన
నత్యంత గ్రోధగర్భితులగు విష్ణుముఖంబుచే నొక వేదస్సు వెడలె.

వెంటనేశివముఖంబుచే నొక వేదస్సు వెడలె నంతట బ్రహ్మమొద
లగు దేవేంద్రుని దేవతలెందరో నందిచి ముఖంబులచుండి యొక్కక తే
జస్సు బయలుదేరి యాతేజ సమూహంబు మేరుపర్వతముభంగి యాకా
శంబుముట్టియుండ నంగునొనుచి వేరు స్త్రీస్వరూపంబు నిర్మమించెను.

అద్వైతనిన శివతేజంబున ముఖంబుచు విష్ణుతేజంబున భుజంబులు
బ్రహ్మతేజంబున చరణంబులు యింద్రతేజంబున నాగుసాధ్యమునై నచ్చ
తమున కేశంబులు చంద్రతేజంబున కుచంబు వరుణతేజంబున జాఘరోరులు
వృశ్చీతేజంబున నితంబంబు నక్కతేజంబున పాదాంగుళులు నసుతేజంబుల
కరాంగుళులు కుబేరునితేజంబున నాశిక నపస్రహాపతుల తేజంబులదంత
పంక్తు లగ్నితేజంబున నేత్రద్వంద్వంబులు నాయతేజంబున స్కాంధభూ
శ్రవణ యగలాబులయ్యె. ఇతరదేవతల తేజస్సులచే సమస్తానయన పరి
పూర్తియై మహాభ్యాప్తిప్రసూన తేజోవిరాజితమై యొకదేవి నెఱచిన
మహిమానుర మరణకారణంబై యీమగ్నాదేవి యున్నచింతిన కలి దేవత
లఖండంబగు సంశోషంబుకొండరి.

తనవారి ఈదేవికి చర్చన భవస్త్రాభూషణాలు సమర్పించిన సమ
స్త్రాభూషణాలంకారభూషితయై మనోహరాకారంబుతో సత్తీభీషణంబగు
నట్టహాసంబుగావించి సకలలోకంబులు కంపంబులొందె పరిచారికలందరు

నంజలిబద్ధులై యెనుటనిలిచినప్పుడు రుద్రాదిదేవతలందును స్వకీయంబు
లగు నాయుధంబులతో శూలాది నాధంబు లొక్కొక్కటి యొసంగిరి.

అంతట నాయుధంబులుధరించి సింహవాహనా మాధయై సుశ
ముని విధ్యాధర గాధర్వాది దేవబృందంబు జయజయ పూర్వక స్తోత్రం
బులు జేయుచుండ నప్పుడు మహాప్రళయ ఘోషభీతర సింహనాదంబు
జేసిన దైత్యులువిని మూర్ఛిల్లి కొంతదిడవైనకు ధైర్యంబులుదెచ్చికొని
యాయుధంబులు గైకొని మహిషాసురుని మునునిమించి యుద్ధసన్న
ధులై నిలిచి భైరవనాదంబు లొనరించుచుండిరి.

అనంతరమాదేవి త్రిలోకవ్యాప్త తేజోసిద్ధయై నాదకంపిత స్వర్గ
మర్త్య పాతాళయై మహా భీషణాకారయై నిల్పిన మహా సంకుల సమ
రంబయ్యె నప్పుడు లక్షకోటి సహస్ర పరిమితులగు రాక్షస నాయకు
లొక్కపెట్టున దేవిపైనడిచి జుట్టచుట్టి బాణవర్షంబు గురిపించిన నద్దేవి
చలించక నాబాణంబుల తనబాణపంక్తిచే ఖండింబులుజేసె దైత్యుల
శరీరంబులు ఖండింబులుగావించె నాప్రచండదండంబులు చండిక బాణ
పాతంబులకోర్చక రాక్షసులు పలాయనంబుకొంగిరి.

పిమ్మట నసుగులనిశ్శూనంబుగావించి మహిషా సురుడు క్రోధ
సంరక్తలోచనుడై చాపంబుగైకొని దేవేంద్రునిమీద దశసహస్రబా
ణంబులును యమునిపై పంచసహస్రంబులుబరిపిరి దేవకోటిలో నొక్కొ
క్కనిపై పదేకవేల లెక్కచే నందిరిపై బాణంబులు బరిగించిన దేవత
లందరు భీతులై మహిషాసురు నెదురునిలజాలక పలాయనులై మహా
దేవిని శరణాబుజొచ్చిరప్పుడు భద్రకాళి మహా సారవతమగు శరాన
నంబుగైకొని యతఃసమానమగు బాణంబులు బరిగించిన మహిషాసు
రుని మంత్రులు, మహానామండును, సుచక్షువు, మహాహృదయను మహా
చంద్రుడును, మహాభక్షుడును, మహావారుడును, మదోల్కరుడు

దును, పంచాస్యమను, పాదచూడుమను, బహునేత్రుమను, ప్రబా
హుమను, యేకాక్షేక పాద బహుపాదులు మొదలగువారు యుక్తము
గులై జగదాబకెకుటనిలిచిరి.

అంతట దేవివారిని కాలాగ్ని గుద్రనేత్ర సక్రశంబులగు నేత్ర
ములతోచూచి వజ్రప్రమానంబులు కాంచన పూజితములగు శరములు
నిగుడిచి యామమాత్రముగో నందరిని రూపుమాపించుచుండకోప, బా
హుళ మదోన్మత్త, ప్రభృతినానాయకులు నచ్చిననాదరిని తుణాబు
లో యమాలయాబునకనిపించ మహిషాసురుండు క్రోధ యమ్రక్షుడై
ప్రళయ కాలాయముడునుబోలె సైన్యంబులమాలగోలి దేవీ వాహనం
బగు సింహంబును హరింప నిశ్చయించి సన్నద్ధుడై పైకివచ్చె.

ఆనుహదేవికోపోద్దీప్త మానసమై ప్రచండచుగు ఖడ్గంబు గైకొ
ని బరిమార్చ సింహంబునడిచి చి. మహిషాసురుడును సింహస్వరూపుడై
నెగుక్కొనియె నప్పుడుదేవివాని పాశబద్ధునిగావించిన ఖడ్గహస్తంబు
యెదుటలిచె నప్పుడు దేవి బాణవర్షంబు గుడిచి వాని చీకాకు పరి
చిన బెదరి గదస్వరూపుడై పైకికివ దేవీవాహనమగు సింహంబు
వానిశరీరంబు పొడంబులుజేసిననప్పుడు మరుష్యరూపుండైన దేవిఖడ్గం
బుచే వానిబాహువు నడికిన వాడు నిజస్వరూపంబుగైకొని శైలశృంగం
బులతో సరియగు తనశృంగంబులు విదళించుచు పైకివచ్చెను.

ఓరాక్షసాధమా నేను మధుసూచము జేయుదునుక సేగర్వోబును
చూపుచునునుని యదల్పుచు క్షీరపానంబుఁగించి కృపాణంబుచేబూ
నినవాడు కార్యనశీకుడయి పలాయనండున జగదాబ సింహము నుచి
శించి నిబిడతరింబగు ముష్టిప్రహరంబు గావించిన వాడు నిర్దళిత హృద
యండు మహాభయపరిభ్రాంతండు ధైర్యబుజాలక దక్షిణ సము
ద్రతీరంబున మహిషాధిప్రాంతంబునకు పారిపోయెను.

దేవియు మహావేగముతో సింహంబు నురికించిన నిరువజాలక
దశ యోజనామామగు ధర్మపుష్కరిణిలో దేవీపట్టణసమీపంబున నంత
స్థితౌడయున భద్రకాళిదేవియుకూడ నురికించిన మహాచాసురుడు
గానరాక యుగిస నంగోచించుచుండ నాకాశవాణి యో జగన్మాతా
భవన్ముష్టి ప్రహారంబుచే వాడువెరచి ప్రాణరక్షణ తత్పరుండు ధర్మ
పుష్కరిణీజలంబులో దాగియున్నాడని పల్కువినవచ్చెను.

అందుకామె సంపదించి తన వాహనమగు సింహంబు కాజ్ఞాపిం
చిన నది తుణంగుతో పది గూమడచిమపుగల జలంబుచానంబు గావించె
నలిల బునితేజోబయిన రాక్షసుడు దీచుడయి నచ్చుచున్న మహిషా
సురుగని దేవిసంబంబుచే బాడిచి భూమిపై దొల్లించి శిరంబు పాదం
బుచేత్రొక్కి కృపాణంచే శిరంబు దెగవ్రేసిన మృతుండయ్యె నప్పుడు
దేవద్రాగధ కన్నకింపురుసాది దేవసంఘంబులు మహానంద భరితులై
మహాదేవిని స్తోత్రంబు లోడి ధర్మంబులజేసిరి.

అప్పుడా దేవేంద్రాదే తలు దేవియాజ్ఞాప్రకారంబున శమ్మతం
బుతో ధర్మపుష్కరిణికిపిరా విరావంబున తననామంబుతో దేవీపట్టణ
మని యొక్కగొం పుటము నిర్మాణంబుగావించె నందుచే నది దేవీపట్ట
ణమని ప్రసిద్ధమయ్యె.

తరువాతి శ్రీరామచంద్రుండు సేతుబంధన తత్పరుండయి మంచి
ముహూర్తమున విఘ్నేశ్వరపూజ లొనరించి తిలకస్వామి పూజ లొన
రించి శమశ్కరించి సనపాదానాంబులు స్వహస్తంబుచే స్థాపించె నక్కడ
స్నానంబుజేసినవారి పాద పుయమగుటకు సందేహంబులేదు సత్యమ్
సత్యమ్ పునస్సత్యమ్.

అప్పుడై పుష్కరరాజే సేతుమాహాత్మ్యే దేవీపట్టణగూఢభ్య
సుముహూర్తే దినేశ్వరజాః । విఘ్నేశ్వర ప్రణమ్యామి తిలకస్వామి

నమోతథా । నమోదేవ్యాభ్యమహానాం రామచంద్రోతి హామికః పాపయి
 త్వాన్విహస్తేన పాపానానవకాయథా । సింహసనం సమారుహ్య రామో
 నల కృతాశుభావాన్దరైః కారియామాస సేతుమహా దలాదిభిః । దశయో
 జగన్ స్త్రీమ్ । శతయోజనమాయుమ్ । సేత శ్చివశ్చిమాః కోటిగ్రన్థ
 శియాశ్చక్రీతా । దుర్గాపురీచ ప్రాకో ట్టర్భిర్యుక్తా ప్రకీర్తితా ॥
 దుర్గాపురీచ కోటి రభయమ్ సేతుమాయుమ్ । దశపురేతథాద్భుత
 యాయామహామహానాం । చక్రీర్తేశ్వరేనాం పుణ్యం పాపవినాశకమ్ ।
 స్మరణాదభయత్రాపి చక్రీర్త్యస్తవైర్విహాభి స్మిభవ పాపానీడస్మలయో
 రితాన్యపి । జన్మాపివిలయాయాతి ముక్తిశ్చాపకరేష్వరే । చక్రీర్త్యసమం
 త్రం భూతవేదభవిష్యతి । తేత్రేపండితతః కుర్యాత్ప్రకీర్తయేత్థైవచ ॥

ఇవిధిగంబున దేవీ-ట్టణమున దృశయమున స్నానదాన పిండ
 ప్రదానాది సత్కార్యంబులు జరిగించి

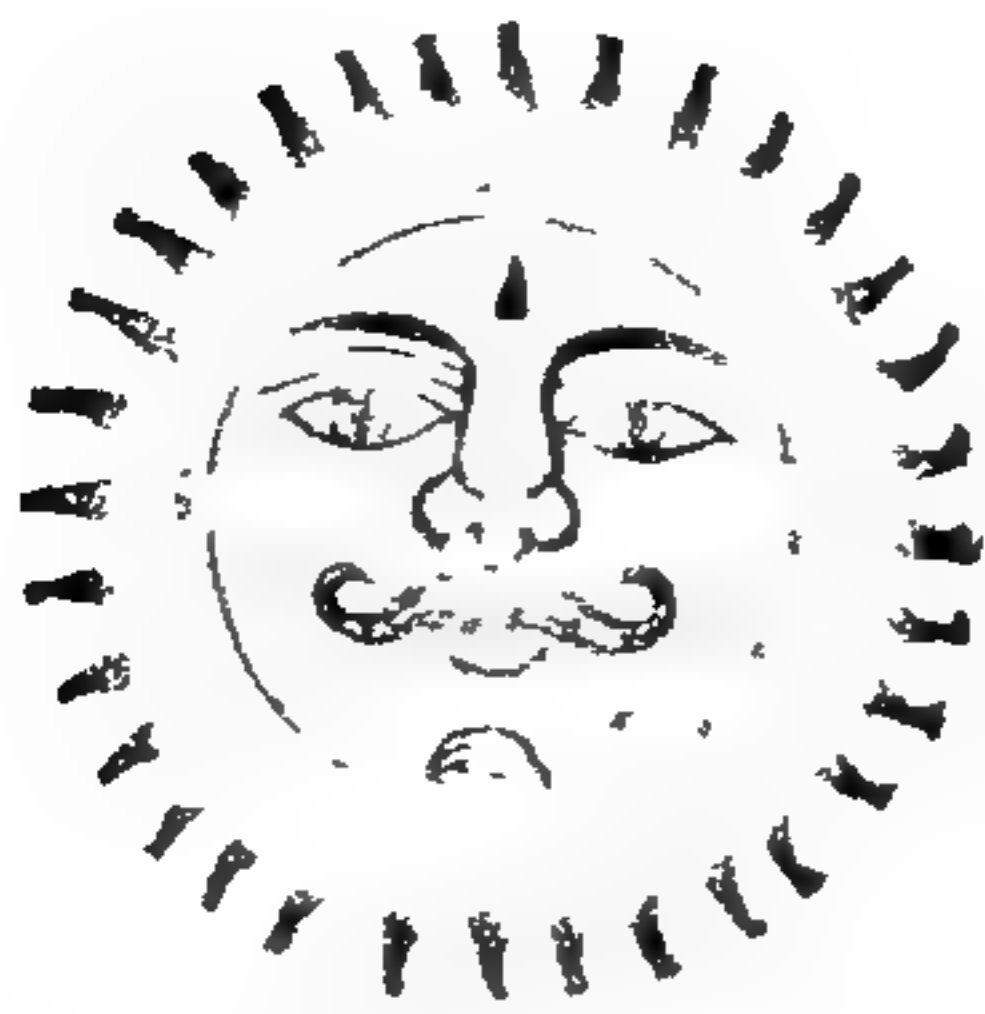
శ్లో॥ రఘువీరపదన్యాసవిశ్ర కృతపాదః నె । రఘువీరచేదహే
 గనె సేత నెనమః । సేతవేరామచంద్రస్య మోక్షమార్గాగ్ని హేతవె । సీతా
 యామానసామృతభాననెకామధేవె ॥

శ్లో॥ సాష్టాంగప్ర శిష్టత్యాచా మంత్రేణ నేనపైర్విహాః । భేతా
 శవరదండీర్థం తతాగిచ్చేన్మహాజలమ్ ॥

ను సేద్రులారా మూర్త్యుకంబులు జదివి సాష్టాంగ ప్రణామంబా
 చరించి తదుపరి భేతాశ వరదండీర్థంబునకు బోవలయు నిక్కడికి చక్రీర్థ
 మాహాత్మ్యంబు సంపూర్ణము.

శ్లో॥ యోధ్యాయవేనగతతే ద్విజేంద్రాశ్రణోతివాభ క్రియతో
 మనుష్యః । స్వర్గాదయ స్తస్యనదుర్లభాన్యైకై వల్యమపసరిక సమేవ ॥

ఇవిధిగంబున చక్రీర్థంబులో స్నానంబు జేసినవారికి కైవలంబు
 లభించును.

—* భతాశవరద తీర్థమహాత్యము. *—

మరియు చక్రతీర్థకథవిని సంతోషించి సూతా చక్రతీర్థంబునకు
దక్షిణంబున భాషాశినరదంబును తీర్థంబు గలదని చెప్పితివా తీర్థం బెచ్చ
టనాతీర్థాద్యవ కారణంబెల్లు నావృత్తాంతంబు సవిస్తరింబుగా జెప్పు
మని యడిగిన సంతోషించి మునీంద్రులారా పూర్వకాలంబున పార్వతీ
దేవికి పరమేశ్వరుడు జెప్పినాకథ మీకునినుపింతు సావధానదిశ్చల
వినుండు.

పూర్వకాలంబున గాలపురాను మహాప్రభుహమ్మపాసనజేసే
మహాధన్యుండతని కన్యక కాంతిమత్యను చిన్నది బహుయోగ్యురాలు
ప్రిత్యసేవసేయుచు నాశ్రమానుగోనుడి దేవతార్చనకు పుష్పంబులు గోయు
కొరకు వన బులి ఓరుగుచు వెదకుచుండ నింతట సుదర్శన సుకన్యలను
వారల్గిరు గంధర్వ పుత్రు లాకాశమాంబున విమానానామహత్త సా
చరించుచు నాసమయంబున గాలపుత్రుని మహాసౌందర్యశాలినిలావణ్య
పతినిజూచి మోహించి మనస్సు నిలుపజాలక విమానంబునుంచి దిగి
యొకన్యకా నీవెచ్చరి కూతురవు నీ పేరెయ్యదీయరణ్యంబుగో నొ
క్కతైపు సంచరించుటకెమి హేతువ జెప్పుమని యడిగెను.

అయ్యా నేను గాలనమహాముని కన యచుకాంతిమత్యుని నా
పేరు, దేవతార్చనంబుకొరకై పుష్పంబులు గోయుచున్నానని జెప్పినవిని

నేను గంధర్వపుత్రుండను సుదర్శనుండను నాపేరు పయంగు నాకు మ
క్కువగలిగినది నన్ను పరించవలయునని యడిగిన నావిన్నది మీకు దేవ
తలు మీరెరుగని ధర్మంబులులేవు కన్యక లస్వత్రాలుగాన తండ్రి యె
వ్వరికిచ్చితే వారు నాకు పతియగు మాతండ్రిగారి సమగవలయును పూ
జాకాలంబు మిగిలినది పోవలెనని చెప్పెను.

తథా వోక్తంస్కాండః శ్లో॥ కనాశ్చపితృధివాప్సర్షుః క్షతంత్రాః
కదాచనా యదిమామిస్మిభవం పితృంసుస్సమీచయం॥ ఇతి వ॥ ఇవ్విన్ది
ధాబున గంధర్వవికూ జెప్పి పుష్పాబులు వట్టకొని పోవునని కేశం
బులు హస్తంబున నొడపిపట్ట నాకన్య భానుభాగ్యురాలై యాకా
శంబుముట్టి యాక్రోశంబు జేసెను.

అథ్వనివిని గాలపుమను పక్కిన ఋషు లతిత్వితగతి నేతెంచి
సుదర్శనుంజూచి యొరిపాచాశ్చా సేవు న్రూపూడవు గాన మానుష
యోనియంగు జన్మించి కొన్ని కాలంబులతోనే భేతా వశింగా నొక
మని శాపంబిచ్చి కుమార్తెను పోకొనిపోయెను.

తనుపరి సుదర్శనుండును సుకర్ణుండును మామిడి మమూనాతటా
బున గోవిందస్వామియను కొకబ్రాహ్మణుని తనకు తండ్రిగా నేర్పరచు
కొని నాతనిగర్భంబున జన్మించి పాదస్పర్శము విజయదత్తుం దియును
సుకర్ణుం డశోకదత్తుండనియు నామంబులచే వృద్ధిబొందించు నుడిరి.

అంతటయమానాతట బున నావృష్టి దోషాబు ముఖ పరంబై
నను కాశీపట్టణంబుకు భార్యులత్రసహస్కరై పోవును ప్రణాగజే
ముదిర కపాల మాలాభరణాచి శోభితుండగు నొక ప్రానిజూచి నను
స్కారంబుజేసిననాదిరి కత డాశీర్వచనంబులచేసి గోవిందస్వామిని నీ
జ్యేష్ఠపుత్రుండగు విజయదత్తునకు మీకు కించిత్కాలంబుగా వియో
గంబు గలుగునని జెప్పిజనియె.

అతట సాయాహ్నాబగుటయు నొక శూన్యదేవాలయంబులో
విడిచివేసి శయనించియుండ నియమించుకొనియుండ సంధ్యాది కృత్యం
బులు నిర్వహించుకొని శయనించియుండ విజయదస్తుండు తండ్రినింబిలిచి
యోనాయనా శీతవ్యగభాధచే నులికినోర్వహలక స్నిహాత్రాబుదెచ్చి
జ్వాలగావిప్రచునుచు దీనుడై మఃఖించిన తండ్రిగ్రామ బాటయుదిగి
పుత్రాగ్రామంబెల్లద్రమ్మ తి నర్ధరాత్రియెక్కడ స్నిహాత్రాబుదొక
లేదని చెప్పినవింక నాత్రోశించి చూచి యోత్రాడీయనిగోనగ్నిహాత్రా
బాకాశంబు ముట్టి మండుచున్న దామో నితహ్యం దెమ్మనపుత్రా
యదిశినదహనహ్యం చిహ్నంబునవిత్తంబుగాన సంబంధమునజెప్పెను.

తండ్రియగ్ని హాత్రాబుక కంబున్నదా తేదని తాను లేచివడి
చిన తండ్రియైన గోవిందస్వామియు వెంటఁబోయె. నిర్గుణవిత్తాగ్ని
దాపుకుపోయి కూర్చుండి సీతభాధ తీరినపిమ్మట శిరోభాగంబుకై కూ
ర్చుండి నాయనా యిది గూడ్డ మంట మహాజేబున్నగలిగి యత్యుగ్రం
బై రక్తంబుపగిది నెర్రనై వెలుగుచున్నదదేనునిచ తండ్రిజూచి తనయూ
యది కిసాలంబున తాకు మూసరిక్లాది మిళితంబై రక్తతమలంబురీతిని
మాడుచున్నది. దానికి నిపు దూరంబుగానుండుమని తండ్రిజెప్పెయు విసక
స్ఫుటంబగు కాన్తులచే బొడిచిన రక్తంబును మెదడును స్రవించుటచే
నుటయెక్కుకైన నావిజయవర్తమామ కెండుచేరులనెత్తి యుజ్వలపా
నముచేసి తండ్రిజూచుండగానే నచట కుటీల కణవము హేమాజ్వల భీష
ణాకారుడై భూసభ్యంతరాళంబులుబగుల భయంకరారానంబుపెసిమహా
దఃప్త్రులు నపులుచు నాకాశంబుపై కెగిరి ఛతాళ స్వరూపంబు నొంది
భూమిపై కిచచ్చి తండ్రిని గిబళింపబోయిన మహాద్రిచొంది యేడ్చుచున్న
వలదువలదని యాకాశవాణి వా గనెనబట్టి తండ్రినొదిలి మహావాయవే
గంబున సంత్రమించిట్లుకొనె బు కగిరి ఛతాళంబుండి బులో గలశన నా
రద కెతిని పూర్వోత్తరంబు పక్షించి కిపాలస్కంబు ఛతాళినామము
నిర్ణయించిరి.

అందుపై యీతడు విజృంభించినరాసిభూషణుండగు భేతాళరాజు
 లోగలిగి తన ప్రాబల్యము గనపరిచిన సంతోషించిననానాయకునిగ జేసిన
 ననేకయుద్ధములలో నుద్ధరించుచుండె. అంతట చిత్రసే
 నుండనుగంధర్వునితో యుద్ధమునకు ధైర్యముతో రాసిభూషణు
 డను భేతాళరాజు మృతిబొందిన సకపాలస్థాన భేతాళరాజు పీఠమునఁగి
 ప్పించి తాను రాజై నిలిచెనని జెప్పెను.

సూతా యతని తల్లిదండ్రులు భ్రాతయు చేమరనియడిగినమును
 లారా యత డాకాశమున నెగిరిపోయిన పిమ్మట తండ్రి ముఖించుచు
 శయస్థులంబునకుఁబచ్చి భార్యకు రెండో కుమారుడగు నశోక దత్తున
 కీకథావృత్తాంతంబంతయు వినిపించిన వారాదురు మహాదు బ్రాహ్మణులై
 యుండ కాశీపట్టణ నివాసుడగు సముద్రదత్తుడను నొకనైశ్య రత్నంబు
 వారినిజూచి దుఃఖోపశమన వాక్యంబులు జెప్పి తన యింకి దోడ్కొని
 పోయి వానిని సంగక్షణజేయుచు కొన్ని దినంబులకు తనధన భాండాగారం
 బులకు గోవిందస్వామిని ముఖకార్యకర్తగా నొనర్చి సమస్తకార్యంబు
 లతనచే నడిపించుచుండెను.

అసంతరిముః తన లెండవకొమరు డశోకదత్తుడు శస్త్రశాస్త్ర
 ప్రవీణుడై మల్లయుద్ధంబులదక్షుడై విభ్యాతుడై సనాతనాలో కాశీదే
 శాధీశ్వరుండగు ప్రతాపముకుట మహారాజన్యైకపకు ప్రచుమం డను
 నొకమల్లుండునచ్చి ద్వంద్వయుద్ధంబుగోరిన నారాతని బలిది ద్వంద్వ
 యుద్ధంబున కొప్పించిన బహుసంతోషంబుతో సహ్యాపసన్య-బుల కేశా
 కేశీ మస్తాముష్టి బాహుబాహీ ప్రభృతి మల్లయుద్ధంబులో ప్రవీణుండయి
 యామల్లుని బరిమార్చిన రాజు మహాశర్వరము నొందిన ప్రాణతుల్యుని
 గాజూచుచు సమస్తకాలంబుల తనసన్నిధింబులో వదలకొండెను.

మరికొన్ని దినంబులకు గ్రామంబు వెలుపలసాయంకాలంబున విజ
 నుండై పాదచార్మయై యశోకుండును దానును సంచరించుచుండ నాల్గు

దినములనుంచి యీలస్థుడై ప్రాణంబుబోక శ్మశ్మానీశీతుడై యున్న నాకు శీతలజలంబిచ్చి పుణ్యాత్ముల నెవని గాన నై తీసి మాక్రొకోచునీర భ్రనివికబడెను దానికారాధ కడునాచర శీఘ్ర హృదయంబు చాల నొచ్చుకొని యశోకదత్తాః పు మనః శ్మశ్మానీశీతుడై ప్రాణంబులను దీన సంరక్షణకర్తవ్యము నీ యాహుత్యముదీర్చి విష్ణు వియమూర్తి జెప్పిన రాజాజ్ఞానావహించి తతణమగ జూచిన శ్మశ్మాన వాక్యము భూతిప్రేత భృతానంకులస్థలంబుల న్నామ సోమకర్మకర్తాభివృద్ధిబిచ్చ నుపాయము జూచుచుండెను.

(సత్యంబులను జూచుచుండెను)

అసమయములో నె యాలంబుక్రింద నవ యశావనశాలిని మించి రాంగిని రతీదేవిని మించిన కాంతగలుగు నొక స్త్రీనిగాంచి యానుండరీ యీశ్వరశాసనవాటికలో నొకటిగా సంఖ్యా కాలంబుననుండితీ నెన్నడు నీపేరేమని యడిగిన నోకూరా యీశూలస్థును నాచల్లభుడితనిరాజు శూలస్థాపితుని గావించె నితని నొదలజాలక ది ఖించుచున్న దాన మాటి మాటిక దాహంబునకు నీరడుగుచుండిన నుదకమందిచ్చి శక్తిజాలక దుః ఖించుచున్నానీతని ప్రాణంబులుపోవు, నేను జలంబులుబోయజాలనను చు న్యధపడుచుంటిన నెను.

వోతల్ల నాభుజంబుపై సేవెక్కి జలము లంచినకొనివ్రవిమలమృదుల తలో బహుసేగమున స్త భమునలెనిలిచియున్ననీతని స్కంధముపై వెక్కి జలములందించి సమయములో రక్తంబున్రపించి యశోకదత్తంబునాని ముఖంబుజూచి రాక్షసిగానెరిగి ఓచివిడవగూడదని వానిపాదమున నున్న నూపురము తన హస్తమున బిగబట్టి నానుండరి నూపురంబులోనుంచి పాద మోవఱ్ఱుకొనిపోయిన నోకూర్చి చిత్రితమగు నామాపురంబు గై కొని రాజాజ్ఞానావచ్చి యావద్యృతాంతంబు విన్నవించిన మహాశ్మశ్మానం బునొక దెవతలైన నట్టి నాహసంబులు జేయజాలరని మన్నించి యా మాపురంబు తనవద్ద నుంచుకొనెను.

తదనంతరము మదన కేయసు తన గూతు సువిచ్చి నివాహంబుజేసి
 సుఖంబుగానుంచి కొన్ని దినములును నల్లునిబిలిచి యీ మామరమునకు దళ
 గొందిన నూపురంబెట్లు లభించెను మున్నగుగోష్ఠిలో నాలోచించిన నతో
 కదత్తుగాను చింతించి యిది శ్మశానవాటికిలో నా స్త్రీ-మర్త దొరికినది
 గీచిత సవ్యశంబెక్కడ నెచ్చున విచారించి శ్మశానవాటికిలో మనోహర
 మగు మాన మమ్మిలిదేని చూచాశకు మునుపటి ముద్దులు నేగుడిచు
 నప్పుడానూపురంబుచూచు సాధనంబుగావించవచ్చునని మహాధైర్యం
 బుతో భూతప్రేతపిశాచ భతాధాదుల తృణీకరించి సానూసంబుతో నా
 మె విక్రయంబుజేయుచుండె దిక్కులు పక్కటిల్లునట్లు మంచిచూసంబు
 గొనుచుండ నాగ్భాటంబుజేసెను.

భేతాళంబులన్ని గురుగూడినచ్చుచుండ నారాక్షసియునచ్చినిలి
 చున కొకపాదంబున నూపురముండుటచే యనుమానములేని యోచేడి
 యో మునుపొక్క నూపురం బొసంగితివి దయచేసి పెండవయందే
 సేప్ర్యమనియడిగిన యామాటబువిని భీతిచిత్తమై యోనూరా బొమ్మని
 యానూపురంబొసగి విద్యుచ్ఛ్రీభయను తనగూతును నొక్క హేమకమ
 లంబునుయొసగిజనిన నాపిష్టమూదుడు కన్యాసహితుడై నూపురంబు
 గైకొని పట్టణంబునకువచ్చి కథా నృత్తాంతమంతయు నెత్త మామల
 కెరిగించిన రాజు పరమానందభీతుడై యల్లుల పరాక్రమంబున కచ్చె
 రునందుంచు మహాస్తోత్రంబుజేసె.

మరియు కొన్ని దినములు జరిగినపిమ్మట 'యశోక దీప్తంబు చెలి
 యూ యీసువర్ణ కమలంబు మియమమ్మకు యెక్కడదొరికె సేపువ్వులేస్థలం
 బుననున్నని నాకెరిగింపుమనియడిగిన నోనాయకా యీ హేమకమలంబు
 కివాలసోఫీటన భేతాళి నాయకుని దలక్రేడం నోపరి-బులో మాయమ్మ
 యక్కడికిబోయినప్పుడు చెచ్చినదనిజెప్పిన నోప్రియారాలా నాసంస్కృతే
 జూడ నిశ్చయించితి నన్ను దోడ్కొనిపోమ్మని బహునిధంబులబీడనంబు

జెసిన సంతోషించి తనభర్తయగు యశోకనర్తుని నాకపాలస్సోటనభైతాన
నాయక జలక్రీడా ససోవర సమీపంబులకు గోక్ష్మానిపోయెను.

నతండా పాదపద్మగబ్బులు ప్రహార నిర్భయించిన చక్కడి కాన
లియున్న భైతాళాదులు నెరిపించి జెనకి చనచ్చిన నందర నీయశోక
దత్తుడు దురంతంబులగు శాడంగులజేరి నిచ్చియులంజేసినవిని కాపాల
స్సోటభేతాననాయకుడు గొబ్బుజపడెంచి యశోకనర్తుని విగ్రహంప
సమక్షాన నుండు విద్యుభించి నీసైన్యంబును కరివ విధంబున నిచ్చుజా
పును జూడుచుని సన్నగ్ధాకయు కపాలస్సోటన భేతానాదులబట్టి విరిచి
ధించి జూపనిశ్చయించెను.

అంతలో నచ్చకి విజ్ఞప్తి కాతుమీదకు గోధర్వపతి విమానా
మాధుండ్లై వచ్చి యోయశోకదత్తా సాహసంబు జేయకుమనినివారించిన
నాకాశస్థుడగు విద్యాధర నాయకునిగాంచి సశిషభోవునంతలో శాప
విముక్తుడై మూడువర్షాపూజంబువిడచి నిర్వహంబు నొది విమానా
మాధుండ్లై సరిలభంబు భూమితరీణండ్లై ఎలదినలూచి విజ్ఞప్తి కాతు
కోవిద్యాధరమూర మానస్థంబుడ సేకు శాపాంతంబు గలిగె గాన
సీవు స్వర్గంబుచకుమమ్మ సేయగ్రజూడెగు నితను మహాపాతక మొకరించె
గావున గాలివనంబు గుప్తుంబు కొంతలో సేరనిగి శాపాంతంబుగా
గీరవని జెప్పిన శాపవిముక్తుడగుటచే పూర్ణాక్షంబు నొది వృత్తాంత
మాతయు జ్ఞప్తిచేసుకొని సుకడుం జీరియె.

ఓవిద్యాధరోత్తమా మనియ్య జ్ఞేష్ట భ్రాతృశిలి నేనొక్కరుడ
స్వర్గంబుచకు పోన్లొనని యచేకవిధంబు స్తుతించిన్ యాతం డాలో

చనగావించి దుర్నివారణ మగు నా శాప మోక్షణంబు నేయ నెరకి
 శత్రుబుగాదది మాహాతమగు పాపంబు దానికి సారంబు దొరకడైన
 నొక్కఁబాపయగుటెప్పుడ దక్షిణాదధితిరంబులో చక్రతీర్థంబుమహా
 తీర్థంబగు తీర్థంబుగలకు ఆ తీర్థ ద్వార మాత్రంబున సకల పాప
 ములు నశించునని చతుర్ముఖుఁడు సనత్కుమారాది ఋషిశ్వరులకు జె
 చెప్పెను, కావున నాతీర్థంబులో స్నానంబు జేసినవారికెంత ఫలంబునంఘం
 లించునో నాకు వెలియకు గావున సయగ్రజుండచ్చో కిబోయి ద్భవ
 స్నానంబులు జేసిన నియగ్రజునకు భేతానివృత్తియై విద్యాధిపాదుననిన
 నతఁడు విజ్ఞప్తి కాతుకుని వెఱబడించుకొని తనయగ్రజుండు సుదర్శనుని
 దోహ్దాని దక్షిణసముద్ర ప్రాంతంబునకుబోయి గంధమాదనపరువత చ
 క్రతీర్థచుద్యంబులోనుండి తీర్థంబునకుజెరి కూర్చుండి యోయగ్రజు గా
 లవముని శాపము క్షింపఁకు సీతీర్థంబులో నవగాహంబు నేయునుని
 పలుకుచుండెను.

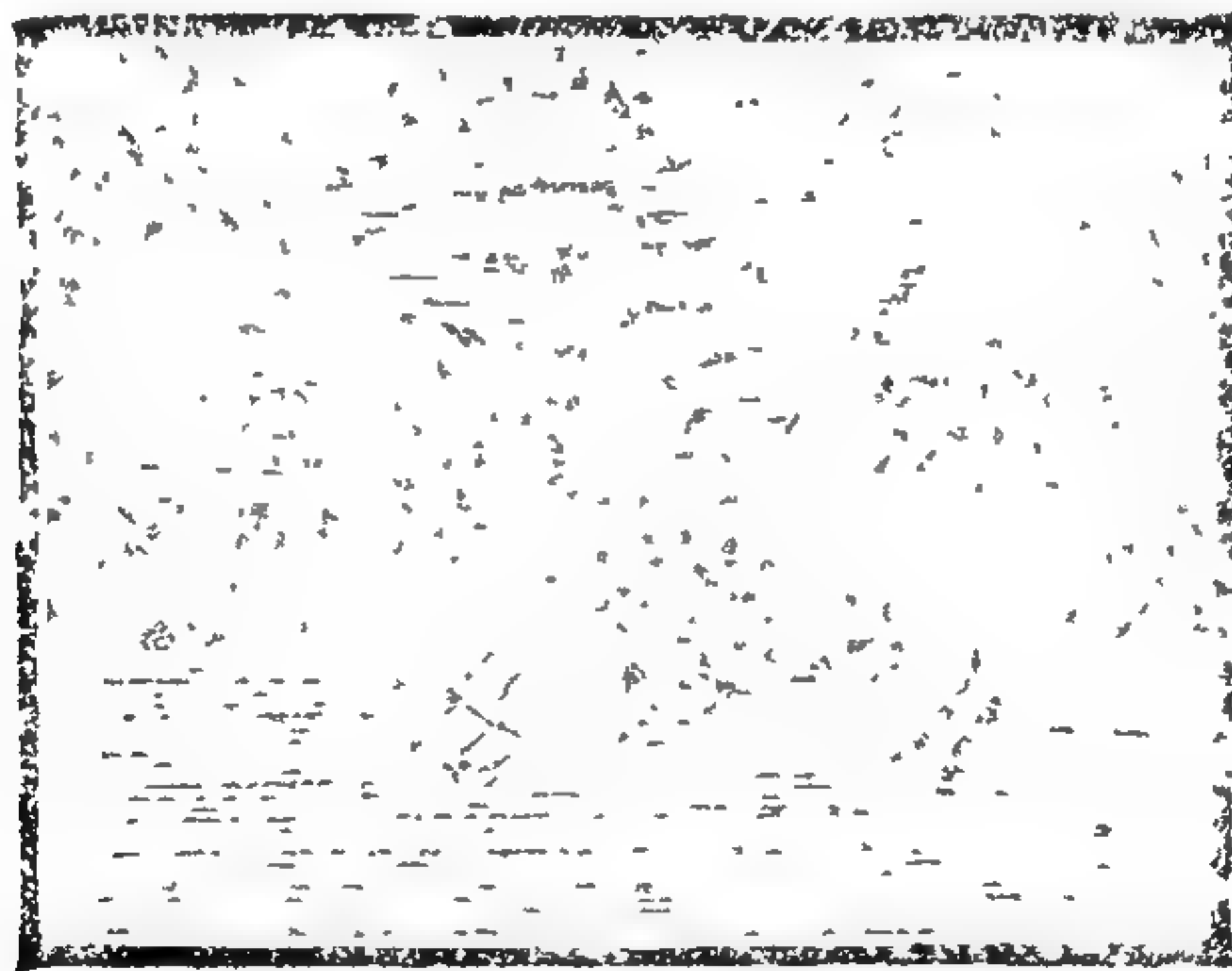
అంతలో నైవానుగ్రహంబున వాయు పేరితయై యొకవశీకరంబు
 కపాలస్ఫోటభేతాశనాయకుని శరీరంబుపై బడిన భేతానిఁడు తపంబుమాని
 విజయదత్తుండనే బ్రాహ్మణరూపంబుకొంది దానంతట పునః యథా
 శాస్త్రవిధిసంకల్పంబుతో స్నానంబుజేసిన బ్రాహ్మణ గ్రహంబుబోయి
 తతఁ ణంబున దివ్యస్వరూపంబుకొంది పిమానామానాదై సకలాభిరణ
 భూషితయై తేజోమయస్వరూపముతో దేవ స్త్రీసమాజ పరివృతుండై
 విజ్ఞప్తి కాతుకుని చక్రతీర్థంబును నరకవిధానుల స్త్రోత్రంబునెసి తన త
 మ్ముండగు సుకర్ణుని దోహ్దాని స్వర్గంబున కోగె నాత్మోత్తమంబు భా
 శనరదనుని ప్రసాదింపఁడె.

ఏనరుడై న నాత్మీకరాజులుగో స్నానంబుగావించిన పరిశుద్ధుండై
జీవన్ముక్తుండగు నచ్చట పిండప్రవాసంబుజేసిన వానిపితృగణాబులు బ్ర
హ్మలోకప్రాప్తులగుదురు. ఆదుక్తం శేతుమహాశ్లేష్మ ॥

శ్లో భైతాళవరసంతీర్థం న శూక-నగవిష్యతి ।
స్వగంప్రసూంతితేన ర్వే సుగంజాపితర్పితాః ॥

శ్లో॥ యః పశేః మనుష్యాయః శ్రుణుమాద్వాసమాహితః ।
ముచ్యతే సర్వపాపేభ్య స్స్వస్థోకంగచగచ్ఛతి ॥ ఇతి ॥

విశిరా మునీంద్రులారా దానిమాహాత్మ్యమగమ్యులు యాత్రి
కులక్కడ స్నానాది కృత్యంబు దీర్చుకొని గంధమాదన పర్వతంబుసను
బోవలయును.

గంధమాదన పర్వత పాపవినాశమాహాత్మ్యము.

మహాపుణ్యస్థలంబు గ ధమాదన పర్వతంబు సమద్రంబులో
శేతువునకు మార్గరూపంబై యున్నది గావున నాపర్వతంబు నెక్కికేరి
వారికి బ్రహ్మలోక గమనమార్గంబున కదియె సాధనంబని విశ్వకర్మచే

విఖ్యాతంబయ్యె శతసహస్ర లక్షకోటిగణనలు గలిగిన నరస్సులలోగాని
నదులలోగాని సముద్రములలోగాని వేదారణ్యాది పుణ్యక్షేత్రంబుల
లోగాని యాపద్వితాబ్దుపై నెక్కినమాత్రంబున నగమ్యాగమున బ్రహ్మ
హత్యాది పాపములు నివర్తించినట్లు కొదువవాటిలో నొకటి.

మునులారా నేనేమి జెప్పుదును శ్రీదేవీ భూదేవీ సహితుండయి
విష్ణు దేవుండును నావిత్రి సుస్సత్రి సహితుడై బ్రహ్మచేపుడును గణ
పతి షణ్ముఖాదులును దేవేంద్రుని దేవతలు చాత్యుని నవగ్రహంబులు
వశిష్టవాల్మీకి శ్యామిత్రాది మహామునులును నేరించి యుండురు.
సతతంబును సుహృదేవుండు శౌరీనమీతుండై విచారించుచేయుచుండు.

అధరాధరంబనాదియు సర్వమునిగణనేవ్యంబును తుంగ తరంగా
భీలసముద్రసేవితంబై యొప్పుచుండు కదేయసూరుతిర్నభ మాత్రంబున
కోటిమహాపాతకంబులు అగమ్యాగ చానాగిని పద్విత్రాది మహాపాతకకోటు
లు దేహకలితంబులగు ననియును నశించు అంశువానా నానాయకుండగు
నలుండు రామాజ్ఞచే సేతువొక్క నానీతుగ ధనూదనంబుల ద్వారము
చారాధరాధరంబులకు వంశములుగావించి వోధరాధరేంద్రోత్తమా
నీపు బ్రహ్మ విష్ణాది సమస్తదేవతా సేతులగు నిన్ను మవీయపాదం
బుల ద్రొక్కుటచేతం గలుగు నానందబంధు వినించి దక్షిణపుముఖ
వచ్చిఖరాగ్రవాసియును శంకరు డ్ది పుణ్యాని యిష్టిఫలమునం బ్రార్థించి
సేతుమాప తన్నవగారోహణ బుగావించి తత్తీరంబున సముద్రన్నానంబు
లొనరించి నీరమాపత్రకంబులు శమీదశ నడచుంబులగు పిండంబులిడి
రేని వానిపితరులు కల్పక్షయపర్యంతంబును ద్దృష్టిచూచుదురు మరియు
వారలు స్వర్గస్థులయియున్న మోక్షంబును నరకగతులయియున్న స్వర్గం
బునొందుదురు.

ఆవృత రాజంబునందులో ప్రసిద్ధంబును సర్వతీర్థోత్తమంబును
పుణ్యతమంబును పాపవినాశంబును నొకతీర్థంబుగలదు తత్తీర్థ స్మరణంబు

నవారలు గర్భవాసంబునొందవోప రందు స్నానంబు గావించిన
నిర్మలగుచు నై కుంతపదంబు నొందుచు రిందుకుసాదియాబు
న పౌరాణికుగాంచి ఋషులిట్లనిరి.

హో మహాత్మా పాపవినాశనాఖ్య స్థితప్రభావామయ నచింపు నెపు
వ్యాపభోజితుండ్రగాన సకలంబు కరుగుచుననిన నల డిట్లనియె.

హోమహర్షులారా విచూష హినునర్హిత సమీపంబున బ్రహ్మ
శ్రమాబుచాదు జరిగినవృత్తాంతంబుచెలిపె సమీపంబున బహుగులతా
కీర్తనంబును సూరమృగ సంకులంబును మనగజ పరివారితంబును సిద్ధచా
రణసేవితంబును రమణీయంబును పుష్పిత కానకంబును వియమనతసరా
యణ బ్రాహ్మణపరిశోభితంబును సూర్యప్రకాశ తపోబలలయ ప్రకాశ
తంబును యాగక్షీత వేదాధ్యయన సాపక్ష శోభితంబును బ్రహ్మచర్య
గృహస్థ వాగప్రస్థయశ్యాద్యాశ్రమస్థ విభాసితంబును మరీచివాలఖిల్య
పరివేష్టితంబై యొప్పు కోకయాశ్రమంబుగల దచ్చకికి సాహసనంతుండగు
దృఢమతియచుకూద్యండువేచి దేవకల్పులగు నమ్మహర్షులకు వంద
నంబులంగావించి హారలచే బూజిపాబడి వారిలుచేయుమంతు యజ్ఞ
దులగాంచిదానుండపంబుగావింపగోరి యమ్ముని మాడల శ్రేష్ఠుండ
గులనతియచు మహాశుంగగాచి యో తపోధనా నీకువందనంబు లొన
ర్చెదనన్ను గరుణాదృష్టిచేతం గావుచు నే ననరవగ్న జాతుండ నీకు
శుశ్రూషణంబు గావింపనేతెంచితి బ్రసన్నుడనై నాచేత యజ్ఞమలం
గావింపుమని యివ్వీధంబున బలికిన దృఢమతివాక్యంబు లాలించియత్త
పోధచు డిట్లనియె.

హోదృఢమతి సామంతమహాశుంగ హూద్రుడు యాగదీక్షితంబును
టకు శాస్త్రసాతకంబు నభ్యసించుటకు దగదు గాన బ్రాహ్మణ శుశ్రూ
షం గావింపుము జాతహీనున కుడదేశంపడగ దల్లుపదేశించిన యుపా

ధ్యాయుండు దోషమిలం బొందంగాన నాయుప దేశచున్నట్ల
 గుని విప్రులు చండాలునింబోలె పరిత్యజింపవలయు మోయు మన
 లచే శూద్రకులజులకు ధర్మంబు ద్విజశుశ్రూషణంబని చెప్పబడియు
 గాన నట్లుగావింపుమనిన విని యాశూద్రుండు శ్రద్ధాసహితంబుగా త
 బుచేయగోరిన నిత డంగీకరించక బోయె నై నను నేతిహంబు గావిం
 దనని నిశ్చయించి కొంతదూరంబుగోయి యచ్చట నొకపర్వతాలంగా
 వించి దేవతాగారం బొనర్చి తత్సమీపంబున నొక తటాకంబు ద్రవ్యియై
 కపుష్పారామంబు గావించి తపస్విగోరి శ్రద్ధాయుక్తగా తపంబు గా
 వింపుచు దేవపూజలు సేయును నియమోపేతుండుచు జితేంద్రియుండును
 కందమగాల ఫలాశనుండు నతిధి పూజకుండునై యుండ గొంతకాలంబా
 యెనట్టియెడ గర్గవంశ సద్భూతుండును జితేంద్రియుండును నగు సుమతి
 యను ముసీంద్రుడొకఁడై యాశ్రమంబున కేతెంచిన యొక మహాముని
 నిం బూజించి ఫలాదులచే సంతృప్తుండావించి కుశలంబుగిగిన నతండా
 శూద్రునాశీర్వదించి నాశ్రమంబునకుంబోయి సత్యహా బలనియందు
 విశ్వాసంబుచే వానియాశ్రమంబునకు వచ్చుచు బోవుచు యతండు గోరిన
 యతనిచే యజ్ఞాదులసేయించిరహస్యమం త్రోప దేశంబులంగావించియా
 శూద్రునిచేపోషితుండై యుండెన్దిట్లుండ్లి గొంతకాలంబునకా బ్రాహ్మణుం
 డుమృతుండై యమరీంకరులచే సరికంబులంద్రోయబడియనేకకల్పసహ
 స్రవర్షంబు లాశాధల సన్నభవించి పినప భూమియొక నృక్షుగై
 పుట్టి పిమ్మట గర్దిభ విష్వరాహ నారమేయ మాపంబులందరి తరువాత
 చండాల శూద్రులై శృంగత్రేయ యోనులందుద్భవించి కడపట విప్రులై
 యనతిరించిజన్మాష్టమంబునందు పునీతుండై వేదాధ్యయనంబున రిపు
 చుండి యొకానొక కాలంబున బ్రహ్మరక్షునిచ్చే పడితుండై విలపించు
 చుభ్రమించుచు నేదబాహుళ్యండ్లై కర్మశూన్యుండై యుండు నతని దన
 కుండు దుఃఖాక్రాంతుండై యగ్బలుదోడ్కొని యగస్త్యమహాముని
 సమీపంబునకుంజని గమస్కరించి యోముసీంద్రావాక్కుత్రుండుదక్ష

పితృరుణాబవమోదింప మరియొకండు లేదుభవాద్భవగునాఁలుఁ గోప
కాఁజేల్తురైయుందురుగాన నితనింగాంచి రక్షింపవేయనియనేకవిధముల
వేడిన నాబ్రాహ్మణుగాగాంచి యగస్త్యుండ్లినియె.

ఓబ్రాహ్మణోత్తమా, యీబాలుఁడు పూర్వ జన్మందుననుమతి
యునుబ్రాహ్మణుఁ డితిండు వయిదికికర్మములు మూత్రములశూన్యక
కుపదేశించినుకొన్ని యనబులకు మృత్యునై తత్కారణమున యనేక
సహస్రవర్షములు నిర్ణయ బాధలంబొందిపిన్ముట్ట వ్రావరావజన్మంబులం
బొందియిస్సమబ్రాహ్మణుండై భవత్పుత్రుఁడనై నితఁడు పూర్వజన్మ
కృత పాపముచే బ్రహ్మరక్షోగృహీతుండై యున్నవాఁడు గాఁ నొక
యుపాయంబు నచించెననిచుము. దక్షిణ సముద్రమున నెరుమాపక
బును సమస్తదేవతాసేవ్యులను పాపనాశింబగు గంధమాధనులను
నొకజర్వితరాక్షసులు గలను. తన్మాన్యుల నొకతీర్థం బున్నయద.

అక్కడ దర్శనంబులు జేసుకొని తిరువరి పావవినాశిసీతీర్థంబునకు
బోవలయునని చెప్పెను.

పావవినాశి, తీర్థ మాహాత్మ్యము.

ఓహూతా యాత్మమాహాత్మ్యము సక్రమముగా వినుపిం
మని యడిగిన నూతు మ సంతోషించి మునుద్వలారాపూర్వకాలము
హీమవత్స్విత సమీపములో బ్రహ్మ శ్రమమునజరిగిన వృక్షాంతరము
జెప్పెదవినుండు. ఆయాశ్రమములలో నేకులు పండితులు వేదవేదాంత
వేత్తలు నాహితాగులు దివాకరప్రభాణానురుగుభానురు లనేకమంది
తపోనిష్ఠాగ్రహులు బ్రహ్మధ్యానాస్త్రములనుండ బహుపాహనుడు దృఢ
మతియును పూజు డొకడచ్చటి. సోయెను.

వాడ బ్రాహ్మణోత్తములచర్యలుజూచి మహాపరశక్తితుల్యు
వారిననేకదినంబులననుసరించి పరిచర్యనేయును తనతమహామంత్రంబు

పదేశించంబుననికోరిన వారు నీవు శూద్రుడవు వేదసూత్రంబులకు
జరుగావు శూద్రులకు బ్రాహ్మణసేవ కరవ్యమని బ్రహ్మ నిర్మితమైయు
స్సదిగాన బ్రాహ్మణసేవ జేయునునుండుమని జెప్పిన నాని మనస్సు సం
తోషించక పునఃపునః వ్రణామంబులుజేసి బ్రహ్మకర్మ ల తనచేజేయం
చుమని వేడిచ నచ్చున సభాపతి యిట్లనియె.

ఓరీ మూర్ఖుడా నీవు నెనంబు జదివె యధికారంబు లేదుగదా
నీవు వెదోక్తక్రియలు జెప్పినబ్రాహ్మణుండు చండాలుండగుననికోపించి
చెప్పిన నిరాశుడయ్యును విజనక శ్రద్ధాగర్విష్టుడయి నచ్చ వెకికొంతదూరం
బున నొకప్పుడాల గల్పించుకొని దేవతాగారం బేర్పరి కొని తత్సమీ
పంబున తటాకంబు నారామంబును కల్పించి శపసిండ్చి శ్రద్ధాయుక్తు
డయి దేవప్రాజలు సేయును కందమూల ఫలాదులు సమర్పించి పునఃభక్తిని పూ
జించుచు బహునిపుణుడయి వ్రతంబు సలుపుచుండె.

కొంతకాలంబునకు గర్గనాశ సంభూతుండగు సునుతియసుమునీం
క్రమం పచ్చిన బహువిదయంబుతో దండప్రణామంబు లొనరించుచు
వారికనేకవిధంబుల పూజలుసలుపుచు కందమూల ఫలాదులు సమర్పిం
చుచుసంతోషింపజేసి యొకనాడు రహస్యంబుగామభోమ శ్రంబులుజెప్ప
వలయునని ప్రార్థించిన వానికివెదమిత్రంబులుపదేశించి వెదోక్తకర్మలు
జేయించి వానచే లాభంబు కొందుచునుంది శౌలవశ బున మృతుడయి
శూద్రునికి వెదోక్తవిధులు జరిగించిన పాపంబుచే ననేక వత్సరములు
శారవాది వహా నరికంబులలో యాతన లనుభవించి తనపరి రాక్షస
శాసక విద్యరాహ ట్కంబులొది తదనంతరమునచండాలుగొద్ర వైష్య
క్షత్రీయవర్ణములెత్తి కడట విప్రుడయిజన్మించి యునితుడయి జన
కుని యొద్ద నెనంబుజదువుచుండె.

అంతటనై నగతిచే బ్రహ్మరక్షస్సుచే పీడితుడయిన నతనితండ్రిమః
 ఖితుడయి యగస్త్యమహామునికడకు దోడ్కొనిపోయి శ్రమలన్నియు
 జెప్పుకున్నదయాసుండగు మహాముని దివ్యదృష్టిచేచూచి యోబాగ్నా
 ణోత్తమా నీవు సుమహర్ష్యాకాలంబున జేసినకృత్యము లిష్టధర్మబా
 ధింపుమన్నవిగాను నాధనంబు గలపక్షదైనను యానోచించి బెప్పెదని
 షీణసముద్రతీరమునో నేతురూపంబునసమస్తదేవతా బాహ్యుణసేన్యం
 బును పాపనాశకమును గంధమావన పర్వతంబుగలకు దానిపై యొక్క
 తీర్థమున్నదది భూతప్రేతపిశాచాదులవలన గలుగు బాధలు మూర్ఛునుగాని
 దానికి పాపనాశమును పేరు ప్రసిద్ధిగల్గియున్నదిగావున భూమరాగ్ని సేత
 సయినచ్చటికి దోడుకొనిపోయి ప్రియ మచ్చట నివాసముదేసి యథా
 శాస్త్రంబుగా న్నానాక్రియలు జరిగించితివెని వావచుడయి బాగుపడు
 నని జెప్పెను.

ఆయన నగస్త్యమహా మునికి సాష్టాంగ ప్రణామం లొనరించి
 కుమారుని గొనివతని పాపనాశతీర్థమునో సంకస్పహర్షకంబుగామూ
 డుదినగబులు స్నానంబులు జేయించిన బ్రహ్మరక్షస్సుచే విమనబడి పరిశు
 ధ్ధుడయి తగుపరి స్వస్థచిత్తుడయి స్వాభోగములనుభవించి దేహాంతంబు
 న ముక్తిబొందె నతనిజనకుమను కై వల్యంబుకొందె.

మరియునలచిచే వేదమంత్రోపదేశము నొదిచ శూద్రుగమును
 మృతుండుయియనేక యాకనలనుభవించుచు ననేక నీచజన్మములెక్కిని
 నరజన్మంబున గృభగ్నిమైకాలవశంబున గంధమాధన పర్వతంబుపై వాలి
 పాపనాశతీర్థమునో జలంబుద్రాని పూర్వజన్మస్మృతిగలిగినతీర్థమాహా
 త్మ్యంబున కచ్చగునంగుచు సగహలో శరీరముముంచిన గృహాకారం
 బుమాని మహాతేజోవయ శరీరుడయి దేవకా తలు విజామరులువీచు
 చుబరివేన్పించియుండ దేవలోకింబు వబోయె కాన నాతీర్థంబునకుపాప
 నాశన క్రియను లోకవిశృతనామంబుగలిగె తన్నువై నాకా దే॥

శ్లో. స్వర్గదామోక్షదంపుణ్యం ప్రాయశ్చిత్తకరాలభా ।
బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానై స్సేవితం సురసేవితం ।

పాపనాశనాశనా ద్విప్రా ॥ పాపనాశాపిఘాహి ॥ ఇతి ॥
విజితరా ముచులారా యదీచుహాన్నత తీర్థ ఋషు ఋషు.

సీతానరేంద్రేశ్వరమాహాత్మ్యము.

పాపనాశన శ్రీంబుగో స్నానంబు గావించి సీతా గుండంబున
కేసరియన నాతీకను గాలోకంబునగల శ్రీంబులయంశంబు లన్నియు
నంతర్భాగములై యున్నవి పూర్వకాలంబున దేవేంద్రుడను బ్రాహ్మహత్యా
దోషనివృత్తియొన న్ధిలమని జెప్పినసూతా దేవేంద్రుడును బ్రహ్మహత్య
యొప్పుపంభవించె స్వర్గములోనుండి భూలోకంబున కిశాక్షులైచ్చె నాక
ధావృత్తా తమంతయు వినుపించుమని కోరిన సిట్లనియె.

మునీంద్యలారా పూర్వకాలమున కపాలాభరణుడను రాక్షసుడత
నిమగ్నత శవభక్షకుడని నైజమాతీ కల్లుణమున రాక్షసులుగొలున రథ
గజాశ్వాది సహితముగ దిశాత్కోహణే నైస్యంబులుగొలున రాక్షసులు
నేయుదు శోకనాడు మగ్నచిత్తచ భూతక సాఖ్యం బనుభవించితిను
నిక యనురావత్తిప దండెత్తి పీడింపబడి బరిమార్చి స్వర్గ రాక్షసులు
నేలుదు సగవననాద్యారామంబుల సప్తరస్సమూహంబుతో క్రీడిత
మని యుండుచి కపాలాభరణుడు దుశ్శేఖరుడను పుత్రుని పట్టాభి
షిక్తునిగావించి సకలనైస్యంబులతో సమరాపతిజేరిన బలభేదీయుత నై
స్యంబులతో కనుక్కొని సమతుల సమగుంబుగావించి స్వస్వయుక్తంబుల
నరించి తేవబలంబులు రాక్షసులనేలంగూల్చిరి దేవేంద్రునకును కపాలా
భరణునకు ఘోరిఘోరితరంబగు నానావిచిత్రంబులగు యుద్ధంబులు
పరుగజరుగ నయ్యామినీచరుం కైదువెలపారువుల బరువులిగి శతహ
స్తంబుల పొడవుగల యుక్కుగదచే సింద్యని పక్షస్థలంబుమీద వ్రేసిన
సింద్యండు మూర్చి బృహస్పతివే సంకీర్ణ ముత్రాంబువలన తెప్పరిగి
లేది నాహసంబుదెచ్చుకొని యుగ్రుండై రావణామాధుండయి పజ్జా
యుధంబున వారివ్రక్కలుజేసినవాడు మృతిబొందెను.

ఆ బ్రహ్మహత్య గాఢతరంబై పానాపిని బట్టి బాధపెట్టి ననిన
సూతా మహానుగాత్ముడు లోకబాధకుడగువాని లోకోపకారంబుకొరకు
నింద్రుడు జగతి నాశించి బ్రహ్మహత్య యెట్లు సంభవంబయ్యె ఈవిత్త
దేవులునున్న సూక్తుడు కవి మునింద్రులారా యిది బహు రహస్య
మడిగితిరి జెప్పెదవనుమ.

పూర్వకాలమున విధ్యాది ప్రదేశంబున త్రికృషు రాక్షసుడు
గలడతభార్య సర్వలక్షణ సావన్న సాంద్యశాలిని యట్టి కాంతామణి
వింద్యపర్వతప్రాంతంబుల సంచించుదు వేదాధ్యయన తత్పరుండును
మహాపండితుండగు శుచియను బ్రాహ్మణు నాశ్రమంబునకు జేరిన నాతడు

దానిరూపనయో సౌందర్యలావణ్యంబులక చెచ్చెరువదంచు మోహితుడై
యున్న నాచేడియమాదగమనగబున నాశ్రమాబుగ్గకి జొచ్చిని నాము
సంగ్రామండు మహాసందంబుతో మహాగౌరవంబున దానిబుకరించి కుల
మడిగి యాయరణ్యంబుగ్గ దిరిగిరొచ్చితిని కొంతకడవు మామాశ్రమా
బుగ్గనుగడి సేదదీర్చుకొని పొమ్మలిచ్చెను సుశీల యిట్లనియె.

ఓముసంగ్రాహ సే వ్రవకుండను రాక్షసేంద్రుని భాగ్యను పుష్పా
పహారిణాథమై యాయరణ్యంబునకు నిచ్చినదాసనే నకపాక్ష్యై యున్న
దాన నాభర్త సుచియను ముసీద్రు బొంది పుత్రుబడియించి యాజ్ఞా
ప్రించిన విచ్చితినిన బహు సంకోషించి నీయంగు నాకు కీ మోహం
బు చెప్పతరముగావనిన ప్రసాదించి నాకు పుత్రు గృహసము మనిన
నుత్సహించి దాని మనోధూలపీచి యిందరు మహావిద్యుల బుల సకల
సౌఖ్యంబు లనుభవించ మూస దింబులయ్యె.

అంతట నోననితామణి నీ మువ్వగంబున కసాగాభరణాక్షయపుత్రు
డుదయించి సవాస్రవర్ణంబులు రాజ్యసుఖంబును భవిష్యత్తులను దేవేంద్రు
నిచేతప్ప నితరులకు సామ్యముగావని జెప్పి కాశీ పట్టణంబునకు బోయె.
అంతట కొన్నిదినంబులకు కపాలాభరణునిగనియెనటని నిగ్రామండు వధి
చేగాన బ్రహ్మచీజ సముద్భవు డగుటంజేసి బ్రహ్మచాత్య నింద్రుని
జుట్టుకొనియె.

అంతటనింద్రునియె దీని కిచ్చుకొని చతుర్ముఖునిసన్నిధికిబోయి విష్ణుని
చిన విరించియు విచారించి దెగాబలాభాదనా దక్షిణసముద్రకీరణంబున నీ
తాకుండంబును తీర్థంబునకుబోయి సచ్చట స్నానంబుగావించి శివప్రీతికర
మగు యాగములు గావించు సబ్రహ్మహ్యపాతక విమోచ మగునని
జెప్పి యాతీర్థమహాత్మనంబున వైకుంఠంబును దొరుగును స్నా
నంబుచేసినవారికిని జెప్పిన బ్రహ్మయజ్ఞాప్రకారంబున దేవేంద్రుండు
జరిగించి వ్రసీతుడై యమరావతికేగె.

నో మునీంద్రులారా నీతీర్థంబు మహాపాతనివారణము ముక్తి ప్రదానము సర్వదాద్రవ్య దుఃఖ చ్ఛేదకమునంబు పుణ్యలోక ప్రదాన సీతా సరోవరంబున స్నానం బొనరించిన వారికి అష్టయశస్కరములు లభించు గునులారా మహాహాస్రవలయగు నీతామహాదేవిశ్రీరామ ప్రీత్యర్థమగు ప్రణేషంబై నిగ్ధాగ్నియై యీ సరోవరంబునో బయలుదేరె గాన నీతా కుండనుని లోకవిశ్రుత బయ్యె కచ్చటకా చూచుగావించిన వారికి సర్వా భీష్మసిద్ధిగలుగు.

శ్రీ దేవదత్త గ్రంథాలయం

మంగళార్థ మాహాత్మ్యము. (పుష్పాది.)

నీతా సరోవరంబున స్నానదానంబుచేసి తమవలె మంగళ శ్రీర్థంబు నగుబోవలయు నా తీర్థములో లక్ష్మీదేవి సర్వదా నివసించియుండును. భార్యంబుగోరి దేవేంద్రుడొకడు లాతీర్థంబునకు ననుసరించియుండును. పూర్వ కాలంబున చంద్రవంశోద్భవుడగు మనోజపుత్రుడు రాజేంద్రుడు చతుస ముద్రముద్రాంకితంబగు ధరాచక్రంబు నేయుచు దేవతాప్రీతిక లాబులగ్న యాగంబులు సేయుచు బ్రాహ్మణ్యోత్తములకు సన్నదానముచేసి సొత్తు స్త్రీగావించుచు మాన్యకన్యలును నడుచుచు వెనత్రమూ ధ్యయనంబును వార్ధకంబెగా శాస్త్రోక్త్యయవంబునుగాంచి పరాక్రమంబులచేసకల శత్రు నాశనంబు గావించి శివ కేశవ నామ స్మరణంబులు చరలక మున్నాది నీతి శాస్త్రోక్తప్రకారంబున ప్రజాపతిపాలనంబు సేయుచుండె.

అంతట కొన్ని రోజులు కహంకరించి దుగ్ధాదులై లోభమో హబద్ధుడయి బ్రాహ్మణ జీవనములకు పన్ను లేర్పరచి దేవాలయంబుల నున్న నృత్యంబును విరోధంబు చేసెదచి క్షోభుడయి చరించు కొన్ని దిన ములకు హఠాత్తు పాధిపతియగు గోల పురుష బలవంతుడయి మనోజపురుష ట్టణము విరోధించిన నారుయూనంబులు ఘోరయుద్ధంబయ్యె మనోజ పురుషు జరిగినిన దేవబ్రాహ్మణ్రోహంబులు నెరిగి యతని తేజోబలై

శ్వర్ణంబులునష్టంబుచేసిన కష్టములపాలై యోదుష్టులు శిష్యసోకదగ్గండ
యివనచెడి పరాదయుడయి సింహవ్యాఘ్రశిల్పకము దృష్టమృగ సం
దృష్టంబగు నరణ్యంబులోతాను భార్యయుకుమారులను సంచరించుచు
నిలువ నీడలేక గోవుగుచ్చుచు బాధలబడుచుండెను.

గోలభూమరాజ్యంబాక్రమించుకొని సంకోష బుత్తో ననుభవిం
చుచుండెను.

అంతట మనోదవుగును భార్యయు పుత్రులను బాధల బడు
చుకుమారుడన్నంబులేక సొక్కి మూర్ఛాపరననుడై బ్రదికిబట్టుకొనిపల
వింపెచుండ తండ్రినిజూచి శోకసముద్రాబుగోమునిగి గుళింపును సూ
ర్యకాలంబునతాను మదిచిచేయని సత్కార్యములను చేసిన దేనిబ్రా
హ్మణద్రోహములను దలచుచు భార్యతో నిట్లనియె.

హేనుమిత్రే నేనొకనాడయిననుశివకేతుల పూజ గావించినయి
తివానినామములయిన న్మరించినయితి బ్రాహ్మణుల న్మృతకుహన్నుగ
డితిదేవాలయంబుల న్మృతకుహరి చితి తల్లిదండ్రులను శాస్త్రంబులువి
డచితితైత్రమానముతో చిత్రానక్షత్రము క్తిదినంబున క్కఫలంబు
ననెవ్వరికన్వైతి నింజపాకంబయిన దాహంబునివ్వనై యొక్కచిత్ర
బయిన నొక్కశ్యంబంబయిన పాదరక్షలయిన నెవ్వరికి నివ్వనయితిఇంత
కూర్మంజనయితిని వెనవికాలడబున నొకరికి పుష్పంబయిన ఫలంబయిన
చందనంబయిన దాహంబైన నివ్వనయితి సీల జంతుకులకుపయోగ
బానశ్లక్ష్మితటాకింజైన బావియైన ద్రివింజనయితి చంద్రవేం
చనయితి తులసీవంబయిన వెయించినైతి నొకనాడయినహరి కేశవుల
కుత్సనంబులు చేయనైతి పద్మల బ్రాహ్మణోత్తముల డిత్తులజూచిగ
ర్వంబుచేద డంబెనబెట్టెని పక్షాదన్నంబెనెకంబునై త మరాగకుడ
కతినుడ గర్వగ్రస్తుడ మోహగ్రస్తుడుదురాచారవరుండ మరాళావరుండ

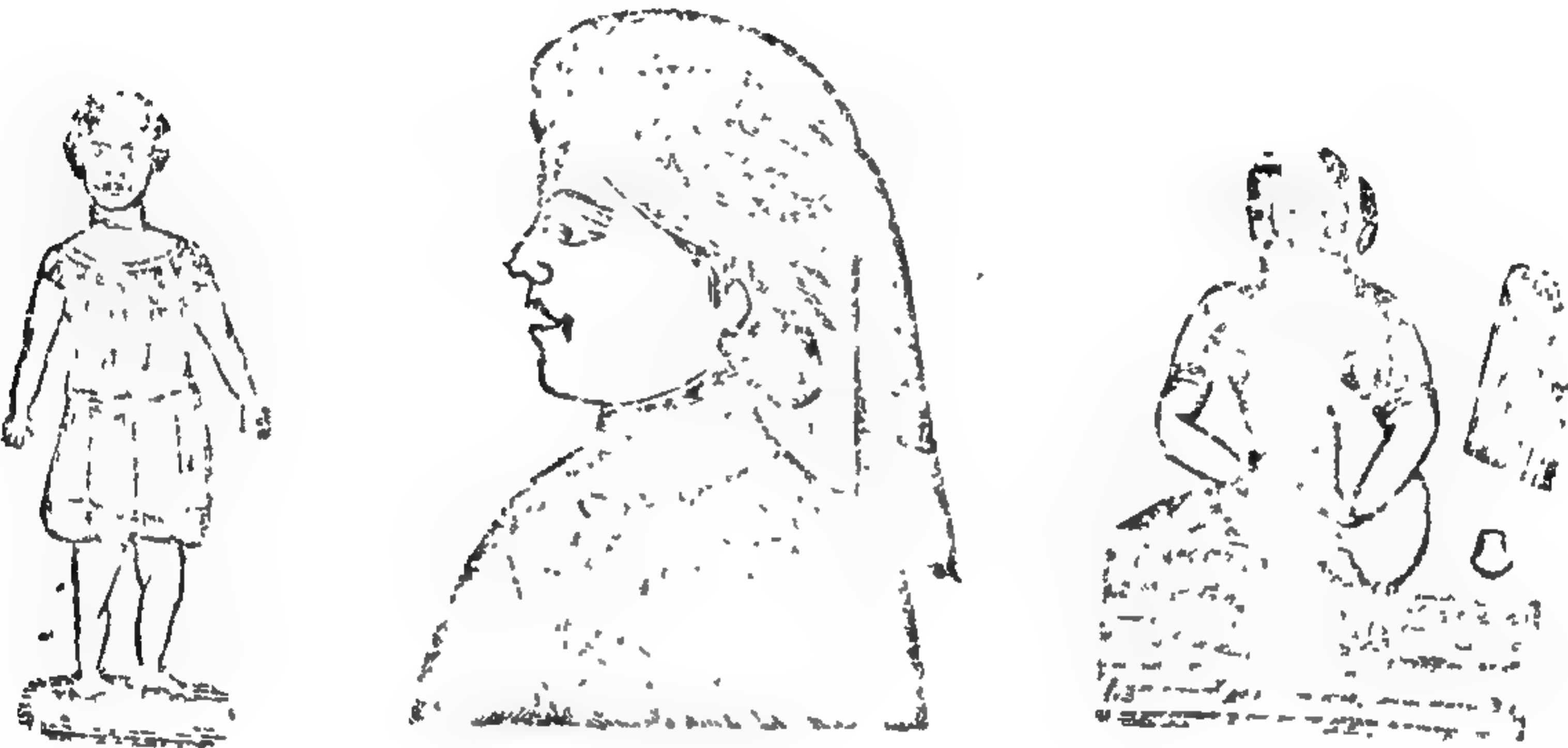
నేనిక నుండఁగల యీ బాలుని సారథ్యమెట్లయిన జేయుము నేచేయ ననిన భార్యయగు సుమిత్ర దూకించి నిట్లనియె.

భర్త యెన్నికష్టములనుభవించినను నెవరి ధనమును నుండుటకు ధైర్యబింత గలిగియుండ నేను స్త్రీవి వీడు పసిబాలుని జీయఁజూపుమునో క్రూరమ్మ గొబుల నోటిలో బడుదాము యీ పుట్టుములు బడచినప నేను శరీర త్యాగము జేతునబాలుని సంరక్షించుకొమ్మని భార్యచేసిన మూర్ఖాకాంతుడయి కాలుగవల్చక బడియు న్ని.

భార్యయొకొమారుడును మహాశ్వసంబుతో హోదినము జేయు చుండి రంతట పై నయోగంబున జంగాపల్కలధారియు లున్నోళ్ళగానికవి గ్రహించుచుతిర్య త్రిపురాంతక ఫాలభాగుడును గద్రాక్షు పగలా లాకృతుడును ధుళి య పోషించుచుండు పరాక్షుని యీ యూర్ధ్వ రంబాలించి యచ్చోకరుదొచిన సుమిత్రచేచి పాదంబులపై బడిన యో పతివ్రతా సేవ్యులు మూర్ఖాగతుడు సేకేమిగావలె నెచుకొని బడియు న్నవాడనియడిగిన మహాత్మా యితను నాభక్త మనోద్రుక్షుడు రాజాద్య య హూణదేశాధీశుడగు గోదభుషువాసచే పరాక్షుని పయ్యె మహా త్రువును రాజ్యపాలనంబునేయుచు సుఖమున నున్నాడు.

ఈకష్టంబుల కార్చక నా భక్త యొగితి మూర్ఖాగిమిషియ్య నీ బాలుడు మా తనయుడు తనిచ్చివానా పరీతుడై దుఃఖించుచున్నాడో మహాత్మా మీరు దీనరహిత విచక్షణలు బూపాదిరింబునోకనవారుపి తృలయి భాగ్యవంతులగువారు మమ్మరిక్షింపు రక్షింపు మనుమి లెన పుత్రుని చంద్రకా లిని పాశము లవయి పడవనె దూధు ప నమ్మహాత్మా య పరిపూర్ణ కళాక్షు బుదేజులు, మోమానివీ దూధులకు జగద్రక్షిం మీరు ముంచుచున్నాంబు జూపింపించుముమ్మచేస్తరుడె నొకరింబున న రాజేంద్రుని శరీర బంటి సహశీవ మ ప్రాణు స్మరించిన ఎనుధ రాధీసు య దిగునలేచి పరాశరుని పాదంబులపై బడెను.

ముసీంద్రా భగవత్పాద సేవకుడ మీపాదరజస్సుచే నాపాపం
బులు దూరంబులయ్యె మాపుణ్యమున మీదర్శనంబుగలిగె రక్షింపుర
క్షింపుడనుచు సాగిలిమొక్కిన దయసరిపూర్వుడై గాజె వ్రామిరుశెల్మ
జయంబై నీకు రాజ్యముగలిగి సుఖించెడి యుపాయము పునవినుము

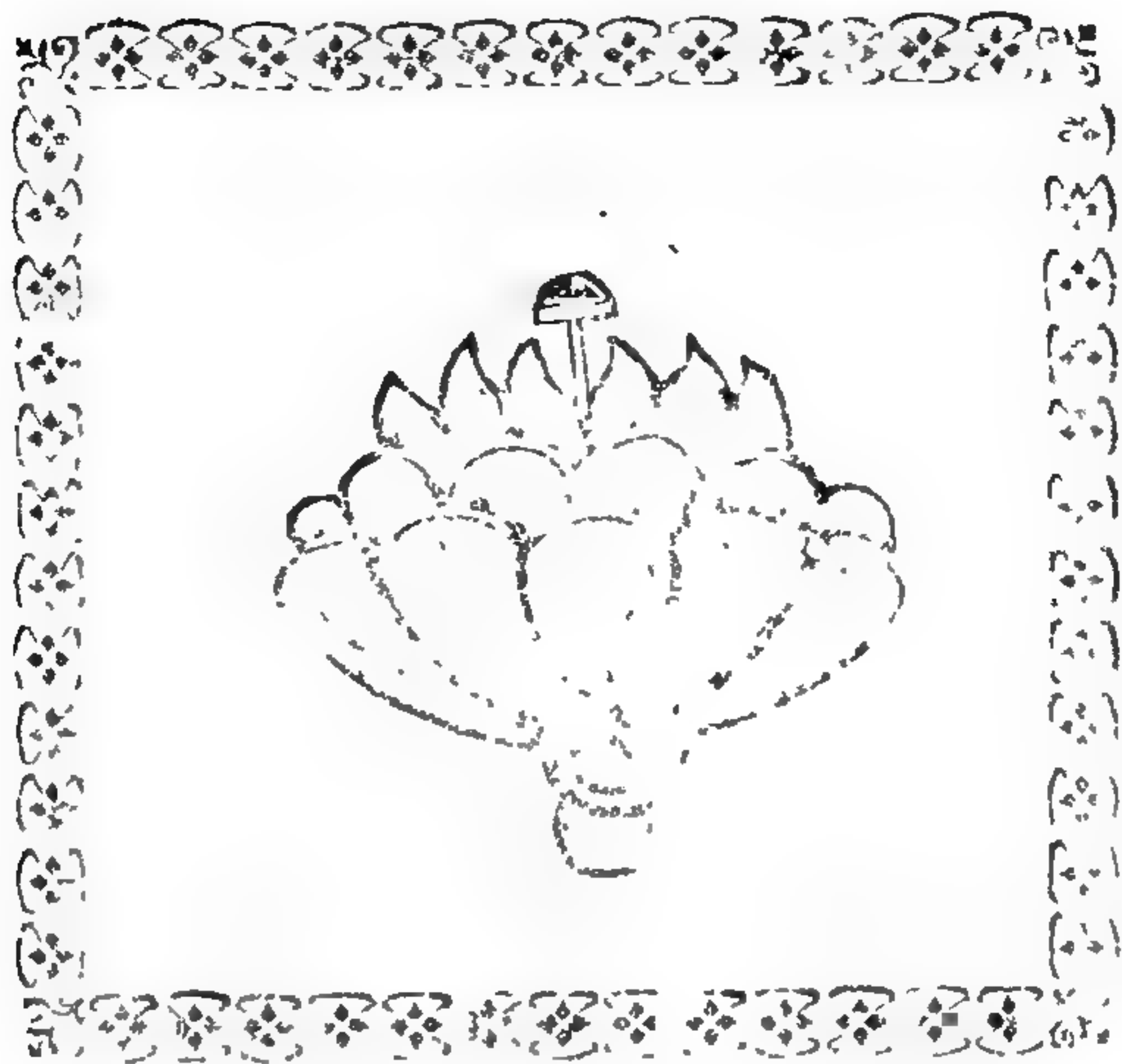
మహాపుణ్యప్రదంబగు రామసేనుసలిగాపాబున గంధమాధనపర్వ
తాబు ను సర్వైశ్వర్యప్రదాయకంబగు మంగళతీర్థంబు గలగు శ్రీరామ
దేవుడు నీవాసమేతుడై సన్నిధించియున్న తీర్థంబుగావున నీవు కళత్రపు
త్రావేతుడైనై యచ్చటకీరీసు స్నానంబు చేసిన తేనుంబు గలుగున
నీక రాజగల్యంబు దొలిగిపోయి సరిహద్దుకైనై పాపంబులబాసినుభంబు
లప్రాశించుచువు దుష్టులగు నీశత్రువులక్షయంబు పాలగు వశిష్టానుగ్రహం
బునని పురాణ్యంబు సేకునచ్చి నుకితునజెప్పి ర బా మవచ్చి నిన్ను
నృత్యాంబుచేయుమనని కళత్రపుత్రపుమేతుడైన రాజన్యంబు దోబ్బొలిత్ర
మక్రమంబున దేశంబులుదాటి దు సరము గు నదులన్యాంబుల దాటి
గంధః పాదనంబుచేరి యచ్చట మంగళతీర్థంబు యథాశాస్త్రంబుగానతి
సిన సుతులబంబుగా స్నానంబుచేయించి పుష్కరికంబులగు శ్రాద్ధంబు
లుజేసిన రాజసిగ్మలుడైనస్వమ తారకమంత్రంబై కాశీరం బుపదేశించి
నినా గామమంత్రమతిషరువదిన్యాదుసంబులు నిశ్చలబుద్ధితోడపము సేను.

తత్ప్రబావంబున బహుదృశ్యరమగు బాహుసకమును నక్షయ
క్షాంతిరంబును మోరయు ఖిన్నంబును చిర్మగదా ముసూది నాభనంబు
లుచుమహావాదంబుగలుగు శిఖంబును నంబుసాగని తతాకాదికోభిశం
బుగ నధాబుచు దివ్యంబులగు వస్త్రంబులు భూషణములునుమహాత్ము
డగు పరాశర మహాముని ప్రసాదంబున ముగలతీగమునన్నిదిలోనెవట
నిల్చి జూచి నృపాలుడు సంత్రీతుడై పరాశరమునకి పాదాకాశితుడై
ననుగ్రహించిత శ్రీనోదకంబు నంబుచభిషేకంబుగావించిన నాభూషణ
మును శోభాయమాన శిరీషుడై ముటుంబు భరించి సమస్తాభిషేక భూ
షిషితుడై దివ్యమకానాంబులు యును భరించెను.

అంతట పరాశరమునే గ్రహుప బ్రహ్మస్త్రీవి దివ్య సాధ యును
ప్రయోగోప సంతోషార్థాక్షింబుగా ప్రసాదించిన నాపదేశంబు రండి
ధిగుండ్లై మనోజవ్రుడా మహాముని పాదంబులను పూజనొనరిం తదా
శీర్షిసంబులు గైకొని తదవర్జనంబు బాధ్యపుత్రసహాముడై నీశపురం
పునకుబోయి శంఖభ్యాసంబుజేరి గోలభూమిగుండలశిర్షిరంబులదె
చ్చుకొని సేనాసమేతుడై మనోజవ్రు నెదుర్కొని నతీ ఘోరంబగు
యుద్ధంబుగావించి జయించికి పలాయనంబుగా నై.

మనోజవ్రుడు కిశిత్రపు తనమేమిటై పురంబురాచ్చి రాజ్యబా
రంబుబూని నిరహంకారుడై బ్రహ్మణ్యేషంబుమాని ధర్మంబుదానకి
సహస్రనర్పణులు సుఖముగా బాగ్యమచభించి విరక్తుడై తనహయా
డగు చంద్రకాంతునకి పట్టాభిషేకంబుచేసి బార్యాపహితుడై మంగళ
తీర్థంబుజేరి పంచాక్షరీమంత్రంబు జపంబుచేసి కొన్ని దినంబులకు శివ
లోకంబుజేరి.

మునీంద్రులారా మంగళార్థ ప్రభావ విశిష్టా యని చెప్పి
సంతోషించిరి.

—* అమృతవాపి తీర్థమాహాత్మ్యము. *

తదనంతరంబు సుంగవత్తీర్థంబునో స్నానాదిన్యత్యంబులు దీర్చు
కొని యేకాంతరామనాథ డేత్రసమీపంబున నమృతవాపికి పోవలయు
నచ్చట స్నానంబుగావించి నీశాలత్మక హనుమానుమనాది వానరి
సహితుండగుచు లోకకక్షాస్థానంబు మహాసుగ్రహంబున శ్రీ రామచంద్రుని
సన్నిధియుండు నాత్మీర్థంబుల న్నారంబుజేసినవారలు సంకప్రసాదంబున
నమృతంబుకొండగలరని జెప్పినమాతా యాత్మీర్థంబున నమృతవాపియును
నామ బెల్లు సాధించె చెప్పుచుచియడిగిరి.

ముచుగారా హిమవత్పర్వత ప్రాంతంబునో సకలముని సిద్ధగం
ధర్వ విద్యాధరాది నేవితంబుచు మృగసంకులంబు సనేకతరులతోను జని
కుంజాది శోభితంబుచు పద్మకై రవాది విలసిత సరోవరబాసితంబగు నొక
రుద్యాశ్రమాంబుగల దక్కడ నగస్త్యమహామునిండ్రి నిభ్రాత బహునిష్ఠా
గంధుకంబు త్రికాలంబుల వస్తాతప శీతలంబులకోర్చి తపంబునేయుచు
త్రికాలంబు శివపూజ లొనరించుచు మూర్ధ్వబాహుండ్లై నిరాధారుండై
నిరాహారుండై మానవ్రతంబున నిస్సలుండయి పాదాంగుష్ఠంబుపై నిల్చి

యత్యుగ్రతసంబుగావించి దయాసముద్రుండగు మహాదేవుండు మహా
తేజస్సుచే దశదిశాంతరంబు నింపుచు వృషభవాహనా రూఢుండయి పా
ర్వతీసమేతుండయి ప్రత్యక్షుంబయిన మునీంద్యుడులేచి సాష్టాంగ దండ
ప్రణామంబునరించి స్తుతించె. పార్వతీ హృదయేశ భవవీనాశ నీరకంశ
మహేశ ఫాలలోచనశర్వ సర్వగీర్వాణార్చ్య నిన్నుతా శ్రీవక్తృభర్తృస్స
దైత్యవానశశిక్షా శిష్టావనోద్ధృష్ట శిషివిశిష్ట శూలానువాభీః కోపితఃపు
జాలా హాలాహ గాహారా యచుదు నిర్విఘ్నాయక స నేకస్తుతులుజేసి యో
మహాధీశా సానాథ ననుగుంధకగు నిన్ను స్తుతించి మోక్షాయ త్త చిత్తు
నింజేయవేయని ప్రార్థించిన సదాశివుండు సంతోషించి యో మగస్త్య
భ్రాతా నీకు ముక్త్యపాయంబు జూపెద నేతుచుక్యంబున గంధమాదన
పర్వతసమీపంబున మగశిర్థీసన్నిధి నొకతీర్థంబున్నది దాని మహిమ
మహాచ్ఛతంబు నీవచ్చికిక్కియి ముక్తిబొందుమని సూచించి పరిమే
శ్వరుం డుత్తర్హితుండయ్యె.

అంతట నాముని గంధమాదన పర్వతంబుజేరిబోయి యేకాంత
రామనాథ క్షేత్రాలంకృతంబున ముక్తిప్రదంబగు నాతీర్థసన్నిధి నీశ్వ
రాజ్ఞాప్రకారంబునప్పక యమని యమాన్వితుండై మూమవత్సరంబులు
స్నానసంఘ్యాదనుష్టాసంబులు సలుపుచు సమాధిఃప్రచ్చే బ్రహ్మనాశిని
ప్రాణంబులగలిపి భారణావశంబున శిరింబునకుజేర్చి బ్రహ్మ గండ్రంబు
భేదించి ప్రాణంబు చెడలించి శరీరత్యాగంబుజేసె.

నాతీర్థప్రభావంబున నామునీశ్రేష్ఠున కమృతత్వసిద్ధిగలిగె గావున
నాతీర్థంబున కమృతవాపీ నామంబు స్థానకంబయ్యెనో మునిండులారా
శ్రద్ధాధక్తియుక్తు తెన్వరయన సమ్మోగిష్టులయి పక్షిప్రయంబచ్చట న్నా
నాది సత్క్రియలు జరిగించిరేసి వారల కమృతంబు దొరకుటకుకేమి
యాశ్చర్యంబులే నీక విని పూలూ యేకాంత రామనాథ క్షేత్రంబున
వచించితి నాక్షేత్రంబున కొ పేర్లు సంభవించ కృపజేసి మాకు జెప్ప
వేయని యడిగిన.

మునీంద్రులారా పూర్వంబున శ్రీరామచంద్రుండు లక్ష్మణ సూను
మత్సుగ్రీవ విభీషణ జాంబవత్ప్రముకులంగూడి సేతుస్థాన ప్రయత్న
లో చనగ్రస్తులయి సీతను మనంబునదలచి దాక్షిణ్యంచు నేకాంతంబున
నున్న సమయంబున సముద్రండు తరంగతరంగబులచే ఘోరంబున
రావంబుచేసిన పరిస్థితిహాస్య సంభాషణంబుంలు వినరామి కీసి శ్రీరా
ముండతీర్థంబున కీర్తనంబుచే నాజలనిధి జూచుటయు సముద్రండు
భంగంబులొంగ గ్రూగి సింహద్వండుండు నిప్పుటికి నక్కడ సముద్రంబు
నిశ్చలంబయియుండు నేకాంతంబున నుండుటచే నేకాంత రావనాధనుని
ప్రసిద్ధమొనరి యా యమృతవాపి యను తీరంబున స్నానంబున చేసిన
యెట్టి జానవిహీనులయిన యమృతత్వంబు నొందుదురు.

తిరుత్తంసేతుమాహాత్మ్యే॥ శ్లో॥ ౧౭॥ త్రివిధజానవిహీనా విరిక్తి
శూన్యాశ్చ సమాధిహీనాః యోగ్యాద్యనుష్టాన విష్ణుతాత్పర్యానాత్వా
త్రయాస్యం త్యమృతం ద్విజేంద్రాః॥ ఇతి॥

వింటిగా మునీగ్రుణ రా మ హో త్తమంబగుతీర్థంబునురియక్క
డబయలుదేరి గంధమానః పవిత్ర బు నుం ప బ్రహ్మకుండంబునకు బోవ
లయు. ఓముచూరారా మహాదేవ నానకరంబగు బ్రహ్మతీర్థంబిది దీని

బ్రహ్మకుండ మాహాత్మ్యము.

దర్శనంబున ననేకబ్రహ్మహత్యాదిసకలచాపసహారంబులుగు నాబ్రహ్మ
కుండంబులోనున్న భస్మంబుధరించినవారు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరుల ననుస
రింతురు. బ్రహ్మకుండ దర్శనంబుసేయ శక్తిజాలని వారూ బ్రహ్మకుండ
భస్మజైవ్వై న కించిన్మాత్రంబుచెచ్చియిచ్చిన నాభస్మంబు దానుకొని
మరియొక భస్మంబులో గలిపి ధరింపకున్నను వారు భాగ్యవంతులగు
దురు. పవిత్రులగురు యోగులగుదురు బ్రహ్మయజ్ఞంబుజేసిన స్థలం
బిది మహాదేవునివరాబుచే మహోన్నతంబగు తీర్థంబయ్యెనని చెప్పెను.

ఓసూతా యీతీర్థంబునకు బ్రహ్మకుండంబని చేర్చుగలిగెనక్కడ
భస్మంబుప్పుట్ట కేసుహేతువని యడిగిన ముచూరాయిది బహుచిత్రం

బయినకథ యొకానొక సనుయంబున బ్రహ్మకు విష్ణువ్రతకు గొప్ప కల హంబయినజేమనగా లోకకర్తను నేనేగాని నాకుమించిన వారు లేరని చతుర్ముఖుడు బలికన జగత్కర్తను నేనుగాని సుబ్రహ్మణ్యుని విష్ణుదేవుడని యె నివిధంబున నన్యోన్యకలహంబధికంబయి అహంపూర్వ మహాపూర్వంబని దరిలేక కలహంబుసేయుచు సేయుచుండ నాయున్న పుణ్యసంతాగ్ని సమప్రభంబగు నొకలింగం బుడున్నముట్టిలిచిన బ్రహ్మసిష్టుశక్రాదులాశ్చర్యంబునొంది యీలింగంబున కాశ్యపత బుడు గర్భుచారు లోకకర్తలనిపించుకుందురని దేవబృదంబు నెచ్చెయిం చెను.

అంత చతుర్ముఖుండు సంతంబుగనివత్తు సేవాదిగ రుట కేగుమని విష్ణువ్రతతోననిన రమావల్లభుడు నమ్మించి నరాహుకూపంబుదాల్చి పాతాళంబునకుపోయివచ్చి కేవులియె కుటలచే ప్రహ్లాదహాస స్వరూపుడై యాకాశంబునకుపోయివచ్చి పుకడ దేవునెకట నిలిచి నయిద్దరినిగాంచి విశ్వేశ్వరుడు బహువత్సరంబులగిరి రాక్షసంతంబులు గనివచ్చిలిరాయని యడిగిన విష్ణుదేవుడు తింగంబున నొది యెచ్చటచున్ననో నాకుగానరా లేవని స్పష్టంబుగాజెప్పి బ్రహ్మకైజూచిన సేంతి బుడను గొంటింనుచు నసత్యంబుబలికన కేవుమనవిప్పి నీవు మృషావాదివి గావున నీకు భూలోకంబున పూజలేక పోవునని శాపంబిచ్చె.

అంత చతురాననుడు విష్ణుడై యో యీశానా ప్రభువులయి నవారు యపరాధంబు శుమియి రిది ప్రథమాపరాధంబు గావున మన్నించి శాపనివృత్తికంప్పించుమని రక్షింపుడని యేకవిధంబుల వేమకు న్న నీశ్వరుడు ప్రసన్నుడయి పరితాప పుంశదనున్న వింపిని జూచి కరుణించి పద్మగర్భానావాక్యం బన్యతంబుగానైనను నీవి త వ్యసనబడుటచే నోక యుపాయంబు జెప్పెద గంధమాదన పర్వతంబునకు జనియందు యజ్ఞంబు లాచరించితివేని యీమధ్యావాద దోషశాంతి యగును వానిచే పాపంబును బాస శ్రేత స్థారాది కర్మలయందు బూజక

గ్నాబవగుమపు. ప్రతిమూర్ఖసంబు నీకు గలుగ నేరదని స్పష్టముగా జెప్పి తదనంతరాబు విష్ణు దేవుఁగాంచి తీవు నత్యచానివి గావున లోకంబులో పూజగలుగు చుండు ననియును గ్రహించిన విష్ణు దేవుఁడు సంతోషించెను.

అంతట మహాదేవుఁడంతరి తుండమ్యోచని చెప్పిన సూతానూక ధయేపురాణాబుగ్గోనున్న పని యడిగిన ముంగ్రులారా స్కందపురాణాబుగ్గోయీకథ విస్తరింప బడయున్నదని వినిపించెను.

శ్లో. సూతః॥ పురాణాం కల హే బ్రహ్మోవిష్ణుః పరిస్సృగం॥ ఆహం కర్తానమశోన్యః శక్తాత్రిత్యగతీతతే!

ఏవమాసాహరిం బ్రహ్మబ్రహ్మణా బెహస్తవా॥ ఏచావివాద స్సంహానాన్పా వర్తకపురాతయోః॥

మధ్యేప్రాదుతభూగ్గింకంకయోజ్యోతి స్సనాతహా తౌద్వష్టస్వి స్మకేంలిగం బ్రహ్మోవిష్ణువరస్పరిం॥

సమయంచక్ర రిక్వుచాఃడేవానాం సన్నిధౌపురా॥ ఆనాద్యంతం మహాలింగం యదేతద్వశ్య తేవరః॥

అనంకాదిత్యసంకాశ మనంతాగ్ని సమప్రభం॥ ఆనయోరన్యచిం గస్యయోం తమాచిచపస్యతి॥

ఆహవర్ణాన్వీ గమిష్యమి లింగస్యా తంగనేషయన్॥ గణేరుణాయమూలన్య ల్విమధస్తాన్తేవరః॥

ఇతితస్యనచశృత్వా తథేత్యాహుమాపతిః ఎవంతౌ సమయం కృత్వాహర్గణాయవిసిన్దతౌ॥

విషుర్వరాహయాపేణ గోవస్తాన్త వెషితుం॥ హాసతా గారితీ జాసిన్సీవ క్మోవోపరిన్దమా॥

అథోక్తాన్వితద్యాథో విష్ణుర్వీక్ష గణాన్బహూన్ ॥ యథాస్థా
నం సమాగత్య ప్రబావేదేన సన్నిహితా ॥

శ్రీవిష్ణుః॥ అహం లంగస్య నాదాగ్రీక్ష మానిమసే తీసత్యవాన్ ॥ య
గ్ధ్వంగవేషయిత్యాద బ్రహ్మస్యాగచ్ఛదత్రసః । అగ్ర్యచ వచఃప్రహ
బద్ధనా చతురాననః॥

బ్రహ్మ॥ అహమద్రాక్షమస్వాంత తిగస్యేతి మృషావదత్ । త
యో స్తద్యచనస్రుత్వా బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరః । మిథ్యానాది సమాహే
నాం ప్రహస్యచతురాననం॥

ఈశ్వరః॥ అసర్వంయదనోచత్త్వం చతురాననమత్పురః । తస్యా
త్వాజాగన్త్వా తస్మిన్మాతృభూ ఉమాపతిం॥

అథోద్విగ్నమానా బ్రహ్మప్రార్థయామాన శంకాం । ఏకోపరా
ధంతవ్యా స్యామిన్ద్రిందీశ్వరైః॥

స్వామిన్మదనరాధత్వం క్షమస్యకరుణాలయ । తతో మహేశ్వ
రోవాదీ త్పాంత్యయంశ్చతురాననం॥

ఈశ్వరిఉవాచ॥ సమిత్యావచసామస్యాద్భ్రహ్మ వత్సామితే
శ్మణు గచ్ఛత్వోసహసావత్స గంధమాగనపర్వతం॥

తత్రక్రతుస్కరుషత్వం మిథ్యానోషప్రశాంతయే । తతోవిధూత
కాపస్త్యం భవిష్యతినసంశయః॥

తేఽశ్రౌతేషుచబ్రహ్మ స్తాతేష్వపిచకన్మనుః పూజాభవిష్యతిన
దాన పూజాప్రతిమానుషే । ఇతి

వింటిరా మునులారా స్కందపురానంబులో వ్యాసప్రోక్షంబుల
గురోక్షంబులుగిరిపించిని చతుర్ముఖమమిథ్యాభాషణాబున తాపగ్రస్తుం
డయ్యేసత్యవాదంబున రమాకాంతు డనుగ్రహాత్రుడయ్యెనని చెప్పిన విని

యాశ్చర్యంబునొకది సూతా ముందువృత్తాంతంబు చెప్పనుని కోరిన ఓ
మునులారా యంతటబ్రహ్మముగ్గై గె.కొనివప్రీతికరంబులగు యజ్ఞంబు
లెనబడి ఎనిమిది వేల సంవత్సరములు గంధనూధన పవిత్రంబుమీదయ
జ్ఞంబుచేసిన శివుండుప్రత్యక్షింపై మోచతురాననాసి వి యజ్ఞ ముగ్గై
రించుటవలన మిథ్యావాదదోషంబు దూర బయ్యెగాని శ్రాతనా గ్గైకర్మ
లయందే నీకు పూజనొరకును క్షిగ్రహగ్రాజ నీకురక్షింబుగోచరకకు.

నీవు యజ్ఞంబులు చేసెనగుమవలన నీవిశ్రబ్రహ్మకుండంబుని పేరుగ
లుగునని శివొండొత్థానంబునొదె వింటిరా క ఘావృత్తాంతం వినివీధింబున
జరిగిన దప్పటినుంచి బ్రహ్మకుండంబుని న్రసిక్కుపై మహా వాతక నాశిక
తీర్థంబుని ప్రసిద్ధి బయ్యె మునీంద్యలాకా మహా ప్రత్తిమమైన తీర్థంబు
క్కడ స్నానంబుచేసి హనుమత్కుండంబునకు పోవలయు.

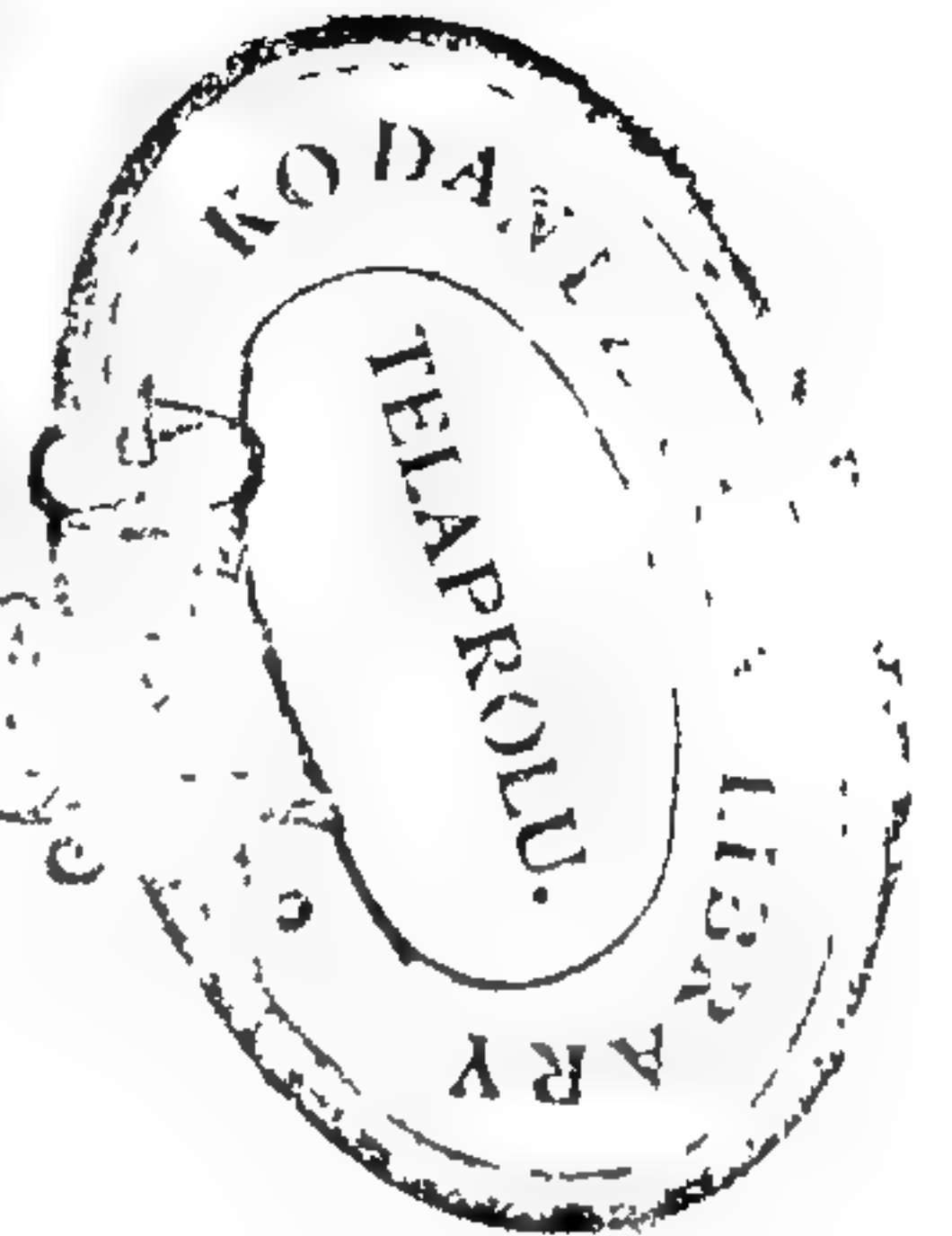
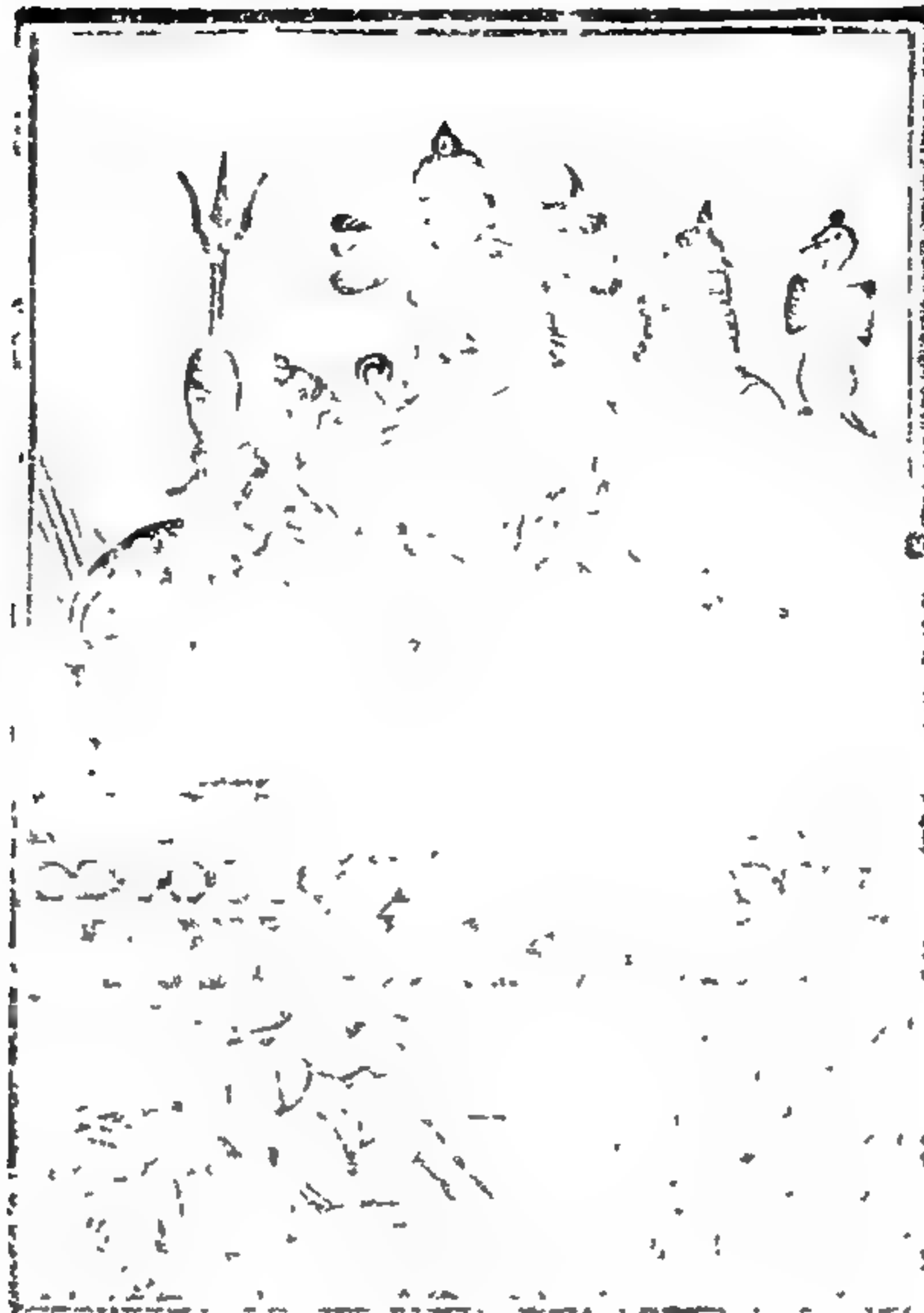

—* హనుమత్కుండ మాహాత్మ్యము *

ఈతీర్థంబు స్వర్గోత్తమంబు మహాపాన నాశననిరంబు పూర్వ
కాలంబున ధర్మసంహారరాజు సక్కడ బుత్రగామేష్టిజేసిన నూరుమందిలు

త్రులు బుట్టిరసన సూతా యాకథా వృత్తాంతంబాతయు వినుపించుమని
న ముచులారారా ధర్మసకుండను రాజె బహు ధర్మశీలుండు ప్రజాపాలన
తత్పరుండుమహా శండిచుడసిశక్తసూనుమంది బాహ్యు నందరుమహాయో
గ్యులు పత్నిప్రతాపిమ శిష్యులు బాహ్యుతాను సాశోపంబున నుఖం
పుచుండ నొకకిసాతాసాబు గలుగకచింతిపుచుండ నై వాచుగ్రహంబు
న పెద్దబాన్ధికు నొక పుత్రుడుగలిగె నా చిన్నవానిని నూరుమంది బాన్ధి
నుతన మగర్భజకుతుగా నేప్రేమచే బెంచుకుండినందుకు రాజుబహు
సంతోషించుచుండ నొకనాటిగాత్రి యాచిన్నవాడు మరబోవ నొకప్పు
ళ్ళిక బు కాలపైగరిచిన వాడుతాపంబునొం నదిజూచి నూరుమంది బా
న్ధిలు వాన నాసిజనంబులు చూడచిరి.

ఆధ్వని కొలుప్రకూటంబునకు విస బడి నా రాం వకదూతనుబంపి
వర్తమానంబుచెప్పించుకొని తాసుబోయవిషనై ధ్యుల కనేక ధనంబులి
చ్చి మగత్రౌషధంబులచేశాంతి బొందించి సంతోషించి బ్రాహ్మణులకు
దీనులకు కొల్లగా ధనాంబరాధరణాకు లిచ్చి బ్రాహ్మణోత్తములపలిచి
యొక్కొకొండుకు కొడుకుగా డొకకన్న కన్నుగాదని లోకవాడక నింకిరి
గదా. నాకు నూరుమంది బాన్ధిలు బాన్ధికొకి సుతుండు గలుగునట్లు
యజ్ఞంబుజేయించుమనిగోరిన వారు గాఢమాడన పర్వంబుమీద నూరు
మంత్రిుండంబడియున్నదిలోకోపకారంబుకొరకు హనుకుతుండు నిర్మొ
చెననిజెప్పినసంతోషించి హనుమత్కుండసమీపంబునపుత్రకామేష్టిచేసె.
బ్రాహ్మణోత్తములు నూరుగురు బాన్ధిలకు పాయసంబు బంచుచుచ్చిన
నందరి కొక్కొక్క తనయుండుదప్పించి సుఖంబుండిరి. ఈరాజు నందరు
తనయులలాలనంబునేముచు బహుకాలంబుజేవించి తన పెద్దకొమరుడుగు
నుచంద్రునికి రాజ్యబారాబిచ్చి తనో వనాబునకేగి కొన్ని గనంబులనుశివ
లోకంబుచేరె. మునింద్రులారా యది మహాన్నతీర్థంబుచ్చట న్నాది
క్రీయలుజరిగించి రుద్రదర్శనంబుచేసి యగస్త్యతీర్థంబునకు బోవలయు.

—* స్త్రీ స్వర్గ మానశ్శ్రమ —

ఈ స్త్రీలు మహిమలుంటుంటే తీర్చిదిద్దిన సూత్రాయత్తెగ్గన గా
 వంబుమాకు స్వప్న చేసి చెప్పినేయనిచ మునంగుగారా బూర్వకాలంబున
 మేరుమందగవచ్చితింబుబో వింధ్యపర్వతంబు కలహించుకొనివానికొక
 పొడవుగావలె చి యెదిగిన సూర్య చంద్ర గతులు కష్టంబుగ దేవేంద్రాది
 దేవతలు కైలాసంబునకుగోయి వింధ్యాద్రి గర్వంబు సర్వంబుచివేదించిన
 సర్వజ్ఞుండాలించి నగస్తుర్వవిబిలిచి నీవేగి యోకోపకారంబుకై వింధ్యాద్రి
 పనిచర్కచేయ నుని యాజ్ఞయిచ్చిన మహాదేవాపార్వతీవివాహ సంభాష
 ణార్థంబుచిహ్ను లేగియున్నారు వివాహంబు సన్నిహితంబయియున్నది.
 పార్వతీ కల్యాణోత్సవ విశేషంబు నాకన్నులజూడ వేడ్కగలకు
 దేవరువారు పెక్కుకొడుకుగుటజూచిపోదునని మహావిషయంబుతో వేసిన

కుంభసంభవా నీయంతరంగంబునూకుడెను నీకోక్త్యగలది పెరికొడుకు
వెచ్చికూతును వేషంబులతో పార్వతీ సహితుండవయి వేదాగ్రాములో
నీకుసన్నిధించెద నమ్ము నమ్ము మని యగస్త్య నోదార్చి పంపించెను

తమ క్తం స్కాంవె॥ శ్లో॥ అగస్త్యః ఉద్యాహ వేషావేదేన న
ద్రక్షామి కథంవిభో । ఇతిన్తాపి తశ్శూభః పునః కుభజః సుబ్రవీత్॥

శ్రీశీసః॥ కుభజోద్యాహ వెషావే పార్వత్యాలసీహో వ్యూహా ।
కదాన్యైమహాపుత్ర్య ద్భయిషా మ్యసంశయః । తగచ్ఛశ్చ విధ్యా
త్రినిగృహీతు మున్వీత్ ఇతి ।

ఇన్విధంబున భగవంతుండు శిశూడు సమాగ్రాంబు జెప్పినగ
స్త్యుంబంపిన వింధ్యాద్రినుంచి దక్షిణదేశంబులెల్ల సాచరించి గంధమా
దనవర్చితంబునకుబోయి సచ్చట విభావంబులో విలసిల్లి నొకతీర్థంబు
నిర్మించె సది ఈశ్వరానుగ్రహంబున బహుపుష్కారంబును మహాపాప
నాశకరంబగు తీర్థంబునయ్యె నాతీర్థంబులో ననేకులు కృతార్థులైరియను
చు జెప్పిన సూతా దాని ప్రభావంబు సంపూర్ణంబుగా జెలుపు మని
మునులడిగిన.

మునులారా నేనెంతని వర్ణింతు నొక్క కథకెప్పెద నినుండు
పూర్వకాలంబున ద్విజామంతుడను నొకమునీంద్యునికి కన్యవంతు
డను నొక పుత్రుండుగలిగి బహుబుద్ధివంతుడై శాంత న్వభావుండయిన
నబ్బాయిని కుపనయనాది సంస్కారంబులు నిర్వర్తించిన బ్రహ్మచర్యవ్ర
తంబుననుపు మండ్విద్యార్థియై యువకుడనుమహా సమీపంబు నాల్గు
వేదంబులు నారోశాస్త్రంబులు నార్థరంబుగా జదివి సకలపురానోపనిష
త్తులును జదివి యరువదివర్షంబులు గురువునింట నివసించి సకల విద్యావి

చక్షుఃశ్రవణం గురుచగు నుదంతునకు సాష్టాంగ దండ ప్రణామంబుగా
విగించి స్వగృహంబునకుబోన నుద్యోగించిన నుదంతుండు సంతోషించి
యతనిబావంబు గ్రహించి కక్షీవంతుని యనుననఁచించి నీవునేతు నుగా
లంబగు గంధమాదనంబునకుబోయి యచ్చిటనగ స్త్యకుండంబు గలదు
మహాపుణ్యాకరంబు భుక్తియు క్షేత్రవంబు మనోభీష్టప్రదంబుచ్చట మహా
నిష్ఠతో ముమామనత్సరింబులు హఠాత్కేరీమంత్రంబు జపంబు నేయుచు
నీత్రకస్సుఫలించి నాలుగోసావస్థారంబు ప్రవేశించు ప్రథమ దినసప్రాతః
కాలంబున మహాకాయంబుచు చతుర్దంతంబులు సర్వాంగ పాండురంబు
నగు మహిమాన్నతగజాంబుద్భవంబు.

ఆగజారోహణంబుగావించి స్వయంజనే రాజ్ఞి హస్తంబునకు
బొమ్ము నిన్నజూచియతడు ప్రత్యుత్థానాభివందనంబులుజరిగించిమిన్నిం
చియతనికన్యకను నీకిచ్చి వివాహంబు చేయునందాపలన నీకు బహుశు
భంబులోనగూడునని యుపదేశించిన శిష్యునిపించి పాదాభివందనంబులు
గావించి గంధమాధన పర్వతంబునకుబోయి తీర్థదిగ్గజ వాదనంబులుగా
వించి స్తానసంధ్యాద్యనుష్ఠానంబులు నివర్తించి యాదినంబు తేత్రోప
వాసంబుచేసి మరునాడు సూర్యోదయకాలంబున యథాకృత్యంబులుజ
రిపిపాఠణముచేసి యప్విధంబునచేయ వర్షత్రయ మగుటయు తృతీయసం
వత్సరాంత విషంబున నాయం సాధ్యా పంచస్థం బొసరించి సుఖనిద్ర
జెందియుండ నారాత్రీప్రహర త్రయ సమయంబున మహా కలకలధ్వని
వినంబడెను.

ఆదికక్షీవంతుడు లేచి చూచిన నాసమయంబున పై నక్షత్రంబు
న స్వయంజనుగాను వేదముగర్వంబున గంధమాదనహస్తంబునకు న
చ్చేదనతట కక్షీవంతుండు దంతిభావనాచ కారోచిత్యంబుల దీప్తియ
నగాపాసము సంకల్పపూర్వకంబుగాచేసి నంద్యాపంచన దేవర్షిపితృత్వ
ణాదులు యథాశస్త్రంబుగా జరిగించి పంజాతీరీ జపంబు నేయుచుండు

నంతలోనగ స్త్యతీర్థంబుననుంచి చతుర్దంతంబును గల యుక్తైలాసపర్వ
తంబు పగిదిమహాకాయంబుగలదియు పండువెన్నెలభాగి ధవళశరీరంబు
గలమహాగజంబొకిటి నిర్గమించిన యుదంకుఁడిచ్చిన వంబు ప్రత్యక్షం
బయ్యెనని సంతోషించెను.

పిమ్మట గజసమీపంబునకుబోయి నిలచి తన గురువును వరప్ర
దాతయునకు నుదంకునివలచుకొని ననుస్మరించి యగస్త్యతీర్థంబునకు
సాష్టాంగ ప్రణామంబాచరించి మాటిమాటికీ తీర్థార్చన చేయుచు
కక్షివంతుడు గజరోహణంబుచేసి స్వనయుండనురాజు పట్టణంబు కుసోవ
నుద్యక్తులై యున్న వేటమార్గంబుకై వచ్చియున్న స్వనయుండు చతు
ర్దంతగజాచూఘండగు కక్షివంతునిజూచి పూర్వకాలంబున నారదమహా
ముని తనకుజెప్పినమాటలు దలచుకొని తన పుత్రికచేసుకున్న ప్రతిజ్ఞచే
ల్లెనని మహాసంగభరితుడై ధవళగజాచూఘండగు కక్షివంతుని సముఖం
బునకుబోయి హేబ్రాహ్మణోత్తమా నీవెవఁకుమారుండవు నీనామధే
యంబెన్ని నీనెనరికి శిష్యుండవు యీగజంబెక్కి యెక్కడికి బోదలచితివని
స్వనయుండను రాజడిగెను.

తదనంతరము గీర్ణతమస్సుమొక్క కుమారుడ కక్షివంతుడని నా
పేరు స్వనయుడనే రాజప్రియట్టణంబునకుబోయి యారాకుమాత్తెను మ
నోరమయను కన్యకను వివాహంబగు నిచ్చనిలిగి పోవుచున్నానని కక్షి
వంతుండు జెప్పిన స్వనయుండు సంతోషించి విత్తార్థాహం కృతా
ర్థాహమనుచు వచ్చించుచు హేపండితోత్తమా నీ వదలచిన స్వన
యుండను నేనేమనోరమయను కన్యక నాదూరయే బ్రహ్మాలంబునుంచి
నారదవాక్యబులునెల్ల యెవఁడనుచున్న నాని నెడ్యనంబొనగుట
యదృష్టవేకదా పథురాశ్చర్యంబున నావన్నది యున్నది. మీరు
విచ్చేసి వివాహంబుగావలయునని కోరెను.

అందుకాయన వోరాజోత్తమా మాగురువాజ్ఞప్రకారము నమ
కూడె సంతోషించితిగాన వేదాంత్యాంబులో మా తల్లికామలున్నాగు
వారికడకొకవిప్రునిపి వారిని దోడ్తెచ్చి నాగువివాహం గొనరిపునుక
రాజుసంతోషించి సుదర్శనుడగు బ్రాహ్మణోత్తముని నమస్తనైశ్యంబు
లుతోడుయిచ్చి వేదాంత్యాంబులతోలించిన నా కీ తాముచచ్చిన న
మానగబంతయు వినివించిన దీక్షితమయిండు సంవత్సరములు
కాసనార్థ్యపాద్యా ద్యుపచారములుకలిపి యశోభ్యులు కీర్తిప్రశస్తి
లైనపిమ్మట భోజనాంబులొనరించి వాహనామాన్యులైన నమస్తనైశ్యంబు
లు తోడరాగ సుదర్శన సహాయంతై యారుదినంబులు కగస్త్యశ్శీ తీర
సమీపంబున కేతెంచిరి.

అంతట తండ్రినిజూచి కగస్తనంతుండు వాదాభ్యుదయంబు గాని
చిన దీవించి యాచరిగింబుచేసుకొని మూర్ఖుని ప్రాణములను సంతో
షించుచున్న నెడ సుదర్శనుడు దెప్పబడె దీక్షితమగు నెచున్నట్లు పేరి
స్వయంజేగి దీక్షితమగునట్లు గానాచరింపబడెనెంచి కౌగిలించు
కొని యశోభ్యులవలప్రదత్తున పిమ్మట కీ నానామయి యరుగుచున్న
సమయంబులో కగస్తనంతుని గురువని నెఱుంగుకొని పిచ్చిసేన
సమస్తజనులు ప్రత్యక్షానంబులవలె కగస్తనంతుని దేవుడేగి గురువైవా
దాంబులపై బడి గోత్రనామోహార్చనంబులు నెఱవైగా నెఱవ
యాశీర్వదించి గృచ్చియై పుష్కలప్రాణంబులను సంతోషించుకొని
స్థితిమాయనాయని కుశలంబుల గూర్చుకొని పిమ్మట మోక్షయ
వచ్చియుండునునిక నమస్కారంబులను ప్రత్యక్షానంబుగావించి పు
ర్నమస్కారంబుచేసి యనౌభ్యశ్యంశల ప్రన్నలుడనగి పిమ్మట యందను
గూర్చు కి.

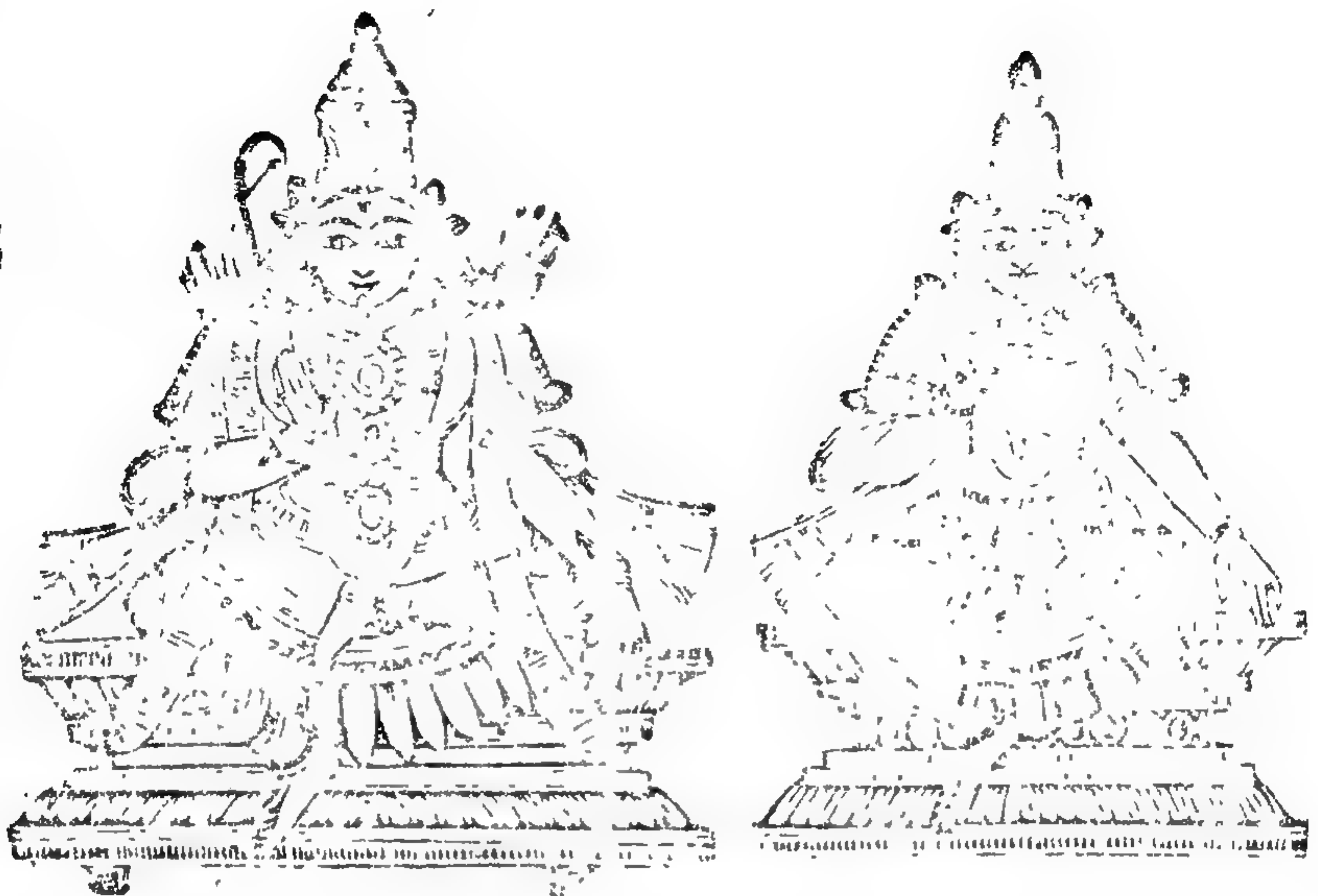
అప్పుడు స్వస్థయందువచ్చి వాదెద్దరిక నమస్కారంబులు గావించి
కుశలంబుడగి తనకన్యను కడ వంతునెకిన్ప నెచ్చెయి చిరమాటయెరిగించి

ననుకంఠుడు సంతోషించి తనవాక్యసాన్నిధ్యమునందు వివాహప్రశంస
ప్రసంగము జరిగించి రాజ్యోత్సవము కక్షీవంతుని గానగరంబునకుఁ
ఁబోయి వివాహముచేసుటకంటే నీయగస్త్యుని సన్నిధిని నూయె
దంట వివాహము చేపెత్తినే యిహపరింబులన్నిటికిని సర్వోత్తమంబు
గానగరము నిచ్చటికి దోడ్చెప్పించుమనిజెప్పినప్పులవాక్యము ము
ద్దుగాగొని సమస్తస్వయంబుల తనకుంబు బును మధురావృత్తిం
బునుంచి గప్పించి శుభముకలార్థంబున కన్యాదాన ముచేసి కక్షీనాతు
నికీ మనోరమకు పాశిప్రహణంబుచేయించి చతుర్థతిగడంబుపై కూ
ర్చుండబెట్టి పూరేగించి వివాహశోభనంబుగఁజేసి బ్రాహ్మణోత్తముల
కగణ్యులగు ధనంబులు సనేకంబులగు రత్నకంబంబులు మకూల
వస్త్రాభరణంబులు యధేచ్ఛగా కొల్లబెట్టి అల్లులకు బిడ్డకు కట్నంబు
తోసంగి ధవళగడంబుపై గూర్చుంటబెట్టి వేదాగణ్యులనుకు శుభంబు
గదోలించె.

ఈయగస్త్యునిప్రభావంబున నుదయించి వరింబు సఫలంబయ్యె
మనోరమ ప్రతిష్ఠజెల్లె సకలజనంబులకు సంతోషంబయ్యె వింటిరా య
గస్త్యునింబు మహాలాక్షణులు.

అందు ఘక్తిముక్తిప్రసాదగు వేదాదులనాఘకరింపుడు చిరకా
లంబు సుఖంబుండె నంతస్వనయుం డగస్త్యునింబునం గృతస్నానుడై
నిజస్వయంబులనూడి పురంబుకుంజని సుఖంబుండెన మునీంద్రులారా
యిట్లగస్త్యుని స్థానానప్రభావంబును కక్షీవంతుని స్వయందర్శనంబును
రాక్షసకా పరిణయంబుగాఁ జెసెను తిహాస మువే పద్ధంబును పుణ్య
ప్రదంబును యశస్సాగ్రగ్య కార్యునె వెలయుచుండు.

అక్కడ న్నానందు గొవించి తమిరి రామ కుండంబునకు
బోవలయును.

—* రామకండ మాహాశ్వాసు. *

మునులారా రామతీర్థంబునంటి మాహాతీర్థంబు లోకతీర్థంబులలో
లేకు సూడీ రామతీర్థంబు నన్నీది నొక్కంబు దానంబుచేసిన లోక
గుణిరఫలంబు నొసగును. సప్తస్వమహాముని శిష్యుడగుసాతీర్థుండచు
మహాముని రామకండంబు నన్నిటిలో శ్రీరామచంద్రులకు ప్రహరణం
బును పంచసహస్రంబులు జపంబుచేయుచు భిక్షువునై నియత క్రతువు
డయి బహుకాలంబు తపంబుచేసి నీశాసమేతుడగు శ్రీరామస్వామి
మనోధారణచే ధ్యానంబు చేసి ననుగ్రహించి ప్రత్యక్షం బయిన ముత
్యంబు శ్రీరామచంద్రుల స్తుతించెను.

తమ క్షోదేశుమాహాశ్వాసు ॥ శ్లో॥ మనీషం! నమస్తే జానకీ
సమస్తహనునుత్పిన్నామ! నమస్తే శాశ్వతం దయాగమనాదీక్షిత
కాన లేమాయ విశ్వామిత్రత్రియాయచ ! ఇతి

ఇవిధంబున ననేకవిధంబుల గొప్పగా స్తోత్రంబు గావించుచు
 నీపకారంబున ప్రాణిసంబును జపంబునెయుచు బహుదినాబులు గడచిన
 రానుచాద్యవికటాశుంబున నేనవైత్తజ్ఞానంబును ప్రత్యేకావైత్తకలక్షణం
 బునత్రయూధవిజ్ఞానాంబున ననేకవిద్యాప్రసంగకర్తవ్యంబును వరకా
 యప్రవేశగణున వియద్గమనవిహారంబును సర్వకళా విచక్షణ త్వంబును
 బ్రహ్మవిఘ్న న హేయకారి లోకంబులకు నొకడ గాకడయు పిపీలికాని
 సమస్తజాతు కాషాఢాక్షరంబును యింద్రియాగమ్య వస్తు దన్యనంబును
 మొదలగు విశేషంబు లాత్మీనా సమాహాత్మ్యగ్రామ దొరకెను.

ఓమూర్తి కృణాగా శ్రీరామరూపి కృణాహాత్మ్య గ్రంథబాహుబలిజెప్పి
 నునియు నాత్మీయంబున శ్రీరామచంద్రుని స్థాపించిన లింగంబు మాహాపా
 తిక నాశకంబు భుక్తికరంబునంబు గానింగంబునకు నభిషేక పూజనా
 నర్చివవానికిను యుక్త్యర్హిగలుగును. మోయొక్కని శేషంబు జెన్నద వి
 నూను కుడుపాడెన యుక్తంబునో భీష్ముడు చెల్లి పిరప గ్రోణాచార్యు
 లకునెసాధుమోక్షకాభిముగావించిన కర్మోదనవిభక్తికి గంఠోషించి
 ధనురాచార్యును నును మోక్షకంబున సకల వైశ్యులకు నేమి గలుపుచు
 నక్షత్రాద్యంబును యుక్తంబును మున్నచా వత్సవోక్షక కర్మముగా క్రిత
 మంత్రాగోచరంబు నేయును ద్రోణాచార్యుండు వృత్తిగంఠు నుపా
 యంబును వెదకుని నపసన్న యుగో,

అంతటొకనాడు శీమునికిద్రోణాచార్యులను యుక్తబగుచుండ
 భీముడోర్పలేక హేధనురాచార్యా లోకంబునో ప్రాహ్లాదర్థంమిలు
 వేదాధ్యయనంబు శ్రోతస్మరనిత్యానుష్ఠానం బహిసయమిారు బ్రా
 హ్మణధర్మంబువికచి శస్త్రాస్త్రధారణంబుజేసి బహుజనంబుల హింసింపు
 చకలత్రపుత్రసంరక్షణకొరకేగదా వ్యాధుండు బహుమృగంబులజంపిదా
 రాపుత్రాదుల గోషించినవిధంబు నడుచుటయు క్లంబుగానై ననునీకుమా
 రుండగు యుక్తామ యుద్ధంబునో మృతపయ్యె నింక యుద్ధంబు జేసి

యెవ్వరిని బ్రతికించుకొరకు గావున సౌర్యంబు చూచి బ్రాహ్మణ ధర్మం
బుస్వీకరింపు మన్న ను యశ్వత్థామ మృతిబొందెనని నమనోచై కల్యంబు
నొంది యాలోచించి నీమాటనాకు సత్యంబని తోచదు. ధర్మసుతుండగు
యుధిష్ఠిరుడు సత్యవాక్య సరిపాలకుండుగావున సతండునా యెడట సత్యం
బని వచించెనేని నమ్ముదు యుద్ధసాదనంబులు విడుతునని వచించె.

అటుపిమ్మట నాడగు కృష్ణునితో జెప్పిన విచారించి కృష్ణునిదో
డ్కొని ధర్మరాజు పాలికింబోయి ఈ కథ వృత్తాంతంబంతయు రాజుకు విచ
రించి నీవీమాట ద్రోణాచార్యునకుట బలికితి నేని యతడు సస్త్ర సన్యా
సంబుజేసునప్పుడు మనకు జయంబునకు తోచదొరుకునని బహు విధం
మాదులు జెప్పిన ధర్మరాజు వినకున్న శ్రీకృష్ణుడు డండుపై రాజాసీపీకార్యం
బుజేసిన దోషంబులేదు పాణసంగతుణ్ణకై యసత్యంబున దోషంబురా
దని పురాణంబులు ధర్మశాస్త్రంబులు జెప్పుచున్నవనియనేక విధంబుల
నొప్పించి మెప్పించి చురియుకయుపాయంబుగల దశ్యద్ధామయునుగజంబు
భీమునిచే మృతినొందినమాట సత్యంబుగదా యిదే తరున నీవు బలికినదా
నియుపాయంబుమే మొరగుదుమని శ్రీకృష్ణమూర్తినయంబున భయం
బున వినయంబున నుపాయంబున పొందుపరుప నెట్టకేరకు కృష్ణునిమాట
మించజాలక నొప్పుకొనియెను.

తర్వాత పదుగురు గుమిగూర్చుకొని ద్రోణాచార్యు నెదటికిబోయి
నిలిచి ధర్మరాజు ముఖనచనంబున ఈదినంబున భీమునిచే యశ్వద్ధామ
యనువరకు స్ఫుటంబుగాబలికెగజంబు|| యనుశబ్దంబు| మెల్లనగాబలికె||
నంతలో భీమప్రణవాదులు వాయింపిరి|| చచ్చెననుశబ్దంబు || దృఢంబుగా
బలికె|| నామాటవిని ద్రోణాచార్యుండు ధర్మరాజసత్యంబు బలకడని
నమ్మి ధనుర్భాణంబులు విడిచి యస్త్రసన్యాసంబు గయికొని విరక్తుండై
మరణాయత్తదిత్తుండై గాఢసమాధిచేత హఠయోగంబుచే ప్రాణత్యా
గంబుజేసె.

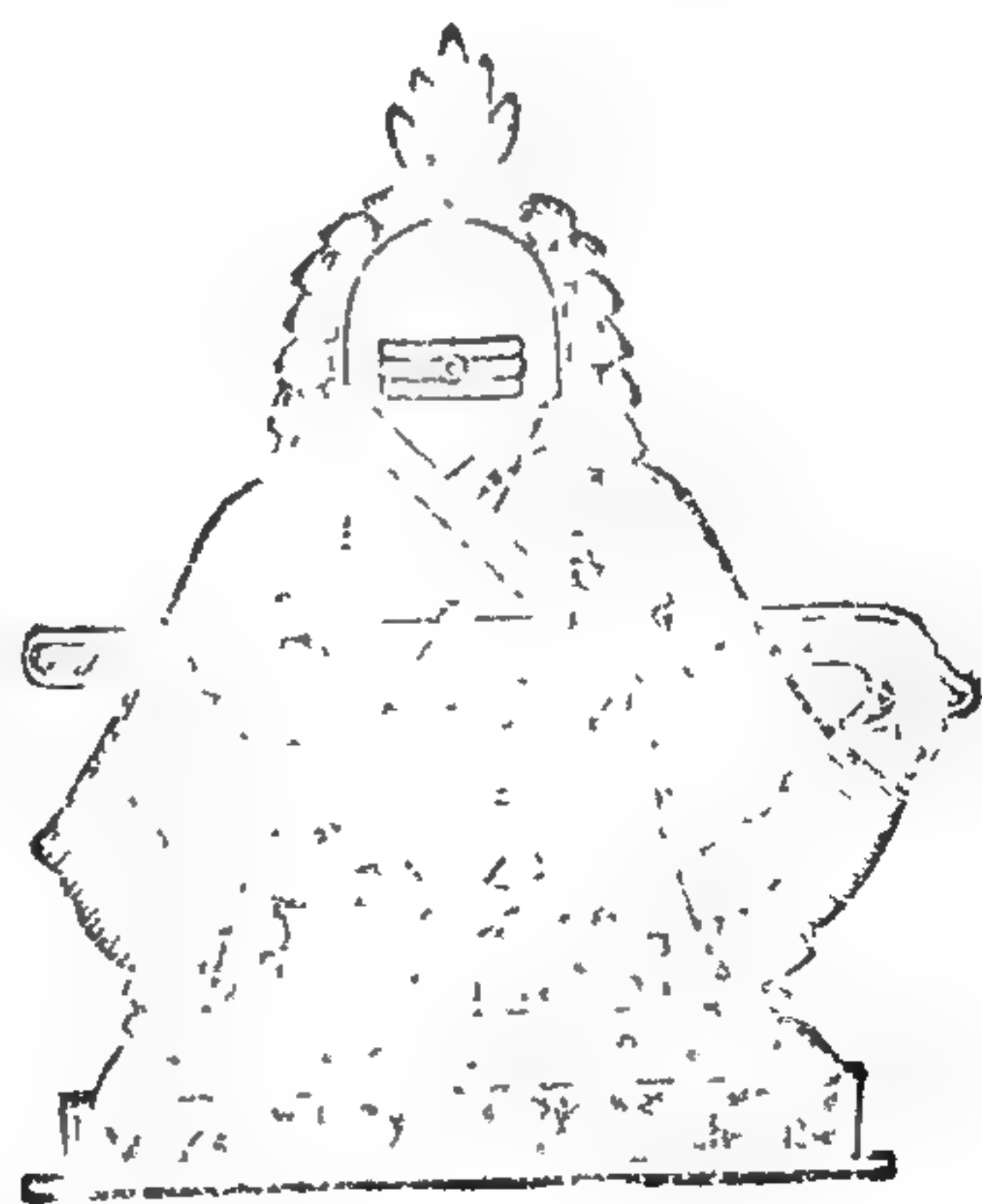
అంతట ద్విష్టవ్యముండురథాబ్జపైకుకి ద్రోశాచార్యుని కేక
బులచేత నమర్చుకొని భక్తగాన శిరంబు ఖండించె నగువాడగు దలచి
రంతట యర్హిదాను యీసమాచారమువిని హోహోహుండై కొన్నిస
త్తిజలంజేసె. తనవరియుద్ధంబంతయు జూతబై ధర్మరాజునకు ధర్మ
మ్యాములు శుభముహూర్తంబున పట్టాభిషేకంబుజేసులకె సకల్బులు
జేసిన నాకాశంబు యోధ్యరాజు సేనసత్యపాకంబుపలకద్రోహూహూ
పంబయిన ద్రోహనధోపాయంబు గావించిత గావున సొగువలన నసత్య
దోషంబును గునుద్రోహము సమాట నవమ్మగునని విస్మించిపదానిచే
విశ్వాసఘాతుకంబును బ్రహ్మహత్యయు నిన్ని నానూకమున్నవి. గావు
నసీపాపములు బాపుకొనుననుక పట్టాభిషేకంబున కర్తుంకవుగావని లో
కంబున నాకాశంబున మ్రోకు.

అసూటలకు ధర్మరాజు లజ్జాభయానుభవ చిత్తు ధౌమ్యాదిగు
షులందగు శ్రీకృష్ణమూర్తితో యాగోచిగును చింతి గుమర్చు నమ
యమున నేదవ్యాసు ఉచ్చితకీ విచ్చేయ సభాసమలందగు ప్రత్యుద్ధాన
ముజేసి. యుద్ధిష్ఠిరు డుజనహతుడై యెదురేగి పాదాగ్రంతుడై తో
డొనివచ్చి మణిమయసీతంబుపై కూర్చుండబెట్టి వివిధవిచారంబులు
జరిపి యంజలిబలుడయినిలిచి యోమహాత్మా యశశీర వాణివీధంబున
బలికిన దిండుకేమిసాధనంబు మీకంటె ప్రాపకులు మాకెగ్గిరులేరుదా
యస్మద్రక్ష హోపాయంబువిచారించి రక్షింపురక్షింపుమనుచుప్రార్థించెను.

అందుకు నేడప్పున డాలోచించి రాజోద్దమా వెనువ కొక
యూపాయంబుజెప్పెద సేతుమూలంబున గంధమాదన స్వీతంబుమీద
రామకుండంబుగలదు. అది మహాపాతకుల పాపనులజేసింది సీవు చిం
తించకచ్చుకేగి యాతీర్థంబులో యథాశాస్త్రంబుగా స్నాన బునేయుము
సీపాపంబులన్నియు భస్మబగునని చెప్పిన సంతోషించి తమ్ములుదా
నును ప్రక్షాళి తల్లియును ధౌమ్యంబుతోడ రాగబయలుదేరి గంధమా
దన పర్వతంబునకుపోయి రామకుండంబులో యథా సకల్పవిధిగా స్నా

నంబుజేసి ష్టేత్రోపవాసంబుజేసి ప స్తేన విధానంబుగా శ్రాద్ధంబు జరిగించి
వీర్తి శాస్త్రంబు లేకుండ దానంబులు దినాధ కృతంబులు వస్త్ర బులు
లన్నంబులు బ్రోచి యొక్క మానంబు నియతాహుత్యై యొక్క పనుండి
సత్కథాశ్రవణంబు సేయించుడెను.

అంతట నొకదినంబున నశిశిరవాశి ధర్మకండనా నెపు సవిత్వడ
నయితివి రాజగుండనై తీవి నీవు హ స్తినాపురంబుకుబోయి ముగ్ధి సా
మంత పురోహితాదులు గొలువ స్టాభిషిక్తుడనై యథాశుభంబున రా
జ్యపరిపాలనసేయుమని వినబడ్డ ఛామ్యాని మహామునులు సంతోషించిరి
ధర్మరాజు శ్రీరామప్రతిష్ఠితంబగు లింగమున కధిపేక పూజాదాలు జరి
గించి యనేకదానాలు కొల్ల జెట్టి తిమ్మంబు తానును సరిగగింబునను
వచ్చి యథాశాస్త్ర బుగా స్టాభిషిక్తుడయ్యె. మునిదులారా రామ
త్రిమాహాత్మ్యంబు బంభించు వింశతిగదా యాత్రికంబుకుపోస నశక్తు
లగు వారీయధ్యాయంబు జరిపిన వినిన కైలాసవాసులగుదురసి చెప్ప
యాత్రికంబులో న్నానంబుజేసి లక్ష్మణత్పిమునకు పోవలయు.

లక్ష్మణత్పిమాహ త్మ్యము.

ఈతీర్థంబు మహాత్మమైనది మహాపాతక నాశనకరంబై

నది బలరామునకు బ్రహ్మహత్యా నివృత్తిగాంచిన తీర్థంబని సూతా
బలరామునకు బ్రహ్మహత్య యెట్లు సంభవించె నాన్వితాంతంబు విను
పింపుమనెన మునులారా కురుపాండవులకు యుద్ధసన్నద్ధులైన సమయం
బున బలభద్రుం డొకరిపక్షంబున బొందక మధ్యస్థుండు యాఘోర
కార్యంబు కన్నుల జూడజాలక యాత్రాశలంబున బయలుదేరి ప్రభాస
తీర్థంబుకుజేరెను.

అచ్చట దేసర్ని పితృగణాబులకు తృప్తిగావించి సదనంతరమున
సరస్వతి పృథూవక బ్రహ్మతీర్థంబులు మొదలగు తీర్థంబుల యాత్రలు
సలిపి నైమిశారణ్యమునకు పోయి దీర్ఘ సత్రంబుగావించుచున్న ముసీం
ద్రులందరు ప్రత్యుద్ధానాభి వందనంబులు స్తోత్రంబులు నేయుచు బహు
మానించిన సంతోషించియున్న తాననంబుపై గూర్చుండి యున్నతగ్రీ
వుడై లేవకున్న సూతునింజూచి మహాక్రోధంబుతో కర్మచింద్యమును
లోమజుడగు నీసూతుడు నేనువచ్చిన లేవక మహాగర్వబుతో నున్న
వాడు వీడు మునులకన్న యెక్కువకాదుగదాయని క్రోధతా మ్రాక్షు
డై చేతిలోనున్న కుశాగ్రంబుతో మొత్తిన శరంబుభిన్నంబై సూతుడు
మృతుడయ్యె.

అంతట ముసీంద్యులంద రాహాకారంబులు నేయుచు బలరామా
నీవుసాక్షాచ్ఛేషాంశా సంభూతుడవు మహాత్మునివ్విధులు ఘోరాకా
రంబుజేసితివిగాన బ్రహ్మహత్యా వరీతుడవై తివిడీనికి ప్రాయశ్చిత్తంబున
కవశ్వంబని నిర్ణయించిన బలభద్రుండు చింతాక్రాంతుడై భూసురేంద్య
లారా దీనినిష్కృతి మీరేవినరించి చెన్నదగుదుని ప్రార్థించిన బలరా
మానీబ్రభావంబులజూడ మృత్యుజయ పరాక్రముడవుగాన నిలిపి వున
నివితునిం గావింపుము నీబ్రహ్మహత్యమానుసనిన సంక్షిప్తము నామా
యాబలంబున బ్రతికింతునని వునని వితుని గావించె.

అప్పుడు ముసీంద్యులు సంతసించిరి మునులకై జూచిబలరాముడు
మరిమీకోరికేమనియడిగిన బలభద్రామేముసతతంబుయజ్ఞంబులు గావిం

పుచుండ నిల్వలుండను కాశనపుత్రుడు వల్కలు ఉచువాడు సర్వకాలం
 బుల హోమ సమయాబాసముత పురీషర కన్యకలు గురిపించుమయ
 జ్జాబులు పాడుజేయుమః వాడవ్వరి కజేయుకుగాని శాధ లీర్చితినని మే
 మునుభూతుము మానోభిష్టసి గలుగునని ప్రార్థించిన సర్వకాలము కూ
 డుచుంటే కక్కరినివనించే దాని డిష్టసమయంబున బ్రాహ్మణ్యములు
 హోమము సేయుచున్న సమయంబున నాకాత మసలేలబద్ధిశాబుభంగి
 మహాకాయుండును కరాకవంట్టును విశ్వశాకాక్షుడును రక్షాక్షుడు
 నూర్ధ్వ కేశుడై వచ్చి యక్షగాతంబుల సవిశ్రంబులు సేయుచుండెను.
 అదిజూచి ముసలసిర బుల దిలించిన ప్రిహరణంబులగులయు ముసలంబుచే
 నొక పెట్టుబెట్టికభిష్టశిష్యుడై సేవనాలి ప్రాణంబులువిడిచె ముచులత్వా
 సందంబు నొందిరి. తదాకం బలరాము య మునాద్యలారా నాకెయ్యది
 కర్తవ్యంబు జెప్పునని రానూ మునియొక నెయ్యదికర్తవ్యంబని యడిగి
 తివి గాన నొకసంవత్సరంబు సకలతీర్థయాత్రా సంగ్రాహి జరిగించితివేనిలో
 కంబువికుపకారంబగు సర్వోషాబు సీ జ్యేషాబగు సనక సుతోషించి కృష్ణా
 గ్రజుండు సర్వతీర్థంబులు గృంథులాడి నిజ పెరంబునకు బోవుచుండెను.

అంతట నాశకీరవా మోహాహారేయ సకల యంత్రా పూర్తి
 కాలేదు బ్రహ్మసాత్యని శ్లేషంబుగాలేదని దైత్య భస్మ విసనచ్చిన చిం
 తాగ్రాంతుడై మరలి నైమిశారణంబునకు బోయి మునోద్భూత కాన
 మాచారము వినిపించి బలరాముని ధర్మసాక్షాత్పరంబున సైమా
 శావిర్యాశ్తుండగు లక్ష్మణునిచే సర్వచరణంబుల తీర్థంబులొన్నానం బొన
 రించితివేని యాత్రాసంపూర్తిగలిగి యోషంబు నిశ్లేషంబగునని జెప్పినబ
 లరాముండు తక్షణంబున లక్ష్మణుని తీర్థంబులకుబోయి న్నానంబు జేసిన
 నాగావహాని బలభద్రాకృతార్థుడై తిరిగి సేపురంబునకు బొమ్మని విసవ
 చ్చిన సంతోషించి ద్వారకానగరంబునకు బోయెను.

కావున లక్ష్మణతీర్థ మాహాత్మ్యమిట్టి దక్కడె న్నానపరాచరం
 చిడటాతీర్థంబునకు బోవలయును.

జటాత్థీర్థమాహాత్మ్యము.

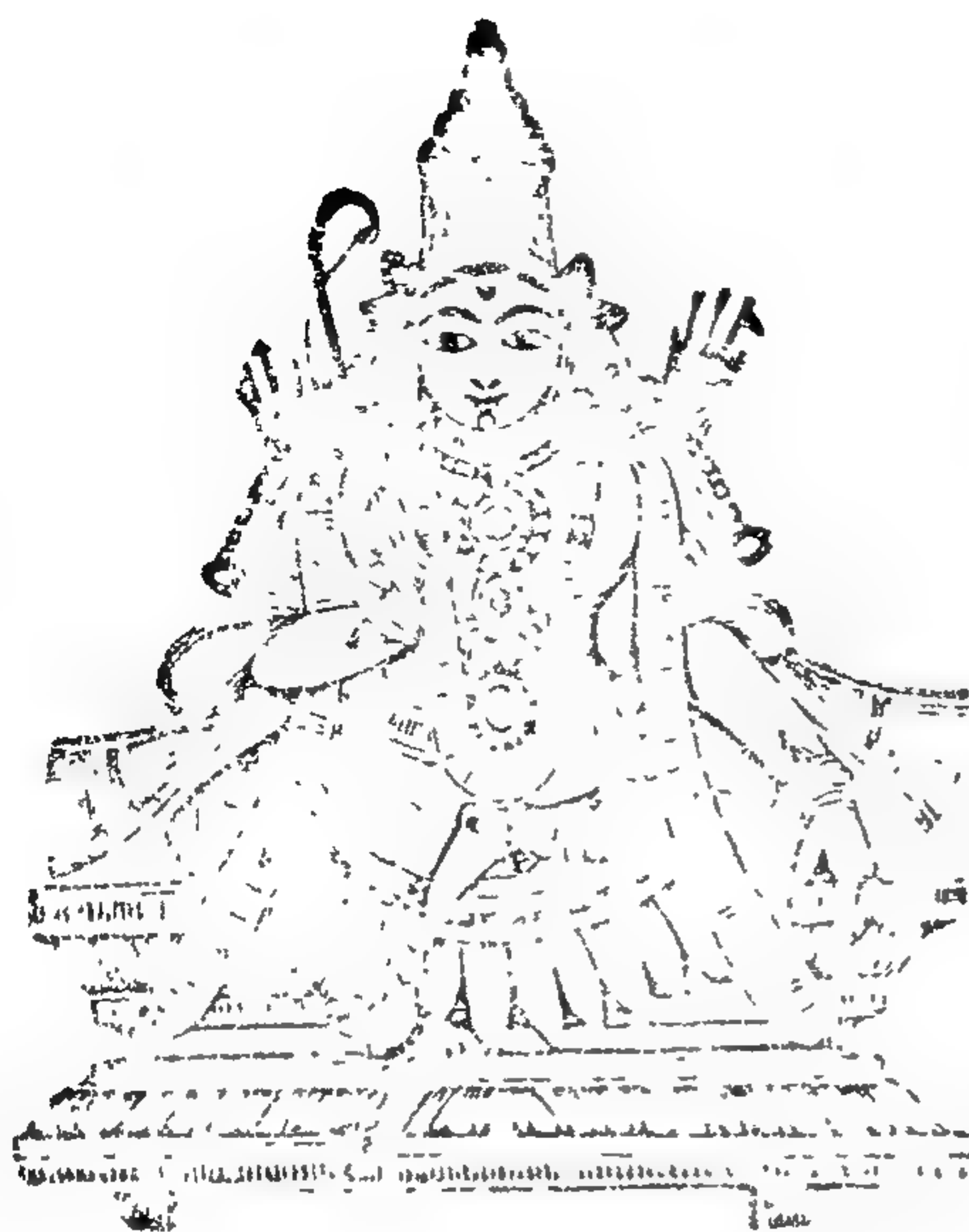
అది మహాత్మ్యముతీర్థంబుగా నాశన సాధనంబుగా బవిద్యానాశన
కారి బుద్ధి శుద్ధి ప్రదంబుభుక్తి ముక్తిప్రసంబు సచశ్చంద్రుని గోరినవారును
హృదయ శోంబులగు వేదాంతాశాస్త్రులు జరివి తర్కములుజేసి క్రియాస
ర్వసనాసంబు నొందజాలరు జటాత్థీర్థంబు గో న్నానమాత్రంబులో పరిసు
ద్ధులగుచురని జెప్పిన సూత్రా యాత్థీర్థంబు కాలమాహాత్మ్యంబెట్లుగలె
నని యడిగిన మునీంద్యులారా శ్రీరామ హనుమంతు చతుస్సం సంవత్సరం
బును జటాత్థీర్థంబు నసవానంబుజేసెత్తంబు గావించి రాక్షసాధిపతిరము
జటామండలంబు జాతీయంబులో ప్రతాపంబు జేసుటచే తిరిగిప్రభావ యా
పాపూర్వకంబు సలిలంబులలో ముగిసంబగుటచే దాసికింత మహా
త్మ్యంబు సిద్ధించెడిది.

నిలరా మహాలారా పుణ్యంబు తారితమ్యంబు పీఠిపీఠంబు
వర్ణిసహస్ర వర్షంబులు జాహ్నువీ చదిలో న్నానంబుజేసి ఫలంబు దేవ
గుండెగు బృహస్పతి సింహరాశ్మిత్యుక్త సనాయంబు నొకటంబుగో
గాపరిలో న్నానంబుజేసె చ లభించుచుంబు జి గోదావరీ పుష్కరిని న్నా
నంబులు పడివేలు గావించిన ఫలంబు గోమతీనదిలో కనకానర్పణంబు
న్నానంబుజేసి ఫలించు న్నానమాహాత్మ్యంబులు గంధమాదనంబు గంధంబు
న జటాత్థీర్థ దీర్ఘకర్మాత్మంబున లభించు న్నానంబుజేసె వారికింత పుణ్య
ముగిలనో నే నొచటల నాత్రిమూర్తిలకి తెలుసును.

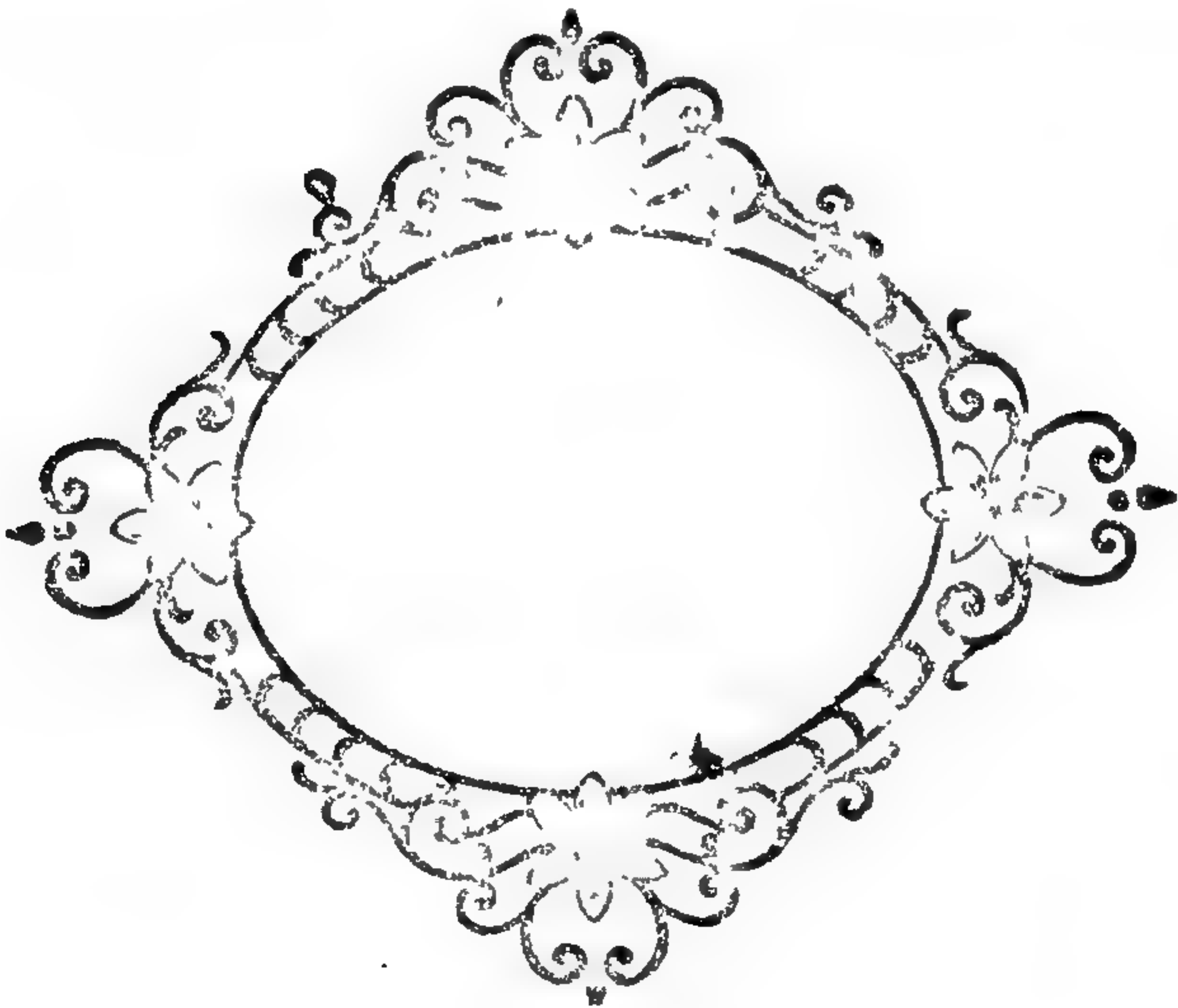
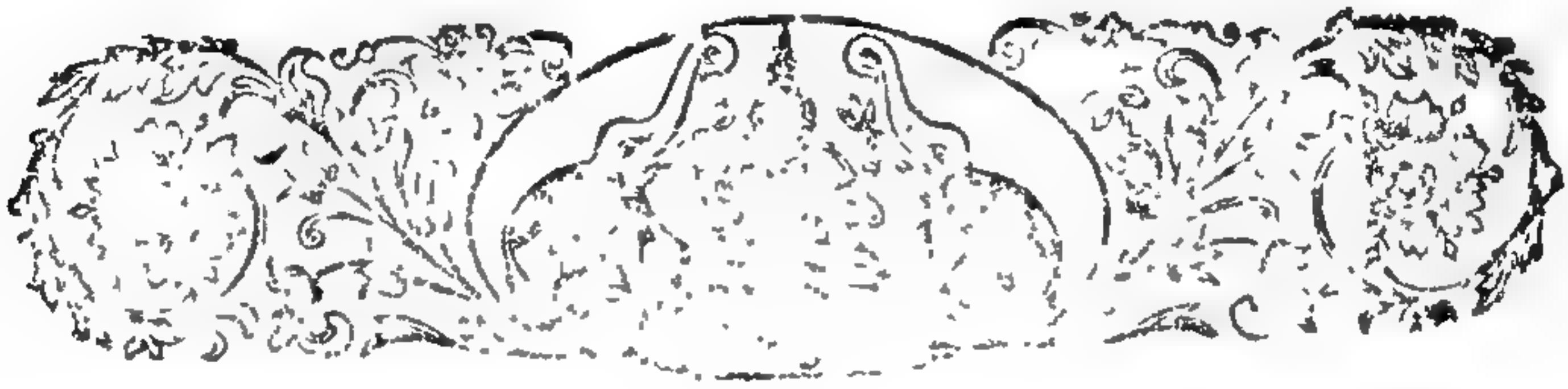
పూర్వకాలంబున గుణపుష్కరాదు భృగువే మునస్సుగోరి లెం
ప్రీతిడిగిన నరులంబు వారహికిం చేసిన న్నానంబు లెంబెన వినుము.

లెమక్తంస్కందే|| శ్రీ|| భృగువైవాహికే|| శ్రీ|| వరుణపి
తిరాతదా|| బుద్ధిశుద్ధిప్రసాదయ పృచ్ఛశ్వాననంబు భం||

వరుణ|| రామసతౌ భృగోపుత్య గంధమాదన పర్వతే|| న్నాన
మాత్రాజటాత్థీర్థబుద్ధిశుద్ధి దృవేద్ధవం||

ఇవిధమున తాత్త్వికాత్మకాకారమున భృగుమ జటాతీర్థంబు
లోస్నానంబుచేసి బుద్ధిమాతుడయ్యె నొకనామ సుమోగీంద్రంమ జన
కుండగు వేదవ్యాసమహాముని యజ్ఞవల్లభానం బాచరించి స్వస్వరూ
త్యంబునానంద భరితుండై నిష్కండుడయ్యె గావున జటాతీర్థమాహ
జగద్యోగమునచ్చట స్నానంబు గావించి లక్ష్మీతీర్థంబునకు బోనలయు.

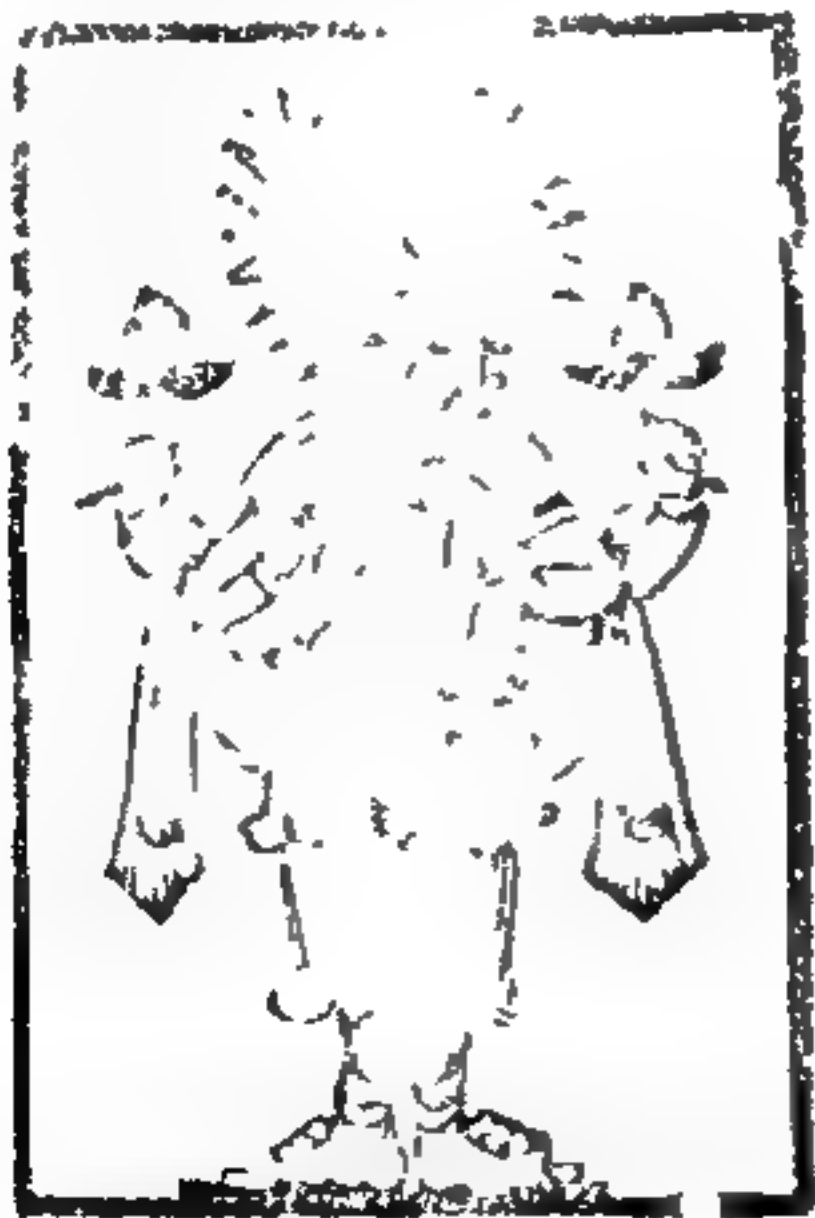
—*లక్ష్మీతీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

1 ఆతీర్థంబు మాహాత్మ్యప్రసాద బెట్టికరిమలైన వెట్టి కష్టబాధితుల
యిన నాతీర్థంబులో స్నానంబుచేసి కేవల శ్రీకృతులగుదురు. ధర్మరాజు
యాతీర్థంబులో స్నానంబుచేసి మాహాత్మ్యప్రసాదమున రాజసూయం

బొవరించె రాజ్యాభిషిక్తుండయ్యె శత్రునాశనంబు గావించెనని జెప్పిన
సూతాధర్మరాజున కాతీర్థ మాహాత్మ్యం బెవ్వరు జెప్పి రతింజేరిత న్న
నంబుచేసె కథాక్రమంబు వినుపింపుచుసేరి.

ఓమునీంద్రలారా ధర్మరాజానామ ధృతరాష్ట్రునిచే విలునబడి
యింద్ర ప్రస్థాబుగో నున్నయెడ ప్రేక్ష్యమూర్తి వారి దృష్ట్యా బేగి
కొన్నిదినంబు లక్కడయున్న సమయంబు నొకనాడు ధర్మరాజు కృష్ణ
మూర్తితో పూజించుటకు మహాభార్య ఒకభవించు
చుండె మేమింతి శ్రమలనుభవించుచున్నది నావని కిలాకుం యుచి
మాకునుగొనాయంబునెప్పవా నికలెమనగామధ్యం లెచటగిలినె ప్రార్థి
చిన వానుదేవుడు విచారించి ముఖ్యంగా గాధమాంధస హస్తంబుమీ
దలక్ష్మీతోమని యున్నదేమి కాతీర్థ ములో న్ననంబుచేసి శ్రీమతు
లైరిగావుననెపు సహజాననహాతుండైనె యచ్చట కరిగి కృతినానుండ
వైన సీకష్టంబునునుగీన క్రేయస్సు యస్సు సంభవించుననిజెప్పెను.

అంత యింబున భార్య సమేతుః పోయి యాతీర్థంబులో న్న
వంబుచేసివచ్చివచ్చిచుంబుడనె రాజసూయయాగంబొనరించి మహా
న్నతమైన భాగ్యంబును సుంతని బొందె పితౄగా మునీంద్రలారా ధర్మ
రాజున కైశ్వర్యకారణం బాస్థిన్నానంబున యెవడు న్ననంబొసరించినల
క్ష్మీవంతులగుటకు సాధేహంబు లే దక్కడ న్ననంబుచేసి తదనంతరం
బగ్ని తీర్థంబునకు బోవలయు

—*అగ్ని తీర్థ మాహాత్మ్యము.*—*

ఇది మహాతీర్థంబు సర్వపాపహరణంబు పశాచాది సుహా పీడా నివార
కంబు మునీంద్యలారా దానిమాహాస్మ్యంబు నేను నన్తించ జాలననిన
సూతానీకు దేలిసనంత నన్తాతీర్థ మాహాత్మ్యంబినుమిమని వేడికము
నీంద్యలారా శ్రీరామచంద్రుడు రావణాసురునివధించి విభీషణునికా చం
ద్రతారార్కంబుగా ప్రభుత్వంబు సేయుకొరకు పట్టాభిషేకింబు చేసిసీ
తాలక్ష్మణ సహితుడై సముద్రతీరంబున సంచరించుచు సీతా మనోదా
నర్థ్యం బెటువలెనుండునో యిన్నిదినంబులు రాక్షసుల నుండేననిమ
స్సులో జిజ్ఞాస చేయుచు వచ్చుచున్న సగ్ని దేవుండు లక్ష్మీ తీర్థంబునకు
నమింపసలంబగు సముద్రంబులోనుంచి యా తామ్రోచనుండునువీత
వస్తువును దిసుర్ధరుండును సప్తజిహ్వంబును మహా తేజస్సుచే దశ
దిశాంతరాళింబులు వెలిగించుచు హనుమంతునిదనుగ్రహ విభీషణాదినమ
రిస్తసైన్యంబును విన లీలామానుష విగ్రహుండగు శ్రీరామమూర్తితో
నిట్లనియె.

ఓ రాఘవా ఈసీతా వతివ్రతాప్రభావంబుచే సీవు రావణాసురు
నిజయించితి వినిసత్యంబు సత్యంబు పునస్సత్యంబీ సీతాదేవీ సాక్షాత్తు
క్ష్మీయగళచే యుద్భవిగచినది పరశురామావతార కాలంబున ధరించేవి
యు సీయవతారంబున జానకీదేవియు కృష్ణావతారికాలంబున రుక్మిణీదే
వియు కాగలదు శ్రీమహావిష్ణుండవగుసీవు లోకరక్షితారంబు మత్స్యశిక్ష
ణార్థం బవతారములైన యెడల ననపాయనియగు లక్ష్మీదేవి సీతాదిస్వ
రూపంబులతో నుదయించగలదని యగ్ని మాహాత్మ్యంబు లోకంబులు విన
ప్రత్యక్షంబుపాన బలికెన సమస్తజను లాశ్చర్యంబు నొందిరి శ్రీరామచం
ద్రునినికి మనోనిర్మలంబయ్యె.

అప్పటినుంచి యగ్నితీర్థంబుని విశ్రాంతంబయ్యె ననిజెప్పిన మాతా
యాతీర్థంబులో యెవరు కృతార్థురయిరని యడిగి మునులారా పూర్వ
కాలంబున పాటలీపురంబుని యొక పట్టణంబుగల దాపట్టణంబులో నను
మతుడను వైష్యశిఖామణి గలడతనికి ముగ్గురుభార్యలు మహావతివ్రత

లు అతడు మహాధర్మాత్ముడు దానశీలుడు ఘోరవంతు డతనికి పదుగురుకొడుకులు సుపుత్రుడు పుత్ర్యావంతుడు చాగునయ్యడు మొదలగునొక్కొక్క ముందు సుతులు బహుపుత్ర్యాబుద్ధులు వ్యవహారదక్షులు సంసారరక్షణదక్షులు సన్మార్గప్రవర్తులుగా నున్నారు.

పదియగుచాడు దుష్పాపరాడ నుపేరునువహించె బాల్యప్రభృతి బహుక్రూరకార్యంబులు నేయుచు పట్టణంబులలోనున్న శిశువులరహస్యంబుగాబట్టిబలవశ్శ్రావణంబు నేయుచు స్త్రీలతోపడద్రోబుచ్చపంకంబులలోద్రోక్కునడవినో గొంతుబిసుకు ననేకవిధంబుల శిశుమారణంబగుటచే గ్రామాబుపాడయ్యెనీవార్త రాజువిచిబాలవధచేయువాని స్వర్ణతేన్మునితలవరి ప్రభుతల కత్యంతతీక్షణ్యుడైన యాజ్ఞ జేసె నెంతవెదకిన దొంకడతటనొకదినంబున యైహగురువైశ్యపుత్రుల నాటలపేరుబెత్తినుకొనిగ్రామంబునకు సతిదూరింబులొనున్న నొకకొలనులో జలక్రీడవినునంబు జూపించివారికంతదఘ్నులుగుకొంపిలోదించి తానుగ్రామంబులోనికి జరువెంచె.

అంతట నానైశ్యులుపిల్లలవెదకు చుపిలుచుచు పూషించుచుతిరిగితిరిగి యాచుడుగు సమీపంబునకుబోయి యాపిల్లలపేరుతోపిలిచినప్రతిధ్వనులిచ్చిన జాడతో మడుగులోనికిదిగి తృణశైవాలాది సంకులంబగు పంకంబులో గుంకుచు గుంకుచున్న బాలులంగాంచి వెడలించి దేహప్రక్షాళనంబులుజేసి నేదదీర్చియడిగినజరిగిన వృత్తాంతంబంతయు దుష్పాపుని చరిత్రంబాతయు వినుపించునవిని రాజుకొలువునకుబోయి జరిగిన వాస్తవంబెల్లవినుపించిరి రాజుచింతాశ్చర్యంబులచే విభ్రాంతుండై దుష్పాపుని వానితండ్రి వెతుకుంతుని వట్టితప్పుచి విమర్శింప విమర్శాపగ్రామంబులో మృతిబొందినట్టి బాలులాదిరు వీరచే మృతులగుట నిశ్చయంబై వానితండ్రిని బిలిచినకొమారున కేమి శిక్షకావలయునని యడిగినరాజోత్తమావీడు బహు బాలఘాదకుండుగావున శిరచ్ఛేదనంబున కర్హుండిందుకు సందేహంబులేదని చెప్పెను.

అతని నిష్పక్షపాతనాక్యజునకందరాశ్చర్యముని రామయితరువా
స్తవప్రసంగము జేసెను గనుక నితనితనయుని గ్రామము నెక్కలగొట్టవల
యుగాని శిరచ్ఛేదనము మానవలయునని పట్టణాధేషులకుఁ గిరి రాజు
వారిపలుకు మన్నించి తనదేశము దాట ద్రోయించె. నాపయ్యపుండు
దుఃఖించుచుబోయిపోయి గొప్పయరణ్యములో మునిమఱచి మండిత
బగునగ్రహారములో భిక్షాశీవనము నేయుచు కొన్ని దినములు కుగ్రశన
సుండను బ్రాహ్మణుని పిల్చి వట్టుగానిపోయి జలముచి జంపిననా
విప్రుండు దుఃఖించి నోపాచారా నీవిట్టి పాపకృష్టాబు చేతివి గావున
నీవును జలములో నుద్బంధమరణంబునొంద నానాదనానావాసంబులను
భవించి తనపరి పిశాచమాంసములో నభిక్ష్యాభిక్ష్యా కార్యా కా
ములు జరిగించుచు ఘోరముంబు లనుభవించుచు నని క్రూరం బగు
శాపబిచ్చెను.

ఆవిధంబున మృతుండయి పిశాచమాంసములో శాధులొందుచు
దేశదేశంబు లరణ్యంబులు సర్వతంబులు దిగునున్న వసుతునాబున నగ
స్త్రాశ్రమ సమీపాబున నోబ్రాహ్మణోక్త ములారాగోచ పాటలీ పురాబ
నుపట్టణంబులో కుమారుండను వెళ్ళుకొని దశకుపుత్రుండ నేనుబాల్య
ప్రభృతయు నొనరించిన పాబు లివియు యుగ్రనవసూడను బ్రాహ్మ
ణుని శాపంబుచే జలంబులో నుద్బంధమరణంబునొంది కరకంబులను భ
వించి పిశాచంబునై యూత్తిమఃఖంబు లనుభవించుచున్నాడ మీరు తప
స్సంపన్నులు చేదచేదాంతవేత్తలుమీ చెంతకు చేరితిని నచ్చురక్షించినాప
తవిమోక్షణంబుగావించితి రేనినుకించెన మీరు విక్షేపేయిను రేనిశినుమా
రణకృష్టాబు నామనహజాబేకదా యని యివ్వధంబుననామ బేదోహ
యవాక్యంబులు బలుకుచుదిరుగు మనుండునందులో కందరుబ్రాహ్మణో
త్తములహస్తమహామునిసాలికిబోయివిన్నవృత్త తంబుతయువిన్నవించి.

అగస్త్యుండుకటాక్షునితన తనప్రియశిష్యునిగునుకీక్షమునివి
లిచిమునింద్రా వాపిశాచ నిచ్చుకొరకని నామంబుతోసంకల్పంబుచే

ప్రిగంధమాదన పర్వతాదుమీర నగ్ని తీర్థాబులో న్నాంబుజేసితి నేనివా
నిపిశాచశ్వంబుమానునని గూర్చించిన విని మాజశిరశానమాచి సుతీ క్షు
డగ్ని తీర్థాబుగఁగూర్చు వానినా మోద్దైవ పూర్వకాబుగా నంకల్పాబుజెప్ప
గంధమాదన పర్వతాదుమీర నగ్ని తీర్థంబులో త్రవినంబు స్నానంబు జే
సిన వానిపిశాచశ్వంబునూచి మహాసుదర కూసంబులో విమానంబు నె
క్కి నగస్త్యుని గొనియాడుచు స్వర్గంబునకు నేరంగి జెప్పెను.

మునిద్వలు విస్మయ మురొందివెట్లె పుణ్యపురుషుడ వేన్నపు
రాణాంబు తెరుచుకున్నదిగానిత్యంబుగ మేము వృథాగూర్చు న్నెతిరుచిస్తు
తియించి ముగిస కథనమిచ్చి మహామునిగానా యన్న తీర్థంబు స్నా
నంబుజ్జేసి చక్రార్థంబునకు పాచలముగ.

—* ముని తీర్థము చక్రార్థంబునకు గొను. *

అని మహాత్ములకాబు కీర్తనలు పూర్వమునకు నూర్చునికి
హస్తంబులు భిన్నంగాను గూర్చుకొనినట్లుగా న్నిక బు చేసినమాత్రం
న సున్నపానియెచ్చిన నూర్చుకొనినట్లుగా నున్నది నాతి లు మహా
మహాశ్చర్యకరంబుగావున నాశ్చర్యకరముగా నున్నదిగా వినువొం
చుచుని కోరికగూర్చుకొనినట్లుగా నున్నదిగా నున్నదిగా నున్నదిగా
నిగంధమాదన పర్వతాదుమీరయొకత్రవినంబు గొప్పామకొనియుక తీర్థంబు
నిర్మించి నిశ్చలదిత్తుడై న్నిక బు చేసినట్లుగా నున్నదిగా వినువొం
ప్రబలించి యుండెను.

అట్లుండగా నహిర్ముఖుండచు రుషీశ్వరునిమీదికి రాక్షసంఘము
గూడివచ్చి మహామోరంబగు బాధనొనరించిన చవిప్ప మంసుదర్శనచ
క్రంబు నుద్దేశించి మహాస్తోత్రంబు చేసిన నాస్తోత్రంబునకు సంతసించి
శ్రీవిష్ణువేరితంబై చక్రంబుజరుదెంచి మహాకూరులగురాక్షసులచిన్నా
భిర్నంబులుగావించి నామునినందక్షణచేసి యతస్థాపార్థన చేనాతీథంబులొ
ల్పియుగమటచే దానికి చక్రశీర్షంబనిపేరు విశ్రుతంబయ్యె.

నొక సనుయంబున రాక్షసులుచెలరేగి నేనతల్లై వండెత్తిస్వకం
బుదిదరనందర జేసినదేవతలు దీచులై బ్రహ్మపాచికేగితన బాధలు జెప్పు
కున్న చతుర్ముఖుండు చిత్రించియోమునులాగాగంధమావన పర్వతంబు
మీద మహేశ్వరముజ్జులు ప్రారంభించి నిర్విఘ్న పరిసకాప్తినరవేత్పితి
రేనిరాక్షసహతంబగునవిదెప్పిన బ్రహ్మయజ్ఞప్రారంబు చేవతిలుబృహ
న్పతినిం బురస్కరించుకొని గంధమాదన పర్వతంబునకేగి మహేశ్వరదే
వదాకరంబగు యజ్ఞంబునకు సంతసించుచేసి బ్రహ్మకడగోపాయ రాక్ష
సులునిష్ఠుంబు నెహా సలంబేర్పరింబుమని యడిచి గంధమాదన పర్వ
తంబుమీద చక్రశీర్షంబున ప్రారంభంబునయుగం నిర్విఘ్నంబు
గాదన్నింబునకు సంతసించి బాధించి చక్రశీర్షంబునకు నుదర్శకంబు
నుప్రార్థించు గావన నాచోట జెయుననెను.

అక్కడను యహిర్ముఖునిచమస్కరించి యాచనయాగై
కొనితదాశ్రమసమీపంబున యజ్ఞవాటంబు నెప్పించిదేవతలు మునులం
దరుగూపులై నలివిరి. బృహస్పతి సోమయయ్యె జయంబుమై త్రావ
రఃపాదయ్యె మరయుష్టచు ననుచచ్చావాకుండయ్యె పరాశరాదు గ్రావ
స్తోత్రంబుయ్యె నిషానగ్రూహధ్వజ్యుడయ్యె విశ్వామిత్రుండు ప్రతిప్రసాత
యయ్యె వరుణుండ నేష్టయు మహేశ్వరుండు ద్వాపయసిత బ్రహ్మయు
వశిష్టుండు బ్రహ్మణాచ్చంసియు శునశ్శే వుండ స్త్రీగ్రాండుచు పావ
కుండు బుతయు నాయువుద్గాశయు ముమండుబద్ధితయు నగస్త్యుండు
ప్రహర్తయు మధుశ్యూమాక సుబ్రహ్మణ్యుండును ఈ విధంబున నేర్పి

డిరింద్రుండు యజమానండు య్యో వ్యాసపుత్రుండగు సుకృష్ణుడప్రదిష్టయ
య్యో. నివృద్ధిసూహే శర్వగమ్యంబునిర్వర్తింప నుద్యమ భయంబు చేరాడు
నులురా నెచిది. యజ్ఞంబు ర్విష్ణు పరిసమాప్తయయ్యో హుతాశిగుండు
హవిర్భక్షణంబుగావించుచుండె నభ్యయంబు కన్న కాకంబుగావించి. మంత్ర
పు తంబగు పురోడాశంబు హోమాదుగావించి హుత శేషంబు విభ
జించి హోమ్యముఘ్యులగు రుద్విష్కులకొసంగ

అంత నిపితయత్యుగ్రహేణంబును పాత్రనానుకూలగు పురోహితం
బు హస్తాల గ్రహించి నశ్చిష్టమాత్రంబును నిరంబులు భిక్షులంబులయ్యె
ను. సూర్యండు విషణ్ణుడై రుత్విష్కులై జూది యోగ త్విష్కులారా
యీపురోహితంబు మరెవ్వరూ పాత్రదీపంబు నెరిగిచ్చి రుత్విష్కులు
చింతబడి దోచకయుండ నష్టాపక్రంభ ములారా ను విచయం
డమీకు విచారింపేల నేనొకయుచును నున్నది భిక్షులకొసంగునెడ
ప్పివింటిరా నాయెడకు చూడవచ్చుమనంబు నిద్రానానా భిక్షులకొసంగు
జూచుచుంటిగావున నేననేకంబులు జూచి నాడు నానా భిక్షులకొసంగు
కేర్వరుండును బ్రహ్మనేళి వ్యాచలాపురాణంబును నామనామ విక్రీ
డచ్ఛటనుండియొకదినంబున మహారాజ్యంబున నుండి నుదు-పాకవ్యా
ధుండుగురివేయుచుండ నలసిపాద బులగు లోలి భిక్షులంబులయ్యె.

అప్పుడు మునులొకడు విచారించుచు గి ధిమానిన పుష్టిపరంబుగా
దమునితీర్థంబున్న కందులో స్నానంబు చేయించి చాకింబులు నిచ్చున
మతని యాతీర్థంబుదరిక తీసికొనిపోయి నానాదేశంబులదే స్నానంబు
చేయించిన పాదంబులెప్పట్లు నాథానాంబులయ్యె గావున నెవరియైన
కాతీర్థంబులో చేరిన యదకంబు చెచ్చి చేతులపై నల్లన పున రుద్భవం
బుతొనిని జెప్పిన తత్ప్రకారంబుజెరిగి సకలమహస్తంబులు వచ్చెగావున నీ
చక్రతీర్థప్రభావం బిట్టిదిక్కడ స్నానంబుచరించి తదుపరి శివ తీర్థంబునకు
బోవలయును.

—శ్రీ సీతారామేశ్వర మాహాత్మ్యము—

అంతఃకాలాంతరమునకు కీర్తించు కథావర్ణనమున కాలభేదము నకు బ్రహ్మహత్యా నిష్కర్మముచేసి తీర్చుకొనినదిగా వృత్తాంతము నానందముగా జేసిమని యానందమునుల మానవత్వమును బ్రహ్మ విష్ణులింగమును అహంకారమును అత్యంతమున జగత్తును నానంద కలహంబు ఒరిగి యిద్దరు మహారాజగు మానవత్వమును చున్న సమయంబులో నయి నట్టి నానందమును కలహంబును చురుకేవలంబులు మూర్త్యంతంబులైన నీల్చి బ్రహ్మవిష్ణులింగమును వీరిద్దరుయూ లోకంబులకు కర్తలుగారు పరాత్పరంబగు సాగడు యే లోకంబులకు కర్తృత్వముగారి మాత్రంబగు నీలోక బలతయు తన్మాయామోహింతలై ప్రవర్తించు.

మరియు నాశ్రయించు సర్వగోర్వాది పరమ్యం పుణ్య సమాధులు సత్యక్షమాది సుభలక్షణలక్షతులగు స్మృత్యులు కలహంబుమహోర్తియు త్రోవో కాఫీశ్వరుడయి వెలయుచుండు ననుచు వేదంబులు వక్కాణించి

పలికిన విధియు విష్ణుడునుయాశివుండు పార్వతీ లోలుండయు శరీరహరి
యైనమధురం గూడి సంచరించుచున్నవాడు సర్వసంగ వివర్జితుండగున
రబ్రహ్మం బెట్లగునని యాక్షేపించి రందుమీదస్వహాపంబగు ప్రణవంబు
చిద్రూపంబై మేఘగంభీర వచనంబుల పో బ్రహ్మ నిష్ఠుడారా శివుండు
పార్వతీ సహితుగాడిని వచించితిరి.

అతండాత్మశక్తి స్వరూపిణియగు పార్వతిని గూడుట యుక్తంబు
గాదా శంకరుండు స్వప్రకాశుండు నిరంజనుండు విన్వాదితాము మహాదే
వుండు ప్రపంచం బంతట బహిరంతర్వాత్తుండయు సర్వాంశ ర్వామియు
సకలతంత్ర స్వతంత్రుండు సర్వశక్తి చిదానాసనుండు వెలుగొందుచు
నో చతుర్ముఖ నిన్ను జగత్స్పృశింకొందు రక్షోగుణాబువేష్మణుడెనోచూ
ధవా నిన్ను సత్కృతాబువే లొకరక్షణార్థంబై న్న కుండు. తనెలాగు
ణంబువే రుద్రుని గల్పించి పగల్గొనోరంబు జేయు నుండె. నావేద్యుడైన
ర్వస్వతంత్రుండుగాని మీరిద్దరు స్వయంకర్ముగాను నా విశ్వాసేనుక
గుశ్వపతివలన పృథగ్భూతగాక దదానావభూతరైచ పరాక్రమంబుపా
ర్వతీ యాగంత్రో యని వచింపబడుచు.

కాననదాశివుండు విశ్వపతియనియు స్వతంత్రుండనియుసకలదేవ
వందనీయుండనియు దెలునుకొనవలెను మీరు కర్తయుగారు శివునికంటె
నధికులుగారు సములుగారు నాపరబ్రహ్మంబునకే విగాయనానర్థులని న
చించిన ప్రణవశక్త్యంబు విని బ్రహ్మవిష్ణులు మామీకుం మూహింబులై శం
భుండే కర్తయుని యెరుగుజాలక సహంకింబుచు చతురాసకనుండగ్భూత
కర్మనుంకై తపోబల విస్మయంబై యనంతాదిత్య సకాశంబుబ్రకాణి
చుడు పంచమ శిరింబు జూపించి సమస్తగంతరాగంబులు లెనకోపాగ్ని
చేదహించుబడబొగ్ని బోలి ప్రజలెల్లమ నోసెలలోహితానిను చెరుంగును.

పూర్వకాలంబున మదీయలమిటాబుసకుద్భవించినాడవునాపుత్రు
డవు రుద్ర నాముండవనుచు గర్విందిబలికినవిని మహేశ్వరుండు కాలధె
రవుండచు నొకభటునిబంప నతడు శూలటంకాయధ ధారియై బ్రహ్మ

పై కురికి తపోయుక్తంబతిసుభ్రంబగు ననిన నాశిరంబతీరోషంబున న్వంచు
టచే చతురాననుండు మృతిబొందిన మహాదేవ ప్రవాదంబుగే పునర్ని
తుండగుదు వాసుకిప్రభృతి నిర్వభూషణ భూషితుండును పార్వతి నహి
తుండునగు మహేసునింజూచి యోశశాంక భూషణా శరణాంగద రక్షకా
నాతప్యసహించి మన్నించ వలయునిని యనేక విధంబుల స్తోత్రంబులు
గావించినమిస్కరించిన సోమార్థ శేఖరుండా బ్రహ్మనోదార్చి శివోహార్త
యగు కాలబైరవుంజూచియోయిభైరవా బ్రహ్మశిరః ఖండస్యబు యుటచే
లోకానుగ్రహార్థంబు బ్రహ్మకపాలధారిణి భిక్షాశీవై దిరిగియొకసంవత్స
రంబునను బ్రహ్మహత్యా నివృత్తి నొందుమని యానతిచ్చెను.

అంత కాలకంఠండు భైరవుంజూచినిట్లునియె ఓబైరవా నికపాలం
బుగొని భిక్షాటనంబు గావింపుచు నోక సంవత్సరంబుల తీర్థంబుల స్నానం
బుగావించి త్రేణాసింజేరితిలేనియీబ్రహ్మ హత్యా చతుర్థాంశ శేషంబగు
పిమ్మట దక్షిణ సముద్రతీరంబునందు గంధమాద నయున స్వలోకోప
కారార్థంబు నాచేచేయబడిన తీరంబొందు గలదది శివ నా మంబుచే
వెలయు నీవందు నియమకుంఠనై స్నానం బొనర్చుము దానివలన
బ్రహ్మ హత్యా నిశ్చేషంబుగా నశించు నని యాజ్ఞించి శినిండు కై
లుసాబునకు బోయెను.

నంత భయిరవుండా వాత్స్యంబు లియ్యకొని కపాలధారియై బిక్షా
టనంబునేయుచుబ్రహ్మహత్యంగూడి దేవదానవ యక్షాదిలోకంబులంజ
రించుచు శర్వతీరంబుల సేవింపుచు గాశికింబోయివ బ్రహ్మహత్యపాదావ
శిషయయ్య సంతబైరవుండు చతుర్థాంశ శేషితయగు నాబ్రహ్మ హత్యం
గూడి శంకరాజుచే గంధమాదనంబుజేరి యందు శివతీర్థంబున స్నానంబొ
నర్చి తన్మహిమాలేశయంబు భయంకిరంబగు బ్రహ్మహత్య నిశ్చేషంబు
గానశించె నంతయూశ్వరుండు సన్నిహితుండై వోబైరవా స్త్రవమ్మహత్య
నశించె నింకనీవిందుండి కాశికింజని యందొకచోట కపాలనంబున స్థాపి చి

రమ్మని యాజ్ఞాపించి యంతచనుండయ్యెంతబై రవుండొందున్ గదలి
వారణార్థబోము యీశ్వరొక్క ప్రకారంబెన కపాలస్థానంబొన ర్చె.

ఆ బ్రహ్మ హత్యను నిజాంశా సంభవించు కాల భైరవుని వెం
ట నంటించె.

ఓబై రనానవు వారణాశికి బోయిన నిదివదలునని జెప్పి వారణా
శికి భ్యాత్రయ దోషముపదలి పిమ్మట గంధమాదన సర్వతంబుమీద
శివతీర్థంబని మాచే నిర్మింపబడియున్న తీర్థంబులో స్నానంబు జేసితివేని
నిశ్చేషంబగునని జెప్పినకాలభైరవుడావిధంబున గృమ్మరి శివతీర్థంబులో
స్నానంబు చేసిన మహాఘోరంబగు బ్రహ్మహత్య నిశ్చేషంబనొందె. నా
కపాలంబు బచ్చట స్థాపించెగాన దానికి కపాల తీర్థంబనికూడా నామంబు
విశ్రుతంబయ్యె మునిదృలారా యక్కడ స్నానంబు లొచరించితదుపరి
శంఖతీర్థంబునకు పోవలయు.

—*శంఖతీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

ఆశంఖతీర్థంబులో స్నానంబుజేసినవారికి కృతఘ్న దోషపరిహారా
దులనేకంబులుగల్గె గదనిన సుంతాదానిన్యస్తాంతంబు సమగ్రంబుగా జెప్పు
మని యడిగిన మునులారా విలువపూర్వకాలంబున శకుండము మహా
ముని తన నామంబుచే నాతీర్థంబు గల్పించుటవలన నాతీర్థంబునకుశంఖ
తీర్థంబని వాడికగల్గె.

మరియు నాతీర్థప్రభావంబు గనుకొని వత్సనాభంబును రుష్యేశు
డచ్చట నిశ్చలంబై సేక స్వాములు తపంబు జేసిన నతనపై పుట్టలుబె
ట్టియుండె నదిజూచి యొక్కొడు తపో భంగంబు గావింప వలయుననిన

వమేఘంబుల నొక్కమారువదలి వంపుమనిన సప్తదివసంబుల హేమా
రాత్రంబులు వర్షించె.

అంతట ధర్మడను నొకముని వత్సనాభునికి లెపోభంగంబుగా కూ
డదని తానువిషస్వరూపెంద్రై నతని కష్టంబునిలిచి రానట్లు నొకకుండనా
నెలంతడ నామునిసంకుల వర్షసాదప్తంబుజే మేల్కొని కనువిచ్చి చూచి
నలోకంబంతయు జలక్రివంబై యుండె.

తనసమీపంబున మహిషస్వరూపంబుతో నిలిచియున్న ధర్మడను
మునినినూచి మహిషస్వరూపంబున యీతిర్యగ్యోని జాతునయ్యును
నింత ధర్మంబాచరించి సన్నుత్యించెనని చిత్తంబులో దలచుకొని 'యీ
మహిషంబు చిరకాలంబు జిగ్గెనునని మనసులో ఓ వించి లెవంజొనరింప
మరియొక స్థలంబునకుబోయి మలంబులో బహుచి తొలగి మహావర్షం
లోనున్నసన్న బాధనొందకుండ రక్షించినమహిష యీ ధర్మత్యప్రకృతి
సగావించనిమూఘుడ మూడు కృతఘ్నుండ నానీ క్షయి లోకంబుడెట్లు
గలుననడుబహువింతనొంది యెవ్వరికై సప్రాయశ్చిత్తంబు దొరుకునుగాని
కృతఘ్నునికి నిష్కృతి దొరకదుగాన మృతిబొందుమేలని మేరుపర్వత
శిఖరంబెక్కి భూమిపై బడ నుద్వోగించెను.

అంత మహిషస్వరూపుడగు ధర్మ నోవోపుశ్యాత్మా ప్రాణభూత
చేదోషంబుగలుగుచుగాన మానుమనిచ వత్సనాభుండలెని తో నోమహా
త్మానే మూడుంట మూర్ఖుండమరాత్ముండ ననకారంబు సినవారికిప్ర
త్యుపగారంబు చేయనిపాపాత్ముని దేహంబు గాల్చుచు మేలుకృతఘ్ను
నికింట దూరాగతుడ లోకంబులోనుండమగాని శాస్త్రబుడనుము.

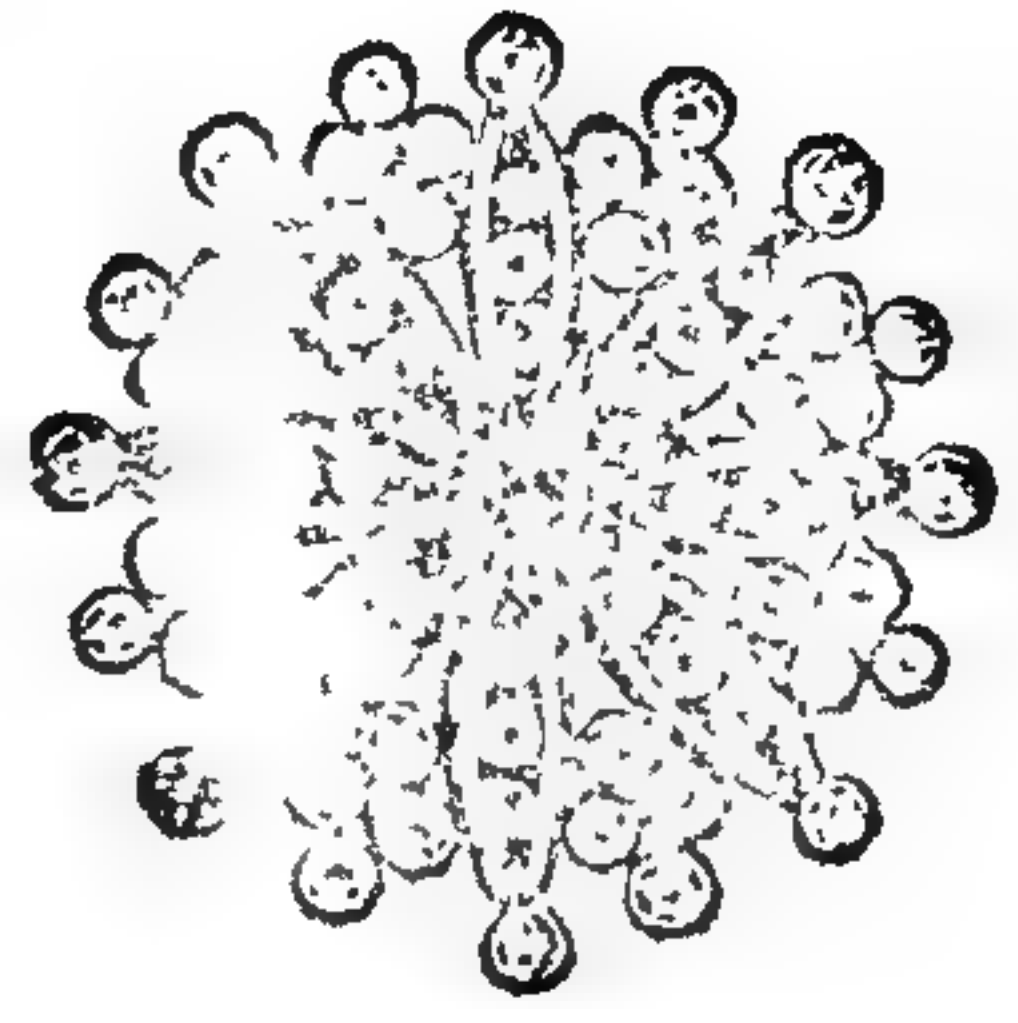
శ్లోకం: కృతఘ్నతామహాదోషః కృతఘ్న నాస్తినిస్కృతిః | కృత
ఘ్నస్యనైవైవాకాః కృతఘ్నస్యనిబాంధవాః కృతఘ్నసరకంఘాంతి యేవ
విశ్వానఘాతినః ||

అని సున్నది గనుక నెవరికై నాప్రాయశ్చిత్తంబు లుండునుగాని
విశ్వానఘాతకునికి కృతఘ్నునికి ప్రాయశ్చిత్తంబు చొరకదుగావున తల్లి

దంద్మల బోధించినవాడు కుక్షదక్షిణసమర్పించనివాడు కృతఘ్నుడు చ
చ్చుటమందిదని యమ్మునీందృడాత్మ ప్రాణంబుల తృణ సమంబులుగా
దలంచి మేరుపర్వతంబెక్కి యందుండి భూమింబున కుద్యక్తుడైన
ధర్ముడు మహిషరూపంబు విడిచి నిజాకారంబు నొంది యావత్సనాభు
నితో నిట్లనియె.

ఓ మునీంద్రవాసీపు : హనుకాలంబు చేవించువ : సీఘ్రికిరబితుస్త్రి
హృదయుడై వి ధర్మ బు నిరస నవ : ముంసలేమి నిక్కువంబు సీక్య
తన్నులకు నిష్కృతిఃపూర్వ : త్యాగ : బగా : ప్రియ : సాయంబు నచించె
తవినుము గంధమూవనంబున సంపన్న : బహు : నక : క్థ : బు గల చండు
స్నానంబొసరించిన కృత : ప్రియ : సాగత : పా న్య : డై చి త్త : శు యు విజా
న : బుచుంగల్ల శాస్త్ర : రంబున : వ : ముచ : పద్య : సేవ : క్తు : సీవ : చనంబు ని
క్కువంబున యాముచింవ్వంబు శంఖత్థ : శ్వా నా భీష : డై గంధ : మావన
కుంబోయి శంఖత్థ : బున : ఓన : గాహ : రంబొన : ప్చ విగత : గాపు : డై మ : రో : డై
ర్మ : ల్య : బున : ఓది కొంత : కాల : బున : కు బ్రహ్మ : క్త : బున : ఓదె ఓ మునీంద్ర
లారా శంఖత్థ : ప్రభావంబున : ప : ప : తి : బిందు స్నానంబు : నచ్చిన కృతఘ్ను
డైన పాపవిముక్తుండగు మునియు మాతృ పితృ గురు : శ్రోహులు మొద
లగు పాపాత్ముడైన నాత్మ : శ్వా నంబున : బ : శి : డై లగుమరు. లోక : బున
మాతృపితృ భరణ : బొగ : ప్చ : గురు : దక్షిణ : యున : గక కృతఘ్ను : తం
బొందు నరునకు మరణంబుపెచ్చ నిష్కృతి గల్గ నేరను.

ఓ వత్సనాభా గంధ : మావన : ప : తి : బిందు మోద శంఖత్థ : రంబుగ : వది
మహా : తమ తీర్థంబును బాసి : రో : న్న : బు జేసి కృత : ధ్మ : డై పుర : క్తు :
సనాప్రకారింబు జరిగించి పవిత్రం డియ్యె గనుక నక్కడ స్నానంబొవ
రించి తదుపరి యమునా గంగా గయాత్థ : లులకు బోవలయును.

—* మమునా గంగా గయాత్మీకత్రయ మాహాత్మ్యము.* —

ఆ మహాత్మీకము జ్ఞానస్మృతి రై క్వ మహామునిచిల్ల జ్ఞానసిద్ధుండ
ద్యోతన సూలా దాని క్షాంతిస్తాంబు మాకుజెప్పుచునివేడి యడిగిన
ముసాద్యలారా పూర్వకాలంబున కైక్కుండను మహాముని గంధమాదన
పర్వతంబుమీద బహుకాలంబు తపబొనరించి తపో మాహాత్మ్యంబు
నదీర్ఘాయుష్కుంతుడయ్యె.

అతనికి జన్మగా మొదలుకొని పంగుత్తంబుచే మనజాలక శక్తి
టంబుపై కూర్చుండి తిరుగుటచే నాసులగదరు సంయుక్తుండనునామం
బుచే పిలుతురు నాముసేంద్రంబు సంపూర్ణజ్ఞానినై గ్రీష్మకాలంబులోపం
చాగ్ని మధ్యంబున వర్షాకాలంబులో జలాశయంబున తపస్సు గావించు
చుండి నతనిశరీరంబు కృశించి యరికంతకు కంఠాసహితుండై పామర
గ బాధచే ననగా గురిదగ్గరచే బాధననుచుండి బలహీనుడై కాలుమి
చేకరలతేక తపస్సునొదలక దీక్షతోనుండి యొకదినంబున యమునా
గంగ గయా తీర్థంబులు నాక్షివంబులు జేసిన నిహపరంబులకు సుఖంబును
పుణ్యంబును గలిగి కోగ పీడలు మానునని మనులొదలచుచు పంగు
శక్తంబుమీద దూరగమనంబునేసెను చేతుననిచు॥ క్రాంతుడైయుండె.

అనుచిది నాతపఃప్రబావంబున నాత్మీకత్రయంపి నాహ్వరంబు
జేసెనని శంకల్పంబుచేయు నాచమనంబుజేసి ఐనోద్ధ్యోతన నిశ్చల
ధ్యానంబుజేయుచున్న నానదీత్రిత్రయంబున భుమిపాటనంబు జేసుకొని

యామువిసన్నిధిల్చి యోమునీంద్రా నీమనోవాఞ్ఛాస్థికోర కేతెంచితి
ముందుమార్గంబుదెల్పు మన్నకనువిచ్చిచూచి పూజించి యోపుణ్యం
దులారా నాకోరికదీర్చితి కేని మీరుముగ్ధి గంధకూదన పర్యతంబునూప
నివసించియుండవలెను, మీరుభూమిభేదించి వెడలిచప్పులుమీసూరూని
రటతీర్థరూపంబులై సర్వకాలంబు జెల్లవలెను. మీరుదున్నచంబులు కే
సివారికి సుజావ సంపత్తి గలుగవలయు ననుకుకోరికగూర్చియు సమీ
పంబున తపంబుగావించుచుండె.

నాకాలంబులోపుత్రుండను రాజునకుపుత్రుడగు జానశ్రుతియును
రాజేంద్రుడు బహుదాసశీలుండై యన్న ప్రభావంబున నర్థులత్పత్తికొ
దించుచు పట్టణంబు పల్లెల గ్రామంబుల నగరంబుల కేటంబుల ఖర్చింబు
ల శాంసూపవోష్య లేహ్య సహిత బగు కి నోనంబు ప్రతి మార్గంబున
సంపూర్ణంబుగా నిలిపి మార్గములు మునలగుసర్వజనంబుల యిడి పడి భో
జనంబులు పెంచుచుండె నానెక్కిరి హామినుండినమ్మల పిక్కటియిం
డె నిట్లుగాజు నుహాధర్మాత్ముండై సకల దానంబులు జేయుచు నొకరా
టిరాత్రి సాధంబుమీద చల్లదాటికీకుండ్చున్న యడ హంసలుగుంపులై పో
వెదు నా మేడమీద దిగి మరలిపోయెడి సమయంబున నొక హంస
హంసరాజైతో నిట్లనియె.

హంసశ్రేష్ఠమా యీపట్టణంబులో పుత్రునికుమారుండగు జ్ఞాన
శ్రుతియనెడి రాజోత్తముండు బహుధన్యుండు పుష్కం డన్నదానపర
డతని ద్భూషకపోవుచుచితంబేనా యనిన నోహంస యారాజును మహా
స్తోత్రంబుజేసెదవు చిత్రంబు గుడ్డిగవ్వ వరహాయగునా యతనిదానంకె
త యతనిగుణంబెంత సతసలెక్కియేమి కైక్కుండను బ్రాహ్మ ఖండుడ
పంగుగాను లేవలేడు మహాతపోబలాధికుండు బహునిష్ఠాగరిష్టుండతని చు
ణ్యంబెవ్వరెంచిగలరితని యలీశయంబు నాక్ష్యంబులో రాదని యను
కొనుచు నాకాశమార్గంబున సత్యలోకంబునకు పోయెను.

అంత నారాజువిని బహుచింతాక్రాంతుండై నేనింత చేసిన పేరు
 రేదయ్యె. ఒక పక్షిచే నిరాకరించబడితిని యారాత్రినిద్రలేక గుందాచు
 ప్రాతఃకాలంబునలేచి యొక వారధింబిలిచి యోసారథి నీ పతి జదసత్వ
 సంపన్నంబులగు సశ్వంబులుగట్టిన రథంబుపై నెక్కి యడవుదుర్గంబులు
 పర్వతంబులు మహాకణ్యంబులు నదులు పట్టణంబులు గ్రామంబులు గో
 వ్థంబులు మొదలగు స్థలంబులు వెదకి గాపించి గూమి గృహముకొని కై
 ట్విండ్రు మునీంద్రుని సెలవుగని రమ్మ బంపిన నానూయగు వెదకి
 వెదకి నెందునంగానక చింతనొంది దక్షిణసముద్రతీరంబుగో గంధమాద
 నపర్వతంబుమీద యమునాగంగా గమూత్థింబుల సమీపంబున బాడి
 క్రిందగూర్చున్న పంగుడగు కై కువ్విని నూచెను.

అదినరకు తానువిన్ని లక్షణంబు లరగయం దూమటచే నితడై
 కై కూడని నిశ్చయించుకొని నన్నిధివేరి శరణంబు క్రిందగూర్చున్నము
 నింద్యుతో యోగపాదనా నీపేరువినగోరెనను యక్షుని నాపేరుకై కువ్వి
 దుశకటంబుపై నెక్కిదిగుటచే కొందరు మునులు సంయమింబుండని వాసు
 దురని చెప్పిన యతని బ్రహ్మజ్ఞాననిష్ఠకుడైతొప్పించి ముక్తికి సమీపం
 బులోగూర్చుండి యనేకవిధంబుల ద్రివ్యాకృతప్రపంచంబు జేసిన నొని
 మనస్సు ద్రివ్యాకృతయందు నిరాశనొందిన విధంబుగాంచియాశ్చర్యంబు
 నొందుచు గ్రానశ్రాంతి సమీపంబునకు పోయెను.

రాజేంద్రుడా గంధమాదనంబుమీద యమునా గంగా కయూత్థిర
 సమీపంబున మీగు జెప్పిన మునీంద్రుని వచ్చితినినిజెప్పిన సంతో
 షిలచి గోగణంబును ధననమూహంబును సర్వంబులు మొదలగు కట్నం
 భెలు గొనియతని సన్నిధికిపోయి పండకంబులనే యిచ్చు మునీంద్రుడావి
 టినిస్వీకరించి నాకుసదైవ్యత జానాకుభవ హర్షణంబుజ్ఞానమని పేరునరా
 జాశుద్రవ్యంబుయంద పేక్షగలిగినవాడు నీ పదదేశంబు నేయతగమధనా
 శావరునకు జ్ఞానస్థి కలుగ నేరదు తానేజ్ఞానస్థి లేనివాడొరులకు జానో
 వ దేశం బెల్లుజ్ఞేయు.

స్వయంతీర్థః సరాఙ్ తారయతి॥ యున్మత్తికినిరుద్ధాబగు జ్ఞానో
పదేశం బొందుజేయ నిమిత్తంబులేకు. ప్రార్థన శ్రయబైన కోరికలు
డుగును. కోరికలుడిగి నిరాశుండయిన మనోనిశ్చయంబు గలుగును.
మనోనిశ్చయంబున సువర్ణంబు లోష్ణసమానంబై దోచుచప్పుడు సర్వార్థ
ప్రవర్తంబుగలుగు నబ్బుడేపరిసుంబుండయు జ్ఞానప్రవర్త కుండయు శ్రవణమ
నననిధిభ్యాసలచలన భక్తిజ్ఞానవైరాగ్య సిగ్ధుండగు సత్యజ్ఞాని యదైవి
తసింహుండు నీవె జ్ఞానంబుకోరితేవేసి యాత్మీయత్రయంబున న్నానం బొన
రింపుము పరిశుద్ధుండ వగుదువని సాకల్ప పూర్వకింబుగానైనం జెయి
చి నిష్కల్మషుండగుటంజూచి జ్ఞానమార్గంబునూపె నారాజుప దేశంబు
నొంది కృతార్థుండయ్యె మునీంద్రులారా యాత్మీయత్రయ మాహాత్మ్య
బద్భుతంబు వింటిరి గదా యక్కడ న్నానాది క్రియలుడిగి చి కోరితే
ర్థంబువకు బోవలయు.

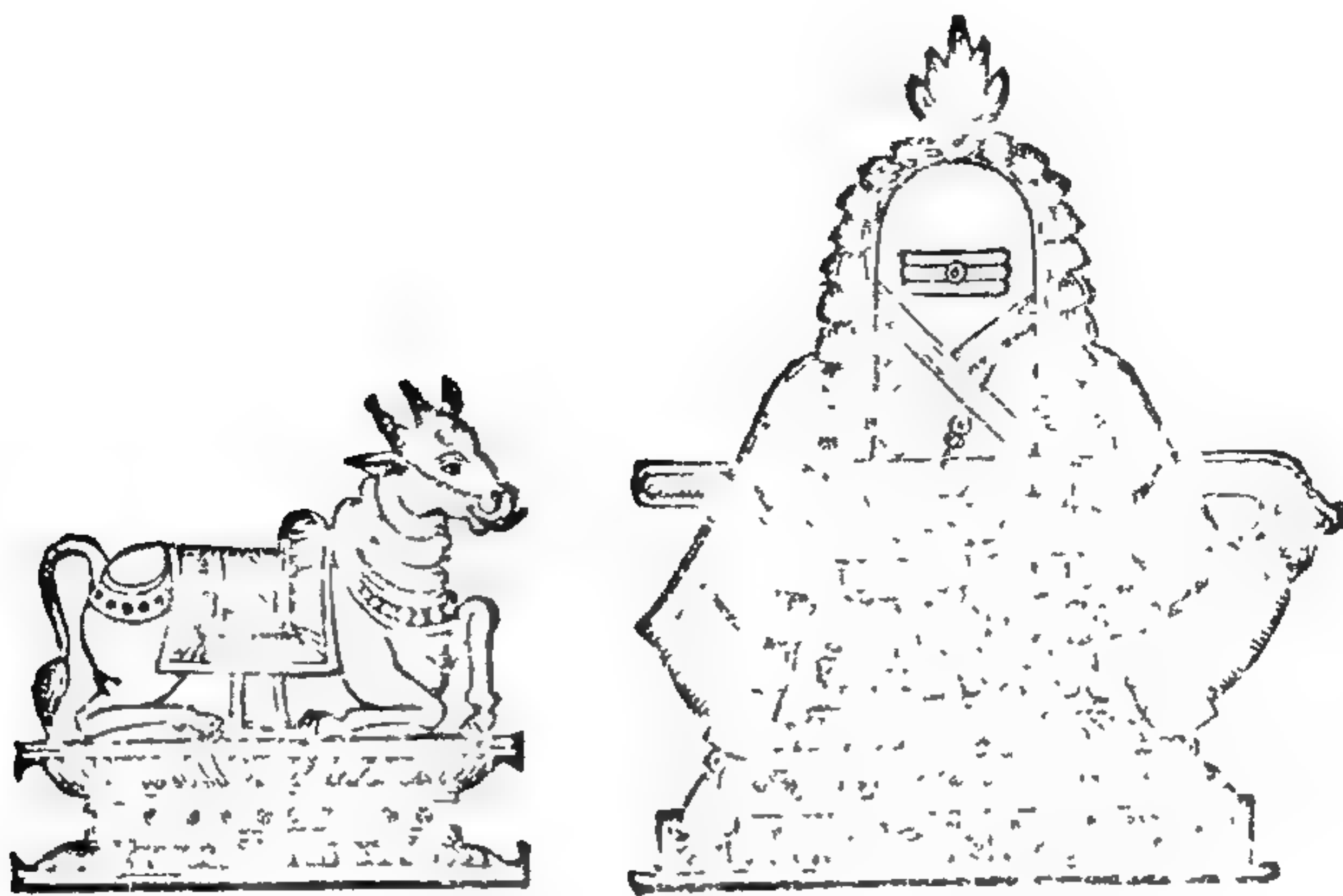
—*కోటితీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

అది మహాపుణ్య తరంబగుతీర్థంబు శ్రీరామచంద్రుండు రావణవినా
శంబానరించి బ్రహ్మహత్యా నివృత్తికొరకై రామేశ్వర లింగస్థాపనంబు
గావించి తల్లింగాభిషేకంబు కొరకు జలంబుకై వెదకి నొరకక రామభ

ద్రుండు తన ధనుః కోటిచే భూమిద్రవి నలిగోర్లమంటు గావించె గాన
దానికి ధనుః కోటియను నామంబు స్థాకంబయ్యె.

నాత్మీయుల రఘునాయకుండు ప్రధనున్నానంబాచరించి యా
యుదకంబుచే రామనాథస్వామికి యభిషేకంబుజేసి మరియు ద్వాపరాం
తంబున శ్రీకృష్ణమూర్తి తన మేసనూమయగు కసునివళించి మాతుల
హత్యా నిన్మత్తికొరకు బ్రాహ్మణులవేడిన హేశ్రీకృష్ణ దేవదేవోత్తమా
దేవకీనసుదేవులకిచ్చిన వరముసాఫల్యంబుకొరకు భూభావరణార్థంబై
బ్రహ్మచే ప్రార్థతుండనై చుట్ట నిగ్రహ శిష్ట ప్రతిపాలనంబుకై యీలో
కంబులో నవతరించిన వరమాత్ముడవునీకు దోషాబులెక్కడివి సకలదో
షాబులు భవద్విర్భూతాబుల మర్దననొందికైనను లోకానుగ్రహసంగ్రహ
క్షాబులు ద్విష్టాపకుండవయిన నీవుచరించిన లోకంబుననుచు.

కావున దక్షిణ సముద్ర తీరంబులో గౌరమాదన పర్వతంబునై
శీరామచంద్రుండు తన ధనుష్కోటిచే స్వహస్తంబులనిగ్మించి పవనవగాహ
నంబుజేసి రామేశ్వరలింగంబున కభిషేకం బొనరించి బ్రహ్మహత్యా నిన్మ
త్తినొందిన తీర్థంబు గావున మీరును నచ్చటికరిగి ధనుష్కోటిలో స్నా
నంబాచరించి రామలింగస్వామి కభిషేకంబు గావించితి కేచి మాతులవ
ధజనిత పాప బుదూరంబులగు మీ మనో వాంఛితంబు లన్నియు సిద్ధిం
చునని జెప్పిన శ్రీకృష్ణభగవంతు డచ్చటకరిగి సంకల్ప విధానంబుగా ధ
నుష్కోటిలో స్నానంబుగావించి రామనాథేశ్వరున కభిషేకంబుజేసి మా
తులవధజనిత మరితంబుతో దూరంబయ్యె మురులూరా ధనుష్కోటి తీర్థ
మాహాత్మ్యం బితి గొప్పదిగావున నక్కడ స్నానంబు జేసిసాధ్యామృ
త తీర్థంబునకు బోవలయును.

—*నాథ్యామృత తీర్థమాహాత్మ్యము.*—

అదిమ హేమాత్తమబగు తీర్థంబుపూర్వకాలంబున పూర్వోక్త రూరపులకు శావమోక్షంబిచ్చిన తీర్థం బాతీర్థంబులో మనుష్యులస్థులు నెన్ని సంవత్సరంబు లుండునో నన్ని సంవత్సరంబు లాతడు స్వర్గలోకం బులో క్రీడించగలడు. పూర్వకాలంబున ప్రజా రక్షణ శీలుండు ధర్మాం త్కుండు మహాపరాక్రమ శీలుండగు పురూరవుండు మిత్రావరుణ శాపం బున భాగ్యంబగు స్వర్గంబు నిడిచి యూర్వశి భూమిపై చరించు చుండే యొక యరణ్యంబులో కోకిల మధుర న్వరంబుగా వీణా వాద్యంబు చే యుచుండెను.

పురూరవుండ శామాఘండయు సపరిలుతనై స్వయంబుతో వస విహారంబుసేయుచు నాధ్వనువిని తత్సమీపంబునకుబోయి పలుకరించి నాకు భార్యపు గానలయునని గోరి రాజోత్తమా నేనొక సమయంబుగోరుద నేను వుత్రసమానంబుగా నీయురగా ద్వయంబును బెంచుచున్న దానవీ టికి భయంబు జెందకుండ రక్షింపవలయు. మఱియు వీపుమైఘనకాలం బున దప్పవినస్త్రిండవె నాకంటికి కనపడగూడదు నీ యుచ్చిష్టంబునా కొనగ గూడదు. ఈ ప్రతిజ్ఞలు మూడును పాలించితివేని నీకు భార్యనై యభిమతింబులు దీర్తుననిన సతతడియ్యకొని యా పూర్వేశ్వరు తనయిం

టికి దోడ్కొనివచ్చి సరస్వతీతీరాబున చైత్యరథాది యుద్ధాన వనంబుల
యధేష్టునుఖంబు లనుభవింపుచుండెను.

అంత సరువదివేలవత్సరములు గడిచె నిన్ని దినములూర్వశి రాక
పోవుటకేమి హేతువనిదేవేంద్రుడడిగి విశ్వానసుండసుగంధర్వునితోదాని
వెదికిదోడ్కొనిరమ్మని జెప్పిన నతడువెదకి యున్న స్థలంబుగనుగొనియూ
రాజుకు దీనికి సాంగత్య మెడబాపకున్నరాదని యొకినాటి రాత్రి జమూ
తబంధురమయి వర్షవ్రదమైయున్న సమయమైనదాని పెంపుడుగొరియ
లబట్టి గొనిపోవుటకై యుద్యోగించిన నాగొరియలరువ నూర్వశిమే
ల్కనిస్వతల్పగతుడగు రాజుతో కటినమగు మాటరాడిన యతడుద్ధృతు
డై సీరాత్రిచీకటిలో దిగంబరుడనై పోయిన గాసుపిండవని తొందరజెంది
కృపాణపాణియై పరుగెత్తి యాగంధర్వుల బాదోలి మందిరంబునకు వ
చ్చుచున్న మెరుపునీప్తితో యారాజు దిగంబరుండై కిరపడిన తత్తణం
బున నూర్వశియంతర్హితయై తన నివాసంబునకరిగె.

రాజుగొరియలవిడిపించుచు సంతోషించుచునచ్చి వెదికిన నూ
ర్వశితల్పంబుపై లేదనిచింతనొందుచు గొరియలజూడ బోయిననవియు
గానరావయ్యె నంతట నాచక్రవర్తి విలపించుచు కటపనరంబులలోబయ
లుదేరి కురుక్షేత్రంబువకుపోయి యచ్చటకనుల సంరంబగు నొక త
టాకసమీపంబున నల్లరుప్పారులతో విహంపుచున్న నూర్వశింగాంచి
విలవించిన నోచక్రవర్తి సేవేల వెసరించెదవు నేనుగొప్పవతియై యున్నదా
ననొక సంవత్సరంబుదాటిచ్చటికి విచ్చేయమయొకరాత్రి సీమనోరధంబు
దీర్చెదనని వలికిన నాత డొకయేడు దాటించి మరలబోయిన రాజుం
గాంచి యో నృపాలా పన్ను గోరెద వేని యా గంధర్వులం బ్రా
ధింపుమనెను.

ఆగంధర్వులం జూచి యో దేవతలారా నేనీ నూర్వశిం బాశి
యుండజాలా నాకుదయచేయవలయుననియడిగిన నూర్వశి సీకు దొరికదీ
యగ్నిస్తాలిని యొసంగెదము. దీనినిగ్రహింపు మవ్వల నూర్వశిదొరకగల

దనియగ్నస్థాలినిచ్చిన రాజు దీనవదనుండై మూఘని పోలికదీని నేనేమి
 నేయుదునని మూఘాని నరణ్యమవ్యంబున దిగవిడిచివ్యపురాబునకు బోయి
 యర్ధరాత్రివేళ నే మూఘుడై యగ్నిస్థాలీవదలి వచ్చితిని అత్రుణంబ
 చ్చటికిపోయి యగ్నిస్థాలింగానక శమిగగ్నంబగు యశ్వేబునుం గాంచి
 దాని నగ్నిస్థానంబుగా నెరింగి దీని పట్టణంబునకు గొనిపోయి నిరణిగావిం
 చిమధించి అమత్సన్నాగ్నిచే యజ్ఞాబు లోడించి యూర్వశిని బొందగల
 నని శమిగగ్నయశ్వద్దంబుడెచ్చి యర్ణిగావించి యన్ని మధించి వేద
 చోదితంబులగు యజ్ఞంబులు గావించి తంధ్వ లోకంబుజేరి యూర్వశీన
 హితుండై యనేకసౌఖ్యంబు లనుభవించుచుండె.

అంతనొకనాడు ఏవేలకృతి సభామంటంబున రంభా ద్యప్పరి
 స్సంఘంబులతో నాడుచున్నట్లై భీషయ నానుష్ఠ్యంబు జూపుచు గర్వించి
 పురూరవుం జూచిన యత్రమము పిలవంబుగా గ్రాట దాని జూచె నా
 యిద్దరి యభీప్రాయంబులు గను గొనినాట్యాచార్యుండగు తుంబు రండు
 గొప్పించి దేవసభ లోమారు వ్యతిక్రమంబు గావించితిరి గాన మీకిద్దరికి వి
 యోగంబుగా గలదని శాప బొసంగె.

అంతట రాజేంద్రుడు బహుక్రాంతుండై పురుషూతుని శరణం
 బువేడిన నింద్రుండు కిరు పించి నిచారించి నృపాలా నీకొక యపాయం
 బుజెప్పుద గంధమాదనంబున యోగి బృంహసేన్యంబగు భుక్తిముక్తి ప్ర
 దంబగు సకలపాప విరహానందంబు నైవ్యప్రదంబగు సాధ్యా
 మృతంబును తీర్చు గలవచ్చు కి నేవేగి న్నానంబు జేరినవేళ నీశాపవి
 మోక్షణంబగు స్వర్గలోకసంపాదంబుచుంగిరిగి మత్స్యేభాన బులో సభా
 మంటక ప్రదేశంబున విహరించి గలవని జెప్పిన ప్రేతమానుసుండై భూవ
 ల్లభుండు అపిణాబుననాగంధమాదనంబునకుబోయి సాధ్యామృతేంద్రంబు
 లో సున్నాంతుండై శాప విముక్తుండయ్యె గాన నా తీర్థదబులో న్నా
 నంబుగావించి స్వతీర్థంబునకు బోవలయ.

—*సర్వతీర్థ మాహాత్మ్యము.*—

ఈదీర్ఘంబునానంబు జేసినవానికి సకలతిగానగహన ఫలంబులు
నుగాయత్రిపునశ్చరణ చేసిన ఫలంబునుచు రేవదగారాయణ ఫలంబు
నుహరిహరపూజ లొనర్చిన ఫలంబు నేకాదశి ప్రభృతివ్రత నియమోప
వాసంబులనె ఫలంబులు సమకూరునో స్వతిర్థస్నానంబున నగతఫలంబు
స్థితింబుపనిన సూతా దానికి సర్వతీర్థంబుని పేరు యేవిధంబున వచ్చెనని
యడిగిన మునీంద్యలారా పూర్వకాలంబున సుచరిత్రుడచుమునీంద్యులు
డిభ్యగుపంశ సంభవుండు యమవియమోపేతుండై డక్షిణసముద్రతీరంబు
న గంధమాదనపర్వతంబుమీద దేవదేవుడగు శంకరునిద్వేషించితపంబుగా
విందుచుత్రికాల స్నానంబొనరింపుచు నతిథులంబూజించుచుజలాహారం
డయి వాయుభక్షణుండయి శీతోష్ణసుఖదుఖంబుల కోల్చి భస్మ త్రేపుం
డ్రాంకితఫల తల్పుండయి జాబాలోప నిషత్ప్రకారింబున రుద్రాక్షమా
లికా దారణంబు సేయుచు తపంబు గావింపుచుండె.

అంత మహేశ్వరుండు కరుణాయుతచిత్తుండై భూతసంఘసేవిధతు
డై జటామండల సుంకితుండై భస్మభాసురిశరీరుడై వామార్ద్రజాని కోటి
సూర్యప్రధా విజిత మహితేంద్రోవిరాజమానుడై సేష వాసుకి వ్రభృతిమ
హనాగభూషణాలంకారుడై వృషభవాహనుడై యామునింద్యనెదుటని
లిచి యాముసలికి లొచసింబు లొసగిననా బ్రాహ్మ యంబు మహానందపా
నిరావార హోన్నతమగ్నుండై లేచిం బగు సదాశివుని రూపంబుకన్ను
లనిండగాంచి స్తుతించెను.

ఓ మహాదేవా నీపుత్రహృది సురకృష్టాడపు ప్రాచురనాశకుంట
వృషమనాశనకాదివి కాచూరివి సాసారన్తే (ముగ్ధుండవృక్షాత పాలకుండ
వృష్టాడవృక్షముండపు ప్రాచూచమండపు భక్తి పుణ్యసీమండపు న్యోచకే
శుండపు కామగ్యవిగ్రహుండపు నీలకంఠుండపు మహావృక్షుండపుచుమా
నంద విగ్రహుండపు గంగాధికుండపుశరద్ధుండపు కైలాసనాథుండపునిన్న
గొనియాడనాతరంబె నన్ముంగారిది కృపాపాడన్తే రక్షింపుమని యనేక
విధాబులంబొగడిన నీకలకంఠుగాను శ్రీతుంగై ఛిన్మనెయె.

ఓమునిందా నీకలంబుచకు చేయచుననివి నీయాశ్ర మంబుచకు
వచ్చితి నీవేమిరంబుగోరిననిశుకనిన నోమహేశా పార్వతీభాసేనుజరాన
దునడచు సర్వతిర్థాబులతో స్నానంబునేయు కోరిక గలిగియు బోనశ క్తిజా
లక నీపాదాబులు నేనించితి నాకోర్కె దీర్చనేయని బ్రాహ్మణుండువిలపిం
చిన నోభూచరావెనుచకు నర ప్రదాతనగుచున్న నేనించిన నాకి కొనన
లుండపు నీమనోబీష్ట ప్రకారంబు నీపుల్కించిన యాత్మిగ్ధులతోసగ్యతీర్థం
బులుసన్నిధిచున్న నది బిచ్చితిమి నీమహేశానతాబులతో బనిలేననియును
గ్రహించెను.

ఆమహాదేవునిప్రసాదాబున గంగా గోదావరీ గోమతి యమునా
కృష్ణా కావేర్యాదిసర్వదీప్తరంబుగాతికంబుగో మిత్రమంబుత్తె విశ్రమించు
టచే నానదిస్వతిర్థాబని దాక్షిణ్యోక్త్య విశ్రుతనామంబుగలిగే. మరి
యు హరుండు యుమామానసుం దీనియందు నాకృష్టాబగుటచేనీకి
మానస తీర్థంబనియును వాడుక గలిగియు ప్రకాశించు సుతతడంబురంబొ
నరించి ముక్తుండవగుము.

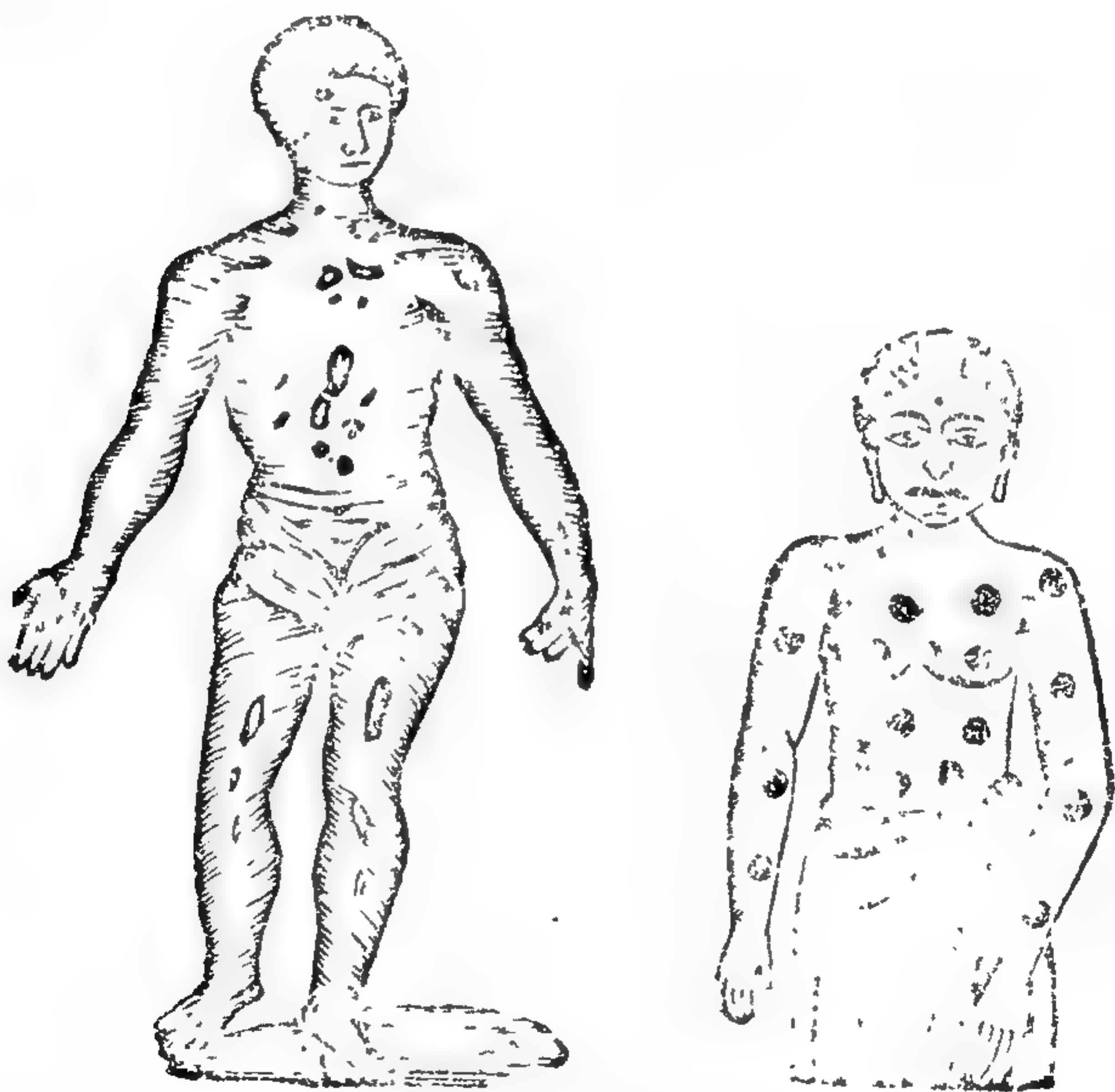
మాయచుగ్రహంబున నీతిర్థాబుగొ స్నానముచేసినవారలెంతయ
జ్ఞానులయిన మూగునయిన మూగులయిన్యోగిచ్చిగ్ధులనెమ్మోబగునిర్వాణ
పదంబునొందుదురు సంసారతారణ కారణంబగు నని యానతిచ్చిప
రమేశ్వరుం డొత్తర్థ రంబుచందె నా చరితుండు పరమేశ్వరుని యాశ్లాప
కారంబు తీర్థస్నానంబు గావించివరావిముక్తుండయితరుణుండును సుందర

స్వరూపుండయ్యెమహాదేవుని చిత్తప్రకారం బాత్తికంబులో బహుకాలం
బునివాసంబుజేసి యాత్తిక ప్రభావంబున కాలాంతరించ నీశ్వరసాయు
జ్యంబుకొందెగాన ముసేంద్రలారా యశశ్యంబు సన్నిత్యంబులో స్నా
నంబు గావించి బ్రహ్మ హత్యాది పాపనాశన కరంబగు ధను ష్కోటిక
పోవలయును.

—*ఫరుషోటిత్తి మాహాస్త్వము.*—

ఆది మహేశ్వరత్తికంబు నాత్తికనామస్మదా మాత్రంబున సా
క్షంబులు బాయు నందులో స్నానంబుజేసినవారె కెంత పుణ్యంబుగలనో
భగవంతున కే వెలును తదవగాహనంబు నేయువారలు, తామస్రిమంబుచు,

—*చరకంబుల పేరు.*—

నాథతామిసంబును చారవంబును మహాచారవంబును కుంభిచారంబును కా
లసూత్రంబును అసివత్రంబును. క్రిమిభక్షణంబును, అంధకూపంబును
నరంశంబును, శాల్మలియు లాలాభక్షణంబును, హృదయాలంబును, మౌర

కమర్దిపానంబును, పూయాస్యగోభజనంబును, రక్షోగణాశనంబును దండ
శూకాశనంబును, తిరోధానాబిధంబును మాచీముఖంబును, విషాగ్నిపీడ
నంబును తస్తాగారకంబును, ప్రతప్తసికతా పానంబును, తస్తాయపిండభ
క్షణంబును, తస్తాయః పురుషాలింగనంబును- తస్తాయ స్త్రినిషేషణం
బును, ప్రతప్తయ్యా రోహణంబును, క్రకచ భేదనంబును నరకంబులం
బడుదురు.

యషావింశతి సంఖ్యాకంబులగు నరకంబులబాధలు ధనుష్కృతి
లోన్నానంబుజేయని వార లనుభవించగలరని సూతుండుజెప్పిన సూతా

—*ఏపాపముచేసినవారేనరకంబులొ బడుదురోదానివివక్షణా.*—

ఈనరకంబులు విస్తారంబుగా జెప్పితివేపాపంబుజేసినవారలే నరకంబులొ
నీడలబడుదురు. దానిమర్మంబులు జెప్పుమనిన.

మునులారా అగమ్యా గమనంబు జెసినవాడు పురుషుండయిన
స్త్రియైన తస్తాయః పిండాలింగనంబున బాధనొది సూచీముఖ నరకంబు
లొ ద్రోయబడును.

—*సర్వజంతువధంబొవర్చినవాడు శాల్మలినరకంబులొపడును.*—

మరియు నెవ్వండైన వృషలీసంగమం బొనర్చి దురాచారుండైన వాని
పూయవిష్టమాత్ర రక్షశ్లేష్మ పిత్తాదిపూరితంబగు భిభత్స నరకంబునద్రో
యంబడు.

మునీంద్యులారా తనయజమానిని జంపి యతని ధనాధుని హరిం
చినవాడు స్వామిద్రోహాయంధదామి ప్రంబులొ బడియుండును.

భూతద్రోహంబుజేసి తనకుటుంబరక్షణ చేయువాడు సర్వసంకులం
బగు నరకంబులొ ద్రోయబడును.

పశుపక్షిమృగాదుల నేవదర పోషణార్థంబుకై జంపినవాడు క్ర
వ్యాదపీడిత యైల స్తంభకుంభీపాక నరకంబుల ద్రోయంబడును.

లేదమార్గం బుల్లగించి కుమార్గ ప్రవర్తకుం డైనవాడు గౌరంబ
గు నపిపత్రవన నరకంబుల ద్రోయంపడు.

యే వృషాల్కుండై న నధర్మంబున శిక్షయొసర్చెనేని ప్రసూకరము
ఖనరకం బు న బాధనొందును.

దై వాధీన ప్రాణుల హింసించిన పాపాత్ముం డంధ కూస నరకం
బులోబడును.

పం క్తిభేదం బొనరించి స్వాదుపదార్గంబు లనుభవించినవాడును
పంచయజ్ఞంబు లొనరించనివాడును క్రిమిభోజకుండై క్రిమిభక్షితుండై
క్రిమిరూపుండయి క్రిమినామలంబున నరకంబులో ద్రోయబడును.

మరియుచు ఏనుఱుజుండయినను దుష్టుండయి వృషసంగంబొనర్చి
త్యక్తిలజ్జాదును శౌచాద్యచాగ రహితుండై పశుప్రాయుండై పర్తిలు
నతండు నూయవిష్టమూత్రాస్పృశ్యక్షేష్ణ పిత్తాః పూరితంబగు అతిభీభత్స
నరకంబులద్రోయంబడు నతాడయిన ధనుష్కోటియం దవగాహనంబొన
ర్చెనేని యీనరక బాధల బొందడు మరియు నెన్ని నరకంబులుగలవా
నరకంబుల సేతుస్నానంబొనర్చిన నరుండు నరకములయందు పడడు మరి
యును ధనుష్కోటి స్నానంబొనర్చిన మనుజుండు అశ్వమేధఫలంబునొందు
మరియు ధనుష్కోటి స్నాన శ్రీభావంబున ఆత్మవిద్యయు చతుర్విధ
భక్తియు గలుగు బుద్ధి పాపరహితంబుగా నేరగు. దుఃఖంబు గలుగదు
మరినప్రకాశించుమరియు తులాపురుషగో సహస్ర్రదానంబుల నరుండే
ఫలంబు నొందునో నది ధనుష్కోటిస్నానంబునంబొంగు మరియు నాతీ
ర్థస్నానంబువలన బ్రహ్మహత్య సురాపానయుతంబును గురుదార గమనా
యుతంబును స్త్రీయూయుతంబును తత్సంస్కర్తకోటులు తత్సమాన దోషపుం
జుంబులు సకలంబును నాశనంబు నొందు యీవిషయంబునకై సుశయం
బువలదు జిహ్వాగ్రనుంబున తప్తంబగు పరిశువుధరించి జెప్పంజాలదుయె
వ్వండయిన నీవాదంబ బద్ధవాదంబని వక్కాణించునతండు నర్వకర్మబహి
ష్కృతుండగు శంకరుండని చెప్పంబడు లోకంబున సర్వపాతక నాశంబు

ను అన్వేషితజ్ఞాన ప్రదంబును భుక్తిముక్తిదంబునుయిష్టకామప్రదంబును
అజ్ఞాన నాశనంబగు ధనుష్కాటిగల్గియుండ మనుజాధముండాతీర్థంబు
మాని యితరంబుల సేవించుటయే మార్గ్యంబు మరియు నా తీర్థప్రభా
వంబే వచింపంబులనందున్నానంబొనర్చిన వారలకు నరిక భయంబులేదు.
యెవ్వరైనను ధనుష్కాటియందు స్నానంబొనర్చి ననుస్మరించినస్తుతించిన
స్మృతించిన ననుస్మరించిన వారలు మరల జన్మంబునొంది మాతృస్వస్థ
పానంబొనర్పరనిన విని శానకాది మునీంద్రు లిట్లనెరి.

మునీంద్రు లారా పాపంబు లగణ్యంబులు నరకంబుల సంఖ్యాతం
బులు వెయ్యిన వృక్షంబులు జెప్పిన దరగవు. ముఖ్యంబగుమానతిచెప్పెద
నెన్నిపాపంబులు జేసిన సరుండయిన ధనుష్కాటిలో స్నానంబుజేసినేనియు
బ్రహ్మహత్యా గురు దారాగమన సుచర్మ ప్రేమాది మహాపాతకంబు
లైనను నిముషాబులో నాశనంబగును.

ఈవిషయంబై తత్తపరశు జహ్వగ్రంబుపై సుంచుకొని ప్రమాణ
పూర్వకంబుగా జెప్పగలను యే నరాధముండు ధనుష్కాటి స్నానంబు
మాని సంచరించునో వానిమూర్ఖ్యంబునకు దరిలేదని జెప్పినసూతా యా
తీర్థంబునకు ధనుష్కాటినామంబెప్పంగి సంభవించెనని యడగెను.

ఓమునలారా శ్రీరామచంద్రుండు రాక్షసాసురునివధించి విభీషణు
నకు హస్తాభిషేకంబుజేసి యందరితో సేతువుమీద వాదగమంబునవచ్చు
చున్న సమయంబులో విభీషణుండు మ్రొక్కి రాసువా యీ సేతువు
నిలిచియుండెనేని శత్రువు లెవరైననీమూర్ఖంబున సులభంబుగా రాకడకు
సాధ్యంబు దీని కేమి యుపాయంబని ప్రార్థించిన స్వప్నంబు గు రామభ
ద్రుండు దయా వంతుండయి విభీషణా దీని మపాయంబు కల్పింతు మని
తన ధనుష్కాటచే సేతువు ఛేదించిన నది ధనుష్కాటి యని లోకప్రసిద్ధ
గాంచి యుత్తనుతీర్థంబయ్యె నర్మదాతీర్థంబున తపంబున గంగాతీర్థంబున
మరిణంబున కురుక్షేత్రంబున దానంబున బ్రహ్మహత్యాది పాపనాశంబు

లగు నిక్కడ దర్శనమాత్రమునన్నియుగలుగు ధనుష్కాటికి సమర్థిగంబు
భూలోకములోలేకు.

తదుక్తం స్కాంధే శ్లో॥ రామనాథధనుష్కాటే మాఘ మాసే
నమస్తుయః॥ స్నాత్వారతేశినరాత్రౌచ విరాహో జితేంద్రియఇతి॥

తథాచ॥ యస్సాన్నిసయావనుషకోట నర్థోదయ మహాదయే
తస్యవశ్యాస్త్రయోదేవాః బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాః॥

చంద్రశూర్యోపరాగేషు ధనుష్కాట్యచగాహనం బ్రహ్మహయ్య
దిపాపానాం ప్రాయశ్చిత్తమితీరితం॥

అతస్సర్వప్రయత్నేన స్వీత్యక్వా మునీశ్వరాః ధనుష్కాటి
మహాపుణ్యం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం॥

తత్రగత్వా పితృభ్యశ్చ కరుణ్యం పిండదాపనం॥ ఆకల్పమపి తృప్తి
స్వాద్యత్ర పిండబ్రదాపనాత్॥

ద్రోణాచార్య సుతశ్చా మశ్వద్ధామామునీశ్వరాః సుస్తమార
ణదోషేణ ఘోరేణ ముముక్షుః కాదితి॥

వింటిరా మునీంద్యలారా మహాపాతకనాశకంబునుభుక్తిముక్తిప్ర
దంబగునని చెప్పిన సూతా యశస్విద్ధామకు దోషంబెట్లు సంభవించె పరి
హరంబెట్లయ్యె మాకువినుపుంపుమనిన మునులారాకురుపాండవయుద్ధంబు
సాంతంబై నవెనక దుర్యోధనుని సైన్యంబులో కృపాశ్వద్ధామకృతవర్మలు
ముగ్గురు శేషించి వారు తొలిగి దుర్యోధనుడు తొలిగి యొక హృదం
బులో జల్ల సంభవచే కానకాక ముణ్ణిగియుండగా పాండవులు కృష్ణమూ
ర్తియు వెగుకుచుబోయి భీమునివంటశాలలోకి మత్స్యంబులు తేచ్చె
బెర్దవాళ్ళచే నాతనిమర్మంబుగని యచ్చటికి పోయి యనేకంబులగుమా
టలువినిపించిన రోషంబుతోవచ్చి భీమునితో గదాయుద్ధంబుజేసె.

అప్పుడు తొడలు విరిగిపడిన తదనంతరంబున క్రీకృష్ణమూర్తి
యూచనప్రకారంబు దుర్యోధనుని కివిరంబునకు భౌండాగార రక్షణా
ర్థంబు ధర్మరాజుదులరిగి రంఘుమీద కృతవర్మ కృపాచార్యాశ్వద్ధామలు

సూర్యాస్తమయంబైన వెనక వెనుకను నుయ్యోధనునిగాంచి పరస్పరం
దుఃఖంబు నొందినమీదమయ్యోధను నిచ్చాప్రకారంబుననశ్వద్ధామ రా
త్తమా వేనుప్రతిజ్ఞసేయును నపాండవంబు గావించునని ప్రమాణంబు
జేసి ముగ్గురు బయలుదేరి ధర్మరాజు శిబిరమాగ్గంబుబట్టి చీకటిలో నొక
విశాలంబగు న్యగ్రోధవృక్షంబుక్రిందవిశ్రమించిరి.

కృతవర్మకృపాచార్యులలసి నిద్రజేరి రశ్వద్ధామ కార్యాలోచ
నచే మనస్సాస్థ్యంబుజాలక చింతించుచూడె నాత యర్థరాత్రి నొక
యులూకంబుసచ్చి వటవృక్షంబుపై విశ్రమించి ముగ్గు కాకులం జీకాకు
పరచి భీకరానానంబుతో కాకి మూకల బోకాన్నిన కాకులశిరంబులుపా
దంబులు ఖండంబులై పడుటజూచి యిదియొక ముఖ్యపాయంబే కదా
నిద్దురబోయెడి దృష్టద్యుమ్నాదుల సులభంబుగా సాతంబుబొందితునని
సంతసించివేచి వారినిద్దరినిలేపి శిబిరంబుల సమీపంబునకు బోయిరి.

అంత కృపకృతవర్మల శిబిరద్వారముననుంచి యశ్వద్ధామచికటి
లోలోవలికిబోయిదృష్టద్యుమ్న మునిరొమ్ముమీద గుచ్చిడివింటినారితో
నతనికంఠంబుగోసి తండ్రిపగదీర్చి తదుపరి శిఖండిని యుధామచ్యు యుత్త
మోజుల నేదుగురుపపాండవులు మోదలగుచూత రేషంబులయినమూడు
కోట్లమందిని గుర్రంబు లేనుగులతో నిశ్శేషంబుగా నేలగలిపె నాటత
సర్జనభీమాదులురాగలరనిశంకించి కృతవర్మకృపాచార్యులొక మొగంబై
పోయిరి యశ్వద్ధామ నర్మదాతీరమున దుష్టిగావించునంబోయెను.

అత్కడ మహాత్ములగుబ్రాహ్మణోత్తములశ్వద్ధామముఖంబుజూచి
సుప్తబాలవృద్ధుల బలవర్మరణంబుగావించిన దోషయుక్తునిగా నెరింగి
రేవాతీబ్రాహ్మణుల నేకవేలమంద్ యొక బ్రాహ్మణాధనూ నిదురించు
చున్న శిశువృద్ధాదుల వధించినపాపివి నీముఖంబుజూడరాదు నిన్ను వలుక
రించరాదు. నీతో ముచ్చటించిన వానికి పాపంబు లంటు గావున మా
గ్రామంబులోనీవుండకూడనుపోవొమ్మని బ్రాహ్మణోత్తములునిషేధించి
యశ్వద్ధామను వెడలనడచిరి.

అట్లు మునీంద్రులచే నిందితులై చింతించుచు నిందుకు ప్రాయ
శ్చిత్తగుణగోరి వేదవ్యాసుని యాశ్రమంబుజేరి నమస్కారంబుజేసిన
నోబ్రాహ్మణాధిపానీవు గోషయ్యుండువుగాన సాభాషించ నర్హుం
డువుగాదుబోవలయునని నిరాకరించినదుఃఖించి మహాత్మాచీనినిష్క్రమి
నీవే వివరింపకున్న నాకు దిక్కెవ్వరని సలపించిన వేదవ్యాసుని
య్యాచించి యీపాపంబునకు శృతిస్మృతులవలన పరిహారంబు గానరాదు
గానియొక్కయుపాయంబు జెప్పద వినుము.

దక్షిణ సముద్రతీరంబులో రామ నేతువులో ధనుష్కృతియను
తీర్థంబు గలదందులో మాసమాత్రంబు శాస్త్రవిధిగా స్నానంబొనరించి
పంచాక్షరీ జపంబు జేసితివేని పరిశుద్ధుండవగుదువు పోపోమ్మని జెప్పిన.

తను క్తుంస్కందేశ్వో దక్షిణంబు నిధౌపుణ్యే రామసేత్రావిము
క్తిదే । ధనుష్కృతి రితిఖ్యాతం తీర్థమ స్నిమహాత్మరం

అస్తిపుణ్యశమద్రోణే మహాపాతకనాశనం । స్వస్థమోక్ష ప్రదం
నృణాం బ్రహ్మహత్యాశోధకం॥

స్వీమంగళమాంగన్యంసర్వాభిష్టఫలప్రదం । పవిత్రాణాం పవి
త్రం చతీర్థానాంచ మహాత్మనం॥

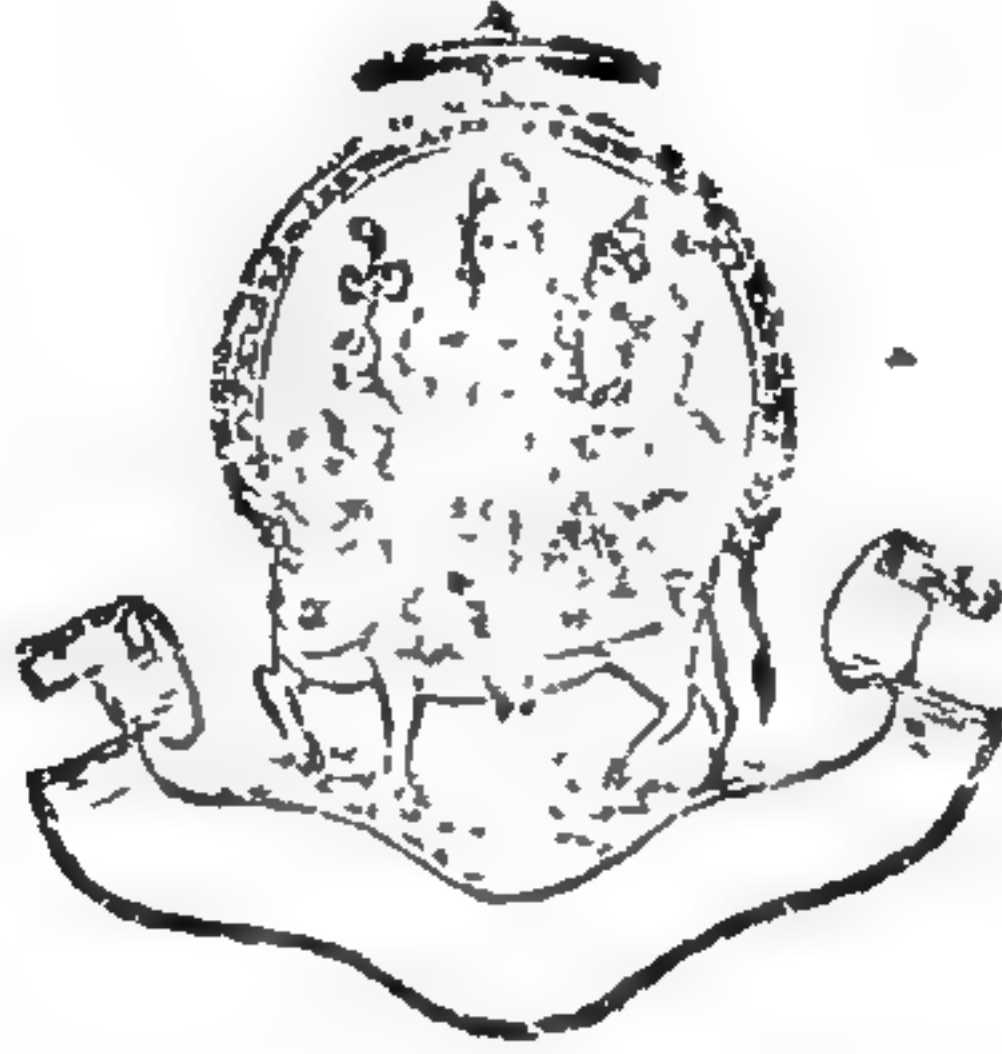
దుస్సప్తనాశనంపుంసాం నరకక్షేత్ర నాశనం । అకాకమృత్యు
శమనం పుణ్యంనిజయకారిణం॥

దార్ద్ర్యనాశనంపుంసాం మాయుర్వృక్షము త్రనం । చిత్తశుద్ధి
ప్రశమనంశాంతిదాంత్యాదికారణం॥

తత్రగత్వా ధనుష్కృతా రామసేత్రావిముక్తిదే । స్నానంకురుష్వ
ద్రోణేత్వోమాసమాత్రానిరింతరం॥

జపపంచాక్షరం మంత్రం మహాపాతకనాశనం । సుప్తమారణదో
షాత్త్వం సద్యఃపూతో భవిష్యతీతి॥

ఇవివిధమున బాదరాయఁడు పడేశించినయశ్వత్థా మన్యాసోక్త ప్రకారమున నియమ పూర్వ కంబుగా జరిగించిన పరమేశ్వరుండు ప్రత్యక్షుంబాయెను.

యశ్వత్థామ పాపవిముక్తుడై తపోవసంగిరి - ము నీంశృలారా ధనుష్కాటిప్రభావం బగణ్యంబు సుమీ మరియు నొక్కనృపహాసంబు జెప్పెదఱిచుండు. పూర్వకాలంబున చంద్రవంశ వర్ధకుఁడగు నందుండను మహారాజు సత్యవ్రతుండు దయాశీలుండు దాతయై ప్రజాపాలనంబుగా వించి తన పుత్రుండగు ధన్మగుప్తునికి షట్కాభిషేకింబు జెసిజతేంద్రియుండ యి నిరాహారుండయి సనంబులోతపంబు గాఢించుచుండె.

అంతధన్మగుప్తుండు బుద్ధిమంతుడయి సకల సుగుణ సమృద్ధి బ్రా హ్మణ బక్తుండయిదాసశీలుండయి ప్రళయబాలింపుచు నొకనాడుమృగా యావినోదంబున నరణ్యంబులు సందరింపను సూర్యాస్తమయంబైనస ధ్యానంబునబొనర్చి క్రూరస్మగభయంబున నొకవృక్షంబుపై నెక్కిగూ ర్చుండేనొకసింహముచే తరిమబడెనొక భూకం బావృక్షోరోహణంబు జెసె నది జూచి రాజుబీతుండయిననాష్ట్రుంబునరాజవేరననునీ కపకారం బొనర్చు సింహకబుచేబీతినొందినచ్చితి నీవునుశీబుగా యుండు మనకొంత సేపటికి రాజు బాలుండవు నిద్రా పరితండ్లనైతివి నాతోడలపై పడుం డుము నీసంరక్షణంబు గావించెదనని సమ్మించిన రాజునిదించెను.

ఆ వెనుక సింహంబు యో భూకమానే నాకలితోశ్రమనొంది యన్నదాన నీరాజుమనల చంపగల యుద్దేశంబుచే వేటసూర్యంబువగా వచ్చియున్నాడుగావున నతనిని క్రిందికి ద్రోసితివేని నాయాకలిసిండి నే

బోదు నీవు నీ నివాసమునకు బొవచ్చు చనుచు జెప్పినయోమ్యు గేంద్రా
యీ బొలుండగురాజు నమ్మిశయించెను. వీరివ్రోయజాల వేనాసము
కై వ నిష్కృతిగలమగాని విశ్వాసఘాతక పాపమునకు ప్రాయశ్చిత్తము
లేదు. చన్ననివోధించవద్దనిజెప్పి సంత కొంతపడవుచురా న మేల్కొం
చెనురియు భక్తాకంబు రాజును నమ్మి నిద్దురి బోయి నాసమయంబునో
సింహంబు రాజాయిది క్రూరమృగాలు నాభయమునకు వెరివినిన్నుబు
జ్జగించినదాని వీరికొక్కరుడైన భక్తిచికి విడచినా.

కావున భక్తాకమును క్రి కిక్రిగోమును దాని భక్తిగ్రాచి కేభో
నునాపె నీవు సుగుముగా నీ కి పోవచ్చు ససిస రాజు కుమారుండు
సంశోషించియిది మంచితీయునాయంబని దురుచినాథి భక్తముచక్రందికి
క్రోధన ప్రహరగ్రహమున నడిపడక మేల్కొని రాజు కై నాచి రాజువి
రినా విశ్వాస ఘాతకుడికాటే క్రోధా శాసనం డయ్యెనునని సుమీ
విచుము.

శ్లో॥ విశ్వాస ఘాతకాలో కి మహాకష్టాధి నం హేమ । నహిమిత్ర
ప్రమేహాపాపం నశ్యేత్యజ్ఞాయురైరిసి ॥

బ్రహ్మహత్యాది పాపానాం కిం విన్నిష్కృతిర్నవేత్ ॥ విశ్వా
సఘాతీనాంపాపం నశ్యేత్కష్టకోటభిరితి ॥

ఇవిధంబున నాస్త్రంబుగలమగాన నుత్రవ్రోగ సే పుష్కరింక
నై భూమిలో సంచరించుమని శాపంబిచ్చి సింహమున నాచియామ్మ
గేంద్రానునమ్మిరము నా పోషహతులమై యాజులంబుకొందితిమి వి
వానేనుగృహవంశసాభవృక్షాన్యం కష్టం పదు నామంబుగలనాడ పైవగ
లిచేనిమామంబుకొందితి నోసింహుగా నీవు భద్రుండను సుబేదునిసిచివుం
డవు ధనమ నాంబుల నోకినాకు భార్యలగునాడి వీవస్త్రాంజిత నిరజజ్జ
గర్వించి కౌతమ నుహముని యెగుటచికిగిన కోపించి సింహంబు గమ్మని
శిపించిన నీతికొందితివని వదించిన భావ విముక్తం డయి గంధర్వహా
పంబునొంది గతయూడు భ్యానకామ్మని న బాషణంబుచే మునుండవ

గుమనని చెప్పిన మాటసత్యంబాయనిన సంకోశీచి వికూనా మామం
డయి వినోదమున కుబేరుని జేసెనోయె.

ఆ భక్తుకమును సాపంబు నొంది యనా సూపంబు దాల్చెనం
తట రాజపుత్రుడు మన్మథుడై పిచ్చివానితి లోముచో దిరుగుమండి
దైవానుగ్రహమున తనతండ్రియగుచందుని మాశ్రయము జేరియున్నుని
రీతిసావరించుకూడ నతని తనకుమారునిగా నెరిగి యడిగిన వృత్తాంతం
బంతయు జెప్పినవిని చితించి డైమిని సుహాసునికనుగు దోష్కానిపోయి
పాదములపైవైవాలి కథయంతయు జెప్పిన న్యాయ వాప్తుని శాపముద్రిప్ప
శక్యముగాదాగాని దక్షిణ సముద్రమునో రామ సుపుష్కో ధనుష్కోటి
లోన్నానముకీరుంచిచ విత్తుండగునని సుహాపుష్కటీర్థమని చెప్పిన
నామునింద్యునకు నమస్కారంబు గావించిన నందు వాడుకంబున పుత్ర
నహితుండ్లై ధనుష్కోటికేగి పుత్రసహాయంబునానానంబు జేసినపురుష
కున్నా దంబుమాని బుద్ధిమాతుడయ్యె.

అంతట నందుండు తపోననంబున కింకె ధ్మకృష్టుం డనేకదానం
బులు ధనుష్కోటిలో గావించి రామనాథచక్రము ద్విసంబుజేసి స్వస్థచి
త్తుండయిపిజుగరంబునకు బోయి రాజ్యంబై నమూనా వింటిరా మునులా
రాధనుష్క పైభవంబు మురియొక్కటి విలసిం చెద నూర్వకాలంబునప
రావసుండని బ్రాహ్మణోత్తముండవానంబున పితృపథ గావించిధనుష్కా
టిలోన్నానంబునతంబుననాపాప నివృత్తినిబొందెను. మురియొక వింతయు
తిహాసంబు జెప్పెద సృగాలవానంబు వాడుంజెల్లిన శ్మశాన భూమిలో ని
ద్దుగుండి వాంతుండును నక్కలొ యూర్మహునవాంకూ ప్రాణిగంధాతి
కుత్సితంబు లగు నీశవంశంబులను భక్షింపుచు నీ కన్నులు లనుభవించు
మొనకలెను.

నే నూర్వకాలంబునం దేవశర్మయను బ్రాహ్మణపుత్రుండవేదవే
దాగపారిమండై యుండియు నొకబ్రాహ్మ ఁన విడపద్వయ భాష్యం
బిస్తునని వాగ్దత్తంబుజేసి యద్వైతపోవుటచేతనక్కనై పుట్టి నీచంబునుభ

వించుచుంటి నోవాకరా పూర్వ కాలంబున నేననాధుండను బ్రాహ్మణ
నకుపుత్రుండనై బ్రాహ్మణగృహంబులో జన్మించి కరుణచూరి వికపా
పంబునసేపు వాడకుండ నైతివి.

ఏకాదశాంశకై నిష్కృత్యగలదిగా బ్రాహ్మణ ప్రవృత్తిబహుళి
చిరవాసక వ్రాయుకొని యేదని గొల్పుచున్న నిమిషంబున నై వారు
గ్రహంబున భూతి నుచూర్చి ధా ము శివనాను వారాగమున పాశు శివు
ద్రోపుండను బ్రాహ్మణు డొక్కరినచ్చి జూనియ్యును గల వికతనై
బడి యాశోశించి దీనికి ప్రాయశ్చిత్తంబు జెప్పించి శాశ్వతమైన నావి
పుండు చిందింది దీనికి నిష్కృత్యతమగాని పూర్వ కాలంబున నిమిష
యను నొక బ్రాహ్మణు ను కరతనకు మిసియును మధ్యపానంబున
బ్రాహ్మణప్రవృత్తి బహుళి చి వాసించును గాను నేతరులతో ధన్యుడై
యందు న్నానంబునగల వికాకత్రయ నివృత్తి నొందెగావున మోక్షరా
ధనుష్కటకీయో న్నానంబునగావించిన సచ జన్మ రాజాత్మ్యంబగును.
సుగతి దొరుకునని జెప్పును.

వారాధంబున జగమున నున్నంతి మియు నొక్క విషయం
బుమహోన్నతంబై యున్నది యున్నది గావారుండను బ్రాహ్మ
నుండు దుస్సంగత్యంబులగున గాబ్రాహ్మణంబుండ్ల కేతాగ్రముండై
ధన్యుడై న్నానంబున మున్నుండెయ్యక నైజెప్పున గాతామూకభవిశ
దంసగావిచుపిపుమరిచ మునుకారా స్వస్థమూ ముహూపాయా బ్రహ్మ
గురుతల్ప పీఠంబునునుహాపాపును తస్మిన్యోగీతిపంచమః అనివార
సాంగత్యంబును జేసినవారై నాపాపాత్ముండెట్లున.

నల్గురు పాపాత్ములతో నొక దినంబు నాంతంబు గూడిచరించిన
బ్రాహ్మణ్యంబులో చతుర్గాంశంబు నశించును.

రెండోదికంబు గూడి నగల ముహూపాపాత్ములు గూడిన భాగ
త్రయంబు నశించును.

విచిత్రపుష్పయందైన పిమ్మట బ్రహ్మణ్య నాచక చురుగును
నాబుగలసి శయనాశయ భోజన మజ్జనాదులగు సేకేని తత్త్వ పాతకుం
డయి దేహంబు లేడు.

కావున నాదురాచురుగను బ్రహ్మణ్యహిండును బాహుశ్చింత
బువలన భేతాశగ్రస్తు డయిన తనశరీరం బెరుగిన నున్న యిందయి ననేక
దేశంబులు సంచరించుచు వైవానుగ్రహంబుప ధనుష్కా కిరి యందులో
మునీగి నంతమాత్రంబును పూర్వస్మృతివచ్చి నేనుగా నుత్తర వాసుం
డని ధిజలతీర్థంబెందు కింశదూరంబు నచ్చితిరందెంతివునుండ.

అంత నాసమీపంబున దత్తాత్రేయుండగుమహా యోగిని జూచి
పాదాభివందనంబుచేసి యోమహాత్మా నాపేను దురాచారుండు గౌత
మీతీరవాసుండు నేనీచ్చకెందుకువచ్చినో తెలియని మీససర్వస్వ
లుగాన నాకు వివేకిం జేర్పరుప వలయునని విలపించి నాదయాసుండు
ముహూర్తమాత్రంబు చింతించి ఓయీ నీవు మహావ తరుల నాగత్య
దోషంబున బ్రాహ్మణ్యహినుండనై తినని భేతాశండు నన్నా వహించెను
రియు ధనుభేటి స్థిజలంబులునీపై బడుటచే పూర్వ శంబుగలిగె పావ
పంజరవిముకుండ నైతివి సహాపావాత్ముల నాగత్యదోషంబుహరించెనిన్ని
పీడించిన భేతాశండు పూర్వకాలంబున బ్రాహ్మణ్యంబు బాద్రపద కృష్ణ
పక్షంబులో మహాశయం బొనరింపని పాపంబుచేరిని భేతాశత్వంబు
నొందెధనుష్కా కిరి దగ్గర మాత్రంబున భేతాశ నూపంబునూని విష్ణులో
కిప్రాపుండయ్యె.

—*మహాశయశత్రు శ్రాద్ధ ప్రకరణము.*—

లోకంబులోషంబున బాద్రపదమాస్యంబులో మహాలయశ్రాద్ధం
బొనరించనివారు దురాచారులు భేతాశహంబులందును కతిలమకు
సందేహంబు లేదు మహాలయ పక్షంబులో వేద వేదాంగపారగుండు
శ్రోత్రియుండగు బ్రాహ్మణున కొక్కనియైన నిద్ది కేస ముగురునల్లరుకె
న శ్రాద్ధవిధి నంపొగాభానినబుబెట్టవలయు బాద్రపదబహుళి వాశ్యమీ

ప్రహరిసూర్యంప వృశ్చికరాశిలో ప్రవేశించువరకు నాదిసంబులు పితృ పక్షంబుగో గణపసేయంబులని యెరుంగవలయును.

భాద్రపదబహుళపాక్ష్యమీదికంబున శ్రాద్ధంబుజేసినవారలకు వీతి హూత్రం గొప్పయుశ్శోర్యంబు లొసంగు దేవతలుదిశసహస్రనక్షత్రంబులు తృప్తి బొందును. మహాలయ శ్రాద్ధంబు చేయనివానికి గృహక్షేత్ర రామాదులగ్ని హోత్రుండు దశిగాంచును.

ద్వితీయాదికంబున మహాలయంబు జేసినవానికి పావిత్రీనాథుడు సంతరించి సకలముశ్శోర్యంబులొసంగు కైలాసనాథంబు నిచ్చుచు జేయని వాని పితరులు కాలసూత్రమిక్కయంబుల బహుమతు వానికిబ్రహ్మదేడం బడగును.

తృతీయాదికంబున గాపించినవానికి శుభేశ్వరేశ్వర శ్రీహరినుహ భాగ్యంబిచ్చుచు బ్రహ్మ కిష్క మహాశ్శోర్యంబుచాని వంట నుమమరు పితరులు ముప్పవనేల కల్పంబులు తృప్తిబొందుదు చయ్యనివానికి దారి ద్ర్యంబు సంభవించును.

చతుర్థాదికంబున జేసినవానికి గణపతిప్రేమంబు విఘ్నంబులెల్ల దూరంబు నేయ పితృశ్శ్రీ గలుగు. చేయనివానికి సకలకార్యంబులు విఘ్నంబులగును.

పంచమశ్రాద్ధంబున బ్రహ్మ దేవి ప్రీతిచే సకల భాగ్యంబులిచ్చు నాచంద్రులొకంబుగాక గొల్లను. గాపించినవానియింట లక్ష్మీ పార్వతి లుండబోరు.

షష్ఠితిథియందుశ్రాద్ధంబుజేసిన షణ్ముఖుండప్రతండగును. పుత్ర పౌత్రాభివృద్ధిగలుగు చేయనివానికి జ్వాలా సరకంబుదొరుకును.

సప్తమీదికంబున శ్రాద్ధంబు జేసినను సూర్యుడు పేతుండయి హిరణ్యాదలొసంగు చేయనివానికి తయరోగాది వీడగలుగును.

అష్టమీదినసంబున మహాలయంబు చేసినవానికి హాదేపునదయ చేకై వల్యంబు కరస్థాబై యుండును. ఇది శేలకల్పాబులుకి పిళ్ళగణంబులత్య ప్పులగువారు చేయనివానికి నికలమ భాబులు సాభవిచును.

సవమీదినంబున మహాలయంబు చేసినవానికి మహాలయంబు చేసినవానికి దేవి ప్రసాదంబున దేహవన్మారాదెనోగ బుచ్చునూరు మహాలయంబుదొరె కును. చేయనివానికి భూత ప్రేత పిశాచబాధలు దగులును.

దశమీదినంబున మహాలయంబు చేసిన హాదేకళాపరి పూర్ణుండగు చంద్రండుమహాదైవ్యోబులిచ్చు భనధాన్యంబు లీచ్చు. జేయనివానికి కృషి భగ్గుంబగు.

ఏకాదశీదినంబున మహాలయంబు చేసినవానికి మహాలయంబు చేసినవానికి ప్రేతుండలు సర్వశత్రు వినాశంబుజేయు. చేయనివానికి బ్రహ్మ హత్యా దోషంబులు సాముటించు శత్రుబౌధ గలుగును.

ద్వాదశీ దినంబున మహాలయంబు చేసినవానికి మహాలయంబు చేసినవానికి చతుర్భుజండు ప్రేతుండై యుండు చతుర్దశ భుజంబులు సంతరించు శ్రీదేవి భూ, పులు సులలేప్పిణింబు లొసంగునుట. విష్ణుగదయంబు కొముదియంబు స్కాంబులు మాన్పును చక్రంబు విప్పుచేప్పడంబు నేయును. శంఖంబు యూసుధానాది బాధలుమాన్పును చేయనివాడుమాన్పులచే బాధనొంది అస్థిచ్ఛదన నరకంబులోబడును.

త్రయోదశీ దినంబున జేసినవానికి మహాలయంబు సంతోషించి స్రక్పందన వనితాభోగంబులుగలుగు, చేయజేయకుండు లండగు.

చతుర్దశీ యందు మహాలయంబు గావించిన సవాళివానుగ్రహ పాత్రుండై యభీష్టంబుల బొందును. చేయనివాడు మహాలయంబులత్య ప్పులగువారు తుల్యుండగును.

అమావాస్యయందు మహాలయంబు చేసినవానికి పిళ్ళగణంబు లమృత పానంబుగా తృప్తినొందుదురు. బ్రహ్మహోక వాసు లగుదురు

సావత వృద్ధిగలుగుచు యునూరమాపతులిద్దరు సకలైశ్వర్యము లిత్తురు
బ్రహ్మాత్యాదిచాపంబులు నాశనంబగును దేహంతంబున బ్రహ్మైక్యాను
సంధానంబు చే సాయుజ్యప్రాప్తుడగుచు చేయనివాని పితరులు పుణ్యలో
కంబుల నుండినను చక్ర చారకు లగుమరు సాక్షిని వాగనంబడు.

ఓమురులారా భాద్రపదమాసంబు వచ్చిన పితృగణంబులు మా
నామగ్రోతంబులుచ్చించి మాపుత్రులు బ్రాహ్మణుల కిన్నంబు బెట్టు
దురు. మాకు తృప్తిగలుగుచు నృత్యంబు నేయుచుండురు భాద్రపద కృష్ణ
పక్ష ప్రతిపత్తు మొదలుకొని హస్తమాసంబును శ్రావణమాసంబుననుచు బ్రాహ్మ
ణుల కభ్యుదయనంబుగావించి పృథ్వీసూరభక్త్యభ్యోజ్యుడి నమ్మిగా భోజ
నంబు బెట్టినవారి పితృదేవత లాకల్యాణతరలు సువాపానసమంబుగావృత్తి
బొందుదురు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు తృప్తి బొందుదురు బహుభాష
నంబు నేల భాగవత బహురథ ఊగున సుహృదయ శ్రావణంబుగావించిన
త్రైలోకింబులు తృప్తికొను నెప్పుడేహంబు పుత్రహీనులగువారి వారి
భార్యల, జేయవలను. జేయితీగకు దానికొకంబుపచ్చును ఆనందంబు
మహాలయంబు నేయవలెను.

దరిద్రుండయి ద్రవ్యంబు లేకపోయిన బ్రాహ్మణుల గాజుల
వైశ్యుల భిక్షుబడిగి జేయనలెను భిక్షుంబును దొరికినను నరణ్యులులోకి
బోయి పితృదేవతలారా దరిద్రుండయి భిక్షు బెట్టిన దొరికిదాయనైన రోద
నంబునేయుచు తనహస్తంబుల నొడవంబుపై కొట్టుకొనుచు మహాధర్మ
తో నేర్చినవాని పితరు లప్పును తృప్తి బొందుదురు.

గావున పితరులు శ్రాద్ధకాలంబున ఏమ గృహంబు నాశ్రయించి
య్యవరు. (సుతులు లేనివానికి గతులు లేవనట్లు) సుతులు శ్రాద్ధకా
లంబుల పితరుల తృప్తి బొందుచుక పోయిన వాడుశావనిచ్చి గృహంబు
వెడల వారివారి వివాసంబుల పోవురు. కాబట్టి నెడరుల శ్రాద్ధకాలం
బుల తృప్తలం జేయుట సుతులకు కర్తవ్యంబు.

మహాలయంబు శ్రీ సేనేనియు సకలతీర్థఫలంబును సకలయజ్ఞఫలంబును తులాపురుషాది దానఫలంబును చాంద్రామణాది వ్రతఫలంబును చతుర్వేద పారాయణ ఫలంబును గాయత్ర్యాది మహామంత్ర జపఫలంబును సకలతీర్థహాస పురాణపారాయణఫలంబును బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర లోక ప్రాప్తి కారణ ఫలంబును సులేష్మిత ప్రదానంబునై మహాఫల దాయంబగును.

వినుగడు మునులారా పూర్వకాలంబున యగతి దుష్టంత భరత నల్ల హరిశ్చంద్ర కార్తివీర్యాదుల డశరథులబరీష శ్రీరామ ధర్మ రాజాదులు మహాలయంబును గాపించి వారివారిబాధల కిష్టంబులబొసి పుత్రసంపత్తికొంది రాజ్యాకీర్తియు కీర్తికాములై ధర్మలోకస్వామింబులనుభవించి స్వర్గాది పుణ్యలోకంబుల సవాసాలులు సేసి మరయును విశిష్టాత్రి భృగు నౌతమాగీరస మగ్న కాశ్యప ధిరదానజ విశ్వమిత్రా గస్త్యపరాశరామృకండు ప్రభృతీనుహమునులాడరు మహాలయశ్రాద్ధంబు లొనగించియణిమూర్త్యులయిశ్వర్య సిద్ధులంబొంది జీవన్ముక్తులై విలసిల్లెడి

కావున నైశ్వర్యంబు గోరినవారలు మహాలయ శ్రాద్ధంబుగావించుట యశస్యకరణియ్యంబు నట్లుగావించువారల భార్యలూపంబుకొందుదురు యో దురాచారా పూర్వజన్మంబున నీపురుషుడు మశ్రాద్ధంబొసర్చి కారణంబున భేతాళి గ్రస్తుండనై తివి యైదు ధన గొట్టి తీర్థంబులు సేమీదబడుటచే నిరతిజ్ఞానంబుగలిగె.

తదుక్తంచస్కాందే॥ శ్లో॥ విప్రనింసాకృతానాం హి ప్రాపాయశ్చిత్త మితీరితం॥ శూద్రాన్సవిరతానాంచ క్షత్రినిందా తాత్మనాం ॥

కన్యా విక్రయిణాంపిత్రం క్రయ విక్రయిణాంశత్రుం॥ వేదవిక్రయిణాం దేవవిక్రయైనిరతాత్మనాం.

విశ్వాసఘ తుకానాంచ కృకఘ్నానాంసరిష్కృతః॥ భ్రాతృభా ర్యారతానాంచ ధరవిక్రయిణాంతిధా॥

తీర్థవిక్రయినాంపుంసాం ప్రాయశ్చిత్తంసవిద్యతే । తేషాంపాపా
చినశ్యంతి ధనుష్కోటినిమజ్జనాత్ ॥

మాతృద్రోహపితృ త్రోహయత్రిలోహతాత్మనాం । గురుని
దాపకాణాంచ శిననిందాపరాత్మనాం ॥

సత్కథాదూషణానాంచప్రాయశ్చిత్తంసవిద్యతే । దేషాంచాత్రిధ
నుష్కోటా సానాచ్యుర్భిష్యతి ।

ఏచంచ॥ కథితంవిప్రైః ధనుష్కోటిస్తునై ధనం । యశ్చిత్తాన్వినన్వి
షాపేభ్యో ముచ్యతేమాననోభువీతి ॥

వింతిరా మునులార ధనుష్కోటిమాహాత్మ్యం బుస్కంద పురా
ణంబులో జెప్పిన విస్తారభావంతయు వివరించిన బహు న్నంబులు
గానలెను మీరు సకల తీర్థయాత్రా సంగ్రహంబు వినగోరిన వారుగావు
నగ్రంథబాహుళ్యంబగు సంక్షేపరూపంబుగా స్థానపులా న్యాయంబుగా
దాని మాహాత్మ్యబంతయు గ్రహించవలెను.

— క్షీరకుండ మాహాత్మ్యము.—

మహానీయ గురగోష్ఠులగు శౌనకాదిమునీంద్రులను సకలపురాణ
వ్యాఖ్యాననైఖరీసమేతుండగు సూతుం డిట్లనియె. ఓ మునీంద్రులారా
రామసేతువుగల తీర్థంబులలో ముఖ్యులువెలయు చక్ర కుండలగున
రువదినాలుగు తీర్థంబుల యెరింగెడుంగించితిరి. ఇక మీర నేడె ముంకొ
రెవరెరుగిపుండరిన శౌనకాదుం బిట్లనిరి. ఒపారాణ్యోక్తమాచక్రతీర్థ స
మీవంబుననుండు క్షీరకుండతీర్థంబున కానామధేయ బెల్లుగల్గె. దీక్షిన్వి
భవంజేలాగు సవి సరంబుగా నెరుగివు మనీ వేడికసూత్తుం డిట్లనియె.
ఓమునీంద్రులారా తేవిపురశిష్యముగాన పుల్లగామంబున సకప్రదేశం
బుగల దిచటనుండి శ్రీరామచంద్రుండు లవణసముద్రంబులో నేతు బంధ
సప్రసారంభముగావించె తత్తీర్థంబున దర్శనస్పర్శన క్రింది ధ్యానంబులొనర్చి
నమాత్రంబున సకలపాపక్షయకరంబగు క్షీరకుండంబుగలదు దానివ్రబా

వం బెరిగించద పూర్వకాలంబున వెదోక్తాచారసంపన్నుడగు ముద్గలం
డను మునీంద్రుండు దక్షిణసాగరప్రాంతస్థిత పుల్లగ్రామసమీపంబున నా
రాయణ ప్రీతికరంబగు యజ్ఞంబుగావింపుచుండ.

శ్రీమన్నారాయణుండు పీతాంబరుధరుఁడ శంఖ చక్ర కాస్తుబాది
భూషణ భూషితుండు శ్రీదేవి భూదేవీసహితుండు ముద్గలంబకుఁడత్యక్షుం
డైనసాష్టాంగుండై యిట్లని స్తుతించెను.

లక్ష్మీనారాయణోఽన్కుండను కాలమేఘసముద్రభూమి ను పీతాం
బరవిరాజతుండును కాస్తుబాలక్రకంతుండును శంఖ చక్ర దాపద్మ విరాజిత
చతుర్భుజుండును విజితానందలోముండగు పుండరీకాక్షు గాంచి భక్తిప
రవశుండు పులకాంకిత విగ్రహుడగుచు ఓగమానాయకా నీవుసకల జగ
న్నిర్మాతపు తత్మాలకుండపు తత్సంహర్తృ మత్స్యవిరూ వివామణావ
తారుండపు వరాహనారసింహ వామనజామద్భు రాఘవబలభద్రగ
ల్యాదిరూపధారివి విజ్ఞానస్వరూపుండపు నిన్ను గోసయ్యాడ నాదిరంభే
నిరజుండ కృష్ణుండ క్రూరుండ పిశునుండ డాంబీకుండ పరిద్రా పరద్ర
వ్య పరక్షేత్రలోలుడపు నన్నుంగరుణాదృష్టి నవలోకించి రక్షింపుచుని
వెడిన.

ముద్గలః | ప్రథమ జగత్సృష్టి | పాలకాయతీతా పరం | సంహ
త్రేచితతఃపశ్చాన్నవేనారాయణాయతే॥

నమోతత్వ స్వరూపాయ కరుణాయచిదాత్మనే | నమోపరాహ
వపుషేపమః పంచాస్యరూపిణే |

వానుదేవాయనమస్తుభ్యంజమదగ్ని సుతాయతే | రాఘవాయన
మస్తుభ్యం బలభద్రదాయతేనమః ||

కృష్ణాయకలయేతుభ్యం నమో విజ్ఞానరూపిణే | రక్షిమాంకరుణా
సింహో నారాయణజగత్వతే |

నిర్లజ్జంకృష్ణంక్రూరం పిశునండాంబికం కృశం | పరదాకపరద్రవ్య
పరక్షేత్రైకలోలుపం | అసూయావిష్టహృదయ మాంక్షస్యపయాహరే ||

శ్రీవిష్ణుం ముద్గలస్తోత్రం బ్రువకు సంశ్టం దే వరంబు వేడుచునిచ
సారాయణా మీశ్వరంబుకంటే వెక్కువవరం బేనియున్నచో నాకు
సాయంప్రాతఃకాలములయందు యోగియగుంబు జేయచిచ్చ గలిగిన
జగదవిష్ణువు విష్ణో స్మరంబుచిన్నకేశలా శరణంబగుననియును నిల్పిం
దామని కామధనువును రిప్పించి సీరంతో సంఘమని యాజ్ఞ యిచ్చిన
తత్ప్రకారంబున ద గించి. దానిచేసినగాదానకమీరసండుంబు నామంబు
చ్చట స్నానంబు జేసినవారికి మహాశలంబు మరెచు గాయత్రీ సావిత్రి
శ్రీరంబులను హోమంబులు వాటిలోననగాహనం బవశ్యకంబయంబు

ఓ మునీంద్రానీయజ్ఞంబున శ్రీశ్రీక్షరూపంబున హవిర్యోజనం
బుగావింప నేతెంచితి ననిన ముగ్ధులం మ సతోషంబునొందె యిట్లనియె.
ఓరమానాయకా నేధన్యండైతి న త్పత్నీయు సుతులును కృతార్థులైతి
నాజన్మంబును తపంబును వంశమంబును శాశ్వతంబు నొందెయోగాద్య
లుమనంబున నిరంతరంబును జలించుచుండునివుసాక్షాత్కారంబు నొంది
తివి మదీయక్రతుకాలంబు సశలంబయ్యెననుచు ఆవాహనాననాది షో
డశౌపచారింబులం బూబించిన హరియుం ప్రేతుండయి హవిస్సునుభుజిం
చి తృప్తి బొందె నంత నగ్నియు సకలామర సంఘంబులు చరాచరా

త్కంబులగు డకంబులన్నియు తృప్తిబొందె నాసమయంబున లక్ష్మీకాం
తుండు ముగ్ధులం గాంచి ప్రీతుండయి వరంబు వెరుచునిన నతి డిటనియె.

ఓ రమీనాయకా నీవునృత్యక్షంబునొంది భుజించుటవలనం గృ
తాన్మునైతి నింకవరంబొందెన్ది గలదయినను నీయందు నిశ్చలంబునునిష్క
పటంబగు భక్తిప్రసాదింపుము మరియు ప్రతినయంబును ప్రాతస్సా
యంకాలంబుల వయోహోమంబు గావించుట శ్రీచోదితంబు గాననే
తత్ప్రీతిగోరి సురభీషీరంబున నిత్యంబు హోమంబు గావింపగోరెద నేని
గ్ధుండ నాకెత్తు సురభీషీకంబు గల్గుకల్గు ప్రసాదింపుచుని వెడిన నారా
యఁడుండు అన్మృతాశనుండగు విశ్వక్సముగావించి స్పటికశిలా భేదంబుల
నొకనొకరింబు నిర్మింపుచుని మూర్త్యాపించ నతం డమురర్ప సురభి రావిం
చి యితండు ముద్భక్తుండు మత్ప్రీతిగోరి నిరంతరంబు వయోహోమం
బునర్పం గోరుండన నివీసనొనరంమిచు సాయం ప్రాతః కాలంబుల నరు
దెంచి పయః పూరంబులహరింపు మితండు దాన హోమంబుగావించు
చుండుననిన సురభీయునంగీకరించెమాధవుండు ముగ్ధులంగాంచి యిట్లనియె.

ఓతపోధరా నివీసనొవర తిక్కంబగు సురభీషీరంబుచే నిత్యంబును
సాయంప్రాతఃకాలంబుల మత్ప్రీతిగోరిహోమంబుగావించిముగాన నేనం
తుష్టికొందెద నితిర్థంబు క్షీరకుండంబని లోకంబున ఖ్యాతిబొందు నితో
యంబున స్నానంబుగావించిన వారలు వంచమహా పాత కంబులవలన
నుపపాతకంబులవయినను బాసి పరిశుద్ధిలగుచురు. నివురు దేహంతంబున
ముక్తి బంధకుండవయి నన్నుం బొందెద కినిచూనతిచ్చి తిరొహితుం
డయ్యె. ఇంత నా మునీంద్రుండును నారాయణ గూర్చి ప్రీతుండై
యనేకశతసంవత్సరంబులు సురభీషీరంబున హోమంబు గావించుచు
దేహంతంబున శ్రీవిష్ణుసాయుజ్యంబునొందె ఓ మునీంద్రులారా క్షీర
కుండతీర్థంబున కానామంబుగల్గిన తెరుగెరుంగించిత పూర్వ కాలంబున
కాశ్యపునిభౌమ్యుగు కద్రువు కపటంబుజేసి సంత్యయగు వినతం బరా
జితం గావించి దోషంబునొంది పిమ్మట భర్తృనాక్య చోదితయై యాతీ

ర్థంబున స్నానంబొనర్చి పరిశుద్ధురాలయ్యె నెవ్వరై నను పరిశుద్ధమానసు
లగుచు నందు స్నానంబుజేయుదురో వారలకు వేదశాస్త్రంబులు యోగ
జపతపోనియమంబులు తీర్థంబుని పే.పణంబులేల నా తీర్థబిందు సయ్య
క్తంబగు గాలిసోకివను బ్రహ్మలోక ప్రాప్తింబొందుదురు. మరియు నా
తీర్థోత్తమంబున స్నానంబు చేసినవారలు సూర్యాగ్ని సమానతేజులై
వెలయుదురు యెన్నడును నె తరిణ్యాది నరకంబులం బొందరు యేసరుం
డైన కామధేయనమంబగు నా తీర్థంబు గర్భియుండియు నితర తీర్థంబుల
సేవింపఁ బోవుట గోక్షీరంబు సింధుంజైయుండ యర్కక్షీరంబు గోరుటకు
సమానంబగు నేభువాస్నానంబుగావించినచిచ్చెద వినుండా తీర్థంబునం
దు స్నానంబుగావించిన వారల కలభ్యం బేదియుచునేను. ముక్తియుం
గర్భస్థంబైయుండు సత్యంబు సత్యంబు సత్యంబు యేనరుండైననీ యథ్యా
యంబు పఠించు విచురతండు షీరకుండ దీర్ఘవానఫలంబునొందు నిశ్చ
యంబు.

మరియు బుధవిమోచన తీర్థంబుగలది దానిలో స్నానంబు జేసి
దేవర్షి పితృతర్పణంబులు జేసినవారికి బుధగత యవిమోచనం బగును.
తదుపరి జపతీర్థంబున స్నానంబు చేయవలెను తదుపరి వలతీర్థంబున
నవగాహనంబు మహాపుణ్యంబు తదుపరి సుగ్రీవ తీర్థంబును నీలతీర్థంబు
ను, గవాక్ష తీర్థంబును, గజ, గవయ, శిరభ, కముద, సార, పనస్సాది
వానర కల్పితంబులగు తీర్థంబు లనేకంబులు గల విభీషణ తీర్థంబు
మహాపాతకనాశనకరింబు మహాహృత్తంబుమునీంద్రులారా సకలతీర్థం
బుల ప్రభావంబును వినుపించితిని.

—* కద్రూప శాపవిమోచనము. *—

మహానీయ గుణగర్విష్టులగు శౌనకాదిమునీంద్రులు సకలపురాణా
ర్థవిశారదుం డగు సూతున క్లినిరి. ఒ పౌరాణికోత్తమా కద్రూ వినత
లేవరితనూడలు కద్రూవేల ఛంబునసపత్నింబరిభవించెవిమ్మటక్షీరకుండ
తీర్థంబున స్నానంబుచేసి యెల్లు ఆదోషంబువలన విముక్తయయ్యె. నా

యైరంగంతయు సవిస్తగంబుగా నెడంగింపు మనిన సూతుం యిట్లనియె.
 ఓమునీంద్యలారా పూర్వంబున ప్రాజాపతి పుత్రైకలగుకద్రూవిన తలుకశ్య
 పుబరిణయంబై తత్ప్రసాదంబునొంది యుడిరండు క్రువు శేషంవాసు
 క్యాద్యచేక పన్నగంబులంబడసె వినత అరుణ గర్జమలను పుత్రుల
 నిర్వరంగాం చెయ్యిండ్ల కన్యకసమయంబున నంతిక్యంబునసంసరించుచు
 నుచ్చైశ్రవుంగాంచి కపటంబు జేయం దలంచి వినత బిల్బిచి ఓ వివతా
 యాయశ్వంబు నీలవాలంబై ప్రకాశించెను జూడుమాయనిన నాగిడి ఓక

ద్రూ ఈయశ్వరాజంబు శ్వేత వాలంబైయుండ నీలవాలంబని యేల వ
చించెదననియె నిట్లయిర్వరు వివాదంబుచేసి పరాజయంబు నొందిన
వారిలు దాసిభావంబు నొందునట్లు ప్రమాణంబుగావించిరంత కద్రావు
నిజ తనూజులగు సర్వరాజంబుకడమూర్తియి ఓపుత్రులారానే దాసింగా
క నుండునట్లు శ్వేతంబగు నుచ్చైశ్రవు వాలంబు నీలంబుగా జేయుండన
వాలలంగీకరింపకయుండ కద్రావు రోష మూర్ఛిగైయె జనమేదయుండు
నేయు సర్వయూగంబున నాశించు నొందుండని పుత్రులకు శాపంబొసం
గ వారలలో కర్కాటకుండచువాడు దీనుగ్ధై జననిచాదంబులపయింబ
డి యోతిల్లీ నేచుచ్చైశ్రవాసంబు నీలంబుగా చేసెద భీతిబొందకుమని
యాక్షణంబుస్వగ్గోగంబుచే నుచ్చైశ్రవు వాలం బంజన క్రమంబుగా చేసె
నంత కద్రూవిన తలు య.గాంత కాలంబున యోగినిద్రా విరాజితుండగు
ఆదినారాయణుని శయనంబున శాంతశిఖ మా క్య ముక్తైరావణ
కారణంబగు సముద్రోంతంబుననుండు నుచ్చై శస్త్రంచేరి రంత వినత
కృష్ణవాలంబగు దేవరాజ బాహునంబుగాంచి మ. శాస్త్రైక్యకృష్ణు దాసి
యయియుండ తా గ్ధ్యంబుండెలువెడిలి గిరిమాత్ర శ ముక్త హుతాశనుం
బోలె దేబర్లు గాలెన దేహ మాహాశ్మయంబున కిచ్చెరువంచినెడలనేక
విధముల బొగడి. భువనత్రయంబును భీ బొందె నంత సరిండ మారు
బృష్టంబు నెక్కించుకొని మూర్ఛనమీపంబు జెరిన కద్రువు వింతగాంచి
ఓచేకకా నేనా గాలయంబునను బోన గోరెద సెవులు నన్ను విహింపు
ము నీపుత్రుండని గిరుమండు మత్పుత్రులవహించుని యుద్ధాంధ విస
తగిరుమంగాంచె యోనందనా నీవీసర్పంబులుమోయ మినిక సత్తెను జననీ
వాక్యంబుల సంగీకరించి య సర్పముల వహించు కద్రువను
వహించె సంతతాక్షుండు సహస్రాంశురధిపతి వేగంబునం
బోయిన చండీర.మ రక్తిమండిలంబుల వేడివి నురగంబుల
నుద్వింగూలిన కద్రువ సహస్రాక్షు సనేకవిధంబు తత్ప్రసాదా

సాదిత జలాసారంబుల వుత్తులకెల్ల శాంతిగావించె సంత సస్యసంబులు
గరుడుంగాంచి యిటులనిరి.

ఓరీ చేటిపుత్రా ద్వీపాంతరములజూడ మాకిభిషాయము గలదు
గానమమ్మునహించి యచోకిం బొమ్మనిన నాతండ్రిగావించి యొకసమ
యంబున వినతంగాంచి యిట్లనియె. వోజననీ నే యురగంబుల మోయు
టకును నివీకద్రవను మోయుటకును గారణంబేమి మరియు నన్నీయుర
గంబు లేల చేటిపుత్రాండాయని వచించెన రిదియంతయు నబం బెరుగిం
పుమనిన వినత యిట్లనియె. వోతనయానేపూర్వంబున నూనియగు భగ
నిచే లభమునపరాజితనై దాసినైతి తత్కారణమున నేను చేటిపుత్రుం
డని పిలువంబడుచునియురగముల మోపెదవు నేనీ కద్రువను మోయుచు
న్నదాన నేనేమిసేయుదనని ఘోషయై యెరుంగించిన తాత్ప్ర్యంబీదాస్య
బేలాగుసంబాయు సిందుకు జెయందగిన కార్యంబెద్ది యనిన వినత నీవి
ప్పుడ సర్పముల కడకుంబోయి యీదాస్య విమోచనంబున కుపాయం
బడుగుమనిన సతండాక్షణంబు సర్పములకడకుంబోయి వో యహింద్య
లారా మీరేడ్చియైనం గోరినదిదెచ్చియిచ్చెదమాకీ నాస్యవిమోచమున
గావింపుండనిన పన్నగము లమృతంబుగోరిన నాతండ్రి దెచ్చియిచ్చెద
నని వచించి జననీసమీపమునకుంబోయి యాతెరంగంతయు నెరుంగించి
యమృతాపహరణమునకుంబోయెద నాకలి పుడమెను భక్ష్యంబొసంగు
మనిన వినత యోవ్రత్రీకా సముద్రమధ్యముననుండు దుశ్చక్రితులగు
శబరులం భుజంపుము వారలయందొక విప్రుండుశబరసింగకౌంటికియైయుం
డునతండ్రియుం బోలె బ్రహ్మతేజంబున కంఠంబు దహించు వాని
నెరింగి పరిత్యజించు నీశిశీరంబంతయు మరుదాదిదేవతలు రక్షింతురు
గాకయని యిట్లనియెన పిమ్మట గరుడుండాక్షణంబు శబరలకుమున
కుంబోయి నాతండ్రిని ప్రసన్నులచుండ నొక బ్రాణుడు గిరిధరు బ్రవే
శించు విహంగములవలన వివృతంబగు గరుడుని కంఠబిల్లంబునబ్రవే
శించు శబరులలోనుండి కంఠంబు దహింప వయినదేతయుండెరింగి వో

య్యె నంత నాఖండలుండేతెంచి యాగరుని వక్షములపై కలిశంబు
వెచిన సతండానవ్వుచు పాక శాసనగాంచియిట్లునియె యోపుదుఁగూతా
త్వత్కులిశ పాతంబువలన నాకువేదన గలుగఁజేయఁజూస నొక పక్షం
బాసంగెద దాననిదిసఖ్యోద్యోగంబగునని యెవఁ పక్షంబొనంగ నకలసూర
మునిసఁఘంబు లాతపనఁ బులను క్రితశ్చయింతు మెచ్చి సుపక్షుడనిపాగ
డిరంత గరుషుడింగ్రుచికో ములన్లునియె. యోపునాదరా వేసచరాస
రాత్మకంబులగు సకలలోకంబుల వహీపంజాలను భవాద్యత సహస్రం
బులైనను నాకుయుక్తంబున లవ్యంబుగావు నీ చేమి నేయనోపునుననినఁగి
రనాయకుం డతనిపామర్థ్యంబున కాశ్చర్యంబునొంది శాంతంబుగానతని
తోనిట్లునియె.

ఓఖగేంద్రుడా ఆదరాపహమ్యతుండగు నీవఁ హృతంబేల గీతనామ
లకిచ్చిన వారలు జరామరణన్యాయై మాకంటె నక్రతులై ముమ్ముబాధి
తుడగాన మరల నాకిమ్మన సతండ్రింగుగాంచి యోసూనాయకా నేయ
మృతంబుగొనిపోయియుండులకిచ్చి నామాతృదాస్యంబు బాపెద పిన్నుల
వారలుపయోగింపకమున్న నీ వాయమృతంబు గొనుచున దేవేంద్రుండు
ప్రీతుడై నరంబువెడుమనినసుకృండు కపటంబుచేరుజరని దాసింగాజేసి
నయురగంబులెల్ల నాశనంబగున్లు గావింపుమని వేడిసనిద్రుండానరంబొ
సంగె కంత గరుషుం డమృతంబుగొని యురగుల కడకు పని యోహన్న
గంబులారా యమృతంబు జేచ్చి కలశంబులపై నుంచిన మీరిలింకఁ
జననంబుగావించిపాపగొనఁగ్గుండు మల్లననీదాస్యంబుపాసెననిన సద్భిరా
జంబులంగీకరించె నింగ్రుండాతరి యమృతంబుగొని నరంబులబోయియు
ధాన్తానముచుండుంచె నానమయమున ధుడగంబు లమృతంబుగానకననియు
చినదర్శలనాకుటవలన జహ్వంబుల కుశాగ్రతాడితంబులై ద్వివిధముల
య్యె. నాటంగోడోదోములెల ద్విహ్వలనబరఁగ నమృతక్షితింజేసిధక్షుప
విత్రంబులయ్యె నిద్విధమున గరుషుండు జననవాస్యమివాపి కపటమున
జననిదాసుంజేసుకొనిన కక్రగువుగాంచి కోపమునభర్తృవచిరర్య కరుగా

కయుండునని శాపంబొసంగియధేచ్ఛంబోయెనంత కద్రూపి తలుపుర్ర
నమీపమునకుబోవ నామునిపుంగవుండు కద్రవుంగాంచి కోపసంత కల
చనుండై లోదురాత్మికా వినతంగపటమానం బరాజితంజేసితివిగానమత్స
రిచర్యకుండగవు యేమనుజుండైనను యేయంగనయెసనుపరులంగపబము
గావించిజయమునొందుదుకొ వారలుమహాపాదకులనం బనుదురులేత్స
భాషణముగావించిన నరుండు బ్రహ్మహత్యా సురాపాన స్వర్గస్తేయాది
దోషములంబొందు పిమ్మట నరకమునంబనుదురు. మరియు భలజేత్య
పంజీ భుజించువాడతి దారుణ నరకమునొందు మరియు యతని దర్శనము
గావించిననరెండు పాపశాంకైతి సూర్యునైన జలమునైన పావకునైన నవి
లోకింపనలయు యచట నతండు వసించునచట నివాసముగావించినవార
లెల్లనరకప్రాపులగుదురుగాన మడ్పమీనననుండకుమిని కమ్రవనుదిక్కా
రముజేసి న్వచశీలయగు వినతం బరిగ్రహించె నిట్లుకశ్యప మహామునీం
ద్రుచే నిరసింపంబడి యతని పాద పతితయై విలపింపుచున్నను సతండంగీ
కరింపకపోయిన వినతయిట్లనియె. వోమునీంద్రామద్భగిం దయాళుండ
వైరక్షింపు మజ్జానమున పాపముగావించె యమిపుము లోకమున భవా
దృశులగు సాధులెల్ల దయాళువులై యుందురుగదా యనివెడిన వినతం
గాంచి కశ్యపుం డిట్లనియె.

ఓ వినతాయీపాపమునకు శాంతియొసర్చినంగాని యీదురాచా
రింగై కొన నే ముమ్మారు వచించె నిశ్చయంబనిన వినతయిట్లనియె.
వోమునీంద్రా యీపాపమునకు నిష్కృతి గావించి దత్తిరిచర్యాహవట్ల
గునది పచింపవెయనివెడిన నతండు కొంతదడిపు చింజించి యిట్లనియె.
దక్షిణసముద్రతీరమునవిముక్తిదంబగు పుల్లగ్రామమునపాపవినాశంబగు
క్షీరసమంబున బొకతీరముగలదు కిదుగ్రవచటికెంబోయి స్నానంబొనర్చిన
మాత్రమున దోషవిక్తియగు నట్లుగావించి ప్రాయశ్చిత్తా యతము
లొనర్చిన నీదోషము నశింపదని కశ్యపుండు వచించిన కదుపుపుత్రసహ
యనియై కతిపయదినములక్షీరసరంబునకుంబోయి విజ తేద్రీయయుప్రియ

తయ్య నె సంకల్పపూర్వకముగా న్నానంబొసర్చితిధిత్రయంబుపవాసముం
డిచత్తుర్దివసమున అదరపూర్వకముగ న్నానముజేయుచుండ అశరీరవాణియి
ట్లనియె. ఓవరితా ఈతీర్థమునవ్నానముజేయుటంజేసి గరుడో కశాపము
నశించె భత్కశశ్రూషణమునకహుకరాలవైతివిధల జేత్యదోషము న
శించె నింక భత్కసమీపమునకుంబొప్పుశంకునిన్నుంబరిగ్రహించునని వ
చించి కద్రుపుయాయశరీరవాణివడినముగావించిమాతీర్థమునకు ప్రద
క్షీణముజేసి పుత్రసహితమై భత్కసమీపమునకుంబోయె సంతనాము
నీందుండు క్షీరసరోవరముల న్నానముగావించిసూతపాపయగు కద్రుసం
గాంచి అత్మశశ్రూషణమున కంగీకరించెను. వోమునిద్రుగారా కద్రూ
శాపవిమోక్షణంబగు వృత్తబెరుంగించితేయెవ్వండయిన క్షీరసరోవరము
న న్నానంబొసర్చిన ముక్తింబొందుమరియును యేమచుజూడయన యీ
యథ్థాయముభక్తియుక్తుండై ఇతించు వినునతండు క్షీరకుండ న్నానఫ
లమును అశ్వమేధాధియజ్ఞఫలమును గంగాది సర్వతిర్థ ఫలమునుం బొం
దు నిశ్చయంబని సౌనకాది మునింద్రులకు సూతుడెరుంగించెను.

—* కపిత్థిర మాహాత్మ్యము. *

(రంభా శాపవిమోచనము.)

మహానీయ గుణగర్వితులగు శౌనకాది మునీంద్రులకు సకలపురాణా
భిజ్ఞుండగు సూతుండిట్లనియె ఓ మునీంద్రులారా పూర్వమున రావణా
దులగు రాక్షసులు మరణమునొందిన పిమ్మట వానరులందరు గ ధ
మాదనంబున కరుదెంచి స్వప్నోక్తోపకారాధ్యక్షులై యొక లీలకంబు
నిర్మించి యీతీర్థమున స్నానముగావించిన మూలపురుషులవలయు
నరక దారిద్ర్యము నొందక ముక్తిగా మమరు ఈతీర్థమున నేర్పవలెన
నిరంతరంబు స్మరించుచుండు నతండ్రిప్సిత పరంపరలనొక పిమ్మట వరము
పదంబు నొందు సీతీర్థంబునకు సదృశంబులేక యునునని వరింబు
లొసంగి రామచంద్రకడకుంజని నమస్కార పూర్వకంబుగా ఒ రఘు
నాయకా యీతీర్థమునకు వృత్తమంబగు వరాహునిచే యని వేడిన
రామచంద్రుండు ప్రీతుడయి యీ కపిత్థిరమున స్నానమునర్చినవారిలు
గంగాది స్వతీర్థస్నానఫలంబును అగ్నిష్టమాదియైన పలంబునుగాయ
త్రాడి మాహామాత్ర జప ఫలంబునుంబొందుచునని పంబొసంగె. నంత
శశిరేఖరుండును సూర్యుండును సహస్రక్షుండును యముండును నరుణుం
డును ఆదిత్యుండును మరయునుంగల నిలిపుచును అతియెభ్యగుచుకుంట్టుం
డును గౌతముండును పరాశరుండును కణ్వండును అగస్త్యుండును సుతి
త్థుండును విశ్వమిత్రుండును నారదుండును మొదలగు మహర్షులందరు
యారామదత్తు వరాహగు తిర్థబసేక విధంబులం గొనియాడ యందు
స్నానమొనర్చి యీదీర్థంబు కపీంద్రులచే నిర్మితం బగుటం చేసి కపి
త్థిరంబును ఖ్యాతిం బొందునని వచించిరి గాన నది సకల తిర్థాత్తమం
బును వెలయుచుండు నాకపిత్థిరంబున ముక్తిగోచరవారందరు స్నాన
మొనర్పవలయు. పూర్వంబున రంభా కౌశికి శాపంబున శైలరూపము
నొంది యీతీర్థమున స్నానమొనర్చి మరల నిజరూపంబునొందె ననిన
శౌనకాది ఋషు లిటునిరి.

ఓపాల్వానోత్తమావిశ్వామిత్రుణ్ణిజేల రంభన్మశైలయగునట్లు శా
 పమోసాగె. పీఠుట శిలాఘాతయగు యాసురాంగన యట్లాత్మీర్థబున.
 కుపోయి న్నానమొనర్చె విరియారయు సవిస్తరంబుగ నెరింగింపు మచి
 వేసిన సూతు డిట్లులనియె. పూర్వంబునకు శికావ్య యాబున విశ్వామి
 త్రుండచు భూపల్వాముగఁబయించి యొకానొక సమయంబున సేనా
 పరివృతుండఱు సకల దేశంబుల సంచరించుచు వసిష్ఠాశ్రమంబునకుపోవ
 నామహాత్ముడు కామధేవుప్రభావంబున నతినికాతిధ్యైబాసంగిన త్సప్తు
 డఱు కామధేవు ప్రభావంబెరింగి దానిం తనకిమ్ముచి వేసిన వసిష్ఠుం డంగీ
 కరింపకపోయె నంత కౌశికుడు బలాత్కారంబున కామధేవును గ్రహిం
 పంబోయి తద్విస్మయలగు మేచ్ఛాదులచే పరాజయంబు నొంది మహా
 దేవునార్థించి తత్సనాదంబున సకల దివ్యాస్త్రంబులంబడసి మరలవసి
 ష్ఠాశ్రమ సమీపంబునకుపోయిబ్రహ్మస్త్రైశ్వస్త్రాబులనెల్లబయోగింప
 నామునీంద్రుండుబ్రహ్మదండబుచ్చెనని యల్లవారిం చిన విశ్వామిత్రుండు
 పరాడితుండఁగుచు గ్రాహ్మ్యైబునకై తపమొనర్చి గోరి పూర్వవక్షిణ
 వశ్చిను దిక్కులయందుఘోరంబగుతపమొనర్చియచ్చట విఘ్నంబునొంది
 వృత్తరాశంబునకుం జని హేమవతంబున పాపవినాశియగు కౌశిక నదీ
 దీరంబున జశేంద్రియుండును నిరాహారండును జితశాస్త్రియుండును జితక్రో
 ధుండును గ్రీష్మంబున పంచాగ్నిమధ్యస్థుండును న్నరాకాలంబుల ఆకాశ
 గుండును శిరంబుల జలమధ్యస్థుండునుకై యత్యుగ్రంబగు తపంబు దివ్య
 వర్ష సహస్రంబులు గావింపుమండ యింద్రాదు లగు నిజరులు
 బీభీషలిగి రంభంగాంచి యిబుగిరి. ఒ కామిదీమణి హేమనచ్చైలంబున
 కాఠీకీ నదీతిరంబునం దుగ్రతప మొనర్చి విశ్వామిత్రు కడకాం జని
 తత్తపంబునకు విఘ్న మొనర్చుమనెన నతిసురలంగాంచి నోత్రిదశ వ్రంగవు
 లారా విశ్వామిత్ర మహామునిమృండతి స్రూరుం యనన్ముంగాంచి శాప
 మొసంగుగాన నేభయంబు నొందెన మీరలు దయా పరులయి నన్ని కా
 ర్యంబున నియోగింపక రక్షింపుండనిన జంభారె యిట్లనియె. ఓపనితా

బీతినొండకుము నీవతిచుందర కూపంబు నొంది యామునీంద్య మోహిం
పంజేయుము నేనును ని నెంట నరుదెంచెద ఈమమ్మగుండును కోకిలారాప
మధుమండగు వసంతుండును నరుదెంతురనిన రశభయు విశ్వమిత్రాశ్ర
మంబునకుపోయి నునోహర విచేషితంబుగావింప మగనుండును మనం
బున నానందంబు గావించె నంత మునిపుంగవుండా రంభా గాంచి సంశ
యంబు నొంది శతక్రతుకృతంబు విష్ణుంబుగా నొంగి క్రోధ సంరక్త
లోచనుండెయి యిట్లనియె.

ఓరంభా నీవతిదారుణంబగు శిలారూపంబునొందివర్ష శతాయుతం
బులుండుము పిమ్మటనొకబ్రాహ్మణునిచే రక్షింపబడిస్వయాపంబునొంది
తవనిశాపంబానంగె నాక్షణాబనదియుశిశువునంబునొందిబహుకాలంబు
విశ్వమిత్రాశ్రమసమీపంబుననుండె నంతన మునిప్రభుడును మహోత్త
రంబగు తపంబుగావించి వసిష్టవాక్యమునరావిస్యదుఃఖంబగు బ్రాహ్మ
ణ్యంబుజెందె నాయాశ్రమంబున సుగ్రీవశిష్యుండగు శ్వేతుండనుమునిం
ద్రుండు చిరకాలము మోక్షముగోరి తపంబుగావింపుచుండ నంగారక
యును వొక రక్కసి మేఘస్వన మహాస్వనయగుచు పూత్రరక్త వ్రకీషా
దూల వషింపుచు మరియుననేకవిధంబుల నామునీండునిబాధింపనతండు
క్రుంధుడయి కౌశికసుత కోమిందిన శిలంగొని నాచువ్యాప్తసంయో
గ్యంబు గావించి యారక్కసిపైవై వసదియు నానిశాచరిసనుగమించె.
నానక్కచరియు బీల్చిబొంది దక్షిణసముద్రతీరంబుననుండు కశివీర్ధంబున

మునింగిన నాశిలయు అనుద్రుతయై యచకింబోయి నూ రాక్షసశిరం
బునంబడియె. చంతరంభయుకపతీకమజన ప్రభావంబున శిలాచూపంబువిడిచి
నిజచూపంబునొందికనుమధారావస్థితయుదివ్యవిమానాల్లాడియుదివ్యా
బర విరాజితయు ఈ కేమునకటకవరాభరణ భూషితయు ఊర్వశ్యాది
సభివర్ణితయుగగుచూచాకపిర్థ మహాత్మ్యంబుకవిధంబులంబొగడి శిశి
భూషణుండగు రామనాగునేవిచియమరావతికింబోయెనారాక్షసియునూ
ర్వోబుచప్పుతాచియచువేశ్యా త్నంబదియుచుకంభజన్మాశాపంబున రా
క్షసీచూపంబునొందియుండియిప్పుడెత్తెంబునన్నాచం గొనర్చిమకత్వంబున
నిజచూపంబునొందె. సమునివృలారా యివిఫి బున పృతాచి రాభ
లినుపురు అగర్భ్యశినచూడకు శ్వేతముహూర్త ప్రసాదంబున రాక్షసి శిలా
చూపంబువిడిచి కపిత్థి ప్రభావంబున నిజచూపంబులొందిరిగానజనుండు
సకలప్రయత్న బులన ను స్వాగతంబునొనరించలయునని శౌనకాది ము
నీగద్యులకు సూతుం చెరుంగింపెను.

మరియు గాయత్రీ సావిత్రీ తీర్థంబులు మహాత్రమంబులు
వాటిలో నవిగాహనం బవశ్యకరణీయంబుః

మరియు రుణవిమోచనతీర్థంబుగలదు. చానిలో స్నానంబుజేసి
దేవర్షి పితృతర్పణంబులు జేసినవారికి రుణగతయ విమోచనంబగును.

తదుపరి దేవతీర్థంబున స్నానంబు జేయవలెను. తదుపరి నలతీర్థం
బున నవిగాహనంబు మహాపుణ్యంబు.

“తదుపరి సుగ్రీవ, తీర్థంబును, నీల, తీర్థంబును, గవాక్ష, తీర్థం
బును, గజ, తీర్థంబును, గవయ, తీర్థంబును, శరభ, తీర్థంబును, కుము
ద, తీర్థంబును, నార, తీర్థంబును.”

పనసాది వానర కన్యిత్రులగు త్కరులు లక్షకరులు గలరు.

శ్రీరామలింగ స్వామి సేవాకైంకర్యామల వలన

వచ్చే ఫలముల వివరణ.

మరియు రామలింగప్రభావము మహామూర్ఖులను జెప్పెద సా
పథానచిత్తులై విండు ప్రాణమాత్రమున సకల వాంఛలు నశి చు
ను శ్రీరామచంద్రుచే ప్రస్థితబడిన రామలింగమును నేనునుజుంజేస
ద్యుంజెనేని వాని పుష్కలము లేదు ముక్తు కగును. మునికులారా
రామ లింగ మూహిత్యులు నెవ్వరు వర్ణించగలరు నాకు తోచినంత
వివరించెను.

తనత్తంసకందే! శ్లో ౩౩. రామస్మృతి లింగం యః పశ్యతి
పరస్యక్మ. | సకల కోముక్తి మాన్యోతి శీచనాయుజ్యహంకరే ||

సచ్చిదానందమూర్తితః సాబలుక్రం ప్రయాంచనై | రామేశ్వ
రాఖ్యంయన్తిం | రామదదేశ్చైవజితం ||

తస్యస్మరణమాత్రేణయమఃకీడాపికో భవేత్ | రామలింగేశ్వరిం
లింగంయేచ్ఛయంతి సత్కన్యకాః |

కిందానై కీఃప్రత్యస్తేషాం కీతస్యాభిః కిమభ్యస్తేః | రామేశ్వర
మహాలింగంమానసాన్మహాకంఠం | శ్రోతవ్యోస్తేతివ్యంచస్మత్స్య
ముముక్షుభిః | ఇతి || వింటిరా మునంద్మలారా,

సమునుజునకైన ధనుష్కటోద్ధగ్నగుంబును రామనాథుండెన్ని
నంబునుగల్గు నతని గంగానాథుల బలనె కార్యంబులేది యేమాంశు
జైన గురుకాన్వయకాలము రాక నాధుని జంపిచు నతాడిరువదియొక
కులంబు నుద్ధించి ఇవలొ కీముననుండు నెవ్వంజైన యొ దినంబున రామ
నాథుని దృఢించిన నతం డిహంబున భగవంతుంజేయుండి యంతమున రుద్ర
త్వంబునొందు రామనాథమహాలింగ సేవవలన గలుగెనెడలం బితర ధన్యు
లుల నెన్నజైననుగలుగను. ఎవ్వజైనజీతకాలమధ్యంబుననొకానొకప్పు
డైన రామనాథదర్శనము సేచునిననుండుపితృపీఠసంధి పుండుగాడు శంకరుం

డవిచెప్పంబడు యేమనుజుండై రామనాథాలయంబుఁగారవులచే నొనర్చు
నతండు త్రికోటి కులవాసంమునుండై స్వర్గ సుఖంబులబొందఁ, యెవ్వం
డైన యష్టకంబులచేఁగొనించుకొనుకొను కుతంబునొంగు, శిలామూహ
ములకొనర్చు నతండు బ్రహ్మచరంబునొందు, యెవ్వండైన పృథివీకాది
శిలాభేదంబులం గావించునతండు విచారంబునొంది శివలోక సుఖ
బులంబొందు. యేమనుజుండైన తామ్ర మున నొనర్చు నాతండు శివ
ధ్యానస్థితుండై శివనామిష్య బుకొందు, యేమనుజుడు గీతంబుల
నొనర్చు నతండు శివనామిష్య బుకొంది మహాదేవుని దంబు నిరతరం
బుమోగించుచుండు, యెవ్వండు భక్తియుతుండై స్వర్గంబుచే నొన
ర్చు నతండు శివసాయుజ్యహం శివుగఁ ముక్తిబొందు, లోక మన హే
నుబున నాశీవాలయంబునొనర్చు ధర్మాత్మండును. పృథ్వీమూహంబు
లనాయూలయంబుగావించిన దుండ్రుండును పీడియవగు సమసఫలంబు
నొందుడు.

యెవ్వండును గామనాథాభిషేకంబులు బుధాధ్యాయం
బును చనుకంబును పురుషచూక్త బుధుల త్రిగుణర్పంబును సరిచాంతియు
పానగనానాటకంబును జపించునతండు సరకంబునొందుడు. యేనగుండయున
పంచవ్యంబుల నామనాథమహాలింగ స్నానంబుగావించు నతండు శాత్రుణు
బున కల్పజన్మాన్తరపాపంబులం దొలగు. నాథున్నానంబుజేయించిన మ
నుజుండుపాపరాశిగొని బ్రాహ్మలోకంబునొందు. ఘృతీన్నానంబుగావించి
న మనుజుం డభిల జన్మకృతపాప సమూహంబులం దొయు. సీరన్నా
నంబుగావించిన మర్త్యుండేకవింశతిగులోధార బాహునన్చి శివలోకంబునొం
దు గణిన్నానంబుజేయించిన నరుం డభిలపాప వినిర్ముక్తుడయి విష్ణులో
కంబునందు తిలతయిలాభ్యుగచుబొన్చి మానవ్రుషమబేర గృహంబు
నవసించు. ఇత్యు రసంబుల స్నానంబుచేయించిన మనుజుండు చంద్రలో
కంబునందు. లికుచామ్ర రనాసారంబున మర్జనంబుచేయించిన నరుండు
పితృలోకంబునందు నారికేళంబుల స్నానంబుగావించిన మానవ్రుష బ్రా

హృహత్యాది మహాపాతకముల నాశనంబుకేయు. మరియు రామనాథా
భిషేకార్థంబై మృగములం జేసరుండొసంగునతం దింబున చిరాయువైనక
లసమృద్ధు లంబూముఁ తామ్రచంద్రబాసాగిన మనుజుండు దేవేంద్ర
త్వంబు నొండు. కావ్యకుంభ ప్రధానముగావించిన జనుండు వరమేష్టి
లోకంబునందు. పే మకుంభదాసంబుచేసిననకుం దిశ్వర లోకమునందు
రత్నకుంభదాసంబుగా వించిన మానవుండు శివసూర్యుని నాతు. నీమ
నుజుండున గోదానంబుగావించునతం దిశ్వమేధశలంబునొంది దేహ తం
బున ఈశ్వర లోకంబున నిగి శివసూర్యుని ధార్మియై వెలయు మహావైత్రాబ
గు రామేశ్వరంబున రామనాథుని నిధియందు. వసించునతండు ముక్తి
బొందు జనుంబుల కాముఖులైతితామగ నరుగు. లోకంబున రామనాథ
మహాలింగాబు పూజించి పక్షిని వినిన స్మరించిన వారిలకు దుర్లభం
బెదియులేదు. రామనాథ సేవికంబోవుచుండు మనుజుగావించిన సకల
పాపములు భిక్షివొ ను. రామనాథు పీఠించువారికి వేదములు శాస్త్ర
ములు తీర్థయాత్రలేల ఎచుండు డును చందన కుంకుమ, కోష్ఠ, కస్తూరి
గుగ్గుల, సరళాదుల కొసంగు నతండు ధనాభ్యుదయిగు ముత్తాభరణ న
స్త్రాదుల నొస గువా డొందును కార్యంబు నొందడు యెవ్వకయినన
మాహాత్యంబులగు గంగాతోయంబున రామనాథ మహాలింగాచిషేకం
బు జేయునితం దీప్తిరుంకుం బూజ్యుండు నిందుకు సాదియాబు లేదు. ఏప
ర్యంతంబు మనుజులకు తరామరకంబుగల్గు సంతాక సకలలోకవంద్యం
నుజేపూజ్యుండును స్తుత్యుండును. గురా మనాథు' పజిపశలయు, సకల
పురాణంబుల శాస్త్రాదుల రామనాథుని గాకాస్మిశ బగుధర్మంబురేవగా
సభక్తియగుటై మహా కందునింబు రామనాథేశ్వరు భజించి వారలు
భూలోకంబున వుత్తరదారి యతులయినహుభోగంబులంబొంది దేహంత
బున శాశ్వతంబును ముక్తిబొందుదురు. ఓ మునీంద్రులారా రామనా
థప్రభావం బెరుంగించితర. ఇ కనేపుష్పాకథనన 'రెవరో వచిపువ
శౌనకాదులుఓసూతా

—*శ్రీరామలింగస్వామి ప్రతిష్ఠాకథను మునులడుగుట.*—

శ్రీరామలింగప్రతిష్ఠా శ్రీరామచంద్రుం డెవ్వీధుంబునజేసి దానికథ సవిస్తారముగా వినుపింపుమని యడిగిన సూతుండు ప్రీతుండయి ముని వ్రాతంబుతో నిట్లనియె.

ఓమునీంద్రులారా శ్రీరామచంద్రుండు సుగ్రీవాది వాసరనైనన్యంబుతో సముద్రంబుదాటి సువేలాద్రిపై విడిచిజేసియున్నయక రావణాసురుండు సౌధంబుపై కెక్కి నైనన్యంబుల జూచుచుండ సుగ్రీవుండు నహింపకజాలక నాచునువేగంబుతోపోయి రావణాసురుని కిరీటంబులు దన్నిన నవి సెధి పొతంబులయ్యె నతండు గృహాబుగోనికిపోయి రాక్షస నైనన్యంబులంబ-పిన పోకు ఘోరంబయ్యె సతికాయ మహాకాయ ధూమ్రాక్ష తామ్రాక్ష సరాంజిక దేవాంతగ ప్రభృతి మూలబలంబులు మడసినపిమ్మట శ్రీరామభద్రుండు రావణ కుంభకర్ణుల వధించినబ్రాహ్మ స్త్రీపాతితుండగు దశగ్రీవునిగాంచి విద్యాధరాది సకలదేవి సంఘంబులు మునీంద్రులు బహు సంతోషించి రాఘవేంద్రుని స్తుతియించి రింద్రాదులుపుష్పవర్షంబు గురిపించిరి.

అంత శ్రీరామచంద్రుండు విభీషణునకు పట్టాభిషేకంబుజేసి సీతా సామిత్రిసమేతుండయి కపి నైనన్యంబులతోడరాగ గాధమాదన పర్వతంబునకు వచ్చిన సగన్త్యుని మునీంద్రులు సంతోషించి విన తించిరి.

ఓరఘనాయకా నీవులోకానుగ్రహ కారివి రావణవధంబుగావింప భూతలంబునం జనించినవాడవు తాటక రేహసంహరివి గాఢజా ధ్వర రక్షకుండవు మారీచ సుబాహుప్రాణహారివి అహల్యా ముక్తసంధాయవి పాదపంకజ రేణుండవు హాకోదండ భంజనుండవు మైథిలీ పాణిగహణోత్సవశాలివి రేణుకాపుత్ర బరాజయకారివి పితృవచసంబుసత్యంబుగావింప నైదేహి లక్షణసహితుండనై యరణ్యంబున కరుడెంచి వి భంతునకు పాదుకాయుగళంబొసంగి శరభంగ మహామునీంద్రునకు కైవల్యంబొసం

గితివి విరాధ ప్రాశంబు గావించితివి గృధ్ర సమండ్ నైతివి
 మాయామృగ మారీచగర్వంబు వారింపితివి కబంధు మాస్పితివి శబరీ
 వ్రాజనంబంగీకరించితివి సుగ్రీవ సఖ్యంబుగావించి వాఁడైత తిలయంబ
 కనిచితివి మహాగంభీరంబగు సమ్రాటంబున సేతుబంబు గావించి రావ
 ణాది సకలరాక్షస పుంజులు నధించి లోకత్రయంబు గాంచితివి.
 మఱియును సుసారాబుధిని సంతాప పోతి పాదంబుజ ద్వయండ్ల
 భక్తాఁరి సంహరివి నచ్చిదానంద మా పుండ్రులలోకస్పృశిత్వంత హేతు
 భూతుండవు కరుణామూర్ధిని సభక్త క్షణక్షణీతుండవు మమ్ములగావు
 మని పలువిధాబులం బ్రార్థించి యన్త్యాదు లూరికయుండిరి.

ఓ తపోధరులారా నే స్వరూపపులచే పశుకౌరకు సేవనీయుం
 డను దృష్టిగోచరంబగు జాతుపుమాక్షభాజనంబగు అగ్నియినను శాం
 తులు నిరహంకారులు యథాలాభసంతుష్టులును సర్వభూత దయాళులు
 ను ఊర్ధ్వ రేతులగు మునీంద్రులకు నిర తరింబు నమస్కరింపుచుండగాన
 బ్రాహ్మణ్య దేవుండనైతి మిమ్ముక కార్యంబువేడద రావణాపథంబునంగలి
 గిన పాతకంబునకుం బ్రాయశ్చిత్తం బెఱుగింపుడనిన మునీంద్రులొనరి.
 ఓ జకన్నాభా వోస్యోక్తా మహాపుణ్యంబును విముక్తిదంబగు నీగంధ
 మాదనవర్షశంబున లోకోపకారార్థంబు శివలింగప్రతిష్ఠగావంపుము
 దానవీరశాసనవధి దోషంబునశించు లింగస్థాపన పుణ్యంబునచింప చతు
 ర్ముకుండయిన సమర్థుడుగాను యీగంధమాదనంబున నీచేతనపితంబగు
 శివలింగదర్శనంబున జనంబులకు కాసిలింగాప లోకన ఫలంబుకన్న కోటి
 గుణిత ఫలంబుగల్గు నిందుకు సందెయగులేదు మరియు నా లింగాంబు
 భనన్నామంబుచే రామలింగాంబు ఖ్యాతిబొంది కాష్టపుంజంబులదహ
 నుండుం బోలె నకలపాపంబుల నాశనంబు చేయుచుండుగాన ఓకరుణాక
 రావిగ్రహాలింగస్థాపనంబున కాలస్యంబు సేయకుమని మునీంద్రులుపలికి
 నరామచంద్రుండు ద్విముహూర్తంబగు పుణ్యకాలంబునశ్చయించిమహా
 బలుండగు హనుమంతుండాంచి యిట్లనియె.

ఓ హనుమంతా నీవతిత్వరితగమనంబున కెలాసంబున కేగియొక
దివ్యలింగంబుచుదెమ్మని శ్రీరాముండానతిచ్చిన తక్షణంబునమహావా
యువేగంబున కెగసి కెలాసంబునకరిగి తపోస్విష్టంజీయ పార్వతీసహితుం
డైశివుండు ప్రత్యక్షుండై లింగంబొసంగిన మారుతి యేతెంచు చుండె.

అగస్త్యాది మునీంద్రులు యాతీకంబు జేయించజానకీ కృతంబ
యిన లింగంబుచు, శ్రీరామ చంద్రుండు జానకీ సహితుం డయినక
ల్బంబుచేసి జ్యేష్ఠశుద్ధ దశమీ బుధవారరంబున హస్తానక్షత్ర సంయుక్త
గరజీకరణన్యతీసాత యోగపంచాంగ శుద్ధిజూచి కన్యారాశియందు చం
ద్రంబును నృషభరాశియందు శూర్యుంబును విలసిల్లి మహాపుణ్యస్థలం
బగు గంధమాదనపర్వతంబుమీద నై దేహీకృతసింహతామయ లింగంబు
ను బ్రహ్మహత్యాది నివారణార్థంబు ప్రతిష్ఠించె.

తను క్తంస్కాదపురాణే॥ శ్లో॥ రామరామమహా గాఢాకాలో
హ్విత్యేతిహాప్రతం॥ జానక్యాయత్కృత లింగం సైకతీయూవిభా॥

తల్లిలింగంస్థాప యశ్యాద్యమహాలింగా మమంతమం॥ శ్రుతై వ
తద్వచనంరామో జానక్యా సహిసత్సరం॥

ముచిభిస్సహితః ప్రీత్యాశతకౌతుక మంగళం॥ జ్యేష్ఠమానేసితేప
క్షైదశమ్యాంబుధహ సయోః॥

గరజీచన్యతీసాతే కవ్యాచంద్రదేవ్యషెరహాః॥ దశయోగేమహాపు
ణ్యేగందమాదనపర్వతే॥

నేమనాదమహాదేవం లింగరూపధరంహరిం॥ ఈశానంకృత్తి వస
నం గంగాచంద్రకళాధరం॥

రామోపిస్థాపయామాన శివలింగవస్తుమం॥ లింగస్థ పూజయా
మాన గాఢుచన్సాబమిశ్వరం॥

లింగస్థస్సమహాదేవః పార్వత్యామహాకరః | క్రత్యక్షమేరభగవాద
త్తవానర్వము త్తమమితి॥

వింటిరా ముసీంద్యలారా యీవిధంబున రామచంద్రుడు ప్రతి
క్షీంచిన సె కతలింగంబును నేమానపురామద్వీంచినను కథవినిననురాను
నాధనీవాఫలంబుచుకై వల్యంబుచు లభించును.

ఓ ముసీంద్యలారా ఇవిధంబున శ్రీ రాఘవుడు సైకతలింగం
బును స్థాపించి పూజించుచుండగా హనుమంతుండు లింగ ద్యయంబుచు
దెచ్చి శ్రీరామునకు సనుర్పించి వందనం బాచించి సీతా దేవిచేనిర్మిం
పబడిన సైకతలింగమును శ్రీరాములు పూజించుటచూచి కోణావేశం
బుతో నత్యంత క్రోధాద్రేకుడై దుఃఖిలోచనుడై దీనరక్షకుండగుశ్రీ
రామ చంద్రులతో నిట్లనియె.

ఓ దేవా నేదురానుండ లోకంబున కేశంబునకె జనించితి నేత్రూ
రకర్ములగు నక్తంచరానీకంబులచే ననేకవిధంబుల ఖిన్నుండనైతి నాపం
టిపుత్రేనే వనితయుంగాచకయుండిన మేలు నేభవసాగర నిమగ్నుండ
నైభవదీయ సేవచేతను యద్ధులు చేతను బహుప్రకారంబుల ఖిన్నుండ
నైయనంత దుఃఖంబు నొందితి సుగ్రీవుడుపార్వార్థంబై విభీషణుండురా
జ్యహర్థంబై నిన్న సేవించి నేనిశ్వేతుకంబుగ నిచ్చు సే సించుచున్నవాడ
యనేకవాసరానీకంబులో నన్నుకైలాసంబునకుంబోయి లింగంబుదెమ్ము
నియాజ్ఞాపించితిని నేను త్వరితంబుగ కైలాస బుజేరి పినాకింబొగడితత్ప్ర
సాదప్రాప్తంబగులింగంబుగొని యరుదెంచితి నీవిష్కషణుసై కతలింగస్థాప
నంబుజేసి దేవమునివ్రభృతులంగూడి పూజించెదవునే కైలాసంబున నుం
చిదెచ్చినలింగంబు వ్యర్థంబయ్యె నేమంద బాగ్యుండభూబారంబునకై జ
న్మించిత ఈ దుఃఖంబు సహింపజాల నేనేమి నేయుదు నీచేనవమానితు
డనైతి శరీరంబు విస్మించదనని యనేకనిధంబుల వచించి క్రోధ శోకాకు
లుండై నమస్కరించిన రఘునాథుండు నవ్వుచు సర్వదేవ ముసీంద్యులు
చూచుచుండ నాతనినాశ్వాసింపుచు నిట్లనియె.

ఓ ఆంజనేయా నీయొక్క శక్తి నాకు దెలుసును జాతుండును జాయ
మానుండును మృత్యువాతకంబడకపోరు సమస్తజీవములు నాను జేసినక
ర్మములచే నిరయంబై నరకంబు నొందుదును. నిరంజనుండును నిరామ
యుండునైన పరమాత్మ నెరుంగుము.

ఓ ఆంజనేయా నేను సర్వంబు నెరుంగుదు జాతుండును జాయ
మానుండును మృతింబొందుదును. సర్వజంతువులు స్వకర్మముల మృతిం
బొంది నరకంబు నొందుదును. పరమాత్ముని నిర్గుణుడై ప్రకాశించు
గాన నీతత్వంబెరింగి శోకింపకుము లింగత్రయ నిర్ముత్తంబును నిరంజనం
బును నిరాశ్రయంబును నిర్వికారంబునగు పరమాత్మ నెరుంగుము తత్వజ్ఞాన
బాధకంబగు శోకంబునొందకుము యెల్లప్పుడు జ్ఞానంబుగొంది యుం
డుము సంతతంబును స్వయంప్రకాశంబగు పరమాత్మంభవుము తత్వ
జ్ఞానవ్యోధకంబగు దేహదులయండు మమత యుంచకుము నిరంతరంబు
ధర్మంబుభజింపుము. ప్రాశంస గావింపకుము సజ్జనుల సేవింపుము ఇం
ద్రునియంబుల నిగ్రహింపుము. ఇతరదోషులెంచకుము. వశిష్టాదులంబూ
జింపుము అశుభంబుమాని సత్యంబు నిరంతరంబు పలుకుము ప్రత్యగ్భూ
హ్మైక్యతాజ్ఞానంబు లేకపోవుటవలన పశ్చుజాలిబులయందు మోహంబు
గల్గెను శోభనా శోభనంబులబ్రాంతి యదార్థంబుగ గల్పింపంబడుపదా
ర్థంబులు దెల్ల మోహతి శయనంబున శోభనంబు లధ్యాస్తంబు లగు
భ్రాంతచిత్తులగువారలకు రాగంబుజనించు దేన తిర్యక్భూష్యాదులలో
రాగద్యేషాదులంగూడు మానవులు ధర్మాధర్మసంగతుల నిర్ణయంబు
నొందుదురు ఆతిశోభనంబులగు చందనాగరు కుంభరాచులే శరీర స్పర్శ
మున మలినంబునొందు నాశరీరంబెల్లు సుఖకరంబగు మరియు భక్తి
భోజ్యాదిపదార్థములే శరీరసంగమువలన శిష్టంబగు నా శరీరంబెల్లు సుఖ
కరంబగు మరియు సుగంధియు శీతలాబగు తోయంబే యంగ స్పర్శము
న మూత్రంబగు నాగాత్రంబెల్లు సుఖకరంబగు.

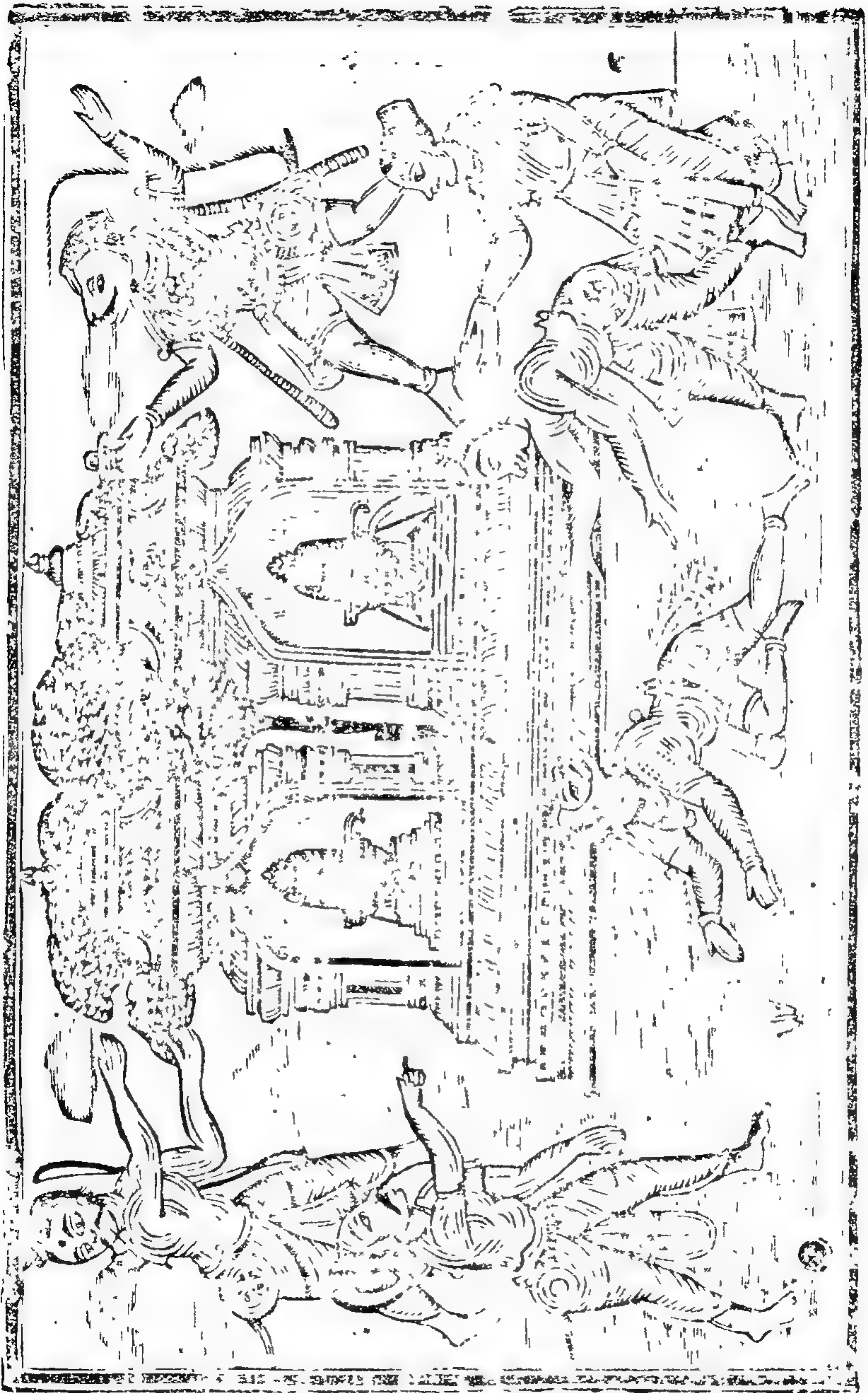
ఓహంజనేయా నేబంపాసరోవరింబున జానకీనన్వేషార్థంసంచబు
రించుచుండ నీవరుదెంచి సుగ్రీవసఖ్యంబొనరించి బహుయోజనవిస్తారం
బుగల నుదధియ నాయాసంబున తరించి నీతం జూచి నా యానవాలం
దిచ్చి లంకగాల్చి పురియు ననేక యమృత కార్యంబులాదం జేసి జానకీ
యంగుర్యుబుదెచ్చి నాకిచ్చి నామృతంబుదీర్చిన ఆపద్భాంధపుండ్రు.

హో నాయునందనా వరచూర్ధ్వ బెరుగించెద వినుము. సంసార
గర్తంబున కించిత్స్వేభ్యం బయినచు లేకు. మాచవుం డజ్ఞానంబుజేసి
జన్మంబునొంది పిమ్ముట వార్ధిక్యంబును మరణంబునుంబొంది మరలం
బుట్టునుండు అజ్ఞాననిన్యత్తిగల్గెనేని సుఖాబుగల్గు నదిజ్ఞానంబునలనంగలు
గుగాని కన్యాదూలవలనం గలుగజేరదు. వెనవాక్యంబగు జ్ఞానంబె పర
బ్రహ్మంబు ఎరుగుముఅజ్ఞానంబు విరక్తునకుగలుగు గాని యితరులకుం
గలుగదు. ఆచారప్రసాదంబున యాజ్ఞానంబుగలుగు యే మచుజ్ఞాన యి
నను మనంబున కామాదులు వర్జించుచుండు నతండు మృతుండగు ఎన్వ
డయిన జ్ఞాననిష్ఠుండయియుండు నతండుకరబ్రహ్మంబునొందు లోకంబున
మేలుకొన్నవానిని నిద్రించువానినిభుజించువానిని చరించువానినికృతాం
తుండు క్రూరుడై నింహింపుచుండు కర్మంబును క్షయంబులగు పుచ్చి
తంబులగు నవియెల్ల చుపతనంబునొందు సంయోగంబులువిప్రయోగాబు
నొందుజీవితంబు నిభాబునొందులోకంబున పక్షిఫలంబునకు పతనంబుకం
టె భయంబెట్లు లేకయుండుగట్ల నకల జనంబులకు మరణంబుకంటె మరి
యొక భయంబగుగదా మరియును కృతస్తాభంబగు గృహంబెట్లుకొం
తకాలంబునకు జన్మంబయి నశించునట్ల మానవులు జరామృత్యు పశంగ
తులయి నాశనంబు నొందుదురు లోకంబున మానవుల కహేలా గాత్ర
గమనంబున నాయుర్వ్రాయంబగుచుండు ఆత్మంగూర్చి శోకింపు మితరు
లపై శోకింపనేల లోకంబున మచుజ్ఞాన జెచటనున్నను యెక్కడికి బో
యినను పృథ్వు ననుసరించి నభిచుశరీరంబు వయఃప్రాప్తం బగు సూడ
శిరోదుహంబులు శ్వేతంబులగు జరయ శ్వాసకాదులు నాక్రమించు అగ్ని

వంబున కాష్టద్యయంబు సంయోగంబునొంది కొంత కాలంబునకుపిమ్మట
వియోగంబునొందు కరణి నీవార్గంబుననుండు వసుజండును సంచరిం
చుటనం గలసి కొంతదవ్వరిగి పిమ్మట యథేచ్ఛజనువిధాబును భార్యా
పుత్రక్షేత్ర ధనాదికంబులు వంయోగి వియోగంబులంబొందునుండు నది
స్థిరంబుగా దండుకు చింతింపందగదు మనుజుండు జన్మించిన సృత్యువు
జనించి కాలంబెరింగి వధించు నందుకేమియు బ్రజీకారంబు లేదు.

గావున నాజనేయా సీవు బుద్ధిచుండుడవు నీకు తెలియనియర్థం
బులు లేవుగాని వత్సామశ్శమాబున సీవుత్పసించి కుత్సికంబులగుభభ
త్సకార్యంబులు సేయకు మతీమర్త్యంబులగు కృత్యంబులు సృత్యుండ
యునిపై జెల్లునా నివర్తించుచుగాని ప్రవర్తించవుగావున దురత్యంబులు
మాను మందకున శంకలేక లోకశంకరు శంకరుయుంకించిన కింకరులకే
వంక దగులులునిగాని శంశాక శేఖరుండు నలంకడం శ్రీరామచంద్రుం
డువదేశించిన సేదదీరిలేచి నమస్కారంబులు సేయుచు స్తుతింపను.

హాశ్రీరామచంద్రా! అశ్రీతపారిజాతుపపు, సీతామహాహరుడవు,
దీనజనావనుండవు, ప్రేమగుణనాథుండవు అశుభినాశుండవు నాదివినుతుం
డవు, సర్వగీర్వాణ వాచ్యుండవు నగు నీకు క్రెముక్కెది ననుచు ననేక వి
ధంబుల సీతారాములస్తుతించిన ప్రసన్నులై సకలమానింద్యంబు వినుచుండ
శ్రీరామభద్రుండు వానర శ్రేష్ఠాద్యేవాది దేవుడును దివ్య ప్రభావుండు
ను, సదాశివుండగు సాంబమూర్తికి యపరాధంబు జేసుటచేసి ప్రహానికరం
బయ్యెనింతటినుంచి నీవెప్పుడు వివద్రోహంబు సేయును శివప్రసాదానికి నేక
భవంబులు దారితంబులు భరిలంబులయి నిరతింబు శాఫీంచు వేధీంచుభి
దించు క్రోదించు సాధించు విరోధించు లోభించుననుచు బంధించిననాం
జనేయుం డంజలి ఒడ్డుండయి యుండన వత్సా సత్రదొంగి పొరిలిన

—* హ ను మ త్కుం డ ప్ర భా వ ము. *—

(హనుమల్లింగ ప్రతిష్ఠాదిమాహాత్మ్యము.)

గుంటహనుమత్కుండంబని త్రిలోకవిశ్రుతంబు నింకొక స్నానంబు
లుజ్జెసినవారికి పంచమహాపాతకంబులయిన భగ్నంబులొకరు, నీచకదలిం
చుటచే గంగాధరుని జూజూట విశ్రాంత గంగాజలంబున వేసేకుండంబుచిం
డెగాపున గంగాయమునా కావేరీ గోదావరీ గోమతి మొదలగు నదాల
కంటే పవిత్రాతీతంబై పుణ్యలోకంబు లొకగు నీ హనుమత్కుండప
న్నిధిని సవిఘ్నంగా శ్రాద్ధంబొనరించి లీలార్చనంబు జేసినవారి పిత
రల తృప్తులయి పుణ్యలోకంబులు జేరగలగు సారాచార్యుం డెవ్వడేని
జేయడేని వాని జన్మంబు నృణా మృగంబులను జన్మన్మతి భంగ నిహలోక
పరలోకంబుల పీడిలుండునను ప్రకటించెదయన నమ్మకలయు నని చెప్పి
నీవు దెచ్చిన లింగంబు ప్రతిష్ఠించుమని జెప్పిన రామలింగేశ్వర స్వామి
కుత్తర ప్రదేశంబున హనుమల్లింగంబు ప్రతిష్ఠితంబై యెక్కువ పుట్టికిరామ
లింగస్వామికి సూర్యోవాల వేదముననుసరిత్రయంబు నడిపించి ద్వచ్చుచు
న్నదిని జెప్పిన శౌనకాది మహర్షులు మహాశ్చర్యంబునొందెను. ఇంతలోపించి
సూతా యాకథ బహుశీఘ్రంబు బహుపవిత్రంబు పాదలతాల విత్రం
బీకథ యేపురాణంబులో వివరింపబడియె ననియడే న నూనందుమునీం
ద్రులారా వ్యాసప్రొక్కబయిన స్కందపురాణంబులో కథ ముదియనిన
సంబంధించి లోకద్రోహయగు రాక్షాసుని జంపుటచే బ్రహ్మహత్యసం
భవించినదిని చెప్పితి యది యాశ్చర్యంబు బ్రాహ్మణుని పధి చినబ్రహ్మ
హత్యసంభవించుగాని రాక్షసుని జంపిన బ్రాహ్మణహత్యకేమి కారణంబ

—* రాక్షాసుని జన్మప్రశంసా బ్రాహ్మణ్యశ్లో హేతవ. *—

నియడేగిన మునులారా రాక్షసుండు బ్రాహ్మణుండు చితుర్ముఖ బ్రహ్మ
కులగిస్తుండు కుమారుం డెరికి విశ్రవసుండు తనయుండెను. మహాతపో
నిష్ఠగరిష్ఠుండై తపంబునేయుచు నెల బిలా సంయోగంబున కుబేరుండను

మహాధనాఘ్నం డగు పుత్రునిబడసిన నది జూచి సుమాలి యను రా
క్షసుండు తత్సమీపంబున తపఃబుసేయుచు కుబేరశద్యశుండగు గౌహి
త్రునిం బడయగోవిచారించి తనపుత్రియగు కై కేసినిబిలిచియిట్లనియె.

హో తనయా నీవు విశ్రవసుం బ్రేమించి పుత్రుం బడయుము.
వాడు మహాబలాఘ్నడవునన నామె నట్లు విశ్రవసుంజేరి నమస్కరింపనా
తపస్వి యాయమవృత్తాంతమెల్ల డెలుసుకొని హోసాధ్యనీ కోరికసిద్ధించు
నుగాని సామూహ్యుల సమాగమం బగుటవలన నీకుద్భవించుపుత్ర
లుకూరులు కుచ్ఛితులుగానుందురన, నావనిత భయాకాంతురాలయి
గడగడవడకుచుండ నాతపోధన్యుడు దయాళుండయి నీకుమూడవకుమా
రుండు యోగ్యుడు విష్ణుభక్తుండుగా జననంబయి నీ వంశమును పాపన
ముజేయు. మరియు జననకాలంబున నారావం బొనర్చుటవలన రావణా
సురుండనియతనికి పేరులోకవిశ్రుతంబయ్యె తదనంతరంబునమహాదంష్ట్రుం
డునుమహాకాయుండును లోకభయంకరుండును దురాచారుండునుదూశ్య
లుండు నగుకుంభకర్ముడు నంభవించెతదుపరిశూర్పణఖ ముద్భవించెను.
నాపై వేదశాస్త్రమార్గ ప్రవర్తికుండును దర్మశీలుండును బుద్ధిమంతుం
డుగు విభిషనుండు బుట్టె గావున రావణాసురుండు బ్రహ్మ బీజోత్పన్నుం
డుగుటచే బ్రహ్మహత్యసిద్ధించె. మునీంద్యులారా శ్రీరామభద్రుండుశివలిం
గప్రతిష్ఠాపనంబు జేసుటచే స్రహ్మహత్యా విమోచ నియమ తీర్థంబును
కల్పితంబయ్యె. ఆతీర్థంబులో నవగాహనంబు జేసినవారికి మహాపాపం
బులు భస్మంబులగునని చెప్పిన శౌనకాది మహామును లత్యాశ్చర్యానం
దభరితులయి సూతు ననేక విధంబుల గొనియాడిరి.

శ్రీరామచంద్రులు బ్రహ్మహత్యా విమోచనతీర్థకుండ ధైరవ
ప్రతిష్ఠామలు జరిగించిన మాహాత్మ్యము.

ఆవలికథ యానతీయవెయని మును లడుగ పౌరాణిక శ్రేష్టుండి
ట్లనియె. నోమునులారా మీదజెప్పిన సలంబున నొక బిలముండంగని
దానపై శ్రీరామచంద్రుండు మంటపంబుగట్టించి క్షేత్రసంరక్షణార్థంబై

భేరవప్రతిష్ఠగావించె నాబిలమందే బ్రహ్మాహత్య మగ్నంబయియున్నది
 మరియు రామనాథ మహాలింగంబునకు దక్షిణాబుగా శివార్థ శరీరిణియ
 గు పార్వతియు పార్శ్వంబుల సూర్య చంద్రులును పురొభాగంబుననంది
 కేశ్వగుండును యన్న వారు రామేశ్వరలింగంబునకు పూర్వార్థాగంబుమొ
 దలుకొని యష్టదిగ్భాగంబుల నింద్రాది దిక్పాలకు లెనమండు గురును
 కాపున్నవారు మరియు విఘ్నేశ్వర షడానన వీరభద్రాదు లచ్చటచ్చట
 నివశించి రామనాథక్షేత్ర రక్షణజేయుచున్నవారు మునీంద్రులారా శ్రీరా
 మచంద్రుండు రామలింగప్రతిష్ఠిజేసి పూజార్థంబయి బ్రాహ్మణుల నిలిపి
 వారికి యనేక భూషణాంపరాదు లొసంగి యనేకంబులగు నగ్రహారంబు
 లిచ్చినిలిపె మరియు శ్రీరామలింగమహావిభవం బొక్కటి విన్నవించెద
 సావధాన చిత్తులయి వినుండు పూర్వకాలంబునశంకర నామభేయుండగు
 పాండ్యదేశాధిపుండు వేటమార్గంబున ననేక సైన్యంబుతో వేటకాండ్ర
 వెంబడించుకొని మహాఘోరంబగు విపిణియలో ననేక క్రూరమృగంబుల
 సంహరింపుచు భక్ష్యార్హంబులగు వరహశరభ సాగంగాది మృగంబుల
 హంసింపుచు చలరేగి వేటలాడుచు నతని సమానంబగు కొక శరంబు
 వ్యాఘ్రంబుపైవైచిన నది దప్పించుకొనిపోయె నాబాణంబు నొక్కముని
 దంపతులకుదగిలి యా వృద్ధులిద్దరు మృతిజెంది రంలట దారి పుత్రుండు
 మహాక్రోశంబున దుఃఖింపుచుండ నచ్చటి రుషి గణంబులు నోదార్చ
 నొక్క మహాకలకలంబగు ధ్వనివెడలిన రాజువిని విషణ్ణుండయి నచ్చటి
 కేగిజూచిన వృద్ధ బ్రాహ్మణ మిథునంబు మరణంబు నొంది పడియున్న
 చింతా క్రాంతుండయి నేనింత పాపాత్ముడ జీవించిన ఫలంబేమి యీ
 రీశరంబేల నగ్నిహోత్రంబులో బడవైచి భస్మంబుగావంతునని యున్యు
 క్తుండయి లేచి యోహవ్యవాహ బ్రాహ్మహత్యానివృత్తికొరకీ దేహంబు
 నీలోవైచి భస్మంబుగావంతు బ్రాహ్మణదంపతులమరణంబువలనబ్రహ్మ
 హత్యయు స్త్రీహత్యయు రెండుసంఘటించె. వోమునీంద్రులారావినుండు
 నపద్వారంబులుగలిగి చర్మమాంసాస్థి మేదోమాజ్జాది దుర్మలిన సిక్తంబై

బువ్బదాకారంబై కామక్రోధ లోభ మదమాత్స్య మోహాదియక్తం
బయి పరద్రవ్యవరదారాసక్తంబయిన యీదేహంబు కాల్చుటే మేలని
నిశ్చయించితినని వినిపించి విలపించి మృతులపుత్రుల బిలిపించి రప్పించి
రాజ్యభార్య బప్పగించి కాష్ఠాబులు దెప్పించి యగ్నిజ్వాలగావింపుడిని
యారాజు యాజ్ఞాపించిన మృతులురోధదనంబుజేయుచు నగ్నిప్రజ్వలనం
బుగావించిన రాజు స్నానాదిక్రియలు నిర్వర్తించి పరిశుద్ధుడయి ముసేం
ద్యలకు సమస్కారంబులు గావించి మహాదేవుని మనస్సులో ధారణా
విశంబున నిల్పి యగ్నిహోత్ర బులో జొన నిశ్చయించు సమయంబున
నాకాశంబున లోక విదితంబుగా నొక ధ్వని వినపించెను.

ఓరాజా అనలంబున దేహంబు వృద్ధికొందుచునే యుందురుగాన
నిన్నిమిత్తమరణంబు సేకేల ప్రత్యహంబును సేతు స్నానంబు సేయుచు
శ్రీరామలింగస్వామిని దధిక్షీర మధుఘృతంబుల సవిషేకంబుల సేయుచు
గంధపుష్పాక్షతంబుల భక్తిపూర్వకంబుగా నర్చింపుచును సంపన్నంబు
లగు నన్నంబులు భక్ష్యభోజ్యాది పదార్థంబులు నివేదించుచుచుండిన
పాపంబు భస్మంబగు నిన్నిమిత్తంబుగా నగ్నిలోబడిన దేహంబే భస్మం
జొనుగాని పాపంబులు సంచితంబులయి వదలకనే యుండునని యశరీర
వాశి వినబడిన ముసేంద్య లాశ్చర్యంబునొంది.

శ్లో॥ గచ్ఛశీఘ్రం మహారాజరామసేతుం విముక్తిదం । రామనాథ
స్య మాహాత్మ్యమజ్ఞాత్వా స్మాభీర్భీరితిమితి ॥

ఇవిధంబున బ్రాహ్మణాత్మమ లుపదేశించిన రాజేంద్రు డచుజ్జ
గొని గంధనూదనంబునకుబోయి యాకాశవాశి వినిపించిన ప్రకారంబు
సేతుస్నానంబును రామలింగార్చనంబును యథాశాస్త్రంబుగా జరిగించిన
సంవత్సరాంతంబున రామనాథస్వామి కటాక్షించి ప్రత్యక్షంబయిన నా
రాజు బహువిధంబుల స్తోత్రంబులుకేయ నారంభించె.

ఓ రామనాథా, ఓ ఉమానాయకా, నన్నుగావుము కృపాశుం
డనై బ్రహ్మహత్యనివారించుము. స్త్రీహత్యావిమోచనము కేయము ఓ

త్రిపురనాశకా నీపుమహాదేవుడవు, కాలకూటవిషానిని దహింపిండుడవీ
 స్త్రీహత్యం బావుము వో విరూపాక్షా నన్నుం గృహిం దిష్టి నవలో
 కించి మదియ్యంబులగు పాపంబులనాశనంబుజేయుము. ఓ కామాంతకా
 ఓరాఘవేశ్వరా త్వత్కటాక్ష పీక్షణంబున నన్నుం బంశుదు గాజేయుము.
 నుమార్కండేయభయత్రాణా, వోమృత్యుజయా, యవ్యయా,
 నన్నునిష్పాపుంజేయుము. ఓశంకరా నన్ను వేదోక్తాచార యోగ్యుంగాజే
 యుము. ఓదేవా నీపుసూర్యుదయంబులహరించితివి రామదేవుడవు, దేవ
 దేవుండవు అనంత సచ్చిదానంద స్వరూపుండవు, వృషభ ధ్వజుండవు,
 రామనాథుండవు నీకనేకవందనంబులు గావించెద మదియ్య పాతకంబుల
 హరించి నన్నుం గావవేయని స్తుతించు నా భూపాలకు ముఖంబుననుండి
 యుతిభయంకర రూపంబును, రక్తశిరోరుహయు, సలవస్త్రభరయు క్రూ
 రయబ్రహ్మహత్య వెడలినంగాంచి.

పరమశివుండు పార్థివా నీ బ్రహ్మ పాత్యలు రెండును విడిపడె
 నుగదా జడవకు సుడిసడిననిశరీరంబుబడలిక దీరునుగే చేసెంబు కీ నీరాజ్యం
 బు పాలించుమని యనుగ్రహించిన భక్తవత్సలా నీసాదంబులపై భక్తి
 వదలకుండ పీష్టాత్రంబు విన్న జదివినవారి కిహపర సౌఖ్యంబులు గృహసే
 యుమని గోరిన ననుగ్రహించి యంతర్దానంబు నొడె ముసీంద్యలారా
 యివ్విధంబున స్కాందపురాణంబులో జరిగిన వృత్తాంతంబుమీకు ప్ర
 త్యక్షార్థంబు స్వల్పాత్స్వల్ప తరంబుగా సూచించితి ఈ విధంబున
 పాండ్యేశుండు పవిత్రుండయి రామనాదస్వామిచే నాజ్ఞ కొని స్వనై
 న్యంబుతో పట్టణంబు ప్రవేశించి యథాసుఖంబుగా రాజ్యపరిపాలనరంబు
 గావించెనని జెప్పినవని ముసీంద్యలు మహానందిభరితులై మహాశ్చర్యం
 బునొంది సూతా లాజుచే మృతినొందిన బ్రాహ్మణమిధంబు కేమిగతి
 యయ్యెనని యడిగిన మునులారా మృతిబొందిన లెల్ల దంపతుల జూచి
 వారికుమారుండు మహారోదనంబుసేయనచ్చటి మునులేలె చి రాజహా
 కృత ద్రోహంబునకు చింతించు నతనిని నోదార్చి యోకుమారా వీరికి

దుర్మరణంబు సిద్ధించిన దిందుకు నీవు కరించినవినియోగంబులేను నై వ
 కృత్యంబులకునునుష్యు లేమిష్టాచ్యుగలరు జెహిస్యమణంద్యనంబుని శా
 ప్రంబెరుంగవాయని బహుప్రకారంబుల నోదార్పిం తెలియింపగల క
 గ్నిసంస్కారంబు నిర్వహించి యస్థి సాగయనంబుచే మునులయ్యాజ్ఞాక్ర
 మంబున హలాస్య నగంబు బయలుదేరామేష్వరాజై సెతువులోనని
 స్థాపనంబు గావించి సపి-దీకరణాది పక్షిలోకక్రియలు గావించి నారాత్రి
 స్వప్నంబున నతని తెల్లదంపిలు విమానా రూపలయి శంఖచక్ర గదా
 దిధారులయి వైకుంఠగిర-బుకు బోయి ట్లకన్తులకు ప్రత్యక్షం
 బయిన సంశోషించి కలలానర్థనగిర-బుకు క్షేప స్మృతంబగుటయు బ్రా
 హ్మణునకువిసిపించిన సంతోషించి ముసీ-ద్మలారా రామనాథ మాహా
 త్మ్యంబు సవిస్తారంబుజెప్పి కన్యోకీ కన్యాబాగానిని గూచుడువిసిపించిన
 సంతోషించి సూయగామలింగప్రసాదముచేసి పక్షిలంతరంబున జరిగినవృత్తాం
 తాబువిసిపింపుమని యడిగినముసీకన్యలారా న్యామిని ప్రనిష్ఠించిసీరామ
 చంద్రండు సామిత్రియు జానకీయు సుగ్రీవుడుమొదలగు సమస్త శైవ్యం
 బులుస్తోత్రంబులు జెరిరి సక్రమంబుగా వినివలయును.

శ్రీ రామ లింగ స్వామిని,

శ్రీ రామ చంద్రండు, దేవముషి, మునలు, వానరులు, మొదలగు

సమస్త మునినవారలు స్తోత్రంబులు జేసిన

స్తోత్రంబులు.

శ్రీరామచంద్రః॥ శ్లో॥ సమోహమాహత్మనేతుభ్యంమహిమాయా
 యశూలినే॥ స్వపదాంబుజభక్తాన్తి హరిణేనర్వహంతే॥ సమోదేవాది దే
 వాయ రామనాథాయసోఽమీ॥ సమోహేదంత నెద్యాయయోగినాం
 తల్పిదాయినే॥ సర్విదానంసప్రాప్తాయవిస్వనాథాయ సంభవే॥ సమోభక్త
 భయచ్ఛేద హేతుపాతాపరేణవే॥ సమస్తేకలనాథాయ సమస్సాక్షాత్పు
 రాత్మనే॥ సమస్తేద్భుజిసీర్యాయ మహాపాతకనాశినే॥ కాలకాలాయకా

లాయ కాలతీనాయతేనమః । నమోవిద్యావిహంతేతే సమఃపాపహ
రాయచ॥ సమస్సంసారతప్తానాం తాశనానన్తహితవు । నమోమద్భ్రహ్మ
హత్యానానాశినేగరభాశినే॥ సమస్తేపార్వతీనాథ కైలాసః లయావ్యయః ।
గంగాధరవిరూపాక్ష రక్షమాంసకలాపః॥ తుభ్యపినాక హస్తాయన
మోమదనహానే । భూయోభూయో నమస్తుభ్యం సర్వస్థానుసర్వదేతీ॥

--*ఇవిధంబుని శ్రీరామచంద్రండు స్తుతించినవెనుక లక్ష్మణుండు*--

నమస్తేరామనాథాయ త్రిపురఘ్నాయ శంభవే । నమఉగ్రాయ
భీమాయమహాదేవాయసాక్షిణే ॥ సర్వజ్ఞాయనరేణ్యాయ వాదాయవరా
యతే । శ్రీకంఠాయనమస్తుభ్యం పంచపాణికభేరినే ॥ నమస్తేస్తుపరా
నంత సత్యవిజ్ఞానరూపిణే । నమస్తేనరపరగఘ్నస్థాయానాంపతయేనమః॥
పతయేతస్కరాణాంతే పశానాంపతయే మః । గణానాంపతయేతుభ్యం
విశ్వకాచాయసాక్షిణే ॥ అత్రతత్రదద్ధృద్వేభనతోభక్తిరస్తుమే । అస
న్మార్గేగతిర్మాభూద్భవతఃస్వయాభిః । పాంవతీజీవితేశాయగణేనస్కం
దసేవినే । నమస్తేసూర్యచంద్రాగ్ని లోచనాయకవర్ధినే ॥ నమశ్శివాయ
సోమాయ మార్కండేయభవచ్ఛిదే । నమస్సర్వప్రపంచస్య సృష్టిసిత్యం
తహేతవే ॥ ఇతి ॥

ఇవిధంబున లక్ష్మణుండు స్తోత్రంబు జేసిన తదనంతరంబు సీతా
దేవియు ॥

శ్లో. పరమకారణశంకరగూర్జితే గిరిసుతా స్తనమంకుమ శోభిణః
మమపతౌపరిదేహిమతింస దానవిషమాంతరపూరుషరోచరాం॥ గంగాధ
రవిరూపాక్ష నీలలోహితశంకర । రామనాథ నమస్తుభ్యం రక్షమాం కరు
ణానిధే॥ నమస్తేదేవదేవేశ నమస్తేకరుణాకర । నమస్తేభవభిక్షానాంభవ
భిక్షివిమర్దన॥ నాదత్వదీయచరణాంబుజచింతనేన నిర్ధూయ భాస్కర సుతా
ద్భయమాశుశంభో । నిత్యశ్రీమాసగతవాన్ నమృతమమృతః కింవానప
ద్భృతతవాశ్రయిణాంపరేశ॥ పరేశపరమానంద శరణాగతపాలక । పాతసి
త్యం మమసతా దేహితుభ్యం నమోనమః ॥ దేవదేవకన్నాభం రామ

నాథకృపానిధే । తత్త్వదాంబోరుహగణా నిశ్చలాభక్తిరస్తుమే । నమస్సదా
వరూపాయ రామనాథాయ శంభవే ।

—* ఇవ్విధిబుప సీతాదేవి స్తుతించిన వెనుక నంగదుండు. *—

శ్లో. యస్యభాసా జగద్భాతిమత్స్యకాశా వినాజగత్ । నభాస
తేనమస్తస్మై రామనాథాయశంభవే ॥

జాంబవాత్ ॥ సర్వానందో లోకదానంకోనచతే పరమార్థతః । రా
మనాథసమస్తుభ్యం పరమానందరూపినే ॥

నీలః । యద్దేశకాలదిగ్భేదైర భీష్మంశ్వాచాద్వయం తస్మైరామే
శ్వరామూర్త్యై నమోభిన్నస్వరూపిణే ॥

నలః ॥ బ్రహ్మవిష్ణు మహేశాన నాదవిద్యావిజృంబిత । నమో వి
ద్యావిహీనాయ తస్మైరామేశ్వరాయతే ॥

కుముదః ॥ యత్స్వరూపపరిణానా త్కార్యాణాం పరమాణవః ।
కల్పితాః కారణత్వేణతార్కికైః పరమాస్తికైః ॥ తమహం పరమానందం
రామనాథమహేశ్వరం । ఆత్మసాపరమార్థముపాస్తే సర్వ సాక్షినం ॥

గవాక్షః ॥ అజ్ఞానపాశంధానంపకూనాం పాపమోనం । రా
మేశ్వరశివం శాంతిముపై మిరణంపదా ॥

గవయః ॥ నవరామిజగదాదాం చంద్రచూడ ముమూక్షుతిం । రా
మనాథశివంనందే సంసారమయభషడం ॥

శరభః ॥ అంతఃకరణరూప్యేతి యదజ్ఞానాద్వయోహితైః । భజ్యం
తేరామనాథంతిమాత్మానం ప్రణమామ్యహం ॥

గంధమాధనః ॥ రామనాథమమానాథం గణనాథంతియంబకం ।
సర్వపాతక సుద్యర్థ ముపాస్తేజగధీశ్వరం ॥

సుగ్రీవః॥ సంసారాబోధిమధ్యేనాం జన్మమృత్యు జరాహదే।
పుత్రదారధనతైత్ర వీచిచూలసమాసులే। మృత్యున్మృత్యుండుషాడేచ ప
తితంసప్తసాగరే । క్రోశాతం రక్షమాంనాథ రామనాథనమోస్తుతే॥

విభీషణః॥ సాసారివనమధ్యేనాం విష్టంవిజగత్కాతః । శోభ
నాం పదవీశంభో దేహారామేష్వరాధునా ॥

సర్వేవానరాః॥ నింద్యాచంద్యేషుసర్వత్ర జనిత్వామోనిషుప్రభో
కుంధీపాకాదిచర కేతిత్వాచపున్తపాః। జనిత్వాచపున్తపాకర్మశేషే
ణకుత్సతి । సుసానే విజానన్మాణ రామనాథనమోవిధా । అనాదదానవ
ర్సాదీనాన్ క్రోశః పాహిశంకర । సమస్తేస్తునమూనిః సౌ రామనాథ
మహేశ్వరమ్॥

ఇన్ద్రియిన నందరుస్తుతిచిన తననంతరంబున బ్రహ్మాద్రా
దిత్వాది వేవతాసమూహంబు॥

బ్రహ్మ॥ నమస్తేలోకనాదాయ రామనాదాయశంభవే ॥ క్రసీద
మనుచర్వేశ మమావిన్యానినాశయ ॥

ఇంద్ర॥ యస్యశక్తుమనాదేవీ జగన్మాతాత్రయూనుయి । తమ
హంశంకరంబుదే రామనాథముమాపతిం॥

యమః॥ పుత్రౌగణేశ్వర స్కంధావృషా యస్యో వాహనః । తం
నైరామేశ్వరీవందే స్వర్ణానివృత్తిమే॥ యస్యపూజాప్రభావేన లోక
మృత్యుర్మృకంశుజః। మృర్తుంజయముపాశ్యహంరామనాథంసదాశివం॥

కుబేరః॥ అహీశ విలసత్కర్ణ కుండలభరణాయచ । లతాయణశ
రీరాయశమో రామేశ్వరాయనై ।

ఆదిత్యః॥ నమస్తేస్తుమహాదేవ రామనాథత్రియంబక । డక్షా
ధ్వరివినాశాయనమస్తే పాహిమాంశివ॥

చంద్ర॥ నమస్తోభస్మద్ధిగ్ధాయశూలినే స్వశూలికే । రామనాథ
దయాంభోధే స్వపాపహరాయతే॥

అగ్నిః॥ ఇంద్రాద్యభిలదిక్పాల సంసేవిత పదాంబుజ । రామనా
ధాయశుద్ధాయ నమోదిగ్వాసనేనవా ॥

వాయుః॥ హరాయనిజరూపాయ వ్యాఘ్రచక్రధరాయచ । రామ
నాథ నమస్తుభ్యం మమాభిష్టప్రదోభవ ॥

బృహస్పతిః॥ అహంత్యానాక్షీనేనిష్యం సత్యగద్యయనస్తునే । రా
మనాథమమాజ్ఞాన మద్యనాశయతేనమః॥

శుక్రః॥ వంచకానా మలభ్యాయ మహామూతార్థ రూపినే । న
మోదై వ్వివిహీనాయ రామనాథాయశంభవే ॥

అశ్వినౌ॥ ఆత్మరూపతమానిత్యం యోనినాంభాసతేహృది । అన
న్యబావవెద్యాయ నమస్తేరాఘవేశ్వర ॥

అగస్త్యః॥ ఆదిదేవమహాదేవి విశ్వేశ్వరశివావ్యయ । రామశా
ధానికానాథ ప్రసీదన్మమభద్రదృఢ ॥ అపరాధసహస్రం మేక్షమస్యవిధు
శ్శేఖర । మమాహమితి పుత్రానా అహంతాం మమమోచయ ॥

సుతీష్ణః॥ క్షైత్రానిరత్నాని ధనాని దారాః మిత్రానే వస్త్రాగృ
హశ్చపుత్రాః । నైవోపకారా యహారామనాథమహ్యం ప్రయచ్ఛతమ
తోవిరక్తిం ॥

విశ్వమిత్రః॥ శ్రుతాని శాస్త్రాణ్యపనిష్కృతానిత్రయ్యవ్యధితా
విఫలానిచూనంత్య ఈశ్వరేచేన్నభవేద్ధిభక్తిశ్శ్రీరామనాథశివదేవశివైతరే

గాలనః॥ దానానియజ్ఞాని రామాస్తపాంసిగంగాది తేర్ధేను నిమ
జ్గనాని । రామేశ్వరత్వాంసనమంతియేతువ్యధానితేషా మితనివృయోత్ర

వశిష్టః॥ కృతానిపా పాద్యకిలానిలోకాస్తావమేవరామేశ్వర భక్తి
యుక్తః॥ రమేతచేత్తానిలయప్రజే యుగ్యదాంధకారోరవి తేజసైన ॥

అత్రి॥ దృష్టావపిరామేశ్వరమేకదాసిస్సృష్టావసమస్కృత్యభవంత

మీశ | పునర్నగన్ధిసకరః పమామూర్తిః - త్యగ్యమతే - భజేస్వకూపం ||

ఆంగీరసః || యోరామనాథః యమశోధవంతం పేత్యబంధూ
న్వణమస్మరేత | సంతానయేత్తానపి శ్వపాపా త్కిమస్మంతస్య కృ
తార్థయా ||

గౌతమః | శ్రీరామ నాథేశ్వరగూఢ మేతదన్యైః భూతా సర
మేశతతం | త్వత్పాద మూలభజతాన్యణాం మేనే నాన్ప్రమన్వతి
హితేపి ధన్యాః ||

శతానంతసః || నెదామిహిహగూన్యవిద్వచ్ఛేయమాశీశీముముక్షు
భిస్తా | శాస్త్రానిసర్వాని విహాయజేవస్యేత్ జేవం యద్రుమునీరచాణ ||

భృగుః || రామనాథతనపాద పరికడన్యైః చ్చరాదనః సూతకల్మషః
నిర్భయావ్రజతీసత్ సుఖాన్యాయత్వాంస్వయం భ్రునుతీచర్చి నం ||

కుత్స్యః || రామనాథ తనపాదసేన సంభాగ మోక్షపరిగ్రహణం |
కాంవాదిసరత్ప్రణానంసకః పుమాన్నభజజేరసప్రహం |

కాశ్యపః || రామనాథతనపాదసేవి నాగ్రకి వ్రతైరుతతపో భేద్య
రైః నేదశాస్త్రజపచింతాయాచ కింస్వస్థిసింధుపయాపాచకిం ॥

ఆంగిరాః || రామనాథస్విమాగత్వో శీఘ్రమమోత్కృంతికాలే
భవాన్యాచనాకం మాం ప్రాపయన్వాత్మ పదారవిరంశోశినిమోహం
సుఖించిత్స్వమావం ||

గంధర్వాః || రామనాథ స్విమానాని చ్చిత్తా భవనాగ కే | అపా
రేమాః ఖకల్లోలేనిత్యశ్శోన్వనాగతిన్ ॥

కిన్నరాః || రామనాథభవారిజేన్య వ్యాధిన్యాప్రమగమా కే | త్వా
మతరేణనాన్మాకం పదవేద్యకోభవేత్ ॥

యక్షాః || రామనాథేంద్రియారాతి గ్భావకోదాస్పహస్పవా | తం
విజేతుంసహయ స్త్వ మస్తాకభవధూగతు ॥

నాగాః! అచింత్యమహిమానంతర్వా రామానాథవయంకథం ।
స్తోతుమల్పక్షయశ్చైతా భవిష్యాణామంబి కాపతే ॥

కొప్పురుషాః! నానాయోనౌచజననా మణాచాప్యనేకశః । వినా
శాయతెత్జ్ఞానం రామనాథనమోస్తుతే ॥

పిష్యాధరాః! అగ్నికాపతయేతుభ్య మసగామమహాత్మనే । న
మోస్తోరామనాథాయ ప్రసీదాన్యపభవ్యజ ॥

సనస! రామనాథకేశాయ గణబ్ధంవాల్మీకీతాఃప్రేమే । గం
గాధరా మరేవాన్య నచ స్తేపాహివస్సవా ॥

విశ్వేదేవాః! జ్ఞప్తిమాన్త్రా క్రిష్ణానాముక్తిదాయసుయోగినాం
రామనాథాయసాంబాయ నమోస్తాత్రక్షశిరిరిం॥

మరుతః! పరశ్వాన్యతత్సానా తత్త్వభూతాయనస్తుతః! నమ
నై రామనాథాయ స్వస్త్వభావాయశోభవే॥

నాథ్యాః! న్వాతిరక్తవిహీనాయ జగత్ప్రిప్రదాయినే రామేశ్వ
రాయదేవాయ నమోవిద్యాపీఠేనచే ॥

వాసరాః! సచ్చిదానందసంపూర్ణం దైవ్యతవల్తువివర్జితం బ్రహ్మ
త్మకంస్వయం బాహూది మహ్యతావర్జితః ॥ అవి క్రియగుసంగంచ
పరిశుద్ధంసనాతనం । ఆకాశోదప్రపంచానా నాక్షిభూతం తరాస్పరా ॥
ప్రమాతేతప్రణానానుపి బోధప్రదా మనః । ఆపిర్యావతిరోహణ సగో
చరిహితంసదా॥ నిర్దేపంపుమానందం నిస్తనకలప్రియం । భూమానంద
మహాత్మానం చిద్రూపంభౌగవర్జితం ॥ రామనాథవయంకథే సర్వపాత
కేశుచ్ఛయే । చింతయిమస్సదాచిదే స్తోత్మాసందబుభుత్సవః ॥ రమోస్తా
నగరుణాసంహృ రామనాథనమోస్తుతే । రామనాదాయరద్రదాయానమ
స్సంసారహరణే! బ్రహ్మపిష్టాపిరూపేణ విభిన్నాయ స్వమాయయా ॥

విభీషణః! ఎరిపయచరేణ్యమ ప్రనేత్రాయ త్రిశూలినే! యో
కధ్యాయామనత్యాయ రామనాథాయతేనమః ॥

వ. అనుచు నివ్వెధంబున నేతా లక్ష్మణ సహితుండగు శ్రీరామ చంద్రుండును సంగదాది కపులును బ్రహ్మాది దేవతలును బృహస్పతి శుక్రాది మహామునులును స్తుతించిన రామలింగేశ్వరస్వామి సంతోషించి శ్రీరామచంద్రులు మొదలగు నందరి నుద్దేశించి రామనా ఛేశ్వరుండో శ్రీరామచంద్ర మహాభాషా యోజన కీరమణ్మయ యోహోల ల్మణ యోజనకీ యోసుగ్రీవయోయంగద యోఅజనేయో యోవా నరులారా యోచతుర్ముఖ యోయంద్ర యోబృహస్పతీ యోశుక్ర యో అగస్త్య యోవిశ్వాక్షత్ర యోదేవతలారా మునీంద్రులారా ఓహూ ప్రజలందరు వినండి.

ఈ యథ్యాయంబు వ్రాసిన జదివిన వినిన వినిపించిన వారందఱకి మాదర్శనంబుజెసి నూసేవలు జెసిన ఫలగబులభించు నొక సత్ సరంబు నేతుధనుష్కృతి స్నానంబుజేసిన పుణ్యంబు లభించగలదని రామనాథ స్వామి గంభీరంబుగా శ్రీరామబద్రామల కదనికి వినపించిన నందరుకృతాంజలులయి సంతోషంబున గ్రహించిరి మునీంద్రులారా నేతుమా హాత్మ్యంబును రామలింగస్తోత్రంబును చదివిన పిన్నవారలు ప్రసరావృత్తి శాశ్వతబ్రహ్మలోకంబు నొందగలరు సందేహంబులేదు సత్యంబునత్యంబని వినిపించినసూతా మమ్ముల పునీతులంజెసితివి నిరుణంబు దీర్చజాల ముకి మాసంతోషంబే నీకు పరమాశీర్వాదంబని పలికి మునువృత్తాంతంబు వినుపించుమని కోరిన సూతుండిట్లనియె.

*— నేతుమాదవస్వామి మహాప్రభావ వృత్తాంతము. *—

మునీంద్రులారా బహువిధోదంబగు చిత్రకథగలదు వినపించెద సావదానచిత్తులయి వినుండందువలన సంసారతారికంబును మనోహ్లాదం

బుగలుగుననిజెప్పిన మహానంతోషంబుతో మునీంద్యలడిగిన సూతుం
డిట్లనియె.

పూర్వంబున పుణ్యవిధీయనున కేంద్రుండు సోమకులంబునడన్మించి
హాలా నైశ్వర భూషితాబగు మధుంబాలింపుచు యొకానొక సమయ్య
బున చతుంగ బలాబు లతః పురజనంబులు చోడరాగ నిజపుత్రు రాజ
ధురంధరుంగావించి రామసేతువునకుఁ బోయి యచట గంధమాదనంబున
నివసించి ధనుష్కోటియందును మరయుంగలతీర్థంబులందును నిత్యంబును
స్నానము గానింపుచు బహుకాలంబుండి పిమ్మట విష్ణుప్రీతికిరంబగు య
జ్ఞంబుజేసి తదనంతరంబు బృథస్నాం బొనర్చి సఫరివారుండునుభార్యా
సమేతుడయి రామనాథుఁ బూజింపుచుండె నాకాలంబున నిందిరాదేవి
విష్ణుదేవునితో పినోద కలహంబు గావించి యొకసమయము జేసి యా
పుణ్యవిధి నరేంద్రభక్తి బరీక్షింపంగోరి విష్ణు ప్రేరితయై వైకంఠంబు
నుండి గంధమాదనంబున కేతెంచి యష్టనర్ష కన్యాపూపంబు నొంది
ధనుష్కోటితీర్థంబున సంచరించుచుండె నా సమయాబున నరేంద్రుండు
ధనుష్కోటిస్నానంబు జేయంగోరి సఫలుండయి యరుదెంచి స్నానంబుజేసి
తులాపునుమాది దాసంబులుగావించి ములి స్వకీయగృహంబునకుబోవు
చుండి అష్టనర్షయు శుదస్థితయు చారు నిలోచనయు బింబోష్టియు
తనుమధ్యమమొసగు నొకకన్యకంగాంచి, ఓ బాలకామణి నీవెవరికూతు
రవె ఇచ్చటనున్నదాన వెరుగింపుమని యడిగిన నాకన్యయిట్లచియె. ఓ
నక్కదా నాకుం దల్లిదండ్రులు బాంధవులులేరు. నేనుభర్తృరహితనై
యున్నదాన యెవండైన నన్నుం బలాత్కారంబునం గ్రహించునాతని
శపించెద వెని నాగృహంబున నిన్ను జనకుంగా దలంచుచు బుత్రికవై

యుండెను. ననిన నృపుండ్రులైన ర్చెనని నంగీకరించి నాక కిబుత్తుండు
 గలడుగాని పుత్రికలు లేరు వాకన్యాచుణీ మన్మహా బుర కరుదె చియ
 తఃపురబంబున నాభార్యకుంబుత్రికనై యుండు నేపుంపునియగు నీశిష్యు
 బుగ్గు నాతినికొసంగెదనని యాక మలలోచన నొడబరచి స్వగృహకా
 బురకు గొసపోయి వింద్యానలయును స్వభార్యహస్తాబుర నిడిమోప
 త్నీ నీకన్యకను విరంతరంగుచు మనకుం బుత్రికయను బావించి రక్షింపుమ
 నిననదియు నంగీకరించె. ఇట్లాకన్య పుష్కరభవరే ప్రసవించె యీ ప బడు
 చునుభుంబుండె. సంత గొంత కాలమును ను గన్నా సుండుగు నిష్ఠుడేవుండు
 గరుడానూఢుడై నైకుంబువెడలి నమా పవిన వెదకుచు సకలదేశంబుల
 సంచరించి ఎదురానక గంధనూదకంబుక్షర నేతుంబూపంబునసంచం
 పుచుండెనపుడా కన్యాత్నెంగు సఖసమేతియగుచు యాభవనోద్యానం
 బుర పుష్పంబుల గోయుచుండగాంచి నిష్ఠుడేవుండు ప్రమాపమునుండి
 గంగాదలము స్కంధంబునందుచు దక్షిణకరింగున వశగ్రంధీ పక్షత్రంబును
 ఛత్రంబునునహంపుచు భస్మోద్ధూళిత సర్వాంగుండును త్రిపుండ్రావళి శో
 భితంబును ధృతిరుద్రాక్షమాలికుండును, శీతనామ గారాయంబును స్తో
 త్రంబును, నగుచు గంగాన్నానంబుగావించు విప్రవేదంబుధరించి
 యరటంబుడ నాకన్య యావిపుంగొంది భీతిచే వ అంతనానుదేప్రాడు
 పుంబుల గోయుచున్న నిజసల్లభంగాంచి సత్స్వరూపము కరంబులగ్ని
 హి పాకన్యయు సఖపరిస్పృశయై యాశ్రయించి నావంబాలించి తల్లి
 యగు భార్యవనియచు తాడీయగు పుణ్యసిథియచు మయం పరిజనం
 బులను హృదయంబులు కరంబులను మగొనుచు కోవోద్ధృషిత మాన
 సురైధ్యధర్మవిలక్షణంబుసేయక నాబ్రాహ్మణుని బలాత్కరింబునబట్టి
 నిగళిస్థిరైధితి పాదిద్వయునిజేయచు రానునాధానంబు మంటప ములోని

కీడుకొనివచ్చి బద్ధునిజేసి కన్యనాగార్హస్థ్యమునొనరి కనిచి తాను
 సంతాపముగాను ప్రవేశించి శమించియుండ న్నొప్పుంబున నానిపులిశంక
 చక్రిగదాపడ్డు వనమూలగిగాఁగూడుచు కౌస్తుభబాలకృష్ణోన్ముఖు
 నువీతాంబరివారియు కాలమేఘభయము ననుభవపరివర్తించుచు చాను
 మందస్మితులగుచు ముకగుడుచు విరాజింపుచు విష్ణుకృష్ణాద్వైతపరి
 వారిసేవితులగుచు శేషశాయియు నారిరాని సుతుండునుచును యుగా
 జూచివిజృంభణము భృతపాకజహస్తము నీలసూచితమూర్ఖము యుగ్మ
 స్థలము సమున్నతపయోధుయు దిగ్గజనిరక్తాగియు శ్యామలమపీఠం
 బలవృత్తయు న్నర్మపాకజమానాలంకృత మూర్ధయు అస్థుని స్థావిత
 దివ్యాభరణ విరాజితయు హరితారభూషితయునై నెలయు సుగంధివి
 గాంచి కల్పాబుసముడిలేచి కన్యాగృహముకే తాను స్వప్నముగని
 సవిధముననుచు పుత్రిగాంచి సూక్ష్మదయాబున మటపటుచే
 యుచట నానూపుడుగు విపులిగాంచి యానందేప్ర మహాధియక్తి
 విషయ గౌరవము లున్నాగ నాభూసురొత్తించుచి మూడుగలనిలిచిమ
 గళశరంబగు స్త్రోత్రంబు సేయాదొడంగె.

ద్విపద - శ్రీమూచురామేశ్వరిమాధవేశా - స్వామిదయానిధే
 సగుణసంకాశా - సోమార్కకోటిభాసురచిద్విలాసా - శ్రీమానిసీమాన
 చిత్తానివాసా - నాదాదియుగముగిలుగానవిమత - నారాయణానంత
 నానందశయనా - పరివేములసన్నిభుప్రహ్లాదనాదా - పండ్రెండుఅశ్వా
 ర్థపతకసృజనా - మాపసుగదా మాపదేవీస్వా - ఆకర్షణార్థకా అభి
 లాషింరాత్నా - కి ముకందీసుభాగదాదాదోరా - కా బీకత్రీరామేశ్వర
 సేవతుమాన్మదేశా ॥

శ్రీ వేదవేదాంతము
 ప్రేమదా (- జిల్లా.)

గుజరాతీ భాషా

శాస్త్రము

మొదటి భాగము

Dr. Padrao N. N.

శ్రీ వేదవేద గ్రంథాలయం
తెలపాళె. (కృష్ణా జిల్లా.)

మొదటి భాగము

(కృష్ణా జిల్లా.)

మహను ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA119B142
పుస్తకం పేరు	పేతురామేశ్వర మహాత్మ్యము
తారీఖు	28/10/24
ముందు అచ్చ	NO
వెనుక అచ్చ	NO
మొత్తం పేజీలు	159
పేర్ల సైజు పేజీలు	NO
భాష పేజీలు	NO
లేవి పేజీలు	121,122
తయారు చేసినది	APSA
పేజీలు నిర్దేశించినది	THASIA
ప్రాన్ చేసినది	APSA
పరీక్ష చేసినది	PRATHYUSHA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good